ጥምቀት መሆኑን ለማመልከት ነው፡፡ ከዚህም ጋር ሰዎች በእምነትና በጥምቀት ወደ እግዚአብሔር መንግሥት እንዲገቡ የማድረጉ ኃላፊነት የቤተ ክርስቲያን መሆኑንም ያስገነዝበናል፡፡ የእምነት ወንጌልን መስበክ፣ የጥምቀት ምሥጢርን መፈጸም፣ የኃጢአት ሥርየትን ጸጋ ለሰዎች መስጠት፣ ቤተ ክርስቲያን የዘወትር ሥራዋ መሆኑንም እንረዳለን፡፡ ከጥምቀት ጋር ቤተ ክርስቲያን ሌሎች ምሥጢራትንም ትፈጽማለች፡፡

አንዲት ቤተ ክርስቲያን እንዳለች እንዲሁም አንዲት ጥምቀት ብቻ አለች (ኤፌ.4፥5)፡፡ ጥምቀትም ኃጢአትን ሁሉ ትደመስሳለች፤ ከኃጢአትም ፍዳ ነፃ ታወጣናለች፡፡ ያመነ የተጠመቀ ይድናል ተብሏልና (ማር.16፥16)፡፡ ስለ ጥምቀት፣ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን በገለጽንበት በክፍል ሁለት እንመለከታለን፡፡ በዚህ አንቀጽ ግን የምናተኩረው ስለ ኃጢአትና ስለ ሥርየተ ኃጢአት ይሆናል፡፡

ኃጢአትን እንዴት እንረዳዋለን ብለን ብንጠየቅ መልሱ እንደ ሰዎቹ አመለካከት የተለያየ ይሆናል፡፡ ብዙዎች ኃጢአትን እንደ ቀላል የዕለት ተዕለት ጉዳይ አድርገው ይመለከቱታል፡፡ ይልቁንም በዓለማዊ አኗኗር ውስጥ የሚገኙ ሰዎች ኃጢአትንና በደልን መፈጸም እንደ ዋና ተግባራቸው ሲያዘወትሩት ይታያል፡፡ የቤተ ሰይጣን ተከታዮች ደግሞ ከጽድቅ ይልቅ የኃጢአት ሥራ መልካም ነገር እንደሆነ አስመስለው ስለሚያስተምሩ በደልና ክፋት በዓለማችን ውስጥ እንዲስፋፋ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያደረጉ ነው፡፡

ስለዚህ ዓለም፣ በክፋት ኃይላት ተወጥራ፣ ገንዘብን በሚያመልኩ በባለ ገንዘቦችና ተከታዮቻቸው ሥር ተረግጣ ትታያለች፡፡ በእነዚህ ሥር የሚገዛው ኅብረተሰብ የበደልና የኃጢአት ውጤት በሆነው በሰው ሠራሽ ልዩ ልዩ ፈተናና መከራ፣ በደዌና በረሀብ፣ በወንጀልና በግዳጅ ሥራዎች፣ ኢሕጋዊ በሆነ የስቃይ ሁኔታዎች ውስጥ ይገኛል፡፡ እንግዲህ በዚህ ላይ በጽሑፍ ሊጠቀሱ የማይቻሉትን ሁሉ በማሰብ የኃጢአትን አስከፊ ገጽታ ለማየትና ለመረዳት እን ችላለን፡፡

ኃጢአት በዓለም ውስጥ የሚገኘውን ቀውስና ትርምስ፣ የሰውን ልጆች ጥፋትና ውድቀት ሁሉ ያመጣ መሆኑ እየታወቀ ለምንድነው እንደ ቀላል ነገር የሚታየው? አንዳንድ ወገኖች እንደ ቀላል ቢመለከቱትም፣ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን የመጨረሻው ክፉና ርኩስ፣የድንቁርናና የጨለማ ሥራ ሆኖ ይታያል፡፡ ምክንያቱም እርሱ እግዚአብሔር በባሕርዩ ፍጹም፣ ንጹሕና ቅዱስ፣ ጻድቅና እውነተኛ ስለሆነ ነው፡፡ ኃጢአት ሰው ያመጣው እንግዳ ነገር እንጂ እግዚአብሔር ያልፈጠረው ከጥንተ ፍጥረት የሌለ ስለሆነ ኃጢአትም ሆነ ኃጢአተኛ ከቶ ወደ እግዚአብሔር ሊቀርብ አይችልም፡፡ ምክንያቱም ኃጢአትን እርሱ ያልፈጠረው፣ እርሱ የማይወደው ክፉ ነገር ስለሆነ ነው፡፡

ስለኃጢአትና ስለሰው ነፃ ፈቃድ

ስለ ኃጢአት መነሻና ስለ ሰው ነፃ

www.ethiopianorthodox.org

ደምታስተምረው፣ ሰው አቅሙ የሚፈቅደውን ያህል ለመሥራት በቂ ነፃነት አለው፡፡ ነገር ግን የሰው ነፃነቱ የጸጋ እንጂ የባሕርይ ስላልሆነ ማለት በስጦታ የተገኘ ስለሆነ ወሰንና ልክ አለው፡፡ እንግዲህ ስሕተትና ክፋት በሰው ባሕርይ በግዴታ የሚፈጸሙ ቢሆኑ ኑሮ ደጉ ሰው ተለውጦ ክፉ አይሆንም ነበር፡፡ ክፉውም ወደ ደግነት ለመመለስ ተስፋ አልነበረም፡፡ ወይም ደግሞ በክፉ አድራጊ ባልተፈረደበት፣ ለበጐ አድራጊም ባልተፈረደለት ነበር፡፡”

ከዚህም አያይዘው ሰው ክፉውንም ደጉንም የመምረጥ ነፃነት እንዳለው ሲገልጡ፦

> “በመጽሐፍ ቅዱስ ባንዳንድ ቦታ ይልቁንም ሮሜ.7፥15 ላይ ቅዱስ ጳውሎስ የምወደውን ሳይሆን የምጠላውን እሠራለሁ ማለቱ ሰው የመምረጥ ነፃነት ሲኖረው የመረጠውንና የወደደውን ለመሥራት የማይችል መስሎ ቀርቧል፡፡ በን ባብ የተሸፈነው ምሥጢር ግን የሚሻለኝን ልቤ እያወቀው የምርጫዬን ዝንባሌ ወደማያዋጣኝ ወደ ክፉው ነገር ሆነ ለማለት ራስን ለመውቀስ የቀረበ የፀፀትንና የንስሐን ስሜት የሚገልጥ እንጂ የሰው ልጅ ነፃነት እንደሌለው አድርጐ የሚያሳይ አይደለም፡፡”

በማለት አስረድተዋል፡፡ ሆኖም የሰው ልጅ የእግዚአብሔርን ረድኤት እስካላገኘ ድረስ የኃጢአት ምርኮኛ ስለሆነ ነፃነቱን እንዳጣ ይቆጠራል፡፡ ምክንያቱም “ ሰው ለተሸነፈበት ለእርሱ ተገዝቶ ባሪያ ነውና” ተብሎ እንደ ተጻፈ (2ኛጴጥ.2፥19)፡፡

ሰው በነጻነቱ ደግ ሠራ ክፉም ሠራ ምን ያደርግለታል፡፡ ምክንያቱም የመጨረሻ ዕድሉ አስቀድሞ በእግዚአብሔር ተወስኗልና የሚለውን ሐሳብ ብፁዕ ነታቸው በመቃወም፣ “በሮሜ 8፥29 እና 30 ባለው ንባብ የሰው ልጅ የመዳን ም ሆነ የመጥፋት ዕድሉ አስቀድሞ በእግዚአብሔር ውሳኔ ያለቀለት መስሎ ቀርቧል፡፡ አስቀድሞ መመረጥ የሚለው ይህ አሻሚ ቃል ከእግዚአብሔር ዘንድ በተፈጥሮ የተሰጠውን የሰውን ልጅ ነፃነት የሚነካ አይደለም፤ የእግዚአብሔርን የማይወሰን ባሕርያዊ ዕውቀት በአንክሮ ይገልጣል እንጂ” በማለት የጥቅሱን ትክክለኛ ትርጉም ገልጸውታል፡፡

ስለዚህ ማንም ሰው ዕድሌ አስቀድሞ ተወስኗል በማለት ደግ ከመሥራት አይቆጠብ፡፡ ይልቅስ በትጋት የሚገባውን ነገር እየፈጸመ የእግዚአብሔርን እርዳታ መጠየቅ አስተዋይነት ነው፡፡ የወደፊት ዕድሉም የተቃና ይሆንለታል፡፡ የመንፈስ ቅዱስም ርዳታ እስከ መጨረሻው በበጎ ነገር ያጸናዋል፡፡

“የክርስትና ሃይማኖት ዋና ዓላማውና ቁም ነገሩ መላውን የሰውን ዘር ለማዳን ስለሆነ መመረጥና አስቀድሞ መታወቅ የሚለው ይኸው ቃል የሰውን ዘር እንጂ የተወሰኑ ሰዎችን አለመሆኑ አያከራክርም፡፡ በክርስትና ትምህርት መሠረት እግዚአብሔር ይጠራል፣ ይፈልጋል፤ አቤት ማለት ግን የሰው ፈንታ ነው” በማለት ትክክለኛውን አስተያየታቸውንና ምክራቸውን ሰጥተዋል፡፡ (<u>የቤተ ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ፤</u> 1978 ዓ.ም.፣ ገጽ 53-54 ተመልከት)

...ለ መጣስና በሕግ ስለ መቀጣት

ነፃነቱን የሰው ልጅ አላግባብ ቢጠቀም የነፃነቱን ባለቤት ፈጣሪውን እንደ በደ ተቆጥሮ፡ ነፃነቱን ተገፍፎ በመከራ ቅጣት ተወስኖ እንዲኖር ይደረጋል ተደርጓልም። የሰው እውቀቱ፡ ችሎታውና ነፃነቱ በእግዚአብሔር አርአያና አምሳ እንደ ተፈጠረ ይመሰክራሉ። እነዚህም ነገሮች በልቡናው ተሥለው ይገኛሉ ክፉውንና ደጉንም የሚለይበት ሕገ ልቡና ለማንኛውም ሰው ተሰጥቶታል። ሕ ተሠርቶላቸው ሕግን የማይፈጽሙ በዚያው በሕጉ በትእዛዝ አፍራሽነታቸ ይቀጣሉ። ሕግ ያልተሠራላቸው ደግሞ በሕገ ልቡና ይፈረድባቸዋ (ሮሜ.2፡12-16)። ስለዚህ ማንም ሰው ቢሆን ከፍርድ ፊት መቅረቡ አ ቀርም። ሁሉም እንደ ሥራው ፍርድን ይቀበላል።

ታዲያ ሕገ ልቡናንም ሆነ፡ ሕገ መጽሐፍን እየጣሰ ኃጢአ ብሠራ ምን አለበት ብሎ መናገር የት ያደርሳል? ይህ የድፍረት አነጋገ በማን ላይ የተቃጣ ይመስልሃል? መገዳደርህስ በማን ላይ ነው? በሰው ላ ወይስ በቤተ ክርስቲያን ላይ? ለጊዜው በእነርሱ ላይ ይመስልሃል። ነገር ግ በእግዚአብሔር ላይ ክፉ እንደ ተናገርህ እወቅ። ኧረ ለመሆኑ የምትኖርበት ሥነ ፍጥረት አትመለከትም! ሕግና ሥርዓትን ጠብቆ ሳይዛነፍ በትክክል መመሪቱን አስተውል። ሰውም ከሥነ ፍጥረት እንደ አንዱ ሆኖ ሳለ ለምን ነው የፈጣሪውን ሕግ የሚጥሰው? እግዚአብሔርን መድፈር አይደለምን ትእዛዙንስ በማፍረስ ፈጣሪውን አልበደለውምን? በእርግጥ በድሏል።

ነገር ግን አድራጎቱ ክፉ እንደሆነ ተረድቶ ኃጢአት እየሠ ምን አለበት ከማለት ተቆጥቦ ከክፋት ወደ ደግነት የሚመለስ ሁሉ የኃጢአ ሥርየት ያገኛል፡ ከፈጣሪው ይታረቃል። አለበለዚያ ከነኃጢአቱ ወደ እግዚአ ብሔር ሊቀርብ አይችልም፤ ብቻውንም ቢቀር በሥነ ፍጥረቱ ውስጥ በሰላም በጤና ሊኖር አይችልም። ከፍርድም አያመልጥም። ምክንያቱም እግዚአብሔር የሕግና የፍትሕ ርትዕ አምላክ ስለሆነ ነው።

የእግዚአብሔር የቅድስና ባሕርዩና መለኮታዊ ፍርዱ እንደ እሳ የሚያቃጥል ስለሆነ ኃጢአተኞች፡ እንኳን ሊቀርቡ ሊሸሹም አይችሉም። ስለዚህ ስለ እርሱ ሊሰሙም ሊያውቁም አይፈልጉም። ኃጢአተኞች በክ ሥራቸው ምንም ከእግዚአብሔር ፊት ቢኰበልሉና ቢሰወሩም ከእግዚአብሔር እጅ ሊያመልጡ አይችሉም። እርሱ ከቅድስናው ባሕርዩ ጋር ትክክለኛ ፈራጅና የማያዳላ ዳኛ በመሆኑ ኃጢአተኞችን ይቀጣል፤ የሚገባቸውን ፍርድ ሳያገ በምንም አይተዋቸውም። እርሱ እውነተኛ ዳኛ፡የማያወላውል የፍርድ ሚዛ ያለው፡የሚቀጣበትን ሰይፍ በእጁ የያዘ ስለሆነ በደለኛውን ይበቀላል። ፍትሕና ርትዕ የባሕርዩ ነውና። እንግዲህ በመለኮታዊው የፍርድ አደባባይ ምን ዓይነት ወንጀለኛ ሊቆም ይችላል! በእሳት ውስጥ እንደሚገኝ ማገዶ ይቃጠላል እንጂ። የእግዚአብሔር ቁጣ በኃጢአተኞች ላይ ትነዳለች እንደ ተባለ እንደዚሁ ይፈጸማል። ስለዚህ ኃጢአተኞች ኃጢአታቸውን እስካልተው ድረስ የእግዚአ ብሔር ቁጣ በላያቸው ላይ ትነዳለች፤ የዘላለም ሥቃይም በሚመጣው ዓለም ይጠብቃቸዋል።

እንግዲህ እግዚአብሔር በዓለም የሚኖሩትን ሰዎች እንዲህ የሚቃወማቸውና የሚቀጣቸው ከሆነ ለምንድነው ... እንዲሁ ወዶታልና ተብሎ የተጻፈው? (ዮሐ.3፡16)። ...

ሰው ይቀራሉ፤ ከመለኮታዊ ፍርድም አያመልጡም።

ሰው ወዶ ፈቅዶ በነፃነቱ ካመጣው ኃጢአቱ ቢለይ ግን እግዚአብሔር ...ርበዋል፡ ያከብረዋል። የመጀመሪያው ሰው ያለ ኃጢአት በነበረ ጊዜ ...ዚአብሔር ወደደው፡ ባረከውም፡ ገነትንም አወረሰው፡ ዓለምንም እንዲገዛ አ ...ሰው (ዘፍ.1፡26-31፤ 2፡8-17)። የመጀመሪያው ሰው በኃጢአት ከወደቀ ...ላ ግን ዓለም የክፋትና የኃጢአት የበደልም የዓመፅም ሥራ መናኸሪያ ...ነ። ሰውም በነፃ ፈቃዱ ወዶ ፈቅዶ ባመጣው ኃጢአት ተዋረደ፡ ወደቀ፤ ...መውም በደል ከፍተኛ ስለነበር አወዳደቁም ታላቅ ሆነ (ክፍል አንድ ...ፍ አንድ አንቀጽ ፩ (ረ) ተመልከት)።

የኃጢአት ይቅርታ የሚገኝበት ሁኔታ

የኃጢአት ነገር እንዲህ ከሆነ ሰው ከኃጢአቱ ተለይቶ እንዴት ከእግዚአ ...ሔር ሊታረቅ ይችላል? ወይም ኃጢአት ከዓለም ላይ እንዴት ሊወገድ ...ችላል? ወይም በደለኛው ሰው ከእግዚአብሔር የኃጢአትን ይቅርታ በምን ...ገድ ያገኛል? ለተባለው ጥያቄ፡ ምላሽ ያስፈልገዋል። ሆኖም ኃጢአትን ...ላ እንደሆነ አድርገው የሚመለከቱ ወገኖች ይህንን ጥያቄ እንደ ነገሩ ይመል ...ሉ፤ እንዲያውም በንቀትና በቸልተኝነት ያልፉታል። በክርስትና ሃይማኖት ...የዚህ ጥያቄና መልሱ እጅግ ወሳኝ ነገር ሆኖ እናገኘዋለን።

አንዳንዶች ሲከራከሩ እግዚአብሔር ዓለምን ከወደደውና ሊያድነውም ...ለገ ለምን እንዲሁ በቃሉ ብቻ ማለት በመናገርና በማዘዝ ብቻ ኃጢአትን ...ለም ላይ አያስወግድም? ኃጢአታችንንስ እንዲሁ ለምን ይቅር አይለንም? ...ላሉ።

እግዚአብሔር ሰውን በቃሉ እንደ ፈጠረው ለምንድነው እንዲሁ ...ም በቃሉ ያላዳነው? ለሚለው ጥያቄ አባ ታድሮስ ማላቲይ የግብፅ ኦርቶዶ ...ስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ደራሲ በእንግሊዝኛ ከጻፉት መጽሐፋቸው ...ቶዳውን (የተወሰደውን) የቅዱስ አትናቴዎስን መልስ እንደሚከተለው ...ትመንና አብራርተን እናቀርባለን።

እም፡ነበ አልቦ ኀበ ቦ ማለት የሌለውን ነገር ካለ መኖር ወደ መኖር አ ...ጥቶ መፍጠርና ያለውን ነገር (የተፈጠረውን) ማደስ ወይም ማዳን የተለየ ... ነው። የቃል ትእዛዝ ብቻ ይበቃቸው ዘንድ ያልነበሩ ወይም ያልተፈጠሩ ...ች አይደሉም መዳን ያስፈለጋቸው። ነገር ግን ቀድሞ ብሎ ተፈጥሮ የ ...ረውና ያለው የሰው ልጅ ነበረ መዳን ያስፈለገው። እርሱ ወደ መፍረስና ...በስበስ ወደ መጥፋትም እያመራ ነበርና። ስለዚህ መለኮታዊ ቃል የ ...ውን አካል መሣሪያ አድርጎ በማናቸውም ሁኔታ መገለጡ ትክክልና አስፈላጊ ...ው።

ዳግመኛ ይህንን ነገር ማወቅ ያስፈልጋል። በሰው ሥጋዊ አካል ...ገኘው የመፍረስና የመበስበስ ሁኔታ ከሰው አካል ውጭ ማለት አፍአዊ ... የተያያዘ ነው እንጂ። ስለሆነም በመፍረስና ...በስበስ ምትክ የሰው አካል በዘላለም ሕይወት ጋር እንዲጣመር ማድረግ አስ

www.ethiopianorthodox.org

ከሰው አካል ጋር በጥብቅ ተጠምጥሞና አንድ ሆኖ መገኘት ይኖርበታል። እ
ደዚህ የሆነ ሰውነት ማለት ከሕይወት ጋር የተዋሐደ አካል፥ በሞት ም
ሕይወትን በመልበሱ መበስበስንና መፍረስን ያስወግዳል።

ስለዚህ የሰው አካል ከሕይወት ጋር እንዲገናኝና ሕይወትን እንዲያ
ለማድረግ የዓለም መድኃኒት መለኮታዊ ቃል በጥበባዊ አሠራሩና ትክክለኛ
ሥጋን እንዲለብስ ሆኗል። ይህም ማለት ሟች በሞት ውስጥ እንደሚኖር
ነት ሳይሆን፥ ነገር ግን የሚሞተው የማይሞተውን በመልበሱ ሥጋ ከዚያን
ጀምሮ ወደፊት እንደገና በመነሣት ለዘላለም ሕያው ሆኖ ይኖራል። .
ሞትን ካለበት ቦታ በመፈለግ ሞትን ከሥጋ ውስጥ አግኝቶ ያጠፋው ዘንድ እ
ሱ ሥጋን ለበሰ (የቅብጥ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን እና ትምህርተ ሃይማኖ
ዶግማ (ሰውና ደኅንነት፥ ገጽ 18 ተመልከት)።

ሞት የኃጢአት ውጤት እንደ መሆኑ መጠን ኃጢአት ካልተወገ
ሞትም አይወገድም። ስለዚህ ጌታ ኃጢአትና ሞት የሚስማማውን ሥጋ በመል
ሱ ኃጢአትን በጽድቅ ሞትን በሕይወት ተክቶታል። ኃጢአትንም ከሰው ልቡ
ለማስወገድ እርሱ የሰውን ተፈጥሮ የሚያውቅ ጌታ በፍቅርና በጽድቅ መን
በመምጣት ይኸንኑም በማስተማርና ተግባራዊ በማድረግ ብዙዎችን አሳምኗል።
ያመኑትም እርሱን በመምሰል በመንፈስ ቅዱስ ረድኤት ከኃጢአት ጋ
በመታገል ጽድቅን እንዲከተሉ አብቅቷቸዋል። ይህንንም ያደረገው የሰው
ባሕርይ ገንዘብ በማድረጉ በሥጋም ሥርዓት በመገለጹና በፍቅሩም ጽንዓት የሰ
ዎችን ልቡና በመማረክ ነው።

በታላቅ ፍቅሩና ቸርነቱ ከጥንተ ፍጥረት ጀምሮ እግዚአብሔር ሰው
ከመውደዱና ከማክበሩ የተነሣ በአርአያውና በአምሳሉ በመፍጠ
እውቀት፥ፈቃድና ነፃነት እንዲኖረው አድርጎታል። ኃጢአትንም ሊሠ
የቻለው ነፃ ፈቃድ ስላለው ነው። እንግዲህ ሰው በልቡናው ወዶ ፈቅዶ በነፃነ
የራሱ አድርጎ የያዘውን ኃጢአትና ክፉ ነገር ሁሉ ሳያምንበትና ሳይወድ
በግድና በማስፈራራት ማስተው በሥነ ልቡና ጥናት እንደሚገመተው የሰውዬው
ም ነፃነትና ሰብእናውን አብሮ እንደማስተው ወይም እንደ መግፈፍ ይቆጠራል።
ስለዚህ እግዚአብሔር ይህንን አላደረገም።

በሌላ በኩል ደግሞ እግዚአብሔር ሰውን ከበደሉና ከኃጢአቱ ጋር
ከክፋቱና ከርኩሰቱ ጋር ሆኖ ሊቀበለውና ሊያቀርበው እንደማይችል ከላ
ተመልክተናል። ምክንያቱም ንጹሐ ባሕርይ እግዚአብሔር ቅዱስና ትክክለ
ፈራጅ እንደ መሆኑ የማይመለሱትን ዓመፀኞችና በደለኞች ያርቃቸዋል እንጂ አ
ቀርባቸውም፥ ይቀጣቸዋል እንጂ አይምራቸውም። ስለዚህ ነው ሰብአ ትካት
ሰዶምና ገሞራን ያጠፋቸው (ዘፍ.6፥5-7፤19፥1-28)።
ከክፉ ሥራቸው ለማይመለሱና ለማይፀፀቱ፥ ነገር ግን ክፋት
በመውደድና በደልንም በመፈጸም ለጸኑት ሁሉ ለሰው ልጆችም ሆነ ለመላእክ
እንደማይራራላቸው የታወቀ ነው። ስለዚህ ነው ሐዋርያው ጴጥሮስ፥ "እግዚ
ብሔር ኃጢአትን ላደረጉ መላእክት ሳይራራ ... (2ኛ ጴጥ.2፥4-10)

ጠባይዓት፤ ክፍል ሦስት፤ ምዕራፍ ሁለት፤ (ሀ) ቁጥር ፩ኛ (2) ተመልከት)።

ታዲያ እግዚአብሔር ይቅርታን የሚሰጠን እንዴት ነው? ኃጢአትን
ስ አስወግዶ የሚታረቀን በምን ሁኔታ ነው? በጠቅላላው ሰውን ለማዳን እግዚአ
ብሔር የመረጠው መንገድ የቱ ነው? በማለት ስለ አነጋገቸውና ስለ መሳሰሉት
ጥያቄዎች መልሳቸውን በጽሞና እንመልከት። መጀመሪያ ኃጢአት ካልተወገደ
ከእግዚአብሔር ይቅርታንና እርቅን ፈጽሞ ለማግኘት አንችልም። ኃጢአትን
ደግሞ ከሰው ልቡና ለማውጣት በፍቅር መንገድ እንጂ በግዳጅና በቅጣት አይ
ሆንም። ምክንያቱም በግዳጅ የሚፈጸም ሁሉ አፍአዊ ማለት ውጫዊ የሆነውን
ነገር ያስጣለን ይመስለናል እንጂ በሰው ልቡና ውስጥ የተሸሸገውን ኃጢአ
ትና ዓመፅ አያስወግደውም።

ስለዚህ እግዚአብሔር ኃጢአትን ለማስወገድ ሰውንም ለማዳን
የመረጠው መንገድ የፍቅርንና የመንፈስን መንገድ በመጠቀም ነው። እግዚአ
ብሔር ከሰው ልቡና ደርሶ በመንፈስ ቅዱስ ሊያድሰውና ኃጢአቱንም እን
ዲያስወግድ የሚያስችለው ሁኔታ በክርስቶስ በተገኘው ጸጋና እውነት፥ በፍጹም
እምነትና በፍጹም የፍቅር መንፈስ ብቻ ነው። በሕግ ማስገደድማ ቢሆን
ኖሮ በሕገ ኦሪት ኃጢአት ሁሉ በተወገደ ነበር። ነገር ግን ይህ አልተቻለም።
እንዲያውም ኃጢአት እየተባባሰ፥ ሕግ መተላለፍ እየጨመረ ሄደ። ሕግ ኃጢአ
ተኞችን ከማስፈራራትና ከመቅጣት በቀር ኃጢአትን ከሰው ልቡና የማስወገድ
ኃይል የለውም።

ስለዚህ እግዚአብሔር ከቅድስናውና ከፈታሒነቱ ጋር ርኅሩኅና አዛኝ
በመሆኑ ከሰው ልቡና ኃጢአትን አስወግዶ ሰውን ሊታረቀው ስለ ፈለገ በፍቅርና
በትኅትና ወደዚህ ዓለም መጣ። የእግዚአብሔር ቃል ወልድ ሰው ሆኖ እን
ደሚያስፈራ መልአክ ሳይሆን እንደ ወዳጅና እንደ ወንድም ሆኖ በሰዎች መካ
ከል ተገኝቶ የፍቅር ወንጌልን አስተማራቸው (ዮሐ.15፥14፤ ዕብራ.2፥11-17)።
እነርሱንም በፍጹም ፍቅር እንደሚወዳቸው በተግባር ገለጸላቸው። የፍቅሩንም
መንፈስ በልቡናቸው አሳደረ። እርሱ እንደ ወደዳቸው እነርሱም ከልባቸው
ወደዱት። ስለዚህም ልቡናቸውን በፍቅሩ ማረከ። እነርሱም ወደው ፈቅደው
በነፃ ምርጫቸው በፍቅር መንገድ ይከተሉት ጀመር። ያዘዛቸውንም የፍቅር
ትእዛዝ ለመፈጸም ተበረታቱ (ዮሐ.13፥34-35)። እርስ በርሳቸው የሚዋደዱና
የሚተሳሰቡ ሆኑ፤ በቃልና በሥራም ክርስቶስን መሰሉት (1ኛቆሮ.11፥1)።

እንግዲህ እዚህ ላይ የምንማረው ኃጢአት ከሰው ልቡና የሚወገደው
እግዚአብሔር በሰጠው የፍቅር መንፈስ መሆኑን ነው። ሕግ፥ ሰውን
በማስፈራራትና በማስገደድ እንዲፈጽመው ያዘዘውን ሁሉ፥ ሰው በክርስቶስ
ፍቅር አማካኝነት ወዶ ፈቅዶ በልቡ ደስ ብሎት እንዲፈጽመው ሆኗል። ይህም
ሊሆን የቻለው እግዚአብሔር በክርስቶስ አማካይነት ባደረገው የፍቅር ሥራ
ነው። ስለዚህ የክርስቶስ ፍቅር ለጽድቅ ሥራችንም ለደኅንነታችንም መሠረት
መሆኑን እናስተውል። ይህ ፍቅር እኛን እስከ ሞት ድረስ በመውደድ አድ
ኖናልና (ዮሐ.3፥16፤ 15፥13)።

... መውደዱ፥ ስለ ኃጢአታችን ራሱን መሥዋዕት
... ። ስለዚህም የሥርየተ ኃጢአት ጸጋ ከእግዚአ

www.ethiopianorthodox.org

የእግዚአብሔር ፍትሕና ምሕረት ማለት እነዚህ ሁለቱ የባሕርዩ መገለጫዎች በትክክል የተፈጸሙት በክርስቶስ ነው:: ፍትሑ ማለት ዳኝነቱ ኃጢአትንና ኃጢአተኞችን በሞት ፍርድ መቅጣቱ የተገለጸው ክርስቶስ ስለ ኃጢአተኞች ምትክ በመስቀል ላይ የሞት ፍርድን እንዲቀበል በማድረግ ነበር:: ምሕረቱ ደግሞ የዓለምን ኃጢአት በክርስቶስ ሞት ምክንያት ይቅር በማለቱ ታውቋል (ሮሜ.8፥1-4፤ 1ኛ ዮሐ.2፥1-2):: ስለዚህ ከኃጢአትና ከበደል ነፃ የሆነ ነው ክርስቶስ፥ ስለ ኃጢአተኞችና በደለኞች ተያገርና ካሣ በመሆን የእነርሱን የሞት ፍርድ በፈቃዱ በመቀበልና በመስቀል ላይ በመሠዋቱ የእግዚአብሔር ትክክለኛ ፍርዱና ምሕረቱ በአንድነት ተገለጹ፤ ተፈጸሙ:: እንግዲህ እግዚአብሔር ሰውን የወደደው፥ የምሕረቱን ጸጋ ያወረደው፡ የኃጢአትን ይቅርታ የሰጠው፥ በዕለተ ዓርብ በተፈጸመው በመስቀሉ መሥዋዕትነት እንደሆነ በፍጹም ልባችን እንመን:: ይህ የትምህርተ ወንጌል መሠረታዊ እምነት ነውና፡፡ " የመስቀሉ ቃል ለሚጠፉት ሞኝነት፡ ለእኛ ለምንድን ግን የእግዚአብሔር ኃይል ነውና" (1ኛ ቆሮ.1፥18)::

በእግዚአብሔር ፍቅር፡ በክርስቶስ መሥዋዕትነት የተገኘው የሥርየተ ኃጢአት ጸጋ፥ ወንጌል በሚሰበክበት ሁሉ ከሐዋርያት ጊዜ ጀምሮ በቤተ ክርስቲያን እየታወጀ ነው (ሉቃ.24፥47):: ሆኖም ሰዎች ይህን አዋጅ በመስማት ብቻ ጸጋውን ሊያገኙ አይችሉም:: በዚህ ጸጋ ለመጠቀም ሰዎች አዋጁን ከሰሙ በኋላ ማመንና መቀበል ይኖርባቸዋል:: መቀበላቸውም የሚረጋገጠው ምሥጢረ ጥምቀትን በፈጸሙ ጊዜ ብቻ ነው:: ምክንያቱም ጥምቀት ከጌታ ሕማምና ሞት ጋር የተያያዘ በመሆኑ በምንጠመቅበት ጊዜ ስለ ኃጢአታችን የተሠዋውን የጌታን የምሕረት ጸጋ ስለምናገኝ ነው:: እንግዲህ ኃጢአትን ለማስተሥረይ በአንዲት ጥምቀት እናምናለን ስንል በክርስቶስ መሥዋዕትነት የተገኘውን የእግዚአብሔርን ምሕረት መመስከራችን መሆኑን እየገለጽን ይህንን ታላቅ ርኅራኄ ላደረገልን ለእርሱ ምስጋና እናቀርባለን::

ጥንተ አብሶ፥ ጥምቀትና መንፈሳዊ ተጋድሎ

ጌታ ስለ አዳም በደል ራሱን መሥዋዕት አድርጎ በዕለተ ዓርብ በደሙ ካሣ ሲከፍል ያንጊዜ የአዳምና የዓለም ኃጢአት ሁሉ የተደመሰሰ ስለሆነ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ጥንተ አብሶ በሰዎች ላይ አይገኝም የተባለው እምነቱ ለተጠመቁት ክርስቲያኖች እንጂ ከቤተ ክርስቲያን ውጭ ለሆኑት ሁሉ አይደለም፡፡ የውጮቹማ የዕለተ ዓርቡን ተልእኮ ስለማያምኑበት በጥንተ አብሶ በመጣብን መርገም ሥር ናቸው:: ይህም ማለት የጌታን ጸጋ አላገኙም፡ ከጥንተ አብሶም ነፃ አይደሉም ማለት ነው:: ስለዚህ ነው በስብከተ ወንጌል አማካኝነት የውጮቹ አምነው እንዲጠመቁ ቤተ ክርስቲያን ዘወትር ጥሪዋን ለዓለም ሁሉ የምታሰማው:: ጥሪውን ሰምተውና አምነው ሲጠመቁ ያን ጊዜ በዕለተ ዓርብ የተፈጸመው የኃጢአትና የሞት መደምሰስ አዋጅ ለእነርሱም ተፈጻሚነት ያገኛል ወይም ተግባራዊ ይሆናል:: ይህም ማለት ተጠማቂው በዕለተ ዓርብ ከጌታ ጎን በፈሰሰው ማየ ሕይወት በመጠመቁ ከጌታ ጋር አንድ በመሆኑ ጸጋውንም በማግኘቱ ኃጢአቱ ትደመሰሳለች፡ ሁለተኛውም ሞት አያገኘውም ማለት ነው:: ስለዚህ ነው ኃጢአት በጥምቀት

www.ethiopianorthodox.org

ማመን አለማመን የሚለውጠው ነገር አይደለም:: ሆኖም ይህን ነገር ...ች አውቀውና አምነው እንዲቀበሉት ጌታ ፈቃዱ ሆኗል:: ነገር ግን ላላመ...ና ላልተቀበሉት የዕለተ ዓርቡ የምሕረት አዋጅ ለእነርሱ ተፈጻሚነት ...ለውም::[66] ስለዚህ ነው ያመነ የተጠመቀ ይድናል ይህንን ያላመነ ግን ...ፈረድበታል ተብሎ በወንጌል የታወጀው (ማር.16፥16):: ጌታም በዚህ ምክን...ት ነው ሐዋርያትን ስለ ሥርየተ ኃጢአት እንዲሰብኩና በአብ በወልድ በመን...ስ ቅዱስ ስም እንዲያጠምቁ ያዘዛቸው (ሉቃ.24፥47፤ ማቴ.28፥19-20)::

እንግዲህ ጌታ በጥምቀቱና በሞቱ ኃጢአትንና ሞትን ያጠፋልን መሆኑን አምነን ስንጠመቅ ብቻ ያንጊዜ ጥንተ አብሶም ሆነ እኛም የሠራነው ...ጢአት ሁሉ ይወገዳል:: በጥምቀት ጸጋ ከጌታ ጋር አንድ ስለምንሆን ከጥን... አብሶና ከመርገም ሁሉ ነፃ እንሆናለን:: ከጌታ ጋር አንድነት ከሌለን ግን ...ኛ ከመጀመሪያው አዳም ሥር ነን ማለት ነው:: ስለዚህ በጥምቀት የሁለተኛውን አዳም የክርስቶስን ጸጋ ካላገኘን ከመጀመሪያው አዳም በወረስነው በጥንተ አብሶና በመርገም ውስጥ እንገኛለን::

በእያንዳንዱ ሰው ስለ ሚገኘው ጥንተ አብሶ ስንገልጽ የአዳምን የመጀመሪያውን ኃጢአትና መርገም ማመልከታችን ነው:: ሐዋርያው ጳውሎስ በአንድ ሰው ምክንያት ኃጢአት ወደዚህ ዓለም እንደ ገባ በመናገሩ ጥንተ አብሶ ለአዳም ዝርያዎች ሁሉ መዳረሱን ያስረዳናል (ሮሜ.5፥12):: ይኸው ሐዋርያ "በአንድ ሰው አለ መታዘዝ ብዙዎች ኃጢአተኞች እንደሆኑ" በመግለጹ የአዳም በደል ለልጆቹ ሁሉ እንደተላለፈ ተቆጥሯል (ሮሜ.5፥19):: ይህም የተባለበት ምክንያት የሰው ልጆች ሁሉ እንደ አንድ ሰው አካል በአዳም ሰውነት ውስጥ የነበሩ ስለሆነ ነው:: ሆኖም የጥንተ አብሶ መተላለፍ ምሥጢራዊ ይዘት ያለው እንደሆነ እንረዳለን::

ከጥንተ አብሶ በፊት አዳም በጥንተ ተፈጥሮው የቅድስናና የጽድቅ ጸጋ ነበረው:: እግዚአብሔርንም በመዘንጋቱና ሕጉንም በመተላለፉ የተሰጠውን ጸጋ ተገፈፈ፥ ራቁቱንም ቀረ:: በፈጸመው በደል ማፈርና መደንገጥ ከፈጣሪውም መደበቅ ጀመረ (ዘፍ.3፥1-8):: ይህ ነበር የበደሉ ውጤት ያስከተለበት፥ የውድቀቱ ታሪክ የተጀመረበትና የጥንተ አብሶ ሥርዓት የተከሠተበት ሁኔታ:: ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በመጀመሪያው በደል ምክንያት የአዳም የነፍስና የሥጋ ባሕርይ በኃጢአት ስለ ተመረዘና በፈጣሪው ስለ ተረገመ የሰው ተፈጥሮ ኃጢአትና ሞት የሚስማማው ሆነ:: እንግዲህ ይህ የቅድስናና የጽድቅ ጸጋ የተለየው የኃጢአት ይዞታና ሁኔታ ነበር በእርግማን ሥር ካለው ከአዳም ወደ ልጆቹ ተላለፋል ብለን የምናምነው፤ የጥንተ አብሶን ትርጉምና አባባል የምንገነዘበው በዚህ መልኩ ነው::

አዳም በግሉ የፈጸመው ስሕተት፥ በግሉ ያደረገው የኃጢአት ድርጊት ሁሉ በቀጥታ ወደ ልጆቹ ተላልፏል ብለን ባናስብም በክፉ ነገር የተበከለ፡

---

[66] "በጌታ በክርስቶስ በኩል ሊደረግ የሚገባው የማዳን ሥራ በመስቀል ላይ ተፈጽሟል:: ይህ እውነት ነው፥ ነገር ግን ይህን በመስቀል ላይ የተሰጠውን ድኅነት /የመዳን ጸጋ/ ሰው ለማግኘት ጥረት ማድረግ አለበት. . ." በማለት የግብፅ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ታስተምራለች:: መዳንም ...ሳሰሉት እንደ ሆነ በቅዱሳት መጻሕፍት መሠረት ታስረዳለች:: The part to be done by the Lord Christ... salvation has been perfected on the cross. This is true, but man has to ...

www.ethiopianorthodox.org

በኃጢአት የቆሰለ፥ በመርገም ሥር የነበረ ጐስቋላ ባሕርዩ በዘር ቁራኝነት ለሰው
ሁሉ ተላልፏል ብለን እናምናለን፡፡ ይህም ማለት ለሕማምና ለሞት የተዳረገና
የኃጢአት ዝንባሌ ያለበትን ደካማ የሰው ተፈጥሮ በጥንተ አብሶ ምክንያት ከአ
ዳም የወረስነው ባሕርይ ነው ማለት ይቻላል፡፡[66.1]

ስለዚሁ ጉዳይ ቅዱስ ቀሌምንጦስ ዘእስክንድርያ ያስተማረውን አባ ታ
ሮስ ማላታይ እንደ ተረዱት በእንግሊዝኛ የተረጐሙትን ጥቅስ እንደሚከተለው
መሠረታዊ ሐሳቡን አቅርበናል፡፡ በአካላዊና ተፈጥሯዊ ሰውነታችን አማካይነ
ከአዳምና ከሔዋን ሲወርድ ሲዋረድ የመጣውና ከእነርሱም የወረስነው፥ የእነርሰ
የሆነውን በደልና ርግማን በቀጥተኛ መልኩ ሳይሆን፥ ነገር ግን የኢአእምሮታዊ
ማለት የእንስሳዊ ባሕርያችን እንዲገን ያደረገውና የእውቀት መጉደልም
ያስከተለው ሥርዓተ አልባ የሆነው ሥጋዊ ስሜታዊነት እንደሆነ ተገልጿል፡፡
ኃጢአትም ከድንቁርና የተነሣ እንደሆነ ተመልክቷል፡፡ (ከላይ የተጠቀሰውን የአ
ባ ታድሮስን መጽሐፍ ገጽ 7 ተመልከት)

ከዚህም ጥቅስ የምንማረው ፈቃደ ሥጋ በፈቃደ ነፍስ ላይ የተበረታታው
ከጥንተ አብሶ በኋላ መሆኑንና ይኸንኑም ከሌሎቹ ይልቅ በጉላ በተረዳ ከአዳም
በቀጥታ መውረሳችንን እንድንገነዘብ ነው፡፡ የሰይጣንን የሐሰት ቃል
በመስማት አዳም ከሔዋን ጋር በመተባበር የፈጣሪውን ቃል በመጠራጠር
ሕጉንም በመዘንጋት፥ የእምነት ጉድለትና የአለመታዘዝ በደልን በፈጣሪው ላይ
በፈጸመ ጊዜ በእርሱ ማለት በአዳም ቁጥጥር ሥር የነበሩት ፍጥረታት ሁለ
የእርሱም የሥጋ ባሕርይ ሳይቀር እንደ ቀድሞው በሰላም መገዛታቸው ቀርቶ
እርሱን በመቃወም በክፋት መነሣሣታቸውና አለመታዘዛቸው ከዚያ ጊዜ ጀምሮ እን
ደሆነ እናስተውላለን፡፡ ይህም ማለት ሰውና ተፈጥሮ ሙሉ በሙሉ በክፋት
ተውጧል፥ ወይም ወደ ክፋት ተለውጧል ማለት ሳይሆን በጥንተ ተፈጥሮ የነበረው
ጸጋ በመገፈፉ የደግ ኃይሎች መድከማቸውና የክፋት ኃይሎች መነሣሣታቸውን
ለማስገንዘብ ነው፡፡

በጥምቀት ጥንተ አብሶና ሌላውም ኃጢአት ሁሉ እንዲሁም በኃጢአት
ላይ የመጣውም ቅጣት ሁሉ ይደመሰሳል፡፡ ከውኃና ከመንፈስ የተወለዱ ሁለ
ገነት መንግሥተ ሰማያት ለመግባት ምንም ዓይነት ኃጢአትና ክፉ ነገር
ሊያግዳቸው አይችልም፡፡ ሆኖም ከጥምቀት በኋላም አንዳንድ የጥንተ አብሶ
የኃጢአት ውጤቶች የሆኑ ነገሮች በክርስቲያኖችም ላይ ይገኛሉ፡፡ እነርሱም በዓ
ለም ውስጥ የሚገኙ መከራና ፈተና፥ ሕማምና ሞት ሲሆኑ በተለይም በደካማው
ባሕርያችን የሚገኙት የሥጋ ምኞትና የዓይን አምሮት፥ በገንዘብም መመካትና
የመሳሰሉት ናቸው (1ኛ ዮሐ.2፡15-17)፡፡

[66.1] ፒላግዮስ ከተወገዘባቸው የክህደት ትምህርቶች መካከል አንዱ ጥንተ አብሶ ማለት የአዳም በደል ወ ደ
ሮቹ አልተላለፈም ብሎ በማስተማሩ እንደሆነ ከጥቂቶች የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት በስተቀር በብዙዎች
ዘንድ አይታወቅም፡፡ «ፒላግዮስ በአራተኛው መቶ ክፍለ ዘመን የነበረ እንግሊዛዊ የአየርላንድ መነኩሴ
ነው፡፡ ትምህርቱም የአርዮስና የግኖስቲኮች ቅልቅል ነው፡፡ የፒላግዮስ ሐሳቦች የሚከተሉት ናቸው፡፡ ሀ/
ክርስቶስ የሚሰገድለት አምላክ ስለሆነ አይደለም፥ በጎ ምግባር በማሳየቱ እግዚአብሔር ስላ ደረበት ነው
እንጂ፡፡ ለ/ አዳም ባይበድልም መሞት ነበረበት፡፡ ሐ/ [illegible]
[illegible] አዳም ከመውደቁ በፊት እንደ [illegible]

እነዚህ ነገሮችና ሁኔታዎች በኃጢአት ምክንያት የመጡብን ክፉ ነገ
ሮች እንጂ እንደ መጀመሪያው የተፈጥሮ ስጦታ ሙሉ በሙሉ መልካምና ደግ
ነገሮች እንደሆኑ አድርጎ መቀበል ታላቅ ስሕተት ነው፡፡ ይልቁንም የነፍስና
የመንፈስን ፈቃድ የሚቃወመውን የሥጋን ፈቃድና የኃጢአትን ዝንባሌ
ትክክለኛ የተፈጥሮ ስጦታዎች እንደሆኑ በመመልከት ዓለም ሁሉ በኃጢአት
ውስጥ ሲዋኝ በስሕተት ጐዳና ላይ ሲጓዝ መታየቱ እጅግ ያሳዝናል፡፡ ዓለም
ክፉውን ነገር እንደ መልካም አድርጎ በማስተናገድ የራሱ የሆነ የሥነ ምግባር
ሥርዓትን አዘጋጅቷል፡፡ ክርስቲያኖችም ከዚህ ዓለም ባይሆኑም በዓለሙ ውስጥ
የሚገኙ ስለሆነ ፈተናውና ችግሩን በመቋቋም ከክፉ ሥነ ምግባራዊ ትምህርት
ራሳቸውን መጠበቅ ሌሎችንም ማስጠንቀቅ ይገባቸዋል፡፡

ክርስቲያን እንደ ዓለማዊ ሰው በስሕተተኛ ሥጋዊ ትምህርት ሳይ
ታለልና ሳይዘናጋ መከራና ፈተና፥ ሕማምና ሞት ሌሎችም ክፉ ነገሮች ሁሉ
የኃጢአት ውጤቶች መሆናቸውን አምኖ በክርስቶስ ጸጋና ተስፋ ደስ ብሎት
በትዕግሥትና በመንፈሳዊ ተጋድሎ ይቀበላቸዋል፡፡ በደካማ ባሕርዩ የሚገኘውን
የኃጢአት ዝንባሌ በጥምቀት ባገኘው ጸጋ ሆኖ መታገል የክርስቲያን ሁሉ
ግዴታው እንደሆነ ያውቃል፡፡ "ተጋደልዋ ለኃጢአት ወእበይዋ-ኃጢአትን
ተጋደሏት፥ አሸንፏትም" የተባለው ለክርስቲያን ሁሉ መመሪያቸው መሆን አለ
በት (ዕብራ.12፡4)፡፡ ይህንን መመሪያ የሰጠን ሐዋርያ የሰውነትን ሥራ በመን
ፈስ ሆነን እንድንታገለው፥ ሥጋችንንም ከነምኞቱ እንድንሰቅለው በማለት መን
ፈሳዊ ተጋድሏችንን እንድናጠናክር ይመክረናል (ሮሜ.8፡13፤ ገላ.5፡24)፡፡

እግዚአብሔርን ደስ ለማሰኘት ሰውነታችንን እንደ ከበረ ሕያው መሥ
ዋዕት አድርገን በማቅረብ ከዓለማዊ የአኗኗር ሥርዓት ራሳችንን በመለየት፥
ከውጭም ከውስጥም ከሚያጋጥሙን የኃጢአት ወጥመዶች ሁሉ ራሳችንንም
ሆነ ሌሎችን ለማዳን ያላቋረጠ ጥረትና ጸሎት በማድረግ ሁላችንም እንድንታገል
ታዝዘናል፡፡ እንዲህ የሚያደርጉ ክርስቲያኖች ከመንፈስ ቅዱስ በሚያገኙት
ጸጋና ረድኤት እየተማመኑና በትዕግሥት እየተጋደሉ በመኖር መንፈሳዊ ድልን
ይቀዳጃሉ፡፡ ምናልባት እንኳ በኃጢአት የሚሰናከል ቢኖር የእግዚአብሔር ጸጋ
እንዳለው አምኖ ተስፋ ሳይቆርጥ ከወደቀበት በፍጥነት ተነስቶ በንስሐ ታድሶ
መንፈሳዊ ተጋድሎውን መቀጠል ይኖርበታል፡፡

(ስለ ጥንተ አብሶ ማለት ስለ መጀመሪያው በደልና ስለ አስከተለው ጥፋትና የኃ
ጢአት ውጤት የተጻፈውን ከገጽ 90 እስከ 97 እንዲሁም በገጽ 363 በግርጌ ማስታወሻ (footnote)
ቁጥር 80.1 የተሰጠውን ተጨማሪ ማብራሪያ ተመልከት)

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ አራት

በእግዚአብሔር የተስፋ ቃል እናምናለን

(ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታንና የዘላለም ሕይወት)

በጸሎተ ሃይማኖት ትምህርታችን እንደ ተመለከትነው እስከ አሁኑ ምዕራፍ ድረስ "እናምናለን" "እናምናለን" በማለት አሳባችንን እንደመድም፥ እምነታችንን እናጠቃልል ነበር፡፡ አሁን ግን "ተስፋ እናደርጋለን" በማለት እምነታችንን እንገልጻለን፡፡ ተስፋ የሚደረገው ለመልካም ነገር ብቻ ነው፡፡ ማመን ግን ብዙ ነገሮችን ይይዛል፡፡ የእምነት ዕውቀት፡ የነበረውንም ያለውንም የሚመጣውንም ያመለክታል፡፡ ተስፋ ግን የወደፊቱን ብቻ ነው፡፡ እምነት ደግም ክፉንም ነገሮች እንዳሉ የሚያሳውቀን ነው፡፡ ተስፋ ግን እንደዚህ አይደለም፡፡ ለምሳሌ መንግሥተ ሰማያትና ገሃነመ እሳት ሁለቱም እንዳሉ እናምናለን እንላለን እንጂ ሁለቱንም ተስፋ እናደርጋለን አይባልም፡፡ እምነት ለሁለቱም ይሆናል፡ ተስፋ ግን ለአንዱ ብቻ ነው፡፡ መንግሥተ ሰማያትን ተስፋ እናደርጋለን እንጂ ገሃነመ እሳትን ተስፋ አናደርግም፡፡ ስለዚህ ተስፋ የምናደርግለት ነገር ለሰው ልጅ ጠቃሚና ዘለቄታ ደስታን የሚሰጥ፡ መልካምና የሚወደድ መሆን አለበት፡፡

እንግዲህ ተስፋ ልናደርግለት የሚገባን ነገር እርሱ ምንድን ነው? ብለን ብንጠይቅ መልሱን ከሚቀጥሉት ሁለት አንቀጾች እናገኘዋለን፡፡ ሰው በዚህ ዓለም በሕይወት ሲኖር የመጨረሻ ጠላቱና ሊቋቋመውና ሊያሸንፈው ያልቻለው ታላቁ አጥፊ ባላጋራው ሞት እንደሆነ ማንም የሚያውቀው ነገር ነው፡፡ የሕይወትን ብርሃን የሚያጠፋው ይህ ሞት የተባለው ጠላታችን በመጨረሻው ዘመን በእግዚአብሔር ኃይል እንደሚጠፋና ሰውም የማይጠፋውን የዘላለም ሕይወት እንደሚያገኝ፡ ተድላ ደስታ ያለበትን መንግሥተ ሰማያትንም እንደሚወርስ በቅዱሳት መጻሕፍት ተገልጿል፤ በወንጌሉ የምሥራች ቃል ተረጋግጧል፡፡ ስለዚህ በመጀመሪያ በአንቀጽ ፲፩ ስለ ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን እንማራለን፡፡ ቀጥሎ በአንቀጽ ፲፪ ስለ ዘላለም ሕይወት ከብዙ በጥቂቱ እንመለከታለን፡፡

አንቀጽ ፲፩

"የሙታንንም መነሣት ተስፋ እናደርጋለን"

ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን

ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን ማለት ምን ማለት ነው? ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን ማለት በአጭሩ ሙታን በዓለም መጨረሻ የፈጣሪያቸውን የእግዚአብሔርን ድምፅ ሰምተው ነፍስና ሥጋቸው ተዋሕዶ ከመቃብር የሚነሡና የዘላለም ሕይወትን የሚያገኙ መሆናቸውን የምንማርበትና የምናምንበት የሃይማኖት ምሥጢር ነው፡፡ ምሥጢር የተባለበትም ምክንያት ድርጊቱ የሚፈጸመው በመለኮታዊ ኃይልና ሥልጣን ስለሆነ በተፈጥሮ አእምሯችን ሁኔታውን በቀላሉ ለመረዳት ስለሚያዳግተን ነው፡፡ ሰው ሞቶ በስብሶ አፈር ትቢያ ከሆነ በኋላ እንዴት ይነሣል? በማለት የሚያስቡ ይኖራሉ፡፡ ነገር ግን ሰው በመጀመሪያ ሲፈጠር ከአፈር ከትቢያ እንደሆነ አንርሳ (ዘፍ.2፡7)፡፡ አሁንም ፈጣሪ ከአፈር ከትቢያ ሊያስነሣው ይችላል፡፡ ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር የለም፡፡ ስለዚህ በሙታን ትንሣኤ እናምናለን፤ ተስፋም እናደርጋለን ስንል በእግዚአብሔርና በተስፋው ቃል በመተማመን ነው (ዮሐ.5፡24-29)፡፡

ለትንሣኤ ሙታን ጌታ የመጀመሪያ ነው

እኛ ክርስቲያኖች የሙታንን ትንሣኤ የምናምንበት ምክንያትና ማስረጃ አለን፡፡ ይኸውም የሃይማኖታችን መሥራች የሆነው የክርስቶስን ከሙታን መነሣት መሠረት በማድረግ ነው፡፡ የክርስቲያን የሃይማኖት ትምህርት መነሻና መድረሻ፡ በሞትና በትንሣኤ ጉዳይ ላይ ያተኮረ ነው ቢባል ከእውነት የራቀ አይሆንም፡፡ ክርስቶስ ሰው የሆነበት የመጨረሻ ዓላማና ግብ ሞትን አጥፍቶ ትንሣኤንና የዘላለም ሕይወትን ሊያጐናጽፈን እንደሆነ በወንጌል ቃል ተገልጿል፡፡ የክርስቲያን ሃይማኖት ገና ከመነሻው፡ ወንጌል በመጀመሪያ ሲሰበክ ስለ ክርስቶስ ትንሣኤ መሆኑን በበዓለ ኀምሳ ከሐዋርያው ጴጥሮስ የተሰጠው ምስክርነት ያረጋግጥልናል (የሐዋ.ሥራ2፡14-36)፡፡ አይሁድማ የጌታን ሥጋ ከመቃብር ውስጥ እንዳይነሣ አድርገው አሽገውት ነበር (ማቴ.27፡62-66)፡፡ ነገር ግን ጌታ መቃብር ክፈቱልኝ መግነዝ ፍቱልኝ ሳይል በኀቱም መቃብር በመለኮታዊ ሥልጣኑ ከሙታን ተለይቶ በሦስተኛው ቀን ተነሣ፡፡ መቃብሩም ባዶውን ቀረ፡፡ ሞቶ የተነሣውም ክርስቶስ የተቸነከሩ እጆቹንና በጦር የተወጋውን ጐኑን እያሳየ ለሐዋርያቱና ለተከታዮቹ ሁሉ ተገለጸላቸው፡፡

ሐዋርያትም የትንሣኤው ምስክሮች በመሆን የክርስትናን ሃይማኖት አስፋፉ፡፡ የትንሣኤ ጠላቶች የሆኑትን ሁሉ አሳፈሩ፡፡ ስለትንም እሳትንም መከራንም ሁሉ ሳይሰቀቁ፥ ሳይፈሩና ሳያፍሩ እስከ ሞት ድረስ የትንሣኤውን [illegible] አስመሰከረዋል፡፡ ሞትንም ያልፈሩበት ምክንያት እነርሱም የክርስቶስ ትን
[illegible] ስላመኑ ነበር፡፡ እንግዲህ በኵረ ትንሣኤ ማለት

www.ethiopianorthodox.org

ቹ፡ ትንሣኤ ሙታን የለም እንዴት ይላሉ?" በማለት የቆሮንቶስ ሰዎች ለለ ነሡት ጥያቄ ሐዋርያው ጳውሎስ እንደሚከተለው ይመልሳል፡፡ "ትንሣኤ ሙታንስ ከሌለ ክርስቶስ አልተነሣማ፤ ክርስቶስም ካልተነሣ እንግዲያስ ስብከታችን ከንቱ ነው እምነታችሁም ደግሞ ከንቱ ናት፤ እስካሁን ድረስ በኃጢአታችሁ አላችሁ፡፡ እንግዲያስ በክርስቶስ ያንቀላፉት ደግሞ ጠፍተዋል፡፡ በዚች ሕይወት ብቻ ክርስቶስን ተስፋ ያደረግን ከሆነ፤ ከሰው ሁሉ ይልቅ ምስኪኖች ነን፡፡" ካለ በኋላ ይኸው ሐዋርያ ስለ ክርስቶስ ትንሣኤ ምስክርነቱን ይቀጥላል፡፡

"አሁን ግን ክርስቶስ ላንቀላፉት በኵራት ሆኖ ከሙታን ተነሥቷል፡፡ ሞት በሰው በኩል ስለ መጣ ትንሣኤ ሙታን በሰው በኩል ሆኗልና፡፡ ሁሉ በአዳም እንደሚሞቱ እንዲሁ ሁሉ በክርስቶስ ደግሞ ሕያዋን ይሆናሉና፡፡" ከዚህም ጋር በማያያዝ ሐዋርያው ምስክርነቱን በመሐላ ይገልጻል፡፡ "እንዲያማ ካልሆነ በሙታን ላይ ... ነ እኛስ ዘወትር በሚያስፈራ ኑሮ የምንኖር ስለምንድር ነው? በጌታችን በክርስቶስ ኢየሱስ ባለኝ በእናንተ ትምክህት እየማልሁ፥ ወንድሞች ሆይ፥ ዕለት ዕለት እሞታለሁ፡፡ እንደ ሰው በኤፌሶን ከአውሬ ጋር ከታገልሁ፥ ሙታንስ የማይነሡ ከሆነ፡ ምን ይጠቅመኛል?" (1ኛ ቆሮ.15፥12-32)፡፡

ይህ የሐዋርያው ጳውሎስ ምስክርነት እውነት ሆኖ ለዘላለም የጸና ይሆናል፡፡ መልእክቱን የሚያነቡት ሁሉ የምስክርነቱን ሐቀኝነትና ትክክለኝነት ይረዳሉ፡፡ ምክንያቱም እርሱ በመጀመሪያ የትንሣኤ ጠላት ሆኖ ከአይሁድ ጋር ተባብሮ ክርስቲያኖችን ሲያሳድድ ሳለ ሞቶ የተነሣው ክርስቶስ በድንገት ስለ ተገለጠለት የትንሣኤውን እምነት በቃል ብቻ ሳይሆን በሥራውም በሕይወቱም በሞቱም በማረጋገጡ ነው (የሐዋ.ሥራ 9፥1-30፤ 17፥1-34፤ 22፥1-30፤ 23፥1-11)፡፡

ሞት ጥንት እንዳልነበረና በኋላ እንደ መጣ

መወለድ፡ መኖርና መሞት በሰው ልጅ ታሪክ ውስጥ ተደጋግመው የሚመላለሱ የሰው ልጆች የሕይወት ዑደት ወይም የኑሮ ሂደት ሆነው እንደ ተፈጥሮ ሕግ ስለሚታዩ ስለ ትንሣኤና ዘላለማዊ ሕይወት ሲነገር ለአንዳንዶች እንደ እንግዳ ነገር የተፈጥሮን ሕግ እንደሚቃወም ሆኖ ይሰማቸዋል፡፡ ነገር ግን በመጀመሪያው በሥነ ፍጥረት ታሪክ እንደምንረዳው ሞት አልነበረም፡፡ ሰው እንደ መላእክት ለዘላለም እንዲኖር ተፈጠረ እንጂ እንዲሞት አልተፈጠረም፡፡ እግዚአብሔር ሰውን በአርአያውና በአምሳሉ ሲፈጥረው የሕይወት እስትንፋስንም ሲያሳድርበት ነፍሱ ብቻ ዘላለማዊ እንድትሆን ሳይሆን፥ ነፍሱ ከሥጋው ጋር ተዋሕዳ ለዘላለም እንድትኖር ነበር፡፡ ስለዚህም አዳምና ሔዋንን ፈጥሮ የዘላለም ሕይወት ባለበት፡ በተድላ በደስታ እንዲኖሩ ከገነት አገባቸው፡፡ ሕማምና ሞትን ም አያውቁም ነበር፡፡

እንግዲህ የመጀመሪያው ሰው ተፈጥሮ፥ ሞት የማይስማማው ስለ ሆነ በዚያን ጊዜ እንደ ተፈጥሮ ሕግ ሆኖ አይታወቅም ነበር፡ ታዲያ ሞት እንዴት በሰው ሕይወት ውስጥ ሊመጣ ቻለ? ...

ለሞት አላደረገንምና ለሕይወት እንጂ፡፡ "እግዚአብሔርን የዘነጉ ሰዎች ግን በቃል ጠሩት ባልንጀራም አደረጉት በዚሁም ጠፉ" ተብሎ የተጻፈው ቃል ሞትን ሰዎች እንዳመጡት ገልጦ ያስረዳናል (ጥበብ 1፥13-16)፡፡

በጥቅሱ ላይ ሰዎች የተባሉት አዳምና ሔዋን ብቻ አይደሉም፤ ቃየን የመጀመሪያው ነፍሰ ገዳይ በመሆን በወንድሙ ላይ ሞትን አምጥቷል፡፡ ሞት በአቤል ላይ ቢፈጸምም የሞት መነሻ ይህ አልነበረም፡፡ ሞት የተጀመረው አዳምና ሔዋን የፈጣሪያቸውን ሕግ በጣሱና በደልን በፈጸሙ ጊዜ ነበር (ዘፍ.2፥17)፡፡ ስለዚህ ኃጢአት የሞት መጀመሪያ ነበር (ዘፍ.3፥16-19)፡፡ እነርሱ የፈጣሪን ሕግ ሲሽሩ እነርሱም ከመጀመሪያው ከተፈጥሮ ክብራቸው ተሻሩ፡ ጸጋቸውም ተገፈፈ፡፡ ራቁታቸውንም ሆኑ፡፡ መከራና ሞት ባለበት የተፈጥሮ ሥርዓት ውስጥ ይኖሩ ጀመር፡፡ ከዚያ ጊዜ ጀምሮ ሞት የተፈጥሮ ሕግ ሆነባቸው፡፡ ከእነሱ የሚወለዱት ሁሉ የበደላቸውና የሞታቸው ተካፋዮችና ወራሾች ሆኑ፡፡

"በእጆችሁ ሥራ ሞትን አታምጡ የሰውም መፈጠር ለድኅነት ነውና በእነርሱ ዘንድ ሁሉን የሚያጠፋ የሞት መርዝ ኃጢአት አልነበረምና ሕይወት የማታልፍ ስለሆነች" ተብሎ ኃጢአትና ሞት ስላልነበረባት የገነት ኑሮ ... ተጻፈው በሰው ልጆች ዘንድ ዘላቂነት አልነበረውም (ጥበብ 1፥14)፡፡ ምክንያቱም ሰው ከተፈጠረ በኋላ ብዙ ሳይቆይ በገዛ እጁ በራሱ ሥራ እግዚአብሔርን በድሏልና ኃጢአትንም ፈጽሟልና፡፡"ስለዚህ ምክንያት ኃጢአት በአንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ በኃጢአትም ሞት፡ እንደዚሁም ሁሉ ኃጢአትን ስላደረጉ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ" በማለት ሐዋርያው ጳውሎስ የሞትን አመጣጥ አስረድቷል (ሮሜ.5፥12)፡፡

ተስፋ ትንሣኤ በብሉይና በሐዲስ

የሰዎችን ጥፋት የማይወድ አምላክ ሰውን ወደ ቀደመው የክብር ቦታው ለመመለስ አስቦ ኃጢአትንና ሞትን አስወግዶ ትንሣኤ ሙታንንና የዘላለም ሕይወትን ለሰዎች ልጆች የሚሰጥ መሆኑን በቀድሞ ያ በነቢያቱ አማካይነት ፈቃዱን ገልጾልናል፡፡ በመዝሙረ ዳዊት "መንፈስህን ትልካለህ ይፈጠራሉም፡ የምድርንም ፊት ታድሳለህ" የሚለው የትንሣኤ ቃል ነው (መዝ.103፥30)፡፡ ይህም ቃል "እነሆ፡ ሁሉን አዲስ አደርጋለሁ" ከሚለው ጋር ይስማማል (ራእይ 21፥5)፡፡ በትንቢተ ኢሳይያስም "ሙታንህ ሕያዋን ይሆናሉ፡ ሬሳዎችም ይነሣሉ፡፡ በምድርም የምትኖሩ ሆይ፡ጠልህ የብርሃን ጠል ነውና፥ ምድርም ሙታንን ታወጣለችና ንቁ ዘምሩም" ተብሎ ተጽፏል (ኢሳ. 26፥19)፡፡ ይህም በዓለም ፍጻሜ ስለሚደረገው ትንሣኤ ዘጉባኤ ያስረዳናል፡፡ እንደዚሁም በትንቢተ ዳንኤል ስለ ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን በበለጠ ተገልጿል፡፡

"በዚያም ዘመን ስለ ሕዝብህ ልጆች የሚቆመው ታላቁ አለቃ ሚካኤል ይነሣል፡ ሕዝብም ከሆነ ጀምሮ እስከዚያ ዘመን ድረስ እንደ እርሱ ያለ ያልሆነ የመከራ ... ያም ዘመን በመጽሐፉ ተጽፎ የተገኘው ሕዝብህ ሁሉ እየን ... በምድርም ትቢያ ውስጥ ካንቀላፉት ብዙዎች ይነቃሉ፡ ...

www.ethiopianorthodox.org

የሚለው ደግሞ የኃጥአንን ትንሣኤ ዘለኀሣር የሚያመለክት ነው። ጥበበኞ የተባሉት ጻድቃን ናቸው። እነርሱም በትንሣኤ ዘጉባኤ እንደ ፀሐይ በርተው ደ ከዋክብት አሸብርቀው መታየታቸው ከእግዚአብሔር በመጨረሻው ዘመን የ ሰጣቸውን የክብር ጸጋ ይገልጻል።

ይህ ሁሉ ጸጋና ክብር የሚገኘው፥ ሰውም ወደ ቀደመው ክብሩ የሚ ሰው በመጀመሪያ፥ ኃጢአቱ ሲወገድለት እርግማኑም ሲነሣለት ነው። ስለዚ ጌታ ሰው ሆኖ በኃጢአት ምክንያት የመጣውን የሞት ፍርድ በራሱ ሰው ተቀብሎ ካሣ ሆኖ ሞትን በሞቱ ደምስሶታል። በሞቱ ምክንያት ለሰዎችም ሣኤ ሙታንንና የዘላለም ሕይወትን ሰጥቷል። ለዚህ ነበር ጌታ በመስቀል መሥዋዕት ሆኖ በተሰቀለበት ዓርብ ዕለት ቅድስት ነፍሱን ከቅድስት ሥጋው በለ ጊዜ፥ መቃብሮች ተከፍተው፥ ተኝተው ከነበሩት ከቅዱሳን ብዙ ሥጋዎች የ ነሡት (ማቴ.27፥52)። በዚያን ዕለት ነበር ነፍሳትንም ከሲኦል አውጥቶ ገነ ያስገባቸው። እንግዲህ ክርስቶስ መሥዋዕት በመሆን በክቡር ሞቱ ኃጢአትን ሞትን አስወግዶ ሰውን ወደ ቀደመው ክብሩ መልሶታል። አሁን ነፍሱን አድና ነት አስገብቶታል። በኋላ ደግሞ ነፍስና ሥጋውን አዋሕዶ የክብር ትንሣኤ ሰጥቶ መንግሥተ ሰማያት ያገባዋል።

መቃብሮች የሚከፈቱት፥ ሙታን የሚነሡት መቼ ነው? ለሚለው ጥያ መልሱ ግልጽ ነው። እርሱ የትንሣኤያችን መጀመሪያ የሆነው ክርስቶስ በመ ጊዜ ይፈጸማል። "በመቃብር ያሉቱ ሁሉ ድምፁን የሚሰሙበት ሰዓት ይመጣል መልካምም ያደረጉ ለሕይወት ትንሣኤ፥ ክፉም ያደረጉ ለፍርድ ትንሣ ይወጣሉና" የተባለው ፍጻሜ የሚያገኘው በክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነ (ዮሐ.5፥29)። በመጀመሪያ ምጽአቱ፥ በዕለተ ዓርብ ጌታ የፈጸመው የማ ሥራ ውጤት ለነፍስ ብቻ ሳይሆን ነፍስና ሥጋ በመዋሐድ በፍጹምነትና በምል የሚገለጸው በዳግም ምጽአት ነው። የወደፊት አመጣጡ እንደ አለፈው በምድ ላይ እንደ ነበረበት ጊዜ ራሱን በትሕትና በማዋረድ፥የአገልጋይን መል በመያዝ አይደለም።

ነገር ግን የጌታ ዳግመኛ መምጣት እጅግ አስፈሪ ይሆናል። እርሰ ሊመጣ አቅራቢያ ብዙ ምልክቶች ይታያሉ። "ሺሁም ዓመት ሲፈጸም ሰይጣ ከእሥራቱ ይፈታል፥ በአራቱም በምድር ማዕዘን ያሉትን አሕዛብ፥ ጎግንና ማጎግ ፥ እንዲያስታቸው ለሰልፍም እንዲያስከትታቸው ይወጣል" (ራእይ.20፥7-8)። ሕዝብ በሕዝብ ላይ፥ መንግሥትም በመንግሥት ላይ ይነሣል። በሰው ልጆች ላይ ከዚህ ቀደም ያልነበረ መከራና ፈተና ይደርስባቸዋል። የምድር መ ቀጥቀጥም ይሆናል፤ የሰማይ ኃይላት ሁሉ ይናወጣሉ። ከዚያም በኋላ ጌ በታላቅ ግርማ መለኮት በብዙ መላእክት ታጅቦ ይመጣል። በምድር ያለ ወገኖችንም ሁሉ ከአራቱ ማዕዘናት ይሰበስባሉ (ማቴ.24፥29-31)። "እነሆ ከደመና ጋር ይመጣል፤ ዓይንም ሁሉ የወጉትም ያዩታል፥ የምድር ወገኖች ሁለ ስለ እርሱ ዋይ ዋይ ይላሉ።" ተብሎ እንደ ተጻፈ ያች ዕለትና ሰዓት እንደም ታስፈራ ይሆን? (ራእይ 1፥7)።

እንግዲህ በዚያች በምታስፈራው ጊዜ፥ ጌታ በግርማ መለኮቱ በሉዓላ

የምሥጢረ ትንሣኤ አፈጻጸም

የሙታን መነሣት ምሥጢር እንዴት ይፈጸማል? ለሚለው ጥያቄ ሐዋርያው ጳውሎስ እንደሚከተለው ይመልስልናል። "እነሆ፥ አንድ ምሥጢር እነግራችኋለሁ ሁላችን አናንቀላፋም ነገር ግን የኋለኛው መለከት ሲነፋ ሁላችን በድንገት በቅጽበተ ዓይን እንለወጣለን፤ መለከት ይነፋልና ሙታንም የማይበሰብ ሱ ሆነው ይነሣሉ እኛም እንለወጣለን" (1ኛ ቆሮ.15፥51-52)። መለከት ሲባል የእግዚአብሔር አዋጅ፥ የመለኮት ትእዛዝ ማለት ነው። ሐዋርያው ይኸንኑ በሌላ ቦታ ገልጾታል። "ጌታ ራሱ በትእዛዝ በመላእክትም አለቃ ድምጽ በእግዚአብሔርም መለከት ከሰማይ ይወርዳልና፥ በክርስቶስም የሞቱት አ ስቀድመው ይነሣሉ" (1ኛተሰሎ.4፥16)። አልዓዛር የጌታን ቃል ሰምቶ ከመቃብር እንደ ተነሣ እንደዚሁም በመቃብር ያሉት ሁሉ ድምፁን ሰምተው ይነሣሉ (ዮሐ.11፥38-44፤ 5፥25-29)።

እንግዲህ የሙታን መነሣት ምሥጢር በጌታ ትእዛዝ ይፈጸማል። የጌታ ትእዛዝም በመላእክት አለቃ በቅዱስ ሚካኤል ድምጽ የሙታን ትንሣኤ ይታወጃል። እርሱ ስለ እግዚአብሔር ሕዝብ "ልጆች የሚቆመው ታላቁ አለቃ ሚካኤል" በዚያች ዕለት እንደሚመጣ ስለ ሙታን ትንሣኤ በትንቢተ ዳንኤል የተጻፈው ይኸንኑ ያረጋግጥልናል (ዳን.12፥1-3)። ሙታንን የሚያስነሣ ጌታ ራሱ ሲሆን፥ በጌታ ትእዛዝ የሞቱት እንዲነሡ የሚያውጀው በስም የተጠቀሰው መልአክ እንደሆነ እንረዳለን።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ "የኋለኛው መለከት ሲነፋ" በማለት የገለጸው ቃል ቀደም ብሎ በተደጋጋሚ የሚሰማ የአዋጅ መለከት ድምጽ እን ዳለ ያመለክተናል። ስለዚህ በጌታ ትእዛዝ ሙታንን ለማስነሣት ሦስት ጊዜ የአዋጅ መለከት እንደሚነፋ የቤተ ክርስቲያን አባትና መምህር ያዕቆብ ዘሥሩግ ያስተምረናል። በመጀመሪያው አዋጅ ያለቀው የደቀቀው የተበታተነው ሁሉ በአንድ ቦታ ተገናኝቶ ይሰበሰባል። በሁለተኛው አዋጅ እንደ ትኩስ ሬሣ ይሆናል፤ ማለት አጥንትና ሥጋ ተዋሕደው ይገኛሉ (ያዕቆብ ዘሥሩግ ቅዳሴ፣ ቁ.91-92)።

በሦስተኛው አዋጅ ወይም እንደ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ቃል የኋለኛው መለከት ሲነፋ በቅጽበተ ዓይን ሙታን፥

> "የማይበሰብሱ ሆነው ይነሣሉ እኛም እንለወጣለን ይህ የሚበሰብሰው የማይበሰብ ሰውን ሊለብስ ይህም የሚሞተው የማይሞተውን ሊለብስ ይገባዋልና። ዳሩ ግን ይህ የሚበሰብሰው የማይበሰብሰውን ሲለብስ ይህም የሚሞተው የማይሞተውን ሲለብስ፥ በዚያ ጊዜ፥ ሞት ድል በመነሣቱ ተዋጠ ተብሎ የተጻፈው ቃል ይፈጸማል። ሞት ሆይ፥ መውጊያህ የት አለ? ሲኦል ሆይ፥ ድል መንሣትህ የት አለ? የሞት መውጊያ ኃጢአት ነው የኃጢአትም ኃይል ሕግ ነው፤ ነገር ግን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ድል መንሣትን ለሚሰጠን ለእግዚአ ብሔር ምስጋና ይሁን" (1ኛ ቆሮ.15፥51-57)።

ስለ መጨረሻው የፍርድ አሰጣጥ

www.ethiopianorthodox.org

ያዩታል ተብሎ እንደ ተጻፈ። ስለዚህ ነው የምድር ወገኖች ሁሉ ዋይ ዋይ እያሉ የሚያለቅሱት (ራእይ.1፥7)። ጌታም እንደዚሁ መገለጹ ያለ ምክንያት አይደለም። ጌታ ስለ ኃጢአታቸው ስለ በደላቸው በእነርሱ ምትክ የሞት ፍርድ ተቀብሎ ስለ እነርሱ መሞቱን አምነው ሃይማኖታቸውን አጽንተው ምግባር ይዘው እስከ መጨረሻው ለታገሡት ለጻድቃን ዋጋቸውን ለመክፈል መሠረታዊው ምክንያት ይኸው ስለሆነ ነው። እንደዚሁም በክርስቶስና በዕለተ ዓርብ በተፈጸመው የማዳን ሥራው የማያምኑት ኃጥአን ግን ባለማመናቸው የኃጢአት ሥርየትንም ጸጋ ባለመቀበላቸው ምክንያት ይወቀሳሉ፤ ይከሰሳሉ፤ ከተሰቀለው ክርስቶስ ጋር ኅብረትና ሱታፌ ስለሌላቸው ከውጭ ይቀራሉ። እነሱ ራሳቸው በራሳቸው ላይ የፈረዱ ስለሆነ ማለት በውስጣቸው ያለው ኃጢአት ስለሚፈርድባቸው ቀድሞውንም ከውጭ የቀሩ ናቸው። "ኃጥእ ማንም ሳያሳድደው ይሸሻል" የተባለው ይፈጸማል(ምሳሌ 28፥1)።

እንግዲህ በፍርድ ቀን ጌታ የተወጋ ጎኑን በጠቅላላ ጸዋትወ መከራ የተቀበለባቸው ምልክቶች ሁሉ እንዲታዩና በፍርድ አደባባይ እንዲታወቁ መደረጉ የመስቀሉ ነገር ለመጨረሻው ፍርድ አሰጣጥ ወሳኝነት እንዳለው ያመለክተናል። ይህም ማለት በዕለተ ዓርብ ጌታ ለእኛ መዳን ለኃጢአታችን ማስተሥረያ ብሎ በመስቀል ላይ መሥዋዕት መሆኑን አምነው የተቀበሉት ሁሉ አይፈረድባቸውም ማለት ነው። ምክንያቱም በእግዚአብሔር በግ በኢየሱስ ክርስቶስ ስላመኑ ኃጢአታቸው ስለ ተወገደላቸው ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኃጢአታቸው ሁሉ አንጽቷቸዋልና፤ እነርሱም ልብሳቸውን አጥበው በበጉ ደም አንጽተዋልና። ስለዚህም ኩነኔ የለባቸውም፤ ከፍርድም ነፃ ናቸው። ስማቸውም በበጉ የሕይወት መጽሐፍ ተጽፏል (ዮሐ.1፥29፤ 1ኛ ዮሐ.1፥7፤ ራእይ 7፥14፤ 21፥27)።

በሌላው በኩል ደግሞ ስለ ኃጢአታቸው ማስተሥረያ በተሰቀለው ክርስቶስ የማያምኑ ከሃድያን ሁሉ ከመጨረሻ የፍርድ ቀን አያመልጡም። ምክንያቱም በክርስቶስና በቀራንዮ መሥዋዕትነቱ ስለማያምኑ ኃጢአታቸው አል ተወገደም። እስከ ፍርድ ቀን ድረስ በኃጢአታቸው እንዳሉ ናቸው ማለት ነው። ስለዚህ በኃጢአታቸው ይፈረድባቸዋል። ለኃጢአታቸው ማስወገጃ የሆነ ከእግዚአብሔር የተሰጣቸውን የበጉን መሥዋዕት ባለመቀበላቸው ኃጢአታቸው ከእነርሱ ጋር ለዘላለም ይኖራል። የኃጢአትም ዋጋ ሞት ስለሆነ የግድ ወደ ዘላለም ሞት ወደ ዘላለም ስቃይ ይሄዳሉ።

የማያምኑት ብቻ ሳይሆን የሚፈረድባቸው፤ እምነት ኖሯቸው በጐ ሥራ የሌላቸው፤ በክፉ ሥራቸው ጌታን እንደ ካዱት ተቆጥሮ በመጨረሻው የፍርድ ቀን ይጠየቁበታል። "እግዚአብሔርን እንዲያውቁ በግልጥ ይናገራሉ፤ ዳሩ ግን የሚያስጸይፉና የማይታዘዙ ለበጐ ሥራም ሁሉ የማይበቁ ስለሆኑ፤ በሥራቸው ይክዱታል" ተብሎ የተጻፈው በብዙ የሚቆጠሩ ስመ ክርስቲያኖች ላይ ዛሬ የሚታይ ሁኔታ ነው (ቲቶ 1፥16)። በሥራ የማይገለጽ እምነት የሞተ ነው ተብሎ እንደ ተጻፈ በጎ ሥራ የሌለው ሁሉ እውነተኛ እምነት እንደሌለው ይቆጠራል (ያዕ.2፥14-26)። ምክንያቱም በእግዚአብሔር ፍቅርና በክርስቶስ በጎ ሥራ ላይ የተመሠረተውን ሃይማኖት መካድ ስለሆነ ነው።

[ፍ]ርድ ቀን እንጠየቅበታለን። እንግዲህ በዚህም ምክንያት ነው የእምነታችን [መ]ገለጫ የሆነው በጎ ሥራችን በመጨረሻው ዕለትና ሰዓት በፍርድ ሚዛን [የ]ሚቀርበው። ይህም በማቴዎስ ወንጌል እንደሚከተለው ተጽፏልና በማስተዋል [እ]ንመልከተው።

"የሰው ልጅ በክብሩ በሚመጣበት ጊዜ ከእርሱም ጋር ቅዱሳን መላእክቱ ሁሉ፤ በዚያን ጊዜ በክብሩ ዙፋን ይቀመጣል፤ አሕዛብም ሁሉ በፊቱ ይሰበሰባሉ፤ እረኛም በጐቹን ከፍየሎቹ እንደሚለይ እርስ በርሳቸው ይለያቸዋል፤ በጐችን በቀኙ ፍየሎችንም በግራው ያቆማቸዋል። ንጉሡም በቀኙ ያሉትን እንዲህ ይላቸዋል፤ እናንተ የአባቴ ቡሩካን፤ ኑ፤ ዓለም ከተፈጠረበት ጊዜ ጀምሮ የተዘጋጀላችሁን መንግሥት ውረሱ። ተርቤ አብልታችሁኛልና፤ ተጠምቼ አጠጥታችሁኛልና፤ እንግዳ ሆኜ ተቀብላችሁኛልና፤ ታርዤ አልብሳችሁኛልና፤ ታምሜ ጠይቃችሁኛልና፤ ታስሬ ወደ እኔ መጥታችኋልና።"

ጻድቃንም መቼ ነው? ችግረኛ ሆኖ አይተን በጎ እንደ ሠራንለት አድርጎ የቆጠረን በማለት በነገሩ ሁኔታ ይደነቃሉ። እርሱም መልሶ፡- "እውነት እላችኋለሁ፤ ከሁሉ ከሚያንሱ ከእነዚህ ወንድሞቼ ለአንዱ እንኳ ስላደረጋችሁት ለእኔ አደረጋችሁት ይላቸዋል።"

ከዚህ ቀጥሎ በግራው ያሉትን ኃጥአንን፤ "እናንተ እርጉማን፥ ለሰይጣን [እ]ና ለመላእክቱ ወደ ተዘጋጀ ወደ ዘላለም እሳት ከእኔ ሂዱ።" ካላቸው በኋላ [ከ]ላይ የተዘረዘሩትን ስድስቱን በጎ ሥራዎች ስላልፈጸሙለት የተፈረደባቸው [መ]ሆኑን ይገልጽላቸዋል።

" እነርሱ ደግሞ ይመልሱና፡- ጌታ ሆይ፤ ተርበህ ወይስ ተጠምተህ ወይስ እንግዳ ሆነህ ወይስ ታርዘህ ወይስ ታመህ ወይስ ታሥረህ መቼ አይተን አላገለገልንህም? ይሉታል። ያን ጊዜ፡- እውነት እላችኋለሁ፤ ከሁሉ ከሚያንሱ ከእነዚህ ለአንዱ ስላላደረጋችሁ ለእኔ ደግሞ አላደረጋችሁትም ብሎ ይመልስላቸዋል። እነዚያም ወደ ዘላለም ቅጣት፥ጻድቃን ግን ወደ ዘላለም ሕይወት ይሄዳሉ" (ማቴ.25፥31-46)።

እንግዲህ የመጨረሻ ፍርድ በበጎ ሥራችን ላይ እንደሆ[ነ] ተመለከትን። እምነታችንም በበጎ ሥራ ካልተገለጸ ከፍርድ እንደማያድነን [ተ]ረዳን። ምክንያቱም እርሱ የምናምነው ክርስቶስ የበጎ ሥራ ሁሉ ባለቤት ስለሆ[ነ]፤ እኛም እርሱን ማመናችን የሚታወቀው በግብር ስንመስለውና ስንከተለው ስለሆነ ነው። አለበለዚያማ በእርሱ ያለን እምነት አጠራጣሪ ነው ማለት ነው።

እምነታችንና ምግባራችንን ሊመረምር ክርስቶስ እንደ ችግረኛ [ከ]ችግረኞች መካከል ይገኛል ማለት ነው። ከላይ ከወንጌሉ ቃል እንደ ጠቀስነው [ለ]ነዳያን የሚያዝኑና የሚመጸውቱ፤ ችግረኞችን በመጠየቅና በመጐብኘት [የ]ሚያጽናኑና የሚረዱ አማኞች ሁሉ ክርስቶስን ከተናቁትና ከተጨነቁት [ከ]ታናናሽ ችግረኞች ወገኖቻችን መካከል ሁልጊዜ እንዳገኙት ነው። እንግዲህ በጎ ሥራን የምታዘወትሩ ሁሉ! ደስ ይበላችሁ። ምክንያቱም ከችግረኞች ጋር [ሆ]ኖ ምጽዋታችሁንና ርዳታችሁን የሚቀበልላችሁ ራሱ ክርስቶስ ነውና። ስለዚህ [ዋ]ጋችሁ ከእርሱ ዘንድ ይቆያችኋል። እናንተ፥ እምነታችሁን በበጎ ምግባር [...] ይበላችሁ መንግሥተ ሰማያት ለእናንተ ተሰ[...]

www.ethiopianorthodox.org

አንቀጽ ፲፪

"የሚመጣውንም ሕይወት ለዘላለሙ አሜን"

ይህ አንቀጽ ካለፈው ጋር ተያይዞ በአንድነት ሲነበብ እንደሚከተለው ይሆናል:: "የሙታንንም መነሣት ተስፋ እናደርጋለን፤ የሚመጣውንም ሕይወት ለዘላለሙ አሜን::" እንግዲህ ይህ ቃለ ሃይማኖት ወደፊት ስለሚመጣው ተስፋችን ይገልጽልናል:: እነርሱም ትንሣኤ ሙታንና የዘላለም ሕይወት ናቸው:: ስለ ትንሣኤ ሙታንና ስለ መጨረሻው ፍርድ በአንቀጽ ፲፩ በመጠኑ ተመልክተናል:: ቀጥሎ ስለ ዘላለም ሕይወትና ስለ መንግሥተ ሰማያት በአጭሩ እንገልጻለን::

እንግዲህ በዚህ አንቀጽ ላይ እንደ ተገለጸው የሚመጣውን የዘላለም ሕይወትና መንግሥተ ሰማያትን ተስፋ እናደርጋለን በማለት እምነታችንን እያጠነከርን ትምህርታችንን እንቀጥላለን:: የሚመጣውን ሕይወት ተስፋ እናደርጋለን ስንል ምን ማለታችን እንደሆነ እያንዳንዱ ክርስቲያን በግልጽ ማወቅ ይኖርበታል:: የሚሄድበትን መንገድ፤ የሚደርስበትን ቦታ የማያውቅ መንገደኛ የለም:: እንደዚሁም ክርስቲያኖች ሁሉ በዚህ ምድር ላይ እስካሉ ድረስ መንገደኞች ስለሆኑ የሚደርሱበትን ቦታና ሀገር በትክክል መረዳት አለባቸው:: አ... ለበለዚያ ዓላማ-ቢስ ሆኖ የትም ተቅበዝብዞ መጥፋትን ያስከትላል:: ስለዚህ ተስፋችንን ማወቅና በተስፋውም ጸንቶ መኖር እስካሁን የተማርነው የእም ነታችን ሁሉ መደምደሚያ ስለሆነ ሕይወታችንን ክርስቶስ በሰጠን የተስፋ ቃል ኪዳን ላይ መመሥረት ይኖርብናል:: ተስፋችንን በምር እየተከታተልንና በቀጣይ ነገር እያሰብን የምንኖር ከሆነ የምንሄድበትን መንገድ የምንደርስበትን ሀገር ለማወቅና በተስፋው ለመደሰት የበቃን እንሆናለን::

ተስፋ የምናደርገውም የመጨረሻው ነገር ገነት መንግሥተ ሰማያት እንደሆነ የእምነታችንና የተስፋችን ባለቤት እራሱ ክርስቶስ አስረድቶናል:: በክርስቶስ ላሉ ሁሉ የሚሰጣቸው የዘላለም ሕይወት ይኸው ነው:: የምን ሄድበትም ሀገር ይኸው ብቻ ነው:: መሄጃው መንገዱ፤ መድረሻው ሀገሩ በክርስቶስ በኩል እንጂ በሌላ በኩል አይገኝም::

ይህም ተስፋ፤ ጌታ በመስቀል ላይ ሳለ ተገልጿል:: ፈያታዊ ዘየማን ነት እንደሚገባ ጌታ የነገረው ጊዜ የተስፋው ቃል ተሰጠው:: በዚያኑ ዕለት ተስፋውን አገኘ፣ በአፀደ ነፍስ ከገነት ሊገባ ቻለ:: ዛሬም እንደ ፈያታዊ ዘየማን በኃጢአታችን ተፀፅተን፤ ስለ እኛ የተሰቀለውን ክርስቶስ አምነን፤ በመንግሥትህ ስትመጣ አትርሳን እያልን በእውነትና በመንፈስ ስንጸልይ ተስፋችንን ያጸናልናል:: ነፍሳችንን ገነት ያገባልናል:: በዳግም ምጽአቱ ደግሞ ነፍሳችንንና ሥጋችንን አዋሕዶ መንግሥተ ሰማያትን ለመውረስ የዘላለም ሕይወትን ለማግኘት ያበቃናል:: እንግዲህ የገነትና የመንግሥተ ሰማያት ተስፋ የተሰጠው፤ የዘላለም ሕይወት የተገኘው፤ በክርስቶስ መሥዋዕትነት ... እያሰብን እግዚአብሔርን እናመሰግነዋለን::

... ትንሣኤ ልቡናን ሰጥቶ በአዲሱ የሕይወት ተስፋ ተሳታፊ እንድንሆን አ...ርጐ በመንፈስ ቅዱስ ጸጋ እንድንኖር አብቅቶናል:: ስለዚህ ከኃጢአት ...ለይታችሁ "ሞታችኋልና፤ ሕይወታችሁም በእግዚአብሔር ከክርስቶስ ጋር ተ...ሯልና፤ ሕይወታችሁ የሆነ ክርስቶስ በሚገለጥበት ጊዜ፤ በዚያን ጊዜ እናንተ ...ም ከእርሱ ጋር በክብር ትገለጣላችሁ" በማለት ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ሕይወት ተስፋችን ከክርስቶስ ጋር የተያያዘ እንደሆነ ያስረዳናል:: ምክንያቱም ...ምቀት ከእርሱ ጋር ሞተናል ከእርሱም ጋር ተነሥተናልና:: ስለዚህ በሞቱም ...ንሣኤውም እርሱን መስለነዋልና ከእርሱ ጋር አንድ ነን:: " እንግዲህ ...ርስቶስ ጋር ከተነሣችሁ፤ ክርስቶስ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጦ ባለበት ...ይ ያለውን እሹ፣ በላይ ያለውን አስቡ እንጂ በምድር ያለውን አይደለም::" ...ለ ሐዋርያው፤ ተስፋችን ባለበት ልቡናችንም በዚያው እንዲሆን ያሳስበናል (ቆላ.3፥1-4)::

በክርስቶስ ያለው ተስፋችን ዓለም ከተፈጠረበት ጊዜ ጀምሮ የተዘጋጀው መንግሥተ ሰማያት እንደሆነ እርሱ ገልጦልናል (ማቴ.25፥34):: ...መንግሥተ ሰማያትን ደስታ ከምድር ሆነን ልናስበውና ልንገምተው ፈጽሞ ...ይቻል ከፍተኛ ነገር ነው:: "ዓይን ያላየችው ጆሮም ያልሰማው በሰውም ...ብ ያልታሰበው እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው ተብሎ እንደ ተጻፈ" ስለ ...ለማዊውና ሰማያዊው ሀገር ዓይነትና ሁኔታ፤ ስለማያልፈው ደስታ በቃላት ...ግለጽ አይቻልም (1ኛ ቆሮ.2፥9)::

ይህም የዘላለም ደስታ የሚሰጠው በክርስቶስ ጸጋና እምነት፤ በመል...ም ሥራና ተጋድሎ እስከ መጨረሻው በትዕግሥት ለጸኑት ብቻ ነው:: ራሳ...ውን ከክፉ ነገር ከልክለው ስለ ኃጢአታቸው ንስሐ የሚገቡ፤ ስለ በደላቸው ካ...ሳ የሚከፍሉ ማለት የንስሐ ፍሬ የሚያሳዩ መሆን አለባቸው:: በእምነታቸውም ... በመልካም ሥራቸው ሳይመጻደቁ፤ እኛ የማንጠቅም አገልጋዮችህ ልናደርግ ...ባንን አደረግን በማለት ራሳቸውን በትኅትና ለእግዚአብሔር የሚያቀርቡት ...ሱ መንግሥተ ሰማያትን ይወርሳሉ (ሉቃ.17፥10)::

እግዚአብሔር ከጥንት ጀምሮ ለሚወዱት ያዘጋጀላቸውን የተድላና ...ደስታ ሀገር እንደሚወርሱ የተነገረላቸው በስም ብቻ ክርስቲያን ለተባሉት ሳይ...ን በእውነት ለሚያምኑትና በግብር ለሚከተሉት አማኞች ብቻ ሲሆን ለእነርሱ ...ም ወደፊት ለሚያገኙት ተስፋቸው ማስረጃና ማረጋገጫ የሚሆን ከጌታ ...ተምና ምስክር ተሰጥቷቸዋል:: ይኸውም የመንግሥተ ሰማያት የሰማያዊ ...ት መያዥያ፤ ፊልማ (ዐረቦን) የሚሆነውን የመንፈስ ቅዱስን ጸጋ ...ተበላቸው ነው:: ቅዱሳን በዚህ ምድር ላይ በሚኖሩበት ጊዜ ሁሉ የመን...ሥተ ሰማያት ወራሾች እንደሆኑ መንፈስ ቅዱስ ያረጋግጥላቸዋል (ኤፌ.1፥13-... 2ኛ ቆሮ.1፥22፣ 5፥5):: እነርሱ በጥምቀት ከእግዚአብሔር የልጅነት መን...ፈስ ስለ ተሰጣቸው መከራውንም ሞቱንም ከክርስቶስ ጋር አብረው ስለ ተቀበሉ ...ብሩም ተካፋዮች፤ የመንግሥቱም ወራሾች ይሆናሉ (ሮሜ.8፥12-17)::

የመንግሥተ ሰማያት ተስፋና የዘለዓለም ሕይወት ጸጋ፤ መቼ እንደሚ... ...ቅዱሳት መጻሕፍት እናገኘዋለን:: ክርስቶስ ... በመጠ ጊዜ ይፈጸማል:: ያን ጊዜ አሮጌው ዓለም አልፎ አዲሱ ይመ...

www.ethiopianorthodox.org

ልፋል፣ አዲሱንም ያመጣል።

ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ሰማይና ምድር እንዴት እን[illegible] ይገልጽልናል። ሐዋርያው "የእግዚአብሔር ቀን" የሚለው የዓለምን [illegible] ነው። ያን ጊዜ ጌታ በድንገት ባልታሰበ ሰዓት ይመጣል። "በዚያም [illegible] ሰማያት በታላቅ ድምጽ ያልፋሉ፣ የሰማይም ፍጥረት በትልቅ [illegible] ይቀልጣል፣ ምድርም በእርስዋም ላይ የተደረገው ሁሉ ይቃጠላል።" [illegible] ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ፣ ይህ ዓለም በታላቅ የሙቀት ኃይል ቀል[illegible] ደሚጠፋ ከገለጸ በኋላ በመጨረሻው ስለምንጠብቀው የተስፋው ቃል ያሳስበ[illegible]

> "ይህ ሁሉ እንዲህ የሚቀልጥ ከሆነ፣ የእግዚአብሔርን ቀን መ[illegible] እየጠበቃችሁና እያስቸኰላችሁ፣ በቅዱስ ኑሮ እግዚአብሔርንም በመምሰል [illegible] ደምን ልትሆኑ ይገባችኋል? ስለዚያ ቀን ሰማያት ተቃጥለው ይቀልጣለ[illegible] ይም ፍጥረት በትልቅ ትኩሳት ይፈታል፤ ነገር ግን ጽድቅ የሚኖርባትን [illegible] ሰማይና አዲስ ምድር እንደተስፋ ቃሉ እንጠብቃለን" (2ኛ ጴጥ.3፥10-13)።

እንግዲህ የተስፋው ቃል የሚፈጸመው እርሱ ተስፋውን [illegible] የፍጥረታት ሁሉ ፈጣሪ የሆነው በግርማ መለኮቱ፣ በኃያልነቱ ተገልጸ [illegible] ጊዜ ይሆናል። ያን ጊዜ "ምድርና ሰማይም ከፊቱ ሸሹ ስፍራም [illegible] ልተገኘላቸውም" ተብሎ የተጻፈው ይፈጸማል (ራእይ 20፥11)። ከዚህ [illegible] ፍጥረት ሁሉ የሚጠባበቀው ተስፋ ቀጥሎ ይመጣል።

ተስፋ ስለምናደርጋት ቅድስት ሀገር

"አዲስ ሰማይንና አዲስ ምድርንም አየሁ፣ ፊተኛው ሰማ[illegible] ፊተኛው ምድር አልፈዋልና" በማለት ቅዱስ ዮሐንስ የተስፋው ፍጻሜ መ[illegible] ሱን ያበሥራል። ከዚህም ጋር አያይዞ "ቅድስቲቱም ከተማ አዲሲቱ ኢየሩ[illegible] ሌም፣ ለባልዋ እንደ ተሸለመች ሙሽራ ተዘጋጅታ፣ ከሰማይ ከእግዚአብሔ[illegible] ዘንድ ስትወርድ አየሁ" ይላል (ራእይ 21፥1-2)። ስለ ተስፋይቱ ሀገር ስለ [illegible] ቅድስቲቱ ከተማ መልክና ውበት፣ በጥሩ ወርቅና በዕንቁ፣ ስማቸውና ዓ[illegible] ነታቸው በበዛ፣ በሚያስደንቁና በሚያምሩ ልዩ ልዩ ጌጦች የምታሸበርቅ [illegible] እንደ ተሠራች ዮሐንስ በራእዩ ያየውን ዘርዝሮ ከታሪክና ምሳሌው ጋር አለ[illegible] ማምቶ የተስፋችንን ምሥጢር ገልጧል (ራእይ 21፥9-21)።

እንግዲህ እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው እነሆ እጅግ የተዋበችውና የምታስደስተው ቅድስቲቱ ከተማ ኢየሩሳሌም ነች። በዚች ከተማ እግዚአብሔር በሰዎች መካከል ይገኛል። እነርሱንም ወገኖቹና ወዳጆ[illegible] ያደርጋቸዋል። በዚች ከተማ መከራና ፈተና የለም። ኀዘንና ሥቃይ አይኖ[illegible] ርም። ምክንያቱም "እግዚአብሔር እርሱ ራሱ ከእነርሱ ጋር ሆኖ አምላካቸው ይሆናል፣ እንባዎችንም ሁሉ ከዓይኖቻቸው ያብሳል፣ ሞትም ከእንግዲህ ወዲህ አይሆንም፣ ኀዘንም ቢሆን ወይም ጩኸት ወይም ሥቃይ ከእንግዲህ ወዲህ አይሆንም፣ የቀደመው ሥርዓት አልፏልና" (ራእይ 21፥3-4)።

አዳምና ሔዋን ስለነበሩባት ገነ[illegible] ለመብላትም መልካም ስለሆኑት ዛፍ ሁሉ፣ ስለ ወንዞቹና ስለ ሕይወት ዛፍ[illegible]

የሕይወት ዛፍ ነበረ፣ የዛፉም ቅጠሎች ለሕዝብ መፈወሻ ነበሩ። ከእንግዲህ ወዲህ መርገም ከቶ አይሆንም። የእግዚአብሔ ርና የበጉም ዙፋን በእርስዋ ውስጥ ይሆናል፣ ባሪያዎቹም ያመል ኩታል፣ ፊቱንም ያያሉ፣ ስሙም በግምባሮቻቸው ይሆናል። ከእንግዲህም ወዲህ ሌሊት አይሆንም፣ ጌታ አምላክም በእነርሱ ላይ ያበራላቸዋልና የመብራት ብርሃንና የፀሐይ ብርሃን አያስፈ ልጋቸውም፤ ለዘላለም እስከ ዘለዓለም ይነግሣሉ" (ራእይ 22፥1-5)።

ከቅድስቲቱ ከተማ ስለሚገቡት

እንግዲህ እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጃት ቅድስቲቱ ከተማ የተስፋዋ ሀገር፣ ሰው በሚገባው ቋንቋና ምሳሌ በዮሐንስ ራእይ የተገለጠችውን ትመስላለች እንጂ እውነተኛው ገጽታዋና ሁኔታዋ በቃላት ከመገለጥ በላይ ነው (1ኛ ቆሮ.2፥9)። መንግሥተ ሰማያት መግባት ማለት በቅድስቲቱ ከተማ ለዘላለም በተድላ በደስታ መኖር ማለት ነው። ተስፋ የምናደርገው የዘላለም ሕይወትም በዚሁ ይፈጸማል።

ይህንን ያዘጋጀ እግዚአብሔር አምላክ እንዲህ ይላል።"ለተጠማ ከሕይወት ውኃ ምንጭ እንዲያው እኔ እሰጣለሁ። ድል የሚነሣ ይህን ይወርሳል አምላክም እሆነዋለሁ እርሱም ልጅ ይሆነኛል" (ራእይ 21፥6-7)። እንግዲህ ድል የሚነሣ ዓለምንም የሚያሸንፍ ማነው? "ከእግዚአብሔር የተወለደ ሁሉ ዓለምን ያሸንፋልና፤ ዓለምንም የሚያሸንፈው እምነታችን ነው። ኢየሱስም የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ከሚያምን በቀር ዓለምን የሚያሸንፍ ማን ነው?" በማለት የተጻፈው የድል አድራጊዎች መሠረት በክርስቶስ ያለው እምነታቸው እንደሆነ ያሳስበናል (1ኛዮሐ.5፥4-5)። ስለዚህ በክርስቶስ አምነው ልብሳቸውን አጥበው በበጉ ደም የሚያነጹ ሁሉ ደስ ሊላቸው ይገባል። ምክንያቱም ወደ ቅድስቲቱ ከተማ ለመግባት እድል ተ ሰጥቷቸዋልና። "ወደ ሕይወት ዛፍ ለመድረስ ሥልጣን እንዲኖራቸው በደጆችዋም ወደ ከተማይቱ እንዲገቡ ልብሳቸውን የሚያጥቡ ብፁን ናቸው" ተብሎ ተጽፏልና (ራእይ 22፥14)።

እነዚህ ልብሳቸውን ያጠቡ "ነጩን ልብስ የለበሱ እነማን ናቸው? ከወዴትስ መጡ? . . . እነዚህ ከታላቁ መከራ የመጡ ናቸው" (ራእይ 7፥13-17)። እነዚህ በእምነትና በምግባር ጸንተው የዓለምን መከራና ፈተና ድል የነሡ ናቸው። እነዚህ ነጩን ልብስ የለበሱት በዘመነ ሰማዕታት መከራ የተቀበሉት ብቻ አይደሉም። የተራቡትን ያበሉ፣ የታመ የተጠሙትን ያጠጡ፣ እንግዶችን የተቀበሉ፣ የታረዙትን ያለበሱ፣ የታመሙትንና የታሠሩትን የጠየቁ እነዚህ ሁሉ ነጩን ልብስ ለብሰዋል። እንደ ነዚህ ያሉትን ሰማያዊው ንጉሥ ክርስቶስ በመለኮታዊ መንግሥቱ በመጣ ጊዜ "እናንተ የአባቴ ቡሩካን፣ ኑ ዓለም ከተፈጠረበት ጊዜ ጀምሮ የተዘጋጀላችሁን መንግሥት ውረሱ" በማለት ከቅድስቲቱ ከተማ ያስገባቸዋል (ማቴ.25፥34)።

www.ethiopianorthodox.org

ከቅድስቲቱ ከተማ ውጭ የሚቀሩት የት እንደሚገቡ

እርስዋ ከቶ አይገባም" (ራእይ.21፥27)፡፡ ከከተማይቱ ውጭ የሚቀሩት አምስቱ ውሾች የተባሉት፥ ሥራይን የሚያደርጉ፥ ሴሰኞች፥ነፍስ ገዳዮች፥ጣዖትን የሚያመልኩና የሐሰትን ሥራ የሚወዱት ሁሉ ናቸው" (ራእይ.22፥15)፡፡ እነዚህን የመሳሰሉት ሁሉ ትሉ ወደ ማያንቀላፋ እሳቱ ወደ ማይጠፋ ወደ ዘላለም ሥቃይ ይሄዳሉ (ማር.9፥42-48)፡፡ "በውጭ ወደ አለው ጨለማ ይጣላሉ፤ በዚያ ልቅሶና ጥርስ ማፋጨት ይሆናል" (ማቴ.8፥12)፡፡

እነዚህ እግዚአብሔርን የማያምኑና የማያከብሩ በሰው ልጆችም ላይ ከፍተኛ በደልና ግፍ ዓመፅም የፈጸሙ ስለሆነ ከእግዚአብሔር ዳኝነትና ከመለኮታዊ ፍርድ አያመልጡም፡፡ "እናንተ ርጉማን፥ ለሰይጣንና ለመላእክቱ ወደ ተዘጋጀ ወደ ዘላለም እሳት ከእኔ ሂዱ" የተባለው የመጨረሻ ፍርድ በእነርሱ ላይ ይፈጸማል (ማቴ.25፥11)፡፡ ስለዚህ የኃጥአን ሁሉ መጨረሻቸው፣ የበደለኞች እጣ ፋንታቸው፥ "የሚፈሩና የማያምኑ የርኩሳንም የነፍስ ገዳዮችም የሴሰኞችም የአስማተኞዎችም ጣዖትንም የሚያመልኩ የሐሰተኞችም ሁሉ ዕድላቸው በዲንና በእሳት በሚቃጠል ባሕር ነው፤ ይኸውም ሁለተኛ ሞት ነው" (ራእይ.21፥8)፡፡

"ሁለተኛ ሞት" የተባለው ገሃነመ እሳት ነው፡፡ እርሱም የማይጠፋ እሳት ያለበት የዘላለም የሥቃይ ቦታ ነው፡፡ ከላይ የተዘረዘሩት በደለኞች ሁሉ በእግዚአብሔርና በሰዎች ላይ ከፍተኛ ኃጢአት ያደረጉ በመሆኑ እድል ፈንታቸው ከገሃነመ እሳት ይሆናል፡፡ ምክንያቱም እነርሱ ሞት የሚገባውን ኃጢአት ፈጽመዋልና (1ኛ ዮሐ.5፥16)፡፡ ዲያብሎስም ከነ ሠራዊቱ የተጣለው ከገሃነም እሳት ነው፡፡ አውሬውና ሐሰተኛው ነቢይም ከዚያው ይገኛሉ፡፡ እነርሱና እነርሱን የመሳሰሉት ሁሉ "ለዘላለምም እስከ ዘላለም ቀንና ሌሊት ይሠቃያሉ" (ራእይ.20፥10)፡፡

ለመልካሙ ምርጫችን ተዘጋጅተን እንኑር

እንግዲህ ሰው የሆነ ሁሉ ወደደም ጠላም መጨረሻው ከሁለት አንዱ ይሆናል፤ ወይም ከቅድስቲቱ ከተማ ይገባል ወይም ከገሃነመ እሳት ይገባል፡፡ ከእነዚህ የወጣ ሦስተኛ አማራጭ ቦታ የለም፡፡ ስለዚህ ሰው ሁሉ በተለይም ምእመናን ቅድስቲቱ ከተማ ለመግባት ተዘጋጅተው መኖር ይገባቸዋል፡፡ የጌታ ቃልም ይህንኑ ያሳስበናል፡፡ ሁልጊዜ ተዘጋጅተን፥የሚገባንን አድርገን፥ ንስሐ ገብተን የንስሐ ፍሬ እያሳየን መኖር ግዴታችን ይሆናል፡፡ ምክንያቱም እንደ ሌባ የሚመጣው ሞት ቀጠሮ ስለሌለው ነው፡፡

የክፉ አድራጊዎች መጨረሻቸው የዘላለም ሥቃይ መሆኑን እያሰብን ከክፉ ሥራችን በፍጥነት ተመልሰን ለእግዚአብሔር ፈቃድ መታዘዝና አዲስ ክርስቲያናዊ አኗኗርን ለመጀመር በቆራጥነትና በፍጹም ልባችን በእግዚአብሔር ምሕረትና ረድኤት ተማምነን ብንወሰን ወደ ቅድስቲቱ ከተማ የሚያመራውን መንገድ ዛሬውኑ እንደ ተያያዝነው ይቆጠራል፡፡ የክርስቲያን ሀገሩ ከዚህ ምድር ላይ አይደለም፥ ክርስቲያን መንገደኛ ነው፥ የሚባለውም ስለዚህ ነው፡፡ ክርስቲያንኮ በዓለም ውስጥ ይኖራል እንጂ ከ

www.ethiopianorthodox.org

ይህን መልካም ሥራ ለማድረግ የሚተጋ ክርስቲያን ሁሉ ወደ ድስቲቱ ከተማ ለመሄድ ጉዞውን ጀምሯል፡፡ እግዚአብሔርም እንደ መልካ አባት ከመንገድ ይቀበለዋል፡፡ ከአባቱም ቤት በሰላም ሲገባ በሰማይ ታላቅ ስታ ይሆናል፡፡ ጽድቅ በሰፈነባት፥ ሰላምና ፍቅር በሚገኝባት ቅድስት ከተማ ዘላለም እስከ ዘላለም ይኖራል፡፡ ይህን ለሚያደርግ ለእግዚአብሔር ክብር ስጋና ይገባዋል፡፡ አሜን፡፡

እንግዲህ እግዚአብሔርን እየመሰገንን ክፍል አንድን የክርስትና ሠረተ ሃይማኖትን አሜን በማለት ፈጽመናል፡፡ እስካሁን የተማርነው ሃይማኖት እውቀት ሁሉ ሕይወትና ምልዐት ሊኖረው ወይም ፍጹም ሊሆን ሚችለው ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን፥ ክርስቲያናዊ ሕይወትንና በጎ ሥራን ምረን በተግባር ለመግለጽ የበቃን እንደሆንን ነው፡፡

ከዚህ መጽሐፍ መግቢያ ላይ "በክርስቶስ ኢየሱስ ሆኖ፥ በፍቅር ሚሠራ እምነት" እንደሚያስፈልገን ገልጸናል (ገላ.5፥6)፡፡ ይህም ማለት ተቅሉ ሃይማኖትንና ምግባርን ወይም እምነትንና የፍቅር ሥራን በአንድነት ያዝ አለብን ማለት ነው፡፡ ሁለቱን አስተባብሮ ያልያዘ ሰው ኦርቶዶክሳዊ አ ም የለውም፡፡ እምነት ብቻ ይበቃኛል ምግባር አያስፈልግም ብሎ የሚያስብ ኖር አንድ እግር ይበቃኛል በአንድ እግሬ ብቻ እሄዳለሁ ብሎ ከሚያስብ ሰው ድግ የባሰ ነው፡፡ በአንድ እግር እንኳ እያነከሱ መሄድ ይቻል ይሆናል፡፡ ያለ ግባር በእምነት ብቻ የደኅንነትና የጽድቅ ሕይወትን መኖር ግን አይቻልም፡፡ ክንያቱም እምነት ያለ ሥራ ሕይወት የሌለው ስለሆነ ነው፡፡ "ከነፍስ የተለየ ሥጋ የሞተ እንደሆነ እንዲሁ ደግሞ ከሥራ የተለየ እምነት የሞተ ነው" ተብሎ ተጽፏልና (ያዕ.2፥26)፡፡

ስለዚህ በሃይማኖትና በምግባር መጽናት ያስፈልገናል፡፡ በሃይማኖትም በምግባርም ለመጽናት የምንችለው የእግዚአብሔርን ጸጋና ረድኤት ስናገኝ ነው፡፡ እንግዲህ የእግዚአብሔር ጸጋና ረድኤት የሚገኘው በጸሎትና በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ስለሆነ በመጀመሪያ የመዳን ጸጋና ሌሎችም የጸጋ ስጦታዎች በቃሉና በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደሚገኙ በክፍል ሁለት በአጭሩ እንመለከታለን፡፡ ቀጥሎ በክፍል ሦስት ክርስቲያናዊ ሕይወትና ምግባር ምን መሆን እንዳለበትና ምን እንደሚመስል ከብዙው በጥቂቱ ለማሳየት እንሞክራለን፡፡

ክፍል ሁለት

የክርስቶስ የማዳን ሥራና ጸጋው በቃሉና በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን

መ ግ ቢ ያ

የክፍል ሁለት ርእስ እንደዚህ በረጅሙ የተቀረጸበት ምክንያት የጽሑፉን ዐቢይ መልእክት በቅድሚያ ለማስገንዘብ ያህል ነው፡፡ ባጭሩ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን በሚል ርእስ ተነሥቶ ስለ እያንዳንዱ ምሥጢራት ታሪክና የአፈጻጸም ሥርዓት፣ ከሌላውም አብያተ ክርስቲያናት ጋር ያለውን ግን ኙነትና ልዩነት በማነፃፀር መግለጡ በበቃ ነበር፡፡ ነገር ግን ስለዚህ ጉዳይ በየጊዜው በአገራችን ምሁራን የተዘጋጁ ብዙ ጠቃሚ መጻሕፍት ስላሉ እነዚህን ማጥናት እንጂ እነርሱን አስመስሎ እንደገና መጻፉ እምብዛም ተፈላጊነት አይ ኖረውም፡፡ በተለይም በሊቃውንት ጉባኤ ተዘጋጅቶ በ1988 ዓ.ም. ለሁለተኛ ጊዜ የታተመው <u>የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነት፣ ሥርዓተ አምልኮትና የውጭ ግንኙነት</u> እንደዚሁም በማኅበረ ቅዱሳን አዘጋጅነት በ1993 ዓ.ም. የታተመው <u>ትምህርተ ሃይማኖት ርትዕት</u> የተባሉ መጻሕፍት ከላይ ለተጠቀሱት ጉዳዮች ጠቃሚነታቸው ስለታወቀ ለመማሪያም ሆነ ለማስተማሪያ ያስፈልጉናል፡፡

በነዚህና በመሳሰሉት መጻሕፍት ላይ አዲስ የሚጨመር ነገር ኖሮ ሳይ ሆን ይኸንኑ ትምህርትና እምነት ለአዲሱ ትውልድ ጥያቄ እንደሚስማማ አድ ርጎና ያንኑ በበለጠ አጠናክሮ ለማቅረብ ታስቦ የተጻፈ ነው፡፡ ይልቁንም ስለ ምሥጢራት አስፈላጊነት በአዲሱ ትውልድ ዘንድ እየተረሳ እንዳይሄድ ለማድረግና በጊዜያችንም እየጐላና እየገፋ ለመጣው ለተቃዋሚዎች ጥያቄ ምላሽ መስጠት ግዴታ ሆኖብናል፡፡ ስለዚህም በጽሑፋችን ትኩረት የምንሰጠውና በአ ጽንኦት የምናጠናው ዐቢይ ጉዳይ በክርስቶስ የመዳናችን ምሥጢርና በቤተ ክርስቲያናችንም የምሥጢሩ አፈጻጸም በምን ሁኔታና ሥርዓት እንደሆ ነ በመመልከት ነው፡፡

አንዳንድ ወገኖች የመዳናችን ምሥጢር በእምነት ብቻ ስለሚፈጸም ሌላ ነገር አያስፈልግም ይላሉ፡፡ ቃለ እግዚአብሔርን ሰምቶ በማመን ብቻ መጽደቅ ስለሚቻል የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን አስፈላጊነት አይታየንም በማለት አጥ ብቀው ይከራከራሉ፡፡ ነገር ግን እነርሱ እንደሚሉት ሳይሆን መዳናችን ቃለ እግዚአብሔርን ሰምቶ በማመን፣ ቃሉን ሰምቶ በማድረግና ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን በመፈጸም እንደሆነ ቅዱሳት መጻሕፍትን ምስክር በማድረግ በአ ጭሩ ለማስረዳት ሞክረናል፡፡

ከትእዛዛት አንዱን የሻረ ሁሉን እንደ ሻረ ስለሚቆጠር ሁሉንም መፈጸም ይገባናል እንጂ አንዱን ብቻ መርጠ... ም እንዳፈረሰ ይቆጠራል (ያዕ.2፥10)፡፡ እርሱ የደነገገታችንና የጽድቃችን

ተጠመቀ እኛም እንድንጠመቅ አዘዘን፡፡ እንግዲህ ጌታ ያዘዘውን የጥምቀትን ሥርዓት በጌታ ቃል ተመርኩዘን እንፈጽመዋለን፡፡ ጌታ በቃሉ ያዘዘውን በተግባር የፈጸመውን መሠረት በማድረግ ስለ ሌሎቹ ምሥጢራትም በየቦታቸው ገልጸናል፡፡

የእግዚአብሔር የማዳን ሥራው በዕለተ ዓርብ አንድ ጊዜ የተፈጸመ ሲሆን የመዳኑ ጸጋ በየጊዜው ለሚነሡት ትውልድ ሁሉ የሚደርሰው በቃሉ አ ገልግሎት ማለት በስብከተ ወንጌልና ምሥጢራትን በመፈጸም ነው፡፡ ስለዚህ ነው ሐዋርያት "ለጸሎትና ቃሉን ለማገልገል እንተጋለን" የሚሉት (የሐዋ.6፥4)፡፡ ቃሉን ማገልገል ማለት የጌታን ቃል ማስተማር "በስሙም ን ስሐና የኃጢአት ሥርየት" መስበክን ያመለክታል (ሉቃ.24፥47)፡፡ በጸሎት መትጋትም ማለት በክርስቶስ ስም አምነው ንስሐ ለሚገቡትና የኃጢአት ሥርየት ለሚያስፈልጋቸው ተገቢውን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን በልዩ ልዩ ሥርዓተ ጸሎት አማካይነት መፈጸም እንደሆነ ከሐዋርያት የዕለት በዕለት ተግባር ለማወቅ ይቻላል፡፡ የመጀመሪያዎቹ አማኞች ቃሉን በማመንና በመቀበል ብቻ አልቀሩም፡፡ በሐዋርያት ሥራ እንደ ተጻፈው "ቃሉንም የተቀበሉት ተጠመቁ፣ በዚያም ቀን ሦስት ሺህ የሚያህል ነፍስ ተጨመሩ፤" ካለ በኋላ "በሐዋርያትም ትምህርትና በኅብረት እንጀራውንም በመቁረስ በየጸሎቱም ይተጉ ነበር" ይላል (የሐዋ.ሥራ 2፥41-42)፡፡ እንግዲህ የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች የሐዋርያትን ትምህርት በመስማት ቃሉንም በማመን ምሥጢራትንም በመፈጸም "በየጸሎቱም" በመትጋት በመንፈሳዊ ፍቅርና አንድነት መኖራቸውን እያስታወሰን የእነርሱን አርአያ መከተል ክርስቲያናዊ ግዴታችን መሆኑን አ መልክተናል፡፡

በዚህ ጽሑፍ ላይ በተለይም በክፍል ሁለት በምዕራፍ አንድ ለማስረዳት የሞከርነው ከላይ የጠቀስነውን የመጀመሪያዋን ቤተ ክርስቲያን ፈለግ በመከተል የመዳናችን ጸጋ ለሁላችን የሚደርሰን በቃሉ በማመንና ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን በመፈጸም እንደሆነ ነው፡፡ ምክንያቱም ቃለ እግዚአብሔርና ምሥ ጢራተ ቤተ ክርስቲያን ለመዳናችንና ለመቀደሳችን ሲባል ከአንድ ጌታ የተሰጡ ናቸውና፡፡ ስለዚህ ነው ገና ከመጀመሪያው በርእሱ ላይ ሳይቀር የመዳናችን ሥራና ጸጋ በቃሉና በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን እንደሆነ የገለጽነው፡፡

ስለ ሰባቱ ምሥጢራት እያንዳንዱን ከመግለጻችን በፊት የጸጋን ትርጉምና ዓይነት እንዲሁም ጸጋ ከኃጢአትና ከሕግ በተለይም ከቤተ ክርስቲያን ምሥጢራት ጋር ያለውን ግንኙነት በአጭሩ ለማስረዳት ሞክረናል፡፡ ይህም የሆ ነበት ምክንያት ከእያንዳንዱ ምሥጢራት ስለምናገኘው የጸጋ ዓይነት በቅድሚያ እንድናውቅና አስፈላጊው ግንዛቤ እንዲኖረን ለማድረግ ነው፡፡

በክፍል አንድ ምዕራፍ ሦስት "የመዳናችንና የመቀደሳችን ምሥጢር፣ የጸጋው አሰጣጥና የሥራው አፈጻጸም በመንፈስ ቅዱስና በቤተ ክርስቲያን አማካይነት እንዴት እንደሚከናወን በአጭሩ ገልጸናል፡፡ በተለይም በጸሎተ ሃይማኖት አንቀጽ ፲፫ ፊደል ተራ (ሐ) ጋር የዚህ ክፍል ሁለት አርእ ስተ ትምህርት ቀጥታ የተያያዘ ነው፡፡ እንደዚሁም በአንቀጽ ፲ "ኃጢአት በሚሠረይባት በአንዲት ጥምቀት እናምናለን" ከሚለው ኃይለ ቃል በከፊል በመውሰድ "ስለ ሥርየተ ኃጢአት" ብቻ አስረድተን የቀረውን ማለት "ጥምቀትን" በተመለከተ ግን ከምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ጋር እንደምንገልጽ ... መልክተናል፡፡ ይህም የሆነበት ምክንያት ጥምቀት፣ ... ቤተ ክርስቲያን እንደ ገና የመጀመሪያው ስለሆነ ነው፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ አንድ

ስለመዳናችን ምሥጢር፥ ስለ ጸጋና ስለቤተ ክርስቲያን ምሥጢራት

ሀ) መዳናችን ቃሉን በማመንና ምሥጢራትን በመፈጸም ነው

1. ቃለ እግዚአብሔር፥ ጸሎትና ምሥጢራት አይለያዩም

በክፍል አንድ ጸሎተ ሃይማኖትን መሠረት በማድረግ ስለ ክርስትና እምነት በመጠኑ ተምረናል፡፡ ይህ የእምነት ትምህርትና እውቀት፡ ጸጋና በረከት ሁሉ ቃለ እግዚአብሔርን በመስማት ብቻ ስለሚገኝ ለመዳናችን የቃሉ አገልግሎት ማለት ስብከተ ወንጌል ብቻ እንጂ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ለምን ያስፈልጋሉ? በማለት የሚጠይቁ ወገኖች ይኖራሉ፡፡ እርግጥ ነው ከሁሉ በፊት ለመዳናችን እምነት ያስፈልጋል፡፡ እምነት ደግሞ ከመስማት ይመጣል፤ መስማት ደግሞ ከእግዚአብሔር ቃል ነው ማለት በስብከተ ወንጌል ነው (ሮሜ.10፥17)፡፡ ነገር ግን መዳናችን የወንጌልን ቃል በመስማት ይጀምራል እንጂ በዚህ አያከትምም፡፡ ይህ በመጀመሪያ ደረጃ የሚሰጥ ላላመኑት ሁሉ፡ ለፍጥረት ሁሉ የሚሰበክ የወንጌለ መንግሥት ጥሪ፡ የንስሐ ጥሪ ወደ ክርስቶስና ወደ ቤተ ክርስቲያኑ ማቅረቢያ ነው፡፡ በዚህም የመጀመሪያ ሥራ እግዚአብሔር የመረጣቸውን ሁሉ በሀብት ስቦ በረድኤት አቅርቦ ወደራሱ ይጠራቸዋል፤ ያቀርባቸዋል፡፡ የተጠሩት ደግሞ በንዑስ ክርስቲያንነት ደረጃ ቃለ እግዚአብሔርን እየሰሙ ከቆዩ በኋላ አዲስ ሕይወትን እንዲቀዳጁና ጸጋ መንፈስ ቅዱስን እንዲያገኙ የሚያበቃቸው ሌላ መንገድና ሥርዓት አስፈላጊ ስለሆነ ጌታ ራሱ አዘጋጅቶላቸዋል፤ ሁላችንንም በዚህ መንገድ እንድንሄድ አዞናል፡፡ መንገድ የተባለውም ቃሉን ሰምቶ መፈጸምና ያዘዘንን የቤተ ክርስቲያን ምሥጢራት ሁሉ መፈጸም ነው፡፡

መዳናችን በአንድ ወቅት ተፈጽሞ የሚያልቅ ነገር አይደለም፡፡ የራሳችንና የሌሎች ክርስቲያኖችን የሕይወት ታሪክ ብንመረምር የመዳናችን ጉዳይ እስከ ሞት ድረስ በሂደት ላይ የሚገኝ መንፈሳዊ ትግል ያለበት ክርስቲያናዊ የሕይወት ጉዞ ስለሆነ በመንገዳችን ላይ መውደቅና መነሣት የማይቀር ነው፡፡ ምክንያቱም ጌታ እንዳለው "መሰናክል ግድ ሳይመጣ አይቀርም" (ሉቃ.17፥1)፡፡ ስለዚህ ለመዳናችን በርትተን መሥራት አለብን፤ ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለው "በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ የራሳችሁን መዳን ፈጽሙ" (ፊልጵ.2፥12)፡፡ እንግዲህ ቃሉን ሰምተን በማመንና ቃሉን በመፈጸም እንጽና፤ "ቃሉን የምታደርጉ ሁኑ እንጂ ራሳችሁን እያሳታችሁ የምትሰሙ ብቻ አትሁኑ" (ያዕ.1፥22)፡፡ ስለ ምሥጢራት በቃሉ የታዘዘውን እንፈጽም፡፡ ምሥጢራት ሁሉ ያለ ጸሎት እንደማይፈጸሙ [illegible] ሁሉ ያለ ቃለ እግዚአብሔር ብቻቸውን አይፈጸሙም፡፡ ስለዚህ ቃለ እግዚአ [illegible]

ያደርግልኛም ብሎ በግል ውሳኔ በቤተ ክርስቲያን ከሚፈጸመው ጸሎትና ምሥጢራት ራስን ማግለል አደገኛ ሁኔታ ነው፡፡ በመጀመሪያ የክርስቶስን ትእዛዝ ማቃለል ይሆናል፡፡ ሁለተኛ ከክርስቶስ አካል ከሆነችው ከቤተ ክርስቲያን ውጭ በመሆን ከአንዱ ቸር ጠባቂያችን ከክርስቶስና ከመንጋው ተለይቶ መቅረትን ወይም መባዘንን ያስከትልብናል፤ ከክርስቶስ መጋቢነትና ጥበቃ ውጭ በመሆን በዚህ ሆነ በኋለኛው ዓለም ለሚመጣው አደጋ ሁሉ እንጋለጣለን፡፡ ለምሳሌ አንድ ሰው የአንድ ሀገር ዜጋ ሆኖ ሳለ በብቸኝነት የሀገሩን ሕግ ትቶ ኅብረተሰቡን ረስቶ ራሱ በራሱ በግለኝነት ላወጣው ሕግ እንጂ ለሌላ አልገዛም ብሎ በሀገር ውስጥ መኖር እንደማይቻል እንዲሁም አንድ ክርስቲያን የሀገረ እግዚአብሔር ዜጋ ሆኖ ከቤተ ክርስቲያን ሕግ ውጭ መኖር አይቻለውም፡፡ ምክንያቱም ቤተ ክርስቲያን የሰማያዊውን የእግዚአብሔር መንግሥት ወክላ የምትሠራ እርሷ ናትና፤ በየጊዜው የምታውጀው ሕጓም የመንግሥተ ሰማያት ሕግ ነውና፡፡

ከቤተ ክርስቲያን የጸሎት ሕይወት መለየት ሦስተኛ ችግርን ያስከትላል፡፡ ይኸውም በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን በኩል ከሚገኘው ጸጋ በመራቆት ክርስቲያናዊ ሕይወታችን እየጐደፈ ይሄደል፤ በመጨረሻም የመንፈስ ቅዱስ ጸጋና ረድኤት እየተለየን ከቀቢጸ ተስፋ እንደርሳለን፡፡ ስለዚህ ከዚህ ሁሉ ለመዳን ሦስቱንም ሳንነጣጥላቸው ሁሉንም በአግባቡና በሥርዓቱ ብንፈጽማቸው እንጠቀማለን እንጂ አንጐዳም፡፡ ቃለ እግዚአብሔርን በመስማት፡ ጸሎትን በማድረግና ምሥጢራትን በመፈጸም ሕይወታችንን ከቤተ ክርስቲያን ሕይወት ጋር አንድ በማድረግ ብንኖር የክርስቶስ ጸጋ የእግዚአብሔር ፍቅር የመንፈስ ቅዱስ ኅብረት ከእኛ ጋር ይሆናል፡፡

2. ለመዳናችን ጥምቀትን እንድንፈጽም ታዟል

ወንጌልን ለዓለም ሁሉ እንዲያስተምሩ ያዘዘ ክርስቶስ የተቀደሱ ምሥጢራትንም እንዲፈጽሙ ሐዋርያትን አዟቸዋል፡፡ "እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችሁ፥ ያዘዝኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው፤ እነሆም፡- እኔ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ" (ማቴ.28፥19-20) በማለት ጌታችን ያዘዘው ማስተማርን ብቻ ሳይሆን ማጥመቅንም ጭምር እንደሆነ ግልጽ ነው፡፡ ስለዚህ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ክርስቶስ ከእኛ ጋር ማለት ከቤተ ክርስቲያን ጋር ሁልጊዜ እንዳለ በማመን ወንጌልን በማስተማርና ምሥጢረ ጥምቀትን በመፈጸም ትእዛዙን እንጠብቃለን፡፡

"ያመነ የተጠመቀም ይድናል" (ማር.16፥16) በማለቱ ደግሞ በምሥጢረ ጥምቀት ከክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ተካፋይ መሆናቸውን በማመን ለተጠመቁ ሁሉ የክርስቶስ የማዳን ጸጋው እንደሚሰጣቸው ያመለክታል፡፡ ጌታም ራሱ መጠመቁ እኛ እንድንጠመቅ ለማድረግና የእርሱንም የጸጋ ምሥጢራት ለመቀበል እንድንበቃ የሚያስችል ሥርዓት መሥራቱን መዘንጋት [illegible] ጌታ ሥራውን የጀመረው በጥምቀቱ ነው፤ ጥምቀቱም እኛን [illegible] የሞቱና የትንሣኤው ምሳሌ ነው (ሉቃ.12፥50)፡፡ [illegible]

www.ethiopianorthodox.org

ሮ የመዳን ጸጋ ያስፈልጋቸዋል፡፡ የመጀመሪያዎቹ ወላጆቻችን በተሳሳቱ ጊዜ የነበራቸውን ጸጋ አጡ፤ ከቀደመው ክብራቸው ወረዱ፥ በልዩ ልዩ መከራ ውስጥ ወደቁ፡፡ "በክርስቶስ ሞት በተደረገው እርቅ ደግሞ አዳምና ሔዋን ወደ ጥንት ቦታቸው እንዲመለሱ ተፈቅዶላቸው የአዳምና የሔዋን ልጆችም እንደየ ጸታቸው በአርባ በሰማንያ ቀናቸው ሲጠመቁ በዘር ከወረደው መርገም ይገላገላሉ፡፡ የቀደሙ ወላጆቻችን ያስወሰዱት የጸጋ ልጅነት በጥምቀት ይመለስላቸዋል፡፡ ከቀኑ አቆጣጠር በቀር ይህ በሁሉ የታወቀ የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ነው" በማለት ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ስለ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የጻፉትን ተመልከት (ትምህርተ ሃይማኖት ርትዕት፤ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች መምሪያ፤ በማኅበረ ቅዱሳን ትምህርት ክፍል፤ በየሰንበት ት/ቤቶች ለሚማሩ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ማስተማሪያ የተዘጋጀ፤ 1993 ዓ.ም.፤ ገጽ 43)፡፡

በኃጢአታችን ምክንያት ከመጣብን የፍርድ ቅጣት በውኃ በመጠመቅ መዳናችንን ለማስረዳት ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ከብሉይ ኪዳን ታሪክ በመጥቀስ ታሪክና ምሳሌውን ከአማናዊው ጋር በማገናዘብ እንደሚከተለው ተርጉሞ ያስረዳናል፡፡

> "ጥቂቶች ማለት ስምንት ነፍስ በውኃ የዳኑበት መርከብ ሲዘጋጅ፥ የእግዚአብሔር ትዕግሥት በኖኅ ዘመን በቆየ ጊዜ ቀድሞ አልታዘዙም፡፡ ይህም ውኃ ደግሞ ማለት ጥምቀት ምሳሌው ሆኖ አሁን ያድነናል" ካለ በኋላ በውኃ ተጠምቆ መዳን ምን ማለት እንደሆነ ሲገልጽ "የሰውነትን እድፍ ማስወገድ አይደለም፥ ለእግዚአብሔር የበጎ ኅሊና ልመና ነው እንጂ፥ ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ነው" ብሏል (1ኛ ጴጥ.3፡20-21)፡፡

የክርስትና ጥምቀት እንደ መጥምቁ ዮሐንስ ጥምቀት አይደለም፡፡ የክርስትና ጥምቀት በውኃ ብቻ አይደለም፡፡ በውኃ መጠመቅ ማለት በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ ማለትም ነው፡፡ በውኃና በመንፈስ በምንጠመቅበት ጊዜ ከኃጢአታችን ድነን አዲስ ልደትን እናገኛለን፤ የክርስቶስ ትንሣኤ ተካፋይ እን ሆናለን (ዮሐ.3፥5፤ ሮሜ.6፥3-5)፡፡ የተጠቀሰው ሐዋርያ እንዳለው ጥምቀት የሰውነትን እድፍ ለመታጠቢያ አይደለም፡፡ በውኃና በመንፈስ ማለት በክርስቶስ መንፈስ በመጠመቃችን ከሙታን ከተነሣው ክርስቶስ ጋር አንድ መሆናችን ትንሣኤ ልቡና፥ በጎ ኅሊና፥ አዲስ ሕይወትን ከእርሱ እንደምናገኝ ያስረዳናል፡፡ በጥምቀት መዳን ማለት በዚህና በመሳሰሉት ይተረጐማል፡፡

እንግዲህ ጥምቀት የክርስትና እምነት ምሥጢር ነው፤ የመዳናችንም ጸጋ ነው፡፡ የመዳናችን ምሥጢር በክርስቶስ ነው፤ ጥምቀት ደግሞ ከአዳኛችን ጋር አንድ ያደርገናል (ሮሜ.6፡3-5)፡፡ ከአዳኛችን ከመድኃኒታችን ጋር አንድ ከሆንን ከእርሱ የመዳንን ጸጋ ከኃጢአት ቁስል የመፈወስ ሀብትን እናገኛለን፡፡ ስለዚህ ጥምቀት እኛን ከክርስቶስ ጋር አንድ በማድረግ የደኅንነትን ጸጋ የሚያሰጠን በግብረ መንፈስ ቅዱስ የሚከናወን ታላቅ ምሥጢር ነው፡፡

3. የዕለተ ዓርቡ የማዳን ሥራ በሥጋውና በደሙ

www.ethiopianorthodox.org

ዓለቤቱ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ከቤተ ክርስቲያኑ ጋር በመሆን ነው (ማቴ.28፥19-20)፡፡

በአርአያውና በአምሳሉ በክብር የፈጠረው ሰው የፈጣሪውን ቃል ክዶን አፍርሶ በኃጢአትና በጨለማ ወድቆ በነበረ ጊዜ ጌታ የወደቀውን ሰው ወደ ቀደመ ክብሩ ለመመለስ ሰው በመሆን በሥጋ መጥቶ በሥጋው በደለኛውን የሰውን ሕማምና ሞት ተቀብሎ በሞቱ ሞትን ደምስሶ በትንሣኤው አዲስ ሕይወትን በመስጠት አዳነው፡፡ ስለዚህ ጉዳይ ነገረ መስቀሉንና ትንሣኤውን በገለጽንበት አንቀጸ ሃይማኖት በክፍል አንድ ተመልክተናል፡፡ ከዚህ ደግሞ የዕለተ ዓርቡ የማዳን ሥራው እስከ ዕለተ ምጽአት ለሚነሡት ሁሉ የመዳናቸው ምሥጢር እንዴት በሚታይና በሚጨበጥ መንገድና ሁኔታ በቅዱሉ አገልግሎትና በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን እንደሚፈጸም ለማስረዳት እንሞክራለን፡፡ ቀድሞውንም በማይታየው ባሕርዩ ቃለ እግዚአብሔር ወልድ እኛን ለማዳን ወደዚህ ዓለም ሲመጣ በሚታይና በሚጨበጥ መንገድ በሥጋው ተገልጾ ነው፡፡ አሁንም እንደ ቀድሞው ለእኛ እንደሚስማማ በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን አማካይነት በተለይም በምሥጢረ ቁርባን በሚታይና በሚጨበጥ መንገድ ክርስቲያን የሕይወት ምግብ ሆኖ እኛን ለማዳን ቀርቧል፡፡ የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንም ትርጉም ይኸው ነው፤ በሚታየው ነገር የማይታየውን ጸጋ የምናገኝበት መንገድ ነው፡፡

ለአንዴና ለዘላለም የተፈጸመው ታላቁ የዕለተ ዓርብ የማዳን ሥራው ለዓለም ሁሉ እንዲዳረስ የምሥራቹን ቃል ወንጌልን እንዲያስተምሩ፥ በስሙ ንስሐና የኃጢአት ሥርየትን እንዲሰብኩ፥ ምሥጢራትንም እንዲፈጽሙ ጌታ ሐዋርያትን አዟቸዋል (ማቴ.28፥19-20፤ 1ኛ ቆሮ.11፥23-26፤ ሉቃ.24፥47፤ ዮሐ.20፥19-20)፡፡ ስለዚህ ነው ሐዋርያት ቃሉን ካስተማሩና ካሳመኑ በኋላ በማጥመቅ፥ እጃቸውን በመጫን፥ በማቁረብ የጸሎትና የቃሉን አገልግሎታቸውን በትጋት ይፈጽሙ እንደ ነበር የተጻፈው (የሐዋ.2፥37-42፤ 6፥4፤ 8፥14-17)፡፡ ይህን ሁሉ ከጌታ ተምረውታል፤ በተለይም ስለ ምሥጢረ ቁርባን ሰፋ ያለ ትምህርት ተሰጥቷቸዋል፡፡

ከሰማይ ስለ ወረደው የሕይወት እንጀራ ምሥጢር (ዮሐ.6)

ሥርዓተ ቁርባንን ካቋቋመበት ከስቅለት ዓርብ ዋዜማ ከምሴተ ኀሙስ በፊት ሁለት ዓመት ያህል ቀደም ብሎ ከሰማይ ስለ ወረደው የሕይወት እንጀራ ምሥጢር፥ ስለ ሥጋውና ደሙ ምሥጢር ጌታ በሰፊው ለሕዝቡ አስተምሯል፡፡ ይህም በወንጌለ ዮሐንስ ምዕራፍ ስድስት ተመዝግቦ ይገኛል፡፡ በምዕራፉ መጀመሪያ ላይ እንደ ተጻፈው ጌታ አምስቱን የገብስ እንጀራና ሁለት ዓሣ በተአምራት አበርክቶ አምስት ሺህ ሕዝብ ያህል እንደ መገበ ይገልጻል፡፡ ይህም ተአምራዊ ድርጊት ለምሥጢረ ቁርባን ትምህርት በር ከፋች ማለት መግቢያ ሆኗል፡፡ በዚህ መነሻነት የተበረከተውን እንጀራ የበሉት ሰዎች በማግሥቱ ጌታን ፈልገው አገኙት፡፡ ሕዝቡም ጌታን የፈለጉበት ምክንያት ስለበሉና ስለጠገቡ እንጂ ተአምራቱን፥ ምልክቱን በማየት እንዳልነበረ ማእምረ ኅቡዐት ጌታ ገልጾ (ዮሐ.6፥26)፡፡ ...ም ነገሩ ይህን ተአምር የፈጸመው እርሱ ማን እን... መመርመርና በእርሱም ማመን ነበር፡፡ የእነርሱ ፍላጎት ግን ማንም

www.ethiopianorthodox.org

እነርሱ ግን ያዩትን ምልክት ትተው ሌላ ምልክት ፈለጉ፤ ሥራህን አ[illegible]ተን እናምንብህ ዘንድ ምን ምልክት ታሳየናለህ? ምንስ ሥራ ትሠራልናለህ? [illegible]ማይ እንጀራ ሰጣቸው ተብሎ እንደ ተጻፈ አባቶቻችን በበረሃ ሳሉ [illegible] በሉ አሉት፡፡ ጌታም፦ "እውነተኛ እንጀራ ከሰማይ የሚሰጣችሁ አባቴ [illegible] እንጂ ከሰማይ እንጀራ የሰጣችሁ ሙሴ አይደለም፤ የእግዚአብሔር እንጀራ [illegible]ማይ የሚወርድ ለዓለምም ሕይወት የሚሰጥ ነውና አላቸው" (ዮሐ.6፥32-33) ተከራካሪዎቹ አይሁድ ግን የሚፈልጉት ለሆድ የሚሆን እንጀራ በየቀኑ [illegible] ቀድሞ አባቶቻቸው ስለሆነ እንዳይራቡ ይህን ዓይነት እንጀራ ዘወትር [illegible] ሰጣቸው ጠየቁት፡፡ ጌታ ግን ከሰማይ የወረደ የሕይወት እንጀራ እርሱ ራሱ [illegible] ደሆነና እርሱንም ካመኑት እንደማይራቡና እንደማይጠሙ ነገራቸው፡፡ እነርሱ ግን አላመኑትም፤ የነገራቸውንም ቃል አልተቀበሉትም፤ እንዲያው[illegible] ተቃውሟቸውን በማክረር ይህ የምናውቀው የዮሴፍ ልጅ አይደለም እንዴ! "ከ[illegible]ሰማይ የወረደ እንጀራ እኔ ነኝ" እንዴት ይለናል በማለት አንጐራጐሩበ[illegible] (ዮሐ.6፥41-42)፡፡ ምግበ ነፍስን ትተው ምግበ ሥጋን ብቻ እንደሚፈልጉ [illegible] ከመጀመሪያው ጌታ ያውቅ ነበርና (ዮሐ.6፥26) ለነፍሳቸውና ለዘላለማ[illegible] ሕይወታቸው የሚያስፈልገውን ምግብ የሚያገኙበትን መንገድ በግል[illegible] ነግሯቸዋል፤ ይኸውም በመጀመሪያ የእርሱን ማንነት አውቆ ማመንና ለቃለ[illegible] መታዘዝ፥ ከዚያም የዘላለም ሕይወት የሚሰጠውን እንጀራ ማወቅና መቀበል ነበረ፡፡ እነርሱ ግን የነገራቸውን ሁሉ እንደገና በይበልጥ ተቃወሙት እንጂ አል[illegible]ተቀበሉትም፡፡

ጌታም በተከራካሪዎቹና በተቃዋሚዎቹ መካከል ትምህርቱ[illegible] በማጠናከር እርሱ ከሰማይ የወረደ የሕይወት እንጀራ መሆኑን እንዲያም[illegible] በቀጥታ ነገሩን እያረጋገጠ ይገልጽላቸው ጀመር፡፡ "የሕይወት እንጀራ" የተባለ[illegible]ውም ምን እንደሆነ በስውር ሳይሆን በግልጽ እየደጋገመ በአጽንኦት ለተከራ[illegible]ሪዎቹም ለደቀ መዛሙርቱም ለሐዋርያቱም (ዛሬ ላለነው ለእኛም) በጠቅላላ በ[illegible]ለም ውስጥ ላለነው ሁሉ እንደሚከተለው ያስረዳናል፡፡

" . . . እኔም ክርስቶስ ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ <u>ሥጋዬ</u> ነው" በማለት የተቀደሰውን ምሥጢር ለገዛ ወገኖቹ ገለጸላቸው፡፡ እነርሱ ግን እን[illegible]ዛሬዎቹ ተቃዋሚዎች የምሥጢሩ ኃይለ ቃል ቢገባቸውም ባይገባቸው[illegible] ከመከራከርና ከመቃወም በቀር ፍሬ ነገሩን ለመቀበል አይፈልጉም፡፡ ስለዚህ "አይሁድ፦ ይህ ሰው ሥጋውን ልንበላ ይሰጠን ዘንድ እንዴት ይችላል? ብለው እርስ በእርሳቸው ተከራከሩ፡፡ ስለዚህ ኢየሱስ እንዲህ አላቸው እውነት እውነት እላችኋለሁ የወልደ እጓለ እመሕያው ክርስቶስን ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካ[illegible]ጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም፡፡ ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ፡፡ ሥጋዬ እው[illegible]ነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና፡፡ ሥጋዬን የሚበላ ደሜን[illegible] የሚጠጣ በእኔ ይኖራል እኔም በእርሱ እኖራለሁ፡፡ ሕያው አብ እንደላከኝ እኔ[illegible] ከአብ የተነሣ ሕያው እንደምሆን እንዲሁ የሚበላኝ ደግሞ ከእኔ የተነሣ ሕያው ይሆናል፡፡ ከሰማይ የወረደ እንጀራ ይህ ነው፤ አባቶቻችሁ መና በልተው እ[illegible]ደሞቱ አይደለም፤ ይህን እንጀራ የሚበላ ለዘላለም ይኖራል (ዮሐ.6፥51-58)፡፡

[illegible] ከዚህ የሕይወት ቃል እንደምንማረው በዓለም [illegible]

www.ethiopianorthodox.org

[illegible] እንዲሰጥ አድርጎ ሊሰጠን እንደሚችል ማመን ይቀድም ነበር፤ [illegible]ሙን እውነተኛ መጠጥ አድርጎ ሊሰጠን እንደሚችል ... ቀደም ብሎ ለምግበ ሥጋ የሚሆነውን ጌታ በተአ[illegible] እነርሱ ግን አላመኑትም፡፡ ቀደም ብሎ ለምግበ ሥጋ የሚሆነውን ጌታ በተአ[illegible]ምር ኅብስቱን አበርክቶ መመገቡ ለምግበ ነፍስ የሚሆነውን የሕይወት እንጀራ [illegible] ሥጋውና ደሙን እንደዚሁ በተአምር ይሰጠናል ብለው እንዲያምኑ ነበር፡፡ እር[illegible] ውኃውን ወደ ወይን የለወጠ ሌሎችንም ብዙ ተአምራት ያደረገ ይህንንም [illegible] በተአምር ማድረግ ይችላል ብለው ቃሉን ተቀብለው ስለ ሕይወት እንጀራ ምሥጢር እንዲያስረዳቸው ደቀ መዛሙርት እንደ መሆናቸው መጠን [illegible] ጠይቁት በተገባ ነበር እንጂ የዮሴፍ ልጅ ነው ከሚሉት ተቃዋሚዎች ጋር ሆ[illegible] [illegible] ማንጐራጐር አያስፈልጋቸውም ነበር፡፡ ተቃዋሚዎቹ ከሰማይ የወረደ ከድን[illegible] [illegible] የተወለደ መሆኑን የካዱና ምሥጢረ ሥጋዌን የማያምኑ ነበሩ፡፡ ላመኑት [illegible] ክርስቶስ ማለት ሥጋ የሆነ ቃል ነው፡፡ ከሰማይ የወረደው የሕይወት እን[illegible]ጀራ የእግዚአብሔር ቃል የተዋሐደው ሥጋ እንደሆነ ከእግዚአብሔር የተማሩት [illegible] ያውቃሉ፡፡

<u>የዕሩቅ ብእሲ ሥጋ ሕይወት አይሰጥም፥ አይጠቅምም</u>

የሕይወት እንጀራ አ[illegible] መለኮታዊ ቃል ያልተዋሐደው ሥጋ ብቻውን ሕይወት አይሰጥምና፡፡ ስለዚህ ነው ጌታ "ሕይወት [illegible]ባልም፤ ሥጋ ብቻውን ... ሥጋ ምንም አይጠቅምም፤ እኔ የነገርኋችሁ ቃል መንፈስ [illegible]የሚሰጥ መንፈስ ነው ሥጋ ምንም አይጠቅምም፤ እኔ የነገርኋችሁ ቃል መንፈስ ነው ሕይወትም ነው" ያለው (ዮሐ.6፥63)፡፡ ይህን ኃይለ ቃል ጌታ የተናገረው የእርሱን አምላክነት ለማያምኑ ሁሉ ነው፤ በተለይም ዕሩቅ ብእሲ ወልደ ዮሴፍ ለሚሉት ተቃዋሚዎች ነው፡፡ በእርግጥም የዕሩቅ ብእሲ ሥጋ ለመንፈሳዊ ነገር አይጠቅምም፡፡ ስለሆነም ከላይ ከጥቅሱ እንደምናየው ጌታ "ሥጋዬ" አላ[illegible] [illegible]ለም እንዲያው በአጠቃላይ አነጋገር "ሥጋ ምንም አይጠቅምም" ነው ያለው፡፡ [illegible]ይህም ማለት መንፈሳዊነት የሌለው የምድራዊነት የሥጋዊነት ባሕርይ ብቻ መሆኑን የሚያስገነዝበን ነው፤ "ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው" ተብሎ እንደ ተጻፈው (ዮሐ.3፥6)፡፡ በአጠቃላይ የተፈጥሮ ሰው ሥጋ ማለት እንጂ መለኮት የተዋሐደውን የጌታን ሥጋ ማለት እንዳልሆነ ማስተዋል ያስፈልጋል፡፡ በጥንተ ተፈጥሮ የነበረው የፊተኛው አዳም ሥጋ ሳይሆን የኋለኛው አዳም ነው ሕይወትንና መንፈስን የሚሰጠን፡፡ "ፊተኛው ሰው አዳም ሕያው ነፍስ ሆነ ተብሎ ተጽፏል፤ ኋለኛው አዳም ሕይወትን የሚሰጥ መንፈስ ሆነ" የተባለውን ማነፃፀር ይጠቅማል (1ኛቆሮ.15፥45)፡፡ ጌታ ስለ ራሱ ሥጋ ሲናገር "ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ <u>ሥጋዬ</u> ነው" ብሏል (ዮሐ.6፥51)፡፡ የእርሱ ሥጋ ሕይወትን ሊሰጥ የሚችል መንፈስም ሕይወትም ያለበትን ቃል የተዋሐደ ሥጋ ነው፡፡ የጌታ ሥጋ መለኮታዊ ቃል የተዋሐደው ስለሆነ በመስቀል ላይ መሥዋዕት በመሆን አድኖናል፤ የዘላለም ሕይወትንም ሰጥቶናል፡፡

ከሰማይ የወረደ እውነተኛ የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ በማለቱ ደቀ መዛሙርቱ ሳይቀሩ የተሰናከሉበት ምክንያት የእርሱን ማንነትና አመጣጡም ከየት እንደሆነ በትክክል ባለማወቃቸው ነው፡፡ ስለዚህ ጌታ ለደቀ መዛሙርቱ "ይህ ያሰናክላችኋልን? እንግዲህ የሰው ልጅ አስቀድሞ ወደነበረበት ሲወጣ ብታ[illegible]ዩ እንዴት ይሆናል?" ብሎ በአንክሮና በጥያቄ ምላሽ የሰጣቸው፡፡ እዚህ ላይ [illegible] ከሰማይ የወረደው እርሱ ራሱ መሆኑን ለማመልከት [illegible] ይታወቃልና፡፡ አንድም "ከሰማይ ከወረደው [illegible] (ወረዱ) [illegible] (ዮሐ.3፥13)፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ስላልገባቸውና ስላስጨነቃቸው ተሰናክለውበታል፡፡

ጌታ በሥጋው ወደ ሰማይ ያረገው የዕለተ ዓርቡን ተልእኮ ከፈጸመ በኋላ ነው፡፡ ከሰማይ የወረደውና ሥጋ የለበሰው ኃጢአትንና ሞትን አስወግዶ የዘላለም ሕይወትን ሊሰጠን ስለሆነ በመስቀል ላይ ሥጋውን ቆርሶ ደሙን አፍስሶ የመስቀልን መሥዋዕትነት ተቀብሏል፡፡ ሥርየተ ኃጢአት አግኝተን መዳናችንና የዘላለም ሕይወት መውረሳችን በመስቀል ላይ ለቤዛ ዓለም በተሠዋው ሥጋና ደም ስለሆነ ሥጋው እውነተኛ የሕይወት እንጀራ ደሙም እውነተኛ የሕይወት መጠጥ መሆኑን አምነን እንድንቀበለው ጌታችን ያስተማረው ገና ከጥምቀቱ በኋላ በነበረው በሁለተኛው የአይሁድ ፋሲካ ነበር (ዮሐ.6፥4)፡፡ ስለ ሕማሙና ሞቱ፣ ስለ ትንሣኤውና ዕርገቱ ደቀ መዛሙርቱ ገና የማያውቁ ስለሆነ ስለ ሕይወት እንጀራ ጌታ ያስተማረው ሁሉ እጅግ አስጨንቋቸው ነበር፡፡ "ከዚህም የተነሣ ከደቀ መዛሙርቱ ብዙዎቹ ወደ ኋላ ተመለሱ ወደፊትም ከእርሱ ጋር አልሄዱም" (ዮሐ.6፥66)፡፡ አሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ግን በእምነት ጸንተው የሕይወት ቃል ከእርሱ ጋር ብቻ መሆኑን መስክረው ከእርሱ አልተለዩም ነበር (ዮሐ.6፥67-69)፡፡

የሕይወት እንጀራ ምሥጢር በጸሎተ ኀሙስ

ስለ ሥጋውና ደሙ ጌታ የተናገረውን ቃል ሁሉ ሐዋርያት ቢያምኑም ሥጋው እውነተኛ መብል ደሙም እውነተኛ መጠጥ ሆኖ እንዴትና መቼ እንደሚያገኙት ገና አያውቁም ነበር፡፡ ጌታ ግን መዋዕለ ትምህርቱን ማለት የሦስት ዓመት ከሦስት ወር ሥራውን ጨርሶ የዕለተ ዓርቡን ተልእኮ የሚፈጽምበት ሰዓትና ጊዜው ሲደርስ ምሥጢሩን ገለጸላቸው፡፡ በቤተ ክርስቲያናችን ሊቃውንት አቆጣጠር አራተኛው የአይሁድ ፋሲካ ሲደርስ ጌታ "ከዚህ ዓለም ወደ አብ የሚሄድበት ሰዓት እንደ ደረሰ አውቆ በዚህ ዓለም ያሉትን ወገኖቹን የወደዳቸውን እስከ መጨረሻ ወደዳቸው" (ዮሐ.13፥1)፡፡ ለውጮቹ ሳይሆን ለእነዚህ ማለት ለሐዋርያቱ በመጀመሪያ የመንግሥተ ሰማያትን ምሥጢር በኋላም የሥጋውንና የደሙን ምሥጢር ገልጸላቸዋል (ማቴ.13፥11፤ ማር.14፥22-24)፡፡ ስለ ኃጢአታችን ሥርየት በስቅለት ዓርብ ለዓለም ሁሉ መድኃኒት እንዲሆን በመስቀል ላይ ለአንዴና ለዘላለም መሥዋዕት አድርጎ ያቀረበውን ሥጋውና ደሙን ሁልጊዜ እንዲያገኙትና በእውነተኛ የሕይወት ምግብነት እንዲቀበሉት ሕግና ሥርዓትን ሠርቶላቸዋል፡፡ ይህንንም እንደ አይሁድ ቀን አቆጣጠር በዕለተ ዓርብ የመጀመሪያው ክፍለ ጊዜ ማለት በእኛ አቆጣጠር በስቅለት ዋዜማ በጸሎተ ኀሙስ ማታ ሥጋውን እውነተኛ ምግብ ደሙንም እውነተኛ መጠጥ አድርጎ ሰጥቷቸዋል፡፡ በዚያች ምሽት የኦሪትን የእንስሳት መሥዋዕት፣ የአይሁድን የፋሲካ እራት ለመጨረሻ ጊዜ ፈጽሞ አማናዊውን፣ መዳንንና የዘላለም ሕይወትን ያገኘንበትን መሥዋዕት የራሱን ሥጋና ደም አቅርቦላቸዋል፡፡ ይህንንም ታላቅ ሥራ ያከናወነው ኅብስቱን አንሥቶ ባርኮ ቆርሶ ይህ ሥጋዬ ነው ብሎ፤ ጽዋውንም እንደዚሁ አንሥቶ ባርኮ ይህ በመስቀል ላይ ለኃጢአት ሥርየት የሚፈሰው ደሜ ነው ሁላችሁም ከዚህ ጠጡ ባላቸው ጊዜ ነበር (ማቴ.26፥26-30)፡፡ ጌታ በሥጋው መሥዋዕትነት በሞቱ ያዳነን መሆኑን እያሰብን ይ[illegible] እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ እንድናደርገው አዞናል (ሉቃ.22፥19-20፤ 1ቆሮ.

ቃልን የተዋሐደ ሥጋ ነው የኃጢአታችንን የሞት ቅጣት የወሰደው፡፡ ይህ የጌታ ሥጋ ነው ሞትን ሽሮ ከመቃብር የተነሣው፡፡ ታዲያ ከዚህ ከመለኮታዊ ሥጋ ጋር አንድነት ከሌለን አንድንም፡፡ ስለዚህ በጥምቀት ከጌታ ጋር አንድ ሆነናል፤ በመንፈስ ቅዱስ ኃይልም የሞቱና የትንሣኤው ተካፋይ ለመሆን ችሎታውን ሰጥቶናል፡፡ እንደዚሁም በቅዱስ ቁርባን ከእርሱ ጋር አንድነታችንን በማጽናት ሕይወትንና ትንሣኤ ዘለክብርን በማግኘት ከእርሱ ጋር እንኖራለን፡፡ ምክንያቱም "ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው፤ እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ . . . በእኔ ይኖራል፤ እኔም በእርሱ እኖራለሁ" ብሏልና (ዮሐ.6፥53-56)፡፡ አለበለዚያ ሥጋውና ደሙን ካልተቀበልን ሞት እንጂ ሕይወት የለንም፡፡ ምክንያቱም "የወልደ እጓለ እመሕያው ክርስቶስን ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም" ተብሎ ተጽፏልና (ዮሐ.6፥53)፡፡ እንግዲህ ብዙዎቹን የጌታን ደቀ መዛሙርት ያስጨንቅ የነበረው ከሰማይ የወረደው የሕይወት እንጀራ ምሥጢር በጸሎተ ኀሙስ ማታ በተፈጸመው በቅዱስ ቁርባን ሥርዓት በእምነት ለጸኑት ለአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ብቻ እንዲታወቅ ሆነ፡፡ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የዕለተ ዓርቡ የማዳን ሥራ በሥጋውና በደሙ ምሥጢር በሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አማካይነት እንዲቀጥል ተደረገ (የሐዋ.ሥራ 2፥42)፡፡

ቅዱስ ቁርባን - የምሥጢራት ሁሉ መከብባቸው

የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ሁሉ የበላያቸው፣ መከብባቸውና መፈጸሚያቸው የሆነው ቅዱስ ቁርባን በጌታ ትእዛዝ ጸሎተ ኀሙስ ማታ መመሥረቱ ከላይ ተገልጧል (ሉቃ.22፥14-20)፡፡ ምሥጢረ ቁርባን ከሁሉ በላይ የሆነበት ምክንያት ጌታ የሰውን ልጆች ለማዳን በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ ሥጋውን በመቁረስ ደሙን በማፍሰስ ካሣ የከፈለበትን፣ የማዳን ሥራውን የፈጸመበትን ሁኔታ የሚያረጋግጥና የሚመሰክር ከመሆኑ ጋር አማኞች ከሥጋውና ከደሙ ተካፋይ እንዲሆኑ በማብቃት የሕይወትን ጸጋ እንዲቀበሉ ስለሚያደርግ ነው፡፡ ስለዚህም የሌሎቹ ምሥጢራት ሁሉ በቅዱስ ቁርባን አማካኝነት የምሥጢራቸውን ትርጉምና ፍጻሜ ያገኛሉ፡፡

ምሥጢረ ቁርባን የሚከናወንበት ጸሎተ ቅዳሴ እጅግ የከበረና ለክርስቲያኖች ሁሉ ጸጋና በረከትን የሚያሰጥ ነው፡፡ የዝግጅቱ ክፍል ሳይቆጠር ጸሎተ ቅዳሴ ሁለት ዐበይት ክፍሎች አሉት፡፡ የመጀመሪያው ቃለ እግዚአብሔር የሚሰማበትና ትምህርተ ወንጌል የሚሰጥበት ጊዜ ነው፡፡ ሁለተኛው መሥዋዕተ ቁርባን የሚፈጸምበት ነው፡፡ ስለዚህ ጸሎተ ቅዳሴ ሥርዓተ አምልኮት ብቻ ሳይሆን ስብከተ ወንጌል የሚካሄድበት፣ ክርስቲያናዊ ፍቅርና ሰላም የሚመነጭበት፣ መልካም ሥራ የሚወጠንበትና የሚፈጸምበት በመሆኑ ቤተ ክርስቲያን ከምታከናውናቸው መንፈሳዊና ማኅበራዊ አገልግሎቶች ሁሉ ከፍተኛውን ቦታ ይዞ ይገኛል፡፡ በኦሪቱ ሥርዓት በቤተ መቅደስ ይፈጸም የነበረው የብሉይ ኪዳን መሥዋዕት በቅዱስ ቁርባን በመተካቱ ለሐዲስ ኪዳኑ የአምልኮት ሥርዓትና ምሥጢር ሁሉ መሠረት ከመሆኑም ጋር ጌታ ዳግመኛ እስኪመጣ ድረስ የክርስቶስ የሞቱና የትንሣኤው ምስክር ሆኖ ይቆያል፡፡ መሥዋዕት ከሆ[illegible] በግ ከክርስቶስ ጐን በዕለተ ዓርብ የፈሰሰው ደምና [illegible] ምሥጢራት ሁሉ ምንጭ በመሆኑ ይህን የመሥዋዕ

www.ethiopianorthodox.org

ብሎ የተናገረውን፥ እንዲሁም ጽዋውን አንሥቶና አመስግኖ ሲሰጣቸው "ሁላችሁም ከእርሱ ጠጡ ስለ ብዙዎች ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስ የሐዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው" ያለውን ቃለ ወንጌል (ማቴ.26፥26-28) አምነው ክርስቶስ በመካከላቸው ተገኝቶ ዛሬውኑ እንደ ፈጸመው አድርገው በመቀበላቸው በእውነት የመዳኑ ጸጋ ለእነርሱ ደርሷቸዋል፡፡ ሥጋዬን የበላ ደሜን የጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው የተባለውም በእነርሱ ላይ ይፈጸማል (ዮሐ.6፥53)። ነገር ግን ሳያምኑ የሚቀበሉትና በመጠራጠር የሚተውት ሁለቱም ከመዳን ጸጋ ውጭ ናቸው፡፡ ምክንያቱም እነርሱ ገና በምሥጢረ ሥጋዌ አላመኑም ማለት ነው፡፡

ጸጋ እግዚአብሔር ለሰዎች ልጆች የተሰጠው ቃለ እግዚአብሔር ወልድ በሚታይና በሚዳሰስ በሥጋ ሰውነት በመምጣቱ ነው፡፡ በሰውነቱ ሕማማትን በመቀበል፥ እኛን በማጽደቅ፥ በቅዱስ ደሙ ፈሳሽነት ከኃጢአታችን በማንጻትና ከእግዚአብሔርም ጋር በማስታረቅ ጸጋ በጸጋ ላይ እንድንቀበል አብቅቶናል፡፡ እንግዲህ በሚታይና በሚዳሰስ ሰውነቱ የማይታየውን መለኮታዊ ጸጋውን እንዳጐናጸፈን እናስተውል፡፡ እንዲሁም ዛሬ አካሉ በሆነችው ቤተ ክርስቲያን አማካይነት በሚታዩና በሚዳሰሱ ምሥጢራቱ የማይታየውን ረቂቁን ጸጋ መንፈስ ቅዱስን እንቀበላለን፡፡

እንግዲህ ክርስቶስ ሰው ሆኖ ሥጋ ከመልበሱ የተነሣ ጸጋ እግዚአብሔር በሥጋውና በደሙ እንደመጣልን እንረዳለን፡፡ "ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው . . . ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና" (ዮሐ.6፥54-55) የተባለውን የጌታን ቃል እንዴት በተግባር እንደምናውለው እስኪ በጽሞና እናስብ! ታዲያ ይህን የወንጌል ቃል ለመፈጸም ዛሬ አንድ ሰው የጌታን ሥጋና ደም ከየትና እንዴት ያገኛል? መልስ፦ በጸሎተ ኀሙስ ማታ ጌታ ምሥጢረ ቁርባንን በመሠረተ ጊዜ የትና እንዴት እንደሚገኝ ለሐዋርያት አስተምሯቸዋል (ሉቃ.22፥14-20)፡፡ ይኸውም ዛሬ በቤተ ክርስቲያናችን የሚገኘው ለሐዋርያት የተሰጠው የቅዱስ ቁርባን ምሥጢር ስለሆነ ምእመናን ንስሐ እየገቡ የጌታን ሥጋ እየበሉ ደሙንም እየጠጡ እንደ ወንጌሉ ቃል የዘላለም ሕይወትን ጸጋ ያገኛሉ፡፡

ይህ ምሥጢር የጸጋ ሁሉ ምንጭ ስለሆነ ሌሎቹ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ሁሉ በሥጋው በደሙ ምሥጢር አማካኝነት ይፈጸማሉ፡፡ ስለዚህም እያንዳንዱ ምሥጢረ ቤተ ክርስቲያን ከጌታ ሥጋና ደም ጋር በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የተያያዘና ከጌታ ሕማም፥ሞትና ትንሣኤ ጋር የተዛመደ ስለሆነ የራሱ የሆነ ልዩ ልዩ ጸጋን የመስጠት ችሎታ አለው፡፡ ስለ ተቀደሱት ምሥጢራት እንደ ዓይነታቸውና እንደ ሁኔታቸው በየስማቸው የተገለጹ ስለሆነ በቦታቸው ላይ እንመለከታቸዋለን፡፡

ተስፋችን በጸጋ መንፈስ ቅዱስ ይጠናከራል

በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የሚገ[illegible]

በተሰጠው ቃል ኪዳን አማካኝነት ይጸናል፥ ይታተማል፡፡ ተስፋ መንግሥተ ሰማያትን ጸጋ መንፈስ ቅዱስን የምናገኘው በእምነታችን ጸንተን በቤተ ክርስቲያን የሚፈጸሙትን ልዩ ልዩ ምሥጢራት በመቀበል እንደሆነ እን ረዳለን፡፡ ጸጋ መንፈስ ቅዱስም በክርስቶስ ለተሰጠን ተስፋችንና ለዘላለም ርስታችን መያዣ (ዐረቦን) ነው (2ኛ ቆሮ.1፥20-22፤ ኤፌ.1፥11-14)፡፡

እንግዲህ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በምሥጢራት ባገኘነው ጸጋ ተነሣስተን ለጸሎት እንተጋለን፡፡ ይልቁንም ዘወትር የአቡነ ዘበሰማያትን ጸሎት በማድረስ ከእምነታችን፥ ከተስፋችንና ከፍቅራችን ባለቤት ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር በመንፈስና በእውነት በመገናኘት የተስፋችንን ቃል ኪዳን እናጠናክራለን፡፡ በተስፋውም እየተደሰትን፥ ፈተናና መከራን እየታገሥን፥ የሚገባንን ለመሥራት፥ በፍቅሩም ሆነን መልካሙን ሥራ ለማከናወንና ዘወትር ለመታገል የሚያበቃንን የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ እርሱ ባለቤቱ እን ዲጨምርልን እንደፈቃዱ እየኖርን በተአምኖ ብንለምነው አይነሣንም፡፡

የጌታ ክህነትና የማዳን ሥራው በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ይቀጥላል

ለጸሎትና ወንጌልን ለማስተማር ከመትጋታቸው ጋር ሐዋርያት ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ይፈጽሙ እንደ ነበር ተገልጿል፡፡ ይህም ማለት በየጊዜው ያጠምቁና ያቆርቡ ነበር ማለት ነው (የሐዋ.ሥራ 2፥38-42)፡፡ ጌታ የማዳን ሥራውን የፈጸመው እንደ መሥዋዕትና እንደ ሊቀ ካህናት በመሆኑ ስለ ነበር ሐዋርያትም የርሱን መሥዋዕት በማቅረብ የእርሱን የክህነት ሥልጣን ወክሎ በመሥራት የማዳን ጸጋውን ለብዙዎች አድርሰዋል፡፡ ዛሬም ይህንን ሥራ በመቀጠል ቤተ ክርስቲያን ወንጌልን ከመስበክ ጋር ሲወርድ ሲዋረድ በመጣላት የክርስቶስ የክህነት ሥልጣን መሠረት የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ጸጋ በክርስቶስ ስም ላመኑት ሁሉ ለማዳረስ ትጥራለች፡፡

ኃጢአትን እንድታስተሠርይ ጌታ በሰጣት ሥልጣን "በስሙም ንስሐና የኃጢአት ሥርየትን" በመስበክና ልዩ ልዩ ምሥጢራትን በመፈጸም ተነሳሕያንን ከኃጢአት እሥራት በመፍታት ቤተ ክርስቲያን ሰውን ከእግዚአብሔር ታስታርቃለች፥ ሰውና ሰውንም በፍቅር ታስተባብራለች (ዮሐ.20፥21-23፤ ሉቃ.24፥47)፡፡ "የማስታረቅም አገልግሎት" ለቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ካህናት ተሰጥቷል፡፡ በሐዲስ ተፈጥሮ "የሆነው ሁሉ፥ በክርስቶስ ከራሱ ጋር ካስታረቀን የማስታረቅም አገልግሎት ከሰጠን፥ ከእግዚአብሔር ነው፤ እግዚአብሔር በክርስቶስ ሆኖ ዓለሙን ከእርሱ ጋር ያስታርቅ ነበርና፥ በደላቸውን አይቆጥርባቸውም ነበር፤ በእኛም የማስታረቅ ቃል አኖረ፡፡ እንግዲህ እግዚአብሔር በእኛ እንደሚማልድ ስለ ክርስቶስ መልዕክተኞች ነን፤ ከእግዚአብሔር ጋር ታረቁ ብለን ስለ ክርስቶስ እንለምናለን፡፡ . . ." ይህንን ቃል ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ለራሱና ለቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ተናግሮታል (2ኛ ቆሮ.5፥18-21)፡፡ የማስታረቁና [illegible] እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ እንዲቀጥል ጌታ ለሐዋርያቱና [illegible] መንፈስ ቅዱስ የክህነትን ሥልጣን ሰጥቷቸዋል፡፡ [illegible] ምሥጢራት፥ በጸሎትና በቃሉ አገል

www.ethiopianorthodox.org

ብሎ የተናገረውን፣ እንዲሁም ጽዋውን አንሥቶና አመስግኖ ሲሰጣቸው "ሁላችሁም ከእርሱ ጠጡ ስለ ብዙዎች ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስ የሐዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው" ያለውን ቃለ ወንጌል (ማቴ.26፥26-28) አምነው ክርስቶስ በመካከላቸው ተገኝቶ ዛሬውኑ እንደ ፈጸመው አድርገው በመቀበላቸው በእውነት የመዳኑ ጸጋ ለእነርሱ ደርሷቸዋል። ሥጋዬን የበላ ደሜን የጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው የተባለውም በእነርሱ ላይ ይፈጸማል (ዮሐ.6፥53)። ነገር ግን ሳያምኑ የሚቀበሉትና በመጠራጠር የሚተውት ሁለቱም ከመዳን ጸጋ ውጭ ናቸው። ምክንያቱም እነርሱ ገና በምሥጢረ ሥጋዌ አላመኑም ማለት ነው።

ጸጋ እግዚአብሔር ለሰዎች ልጆች የተሰጠው ቃለ እግዚአብሔር ወልድ በሚታይና በሚዳሰስ በሥጋ ሰውነት በመምጣቱ ነው። በሰውነቱ ሕማማትን በመቀበል፣ እኛን በማጽደቅ፣ በቅዱስ ደሙ ፈሳሽነት ከኃጢአታችን በማንጻትና ከእግዚአብሔርም ጋር በማስታረቅ ጸጋ በጸጋ ላይ እንድንቀበል አብቅቶናል። እንግዲህ በሚታይና በሚዳሰስ ሰውነቱ የማይታየውን መለኮታዊ ጸጋውን እንዳጐናጸፈን እናስተውል። እንዲሁም ዛሬ አካሉ በሆነችው ቤተ ክርስቲያን አማካይነት በሚታዩና በሚዳሰሱ ምሥጢራቱ የማይታየውን ረቂቁን ጸጋ መንፈስ ቅዱስን እንቀበላለን።

እንግዲህ ክርስቶስ ሰው ሆኖ ሥጋ ከመልበሱ የተነሣ ጸጋ እግዚአብሔር በሥጋውና በደሙ እንደመጣልን እንረዳለን። "ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው . . . ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና" (ዮሐ.6፥54-55) የተባለውን የጌታን ቃል እንዴት በተግባር እንደምናውለው እስኪ በጽሞና እናስብ! ታዲያ ይህን የወንጌል ቃል ለመፈጸም ዛሬ አንድ ሰው የጌታን ሥጋና ደም ከየትና እንዴት ያገኛል፣ መልሱ፦ በጸሎተ ኀሙስ ማታ ጌታ ምሥጢረ ቁርባንን በመሠረተ ጊዜ የትና እንዴት እንደሚገኝ ለሐዋርያት አስተምሯቸዋል (ሉቃ.22፥14-20)። ይኸውም ዛሬ በቤተ ክርስቲያናችን የሚገኘው ለሐዋርያት የተሰጠው የቅዱስ ቁርባን ምሥጢር ስለሆነ ምእመናን ንስሐ እየገቡ የጌታን ሥጋ እየበሉ ደሙንም እየጠጡ እንደ ወንጌሉ ቃል የዘላለም ሕይወትን ጸጋ ያገኛሉ።

ይህ ምሥጢር የጸጋ ሁሉ ምንጭ ስለሆነ ሌሎቹ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ሁሉ በሥጋው በደሙ ምሥጢር አማካኝነት ይፈጸማሉ። ስለዚህም እያንዳንዱ ምሥጢረ ቤተ ክርስቲያን ከጌታ ሥጋና ደም ጋር በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የተያያዘና ከጌታ ሕማም፣ሞትና ትንሣኤ ጋር የተዛመደ ስለሆነ የራሱ የሆነ ልዩ ልዩ ጸጋን የመስጠት ችሎታ አለው። ስለ ተቀደሱት ምሥጢራት እንደ ዓይነታቸውና እንደ ሁኔታቸው በየስማቸው የተገለጹ ስለሆነ በቦታቸው ላይ እንመለከታቸዋለን።

ተስፋችን በጸጋ መንፈስ ቅዱስ ይጠናከራል

በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የሚገኘው ጸጋ ለተስፋችን ሕይወት ይሰጠዋል፣ ያሳድገዋል። በኃጢአት የተነሣ በልዩ ልዩ ፈተናም ብንወድቅ እንኳ በምሥጢረ ንስሐ አማካይነት ተስፋችን ይታደሳል። ጌታ "ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው" ካለ በኋላ ይቀጥልና "እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ" (ዮሐ.6፥54) በማለቱ ተስፋ ትንሣኤ በምሥጢረ ቁርባን እንደሚሰጥ ያመለክታል። በጸሎተ ሃይማኖት "የሙታንን መነሣት ተስፋ እናደርጋለን የሚመጣውንም ሕይወት ለዘላለሙ አሜን" በማለት የገለጽነው እምነትና ተስፋችን ከላይ በጠቀስነው የወንጌል ቃልና ለቅዱስ ቁርባን

ተሰጠው ቃል ኪዳን አማካኝነት ይጸናል፣ ይታተማል። ተስፋ መንግሥተ ሰማያትን ጸጋ መንፈስ ቅዱስን የምናገኘው በእምነታችን ጸንተን በቤተ ክርስቲያን የሚፈጸሙትን ልዩ ልዩ ምሥጢራት በመቀበል እንደሆነ እን ረዳለን። ጸጋ መንፈስ ቅዱስም በክርስቶስ ለተሰጠን ተስፋችንና ለዘላለም ርስታችን መያዣ (ዐረቦን) ነው (2ኛ ቆሮ.1፥20-22፤ ኤፌ.1፥11-14)።

እንግዲህ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በምሥጢራት ባገኘነው ጸጋ ተነሣስተን ለጸሎት እንተጋለን። ይልቁንም ዘወትር የእቡነ ዘበሰማያትን ጸሎት በማድረስ ከእምነታችን፣ ከተስፋችንና ከፍቅራችን ባለቤት ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር በመንፈስና በእውነት በመገናኘት የተስፋችንን ቃል ኪዳን እናጠናክራለን። በተስፋውም እየተደሰትን፣ ፈተናና መከራን እየታገሥን፣ የሚገባንን ለመሥራት፣ በፍቅሩም ሆነን መልካሙን ሥራ ለማከናወንና ዘወትር ለመታገል የሚያበቃንን የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ እርሱ ባለቤቱ እን ዲጨምርልን እንደፈቃዱ እየኖርን በተአምኖ ብንለምነው አይነሣንም።

የጌታ ክህነትና የማዳን ሥራው በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ይቀጥላል

ለጸሎትና ወንጌልን ለማስተማር ከመትጋታቸው ጋር ሐዋርያት ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ይፈጽሙ እንደ ነበር ተገልጿል። ይህም ማለት ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ይፈጽሙ ... (የሐዋ.ሥራ 2፥38-42)። ጌታ በየጊዜው ያጠምቁና ያቆርቡ ነበር ማለት ነው (የሐዋ.ሥራ 2፥38-42)። ጌታ የማዳን ሥራውን የፈጸመው እንደ መሥዋዕትና እንደ ሊቀ ካህናት በመሆኑ ስለ ነበር ሐዋርያትም የርሱን መሥዋዕት በማቅረብ የእርሱን የክህነት ሥልጣን ለብዙዎች አዳርሰዋል። ዛሬም ይህንን ሁሉ በመሥራት የማዳን ጸጋውን ለብዙዎች አዳርሰዋል። ዛሬም ይህንን ሥራ በመቀጠል ቤተ ክርስቲያን ወንጌልን ከመስበክ ጋር ሲወርድ ሲዋረድ በመጣላት የክርስቶስ የክህነት ሥልጣን መሠረት የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ጸጋ በክርስቶስ ስም ላመኑት ሁሉ ለማዳረስ ትጥራለች።

ኃጢአትን እንድታስተሠርይ ጌታ በሰጣት ሥልጣን "በስሙም ንስሐና የኃጢአት ሥርየትን" በመስበክና ልዩ ልዩ ምሥጢራትን በመፈጸም ተነሳሒያንን ከኃጢአት እሥራት በመፍታት ቤተ ክርስቲያን ሰውን ከእግዚአብሔር ታስታርቃለች፣ ሰውና ሰውንም በፍቅር ታስተባብራለች (ዮሐ.20፥21-23፤ ሉቃ.24፥47)። "የማስታረቅም አገልግሎት" ለቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ካህናት ተሰጥቷል። በሐዲስ ተፈጥሮ "የሆነው ሁሉ፣ በክርስቶስ ከራሱ ጋር ካስታረቀን የማስታረቅም አገልግሎት ከሰጠን፣ ከእግዚአብሔር ነው፤ እግዚአብሔር በክርስቶስ ሆኖ ዓለሙን ከእርሱ ጋር ያስታርቅ ነበርና፣ በደላቸውን አይቆጥርባቸውም ነበር፤ በእኛም የማስታረቅ ቃል አኖረ። እንግዲህ እግዚአብሔር በእኛ እንደሚማልድ ስለ ክርስቶስ መልዕክተኞች ነን፤ ከእግዚአብሔር ጋር ታረቁ ብለን ስለ ክርስቶስ እንለምናለን። . . ." ይህንን ቃል ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ለራሱና ለቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ተናግሮታል (2ኛ ቆሮ.5፥18-21)። የማስታረቁና የማዳን ሥራው እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ እንዲቀጥል ጌታ ለሐዋርያቱና ለተተኪዎቻቸው በጸጋ መንፈስ ቅዱስ የክህነትን ሥልጣን ሰጥቷቸዋል። ምክንያቱም በእነርሱ በሚፈጸመው ምሥጢራት፣ በጸሎትና በቃሉ አገልግሎት አማካይነት የመዳን ጸጋ ለዓለም ሁሉ እንዲዳረስ ነው።

www.ethiopianorthodox.org

ለ) ስለ ጸጋና ስለ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን

1. የጸጋ ትርጉም -- ምንነቱና ዓይነቱ

ጸጋ ምን ማለት እንደሆነ ከማየታችን በፊት ጸጋ ከየት መጣ? በማን በኩል መጣ? የሚለውን በመመልከት እንጀምራለን፡፡ የኦሪት ሕግ በሙሴ በኩል እንደ መጣልን ጸጋን ደግሞ በክርስቶስ እንዳገኘን በዮሐንስ ወንጌል ተጽፏል፡፡ እንዲህም ተብሏል "ሕግ በሙሴ ተሰጥቶ ነበርና ጸጋና እውነት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ሆነ፡፡" ይህም ማለት ጸጋ እግዚአብሔር በምሥጢረ ሥጋዌ በክርስቶስ ሰው መሆን የተገኘ ነው ማለት ነው፡፡

ስለዚህም "ቃል ሥጋ ሆነ፤ ጸጋንና እውነትንም ተመልቶ በእኛ አደረ፤ . . . እኛ ሁላችን ከሙላቱ ተቀብለን በጸጋ ላይ ጸጋ ተሰጥቶናልና" በማለት ወንጌላዊ ዮሐንስ የጸጋን ነገር ገልጾልናል፡፡ እንግዲህ ጸጋ በክርስቶስ ሰው መሆን የተገኘና በእርሱ ላመኑት ሁሉ በነፃ የሚሰጥ ነው፡፡ ጸጋ በአጠቃላይ አነጋገር እግዚአብሔር ዓለሙን እንዲሁ ከመውደዱ የተነሣ አንድ ልጁን ለዓለም መድኃኒት አድርጐ መስጠቱን የገለጸበት የፍቅሩና የምሕረቱ የሥራ ውጤት ነው (ዮሐ.1፡12-18፤ 3፡16፤ 1ኛዮሐ.4፡7-12)፡፡ በሕግና በነቢያት የተመሰከረለት የእግዚአብሔር ጽድቅ በሙሴ ሕግ በኩል ሳይሆን በክርስቶስ ጸጋ በመምጣቱ ያመኑትን እንዲሁ አጽድቋቸዋል (ሮሜ.3፡21-26)፡፡ እንግዲህ የጸጋ መነሻ ምንጩ ከእግዚአብሔር ፍቅርና ከማዳን ሥራው ነው፤ በተለይም ለእኛ ሲል ሕማምና ሞትን ከተቀበለልን ከክርስቶስ ሥጋና ደም ነው፡፡

በሙሴ በኩል የመጣው ሕግ ይህን አድርግ ይህን አታድርግ በማለት ልናደርገው የሚገባንና የማይገባንን ለይቶ የሃይማኖት፣ የሞራልና የማኅበራዊ ግዴታችንን የሚያስታውቀንና እንድንፈጽምም የሚያስገድደን ትእዛዝ ነው፡፡ ትእዛዙን ባንፈጽም ግን ቃል ኪዳኑን እንዳፈረስን ተቆጥሮ እስከ ሞት የሚደርስ ቅጣት ይፈረድብናል፡፡ የሙሴን ሕግ የጠበቀና ያከበረ በሕይወት እንደሚኖር ተነግሯል፡፡ ነገር ግን በታሪክ እንደምናየው ማንም ሕጉን ጠብቆ ከሞት ፍርድ የዳነ የለም፡፡ የመጀመሪያው ትእዛዝ ለአዳም ተሰጥቶ ነበር፡፡ ነገር ግን ትእዛዙን በማፍረሱ የሞት ሞት ተፈረደበት፡፡

የሙሴንም ሕግ በትክክል የፈጸመ ባለመኖሩ ሰው ሁሉ ከሞት ፍርድ አላመለጠም፡፡ ምክንያቱም ሁሉ ስለ በደለ ነው፡፡ "ጻድቅ የለም አንድ ስንኳ፤ አስተዋይም የለም፤ እግዚአብሔርንም የሚፈልግ የለም፤ ሁሉ ተሳስተዋል፣ በአንድነትም የማይጠቅሙ ሆነዋል፤ ቸርነት የሚያደርግ የለም፣ አንድ ስንኳ የለም፡፡" ብሎ ሐዋርያው ጳውሎስ መዝሙረ ዳዊትን ጠቅሶ ያስተማረንን እናስተውላለን (ሮሜ.3፡11-12)፡፡ ስለዚህ በሙሴ ሕግ ማንም ሊጸድቅ አልቻለም፡፡ ምክንያቱም ሕግ ሰውን ከኃጢአቱ ለማላቀቅ ችሎታና ኃይል ስለሌለው ነው፡፡ እንዲያውም የሕግ መኖር ኃጢአትን አላገደም፣ ሕግ መተላለፍ እየበዛ፣ የኃጢአትም ምንነት እየጐላና እየታወቀ ሄደ እንጂ (ሮሜ.7፡7-12)፡፡

በክርስቶስ የተገኘው ጸጋ ግን ኃጢአትን የሚደመስስ፣ሰውን ከእግዚአብሔር የሚያስታርቅ፣ መንግሥተ ሰማያትን የሚያሰጥ ሆኗል፡፡ ይህም ሊሆን የቻለው እግዚአብሔር አንድ ልጁን ወደዚህ ዓለም ልኮ ለሰዎች ሁሉ ቤዛ አዳኝ አድርጎ በመስጠቱ የመዳን ጸጋችንን አገኘን፡፡ ስለዚህ ሕፃን ተወልዶልን ወንድ ልጅም ተሰጠን በማለት ኢሳይያስ የተነበየው በክርስቶስ መወለድ ጸጋችንን ማግኘታችንን ይገልጻል፡፡ "ወንድ ልጅም ተሰጥቶናልና" የሚለው

ቃል ስጦታን ማለት የጸጋ ስጦታን ያመለክታል (ኢሳ.9፡6)፡፡ ስለ እኛ ስለ ዳኖቻችንም ሰው የሆነው የእግዚአብሔር ልጅ በሰውነቱ የሕግን ቀንበር ተሸክሞ ስለ እኛ ትእዛዛትን ሁሉ ፈጽሟል፡፡ በዚህም ሕግን በፈጸመው ሰውነቱ ሕግን ባለመፈጸማችን የተፈረደብንን የሞት ቅጣት በእኛ ምትክ ተቀብሎ አድ ኖናል፡፡ ጸጋም በእርሱ ሞት ያገኘነውን የዘላለም ሕይወት ይመለክታል፡፡

ስለዚህ ስለ ሥጋ ድካሙ ሕግን ለመፈጸም ባለመቻላችን ያጣነውን ሕይወት በክርስቶስ ሕማማትና ሞት አገኘነው፡፡ በእርሱም በማመናችን እን ፈቃዱም በእርሱ መንፈስ በመመላለሳችን ሕግንና ትእዛዛትን ሁሉ እን ፈጸምን ተቆጥሮልናል፡፡ ስለዚህም በክርስቶስ ላለነው ሁሉ ኩነኔ እንደሌለብን ተጽፏል (ሮሜ.8፡1-4)፡፡ እንግዲህ ከክርስቶስ ሰውነት በመስቀል ላይ በፈሰሰው ደሙ የተገኘው ጸጋ ዓለምን ሁሉ ከኃጢአትና ከሞት ፍርድ ያድናል፡፡ የዘላለምን ሕይወት ያስገኛል፡፡ በኃጢአት የሞት ጥላ ሥር ላሉ ሁሉ ከዚህ የበለጠ የሕይወት ጸጋ የት ይገኛል? የብርሃን ሕይወትስ የት አለ?

ጸጋ ምንድን ነው? ዓይነቱስ?

እንግዲህ ጸጋ ምን ማለት ነው? ጸጋን ከመሠረቱ ልንረዳው የምን ችለው እኛን ለማዳን ሲል ክርስቶስ ሰው በመሆኑ፣ በሕማሙና በሞቱ ምክን ያት ኃጢአትን ደምስሶ ሰውን ከእግዚአብሔር በማስታረቁ ነው፡፡ ይህም ማለት የጸጋ የመጀመሪያ ዓላማና የሥራ ውጤት የአዳምንና የልጆቹን በደል መደም ሰስና ከፈጣሪም ይቅርታን ማስገኘት ነው፡፡ "እነሆ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ" በማለት ዮሐንስ መጥምቁ ስለ ክርስቶስ መስክሯል (ዮሐ.1፡29)፡፡ "ወደሙ ለኢየሱስ ክርስቶስ ያነጽሐነ እምኵሉ ኃጣውኢነ - የኢየሱስ ክርስቶስም ደም ከኃጢአታችን ሁሉ ያ ነጻናል" (1ኛዮሐ.1፡7)፡፡ ስለሰዎች ኃጢአት የተሠዋው በጉ፣ የፈሰሰው ደሙ ለኃጢአተኞች ሁሉ ፈውስ፣መድኃኒት ሆኗል፡፡ ጸጋ ማለትም ይህ ነው፡፡ ስለዚህ ነው የክርስቶስ ሥጋና ደም በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከፍተኛ ክብር የሚሰጠው፡፡ ስለዚህም ምሥጢረ ቁርባን የምሥጢራት ሁሉ መሠረትና የጸጋ ሁሉ መገኛ ሆኗል፡፡ ምክንያቱም የደኅንነታችን ጸጋ በመስቀል ላይ ከተሠዋው ከክርስቶስ ሥጋና እንዲሁም ከፈሰሰው ደምና ውኃ የተገኘ ነውና፡፡

እንግዲህ ጸጋ ማለት በመጀመሪያ ደረጃ በክርስቶስ ቤዛነት ከእግዚአ ብሔር የሚገኝ የኃጢአት ሥርየትና እርቅ ነው፡፡ ፍጡር ከፈጣሪ መታረቅ የመጀመሪያ የጸጋ ውጤት ነው፡፡ የጠፋው ልጅ ከአባቱ ጋር የመታረቁን ታሪክ እዚህ ላይ እናስታውስ (ሉቃ.15፡11-24)፡፡ ክርስቶስ በጸጋው እንዳጸደቀን፣ እርቅና ሰላምን እንደሰጠን፣ ኃጢአት ባለበትም እንዴት ጸጋውን እንዳበዛልን እንመልከት (ሮሜ.5፡1-31)፡፡

ጸጋ የኃጢአት መደምሰሻ ነው ስንል በዚህ ብቻ የሚቆም አይደ ለም፡፡ ጸጋ ኃጢአትን ከደመሰሰ በኋላ በኃጢአት ምክንያት የመጣውንም ሞት ያስወግደዋል፡፡ በክርስቶስ ሕማምና ሞት የተገኘው ጸጋ የዘላለም ሕይወትን ያስገኛል፣ ገነት መንግሥተ ሰማያትን ያሰጣል፡፡ ስለዚህ ጸጋ ከሁሉ ነገር በላይ ነው፡፡ ምክንያቱም ጸጋ የእግዚአብሔር ፍቅር የሚገለጽበት የቸርነቱና የምሕረቱ ውጤት ነውና፡፡

እንግዲህ በሁለተኛ ደረጃ በጥንተ አብሶ በአዳም ኃጢአት፣ ሕግ በማፍረሱ ምክንያት የመጣብንን መርገም ሽሮ ሞትን ደምስሶ በክርስቶስ የተገኘው ጸጋ የዘላለም ሕይወትን አሰጥቶናል፣ ያጣነውን ገነት አስመ

www.ethiopianorthodox.org

ልሶልናል። ስለዚህ ጸጋ ማለት ጽድቅንና መዳንን ለማግኘት የሚረዳን ከእግዚአብሔር የሚገኝ ስጦታ ነው። በጸጋው አዲስ ሕይወትን አግኝተን አዲስ ፍጥረት ሆነናል። ጸጋ የእግዚአብሔር ልጅነትን አስሰጥቶ የመንግሥቱ ወራሽ አድርጎ የመጨረሻውን ተስፋና ደስታ ለመካፈል ያበቃናል (2ኛቆሮ.5፥17፤ ኤፌ.1፥5፣ 8፤ 2፥5-10፤ ገላ.6፥15፤ ሮሜ.8፥14-17)።

በዚህና በመሳሰሉት ልዩ ልዩ የጸጋ ትርጓሜ ለመገንዘብና ለማስገንዘብ የምንፈልገው ነገር ቢኖር ጌታ አምላክ ከሰው ልጅ የሚያገኘው ጥቅም ሳይኖር እንዲያውም የፈጣሪውን ቃል ኪዳን ተላልፎ በመበደሉ የእግዚአብሔር ጠላት ሆኖ ሳለ (ሮሜ. 5፥6-11) እርሱ ግን በዓይነ ምሕረት ተመልክቶ ታላቅ የቸርነትና የርኅራኄ ሥራ ማድረጉ ለሰው ልጅ ያለው ፍቅር ምን ያህል ታላቅ እንደሆነ በአድናቆት እንድንመለከተው ነው። "በልዎ ለእግዚአብሔር ግሩም ግብርከ- እግዚአብሔርን ሥራህ ግሩም ነው በሉት" (መዝ.65፥3) እያልን ታላቁን የፍቅር ሥራውን በአንክሮና በተዘክሮ ሆነን እንማረዋለን። እንግዲህ ይህ እጅግ የሚያስደንቀው አምላካዊ የፍቅር ሥራው ሁሉ ጸጋ ይባላል፤ እግዚአብሔር ለሰው ልጅ እንዲሁ በነፃ ያደረገለት የረድኤት ሥራ ነውና። ጸጋንም ጸጋ ያሰኘው ከቸሩ እግዚአብሔር ያለምንም ዋጋ ለሰዎች ደኅንነት በነፃ የሚሰጥ ስለሆነ ነው። ከኃጢአትና ከሞት ድነን ከመንፈሳዊ ልደት እስከ ዘላለማዊ ሕይወት እስከ መንግሥተ ሰማያት ድረስ በነፍስ በሥጋ የሚደረግልን ረድኤት እግዚአብሔር ሁሉ ጸጋ ማለት እንደሆነ እናምናለን። እንግዲህ ስለነዚህ የጸጋ ስጦታዎች ሁሉ ምን እናድርግ ብለን እናስባለን። በመዝሙረ ዳዊት "ምንተኑ አዐስዮ ለእግዚአብሔር በእንተ ኵሉ ዘገብረ ሊተ- ለእግዚአብሔር ስላደረገልኝ ሁሉ ምንን እከፍለዋለሁ" (መዝ. 115፥3) እንደተባለው ከምስጋና ሁሉ የሚበልጠውን የምስጋና መሥዋዕት ለእርሱ ብቻ ከማቅረብ በቀር ሌላ ምን እናደርጋለን። ምስጋና የባሕርዩ ለሆነ አምላክ በእውነት ምስጋና ይገባዋል።

ስለ እግዚአብሔር የጸጋ ስጦታዎች በብዙ መንገድ መተርጐማቸውን እያሰብን ዓይነታቸውንና ብዛታቸውን በጽሑፍ ወይም በሰንጠረዥ ዘርዝሮ ለማሳየት አይደለም። እንዲያው በክርስቶስ ያመኑ ሁሉ ጸጋ በጸጋ እንደሆኑና ጸጋም በእጅጉ እንደበዛላቸው ለማስገንዘብ ያህል ነው እንጂ። በክርስቶስ የመጣልን ጸጋ በጥንተ ተፈጥሮ የወደቀውን ሰው በሐዲስ ተፈጥሮ አድኖ የመጨረሻ ዕድል ፋንታውን ከእግዚአብሔርና ከቅዱሳኑ ጋር እንዲሆን አብቅቶታል፤ በመርገመ ሥጋና በመርገመ ነፍስ ፋንታ በረከተ ሥጋና በረከተ ነፍስን ሰጥቶታል ብለን ለመመስከር ያህል ይህን አጭር የጸጋ ትርጓሜ ለማሳየት ሞክረናል።

ከሞላ ጐደል የጸጋ ትርጉም ይኸን ሲመስል በክርስቶስ የመጣውን የጸጋ ስጦታ ሁሉ በእምነትና በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ለመቀበል እንድንችል የሚያበቃንን መንፈስ ቅዱስን መዘንጋት የለብንም። የክርስቶስን ጸጋ ለመቀበላችንም ሆነ ከተቀበልንም በኋላ የመንፈስ ቅዱስ ጸጋና ረድኤት ያስፈልገናል። በጥምቀት ከክርስቶስ ጋር አንድ የሚያደርገንና የሞቱና የትንሣኤውም ተካፋይ የምንሆንበትን ሁኔታ በልቡናችን እንድንረዳውና በተግባርም እንድንፈጽመው ያስችለናል።

ክርስቶስን ጌታ እንደሆነ ያለ መንፈስ ቅዱስ ለመመስከር እንደማንችል ሐዋርያው ጳውሎስ አስተምሮናል (1ኛቆሮ.12፥3)። ይህን ካልመሰከርን ደግሞ በክርስቶስ የመጣልንን ጸጋ ለማግኘት ይቅርና ገና በአካልመከሮ እንዳሉትና እንዳልተጠመቁት ንዑሰ ክርስቲያን እንኳ ለመሆን አንችልም። ስለዚህ የጸጋን ትርጉም በትክክል የምንገነዘበውና የጸጋንም ስጦታ ለመቀበል የምንችለው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት እንደሆነ እንረዳለን። እንግዲህ "ጸጋ እግዚአብሔር" ማለት ከሁሉ አስቀድሞ ራሱ መንፈስ

ቅዱስ ነው። እርሱም በመጀመሪያ ሥራው ሰውን በሀብት ሰቦ በረድኤት አቅርቦ ወደ እግዚአብሔር በንስሐ መልሶ በክርስቶስ ማመንን ይሰጠዋል (ዮሐ.6፥37 እና 44-45)። የክርስቶስን የማዳን ጸጋውን፥ ጽድቁንና ቅድስናውን ሁሉ ገንዘብ ለማድረግ ማለት የራሳችን ሊሆን የሚችለው ከእግዚአብሔር በተሰጠን በልቡናችን ውስጥ ባደረው በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና ረድኤት ነው። በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የሚሰጠው ልዩ ልዩ ጸጋ ሁሉ በግብረ መንፈስ ቅዱስ ይከናወናል። ከዚህም ሌላ በአማኞች ልቡና አድሮ መንፈስ ቅዱስ መልካም ሥራዎችን እንዲያከናውኑ ልዩ ልዩ ጸጋና ሀብት ያድላቸዋል፤ ለእያንዳንዱም እንደሚገባውና እንደሚጠቅመው አውቆ "ከመከፈልታተ ሱታፌ ሀብት" እና "ከመክፈልታተ ምግባር" የሚያስፈልገውን ይሰጠዋል፤ ይህንንም የሚያደርገው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እምነት፥ ተስፋና ፍቅር እንዲጸና የእግዚአብሔር ወንጌለ መንግሥት እንዲስፋፋ ነው (1ኛቆሮ.12፤ ሮሜ.12፥6-8 ትርጓሜውን ተመልከት)።

2. ጸጋው ከኃጢአትና በሕግም ከመኰነን ያድነናል

የኃጢአት ፍዳ

የጸጋን ታላቅነትና ምንነት በይበልጥ ለመገንዘብ የሚቻለው በቅድሚያ ኃጢአት በሰው ላይ ያለውን የአፍራሽነት ኃይልና የጥፋት ውጤት እንደዚሁም የሕግን የሥራ ድርሻ በመመልከት ነው። በመጀመሪያ ኃጢአት በአዳም ምክንያት ወደዚህ ዓለም ሲገባ፥ ኃጢአት በእርሱ ላይ ብቻ እንዳልቀረና ወደ ልጆቹም እንደ ተላለፈ እንማራለን (ሮሜ.5፥12)። ቅንዓትና ነፍስ መግደልም በአዳም ልጆችና በቤተሰቡ ላይ ደረሰበት። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ኃጢአት እየተስፋፋና እየተጠናከረ ሄደ፤ ዓለም የነፍሰ ገዳዮች ሆነች፥ ክፋትና ድንቁርና፥ ርኵሰትና ዓመፅ በሰዎች ልቡና ነገሠ።

በዚህም የተነሣ ፈጣሪ ሰዎችን በመፍጠሩ እስከ መፀፀት ደረሰ። በኖኅ ዘመን የነበሩትን የጥንት ሰዎችን /ሰብአ ትካትን/ ከጥቂቶች በስተቀር ምድርን ባጥለቀለቀው የጥፋት ውኃ አጠፋቸው። ከዚህም ታሪክ የኃጢአት ውጤት ምን እንደሚያስከትል እናስተውላለን። በሥጋም በነፍስም ሥቃይንና መከራን፡ ፍዳና ሞትን የሚያመጣብን እርሱ ብቻ ነው። ገነትን ያስዘጋ፡ ዓለምን በጥፋት ውኃ ያስደመሰሰ ሰዶምና ገሞራን በእሳት የአስቃጠለ እርሱ ምንድን ነው? ከአዳም የወረስነው እኛም የምንሠራው ያው ኃጢአት አይደለምን? ኃጢአት በሰው የክፋት እውቀትና ሥራ የተገነባና ከመሬት ወደሰማይ የወጣ እንደ ሰናዖር ሕንፃ እንደባቢሎን ግንብ የጸና ነው። እግዚአብሔር በቸርነቱ ባይገድበው ኖሮ የሰው ዘር ሁሉ ባልተረፈም ነበር (ዘፍ.6፥1-14፤ 11፥1-9፤ ኢሳ.1፥9)።

የሕግ ኵናኔነት

የሕግ መታወጅ የትእዛዛት ብዛት ኃጢአትን አልቀነሰም በደልንም አላገደም። ከሕግ በፊት ክፉ ነገርን የሚከለክል በይፋ የወጣ ድንጋጌ ስለሌለ ሰዎች ኃጢአትን ሳያውቁ ይፈጽሙት ነበር፤ ከሕግ በኋላ ግን እያወቁ የሚያጠፉ ሆነዋል። ስለዚህም በሰው ሕይወት ውስጥ ኃጢአት በይበልጥ እየታወቀና እየተጠናከረ ከመሄዱ ሌላ ሕግ መተላለፉ፥ ቃል ኪዳን ማፍረሱ ተጨማሪ ጥፋት ስለሆነ የኅሊና ወቀሳና የሞራል ውድቀትን አስከትሏል። "በሕግ ባይሆን ኃጢአትን ባላወቅሁም ነበር" በማለት ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ የሕግንና የኃጢአትን ሁኔታ ያስተምረናል። "ሕጉ፡- አትመኝ ባላለ ምኞትን ባላወቅሁም ነበርና። ኃጢአት ግን ምክንያት አግኝቶ ምኞትን ሁሉ በትእዛዝ ሠራብኝ፤ ኃጢአት ያለ ሕግ ምውት ነውና። እኔም ዱሮ ያለ ሕግ ሕያው

www.ethiopianorthodox.org

ነበርሁ፤ ትእዛዝ በመጣች ጊዜ ግን ኃጢአት ሕያው ሆነ እኔም ሞትሁ በማለት ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ የሚያስረዳን ሕግ በደልን እየቆጠረ እየመዘገበ በደለኛውን በፍርድ ይቀጣል፤ በሥጋም በነፍስም ይፈርዳል እንጂ የሰው ልጅ ላጋጠመው የኃጢአት መከራና ችግር መፍትሔ እንደማይሰጠው ነው (ሮሜ.7፥7-12)።

ሕግ እንደ መስተዋት ሆኖ በውስጣችን የሚገኘውን የኃጢአት እድፍና ጉድፍ ያሳየናል፤ እንድናስወግደውም ያዝናል እንጂ ሕጉ ራሱ አያስወግደልንም። እንዲያውም ለንዑሳን ኃጢአትም ሳይቀር ይኰንነናል ይፈርድብናል እንጂ አይምረንም። ሁሉ ሰው ደግሞ የሕግን ትእዛዝና መመሪያ ተከትሎ በራሱ ትግል ብቻ ኃጢአትን ሁሉ ለመቋቋም እንደማይችል የታወቀ ነው። በሰውነታችን በተፈጥሮ አባሎቻችን ውስጥ የሚገኘው ሕገ ኃጢአት በኅሊናችን ውስጥ የሚገኘውን ሕገ እግዚአብሔር እንደምን እንደሚዋጋውና በመጨረሻም ሰው የኃጢአት ምርኮኛ እንደሆነ ከሕይወታችን፤ ከመንፈሳዊ ተጋድሎችንና ከምናየው የአኗኗር ልምድ ለመማር እንችላለን። የሥጋን ድክመት፥የኃጢአትን ገዢነት የሰውን የተፈጥሮ ባሕርይ የተረዳው ሐዋርያው ጳውሎስ፦

> "በእኔ ማለት በሥጋዬ በጎ ነገር እንዳይኖር አውቃለሁና፤ ፈቃድ አለኝና፤ መልካሙን ግን ማድረግ የለኝም። የማልወደውን ክፉን ነገር አደርጋለሁና ዳሩ ግን የምወደውን በጎውን ነገር አላደርገውም። የማልወደውን የማደርግ ከሆንኩ ግን ያን የማደርገው አሁን እኔ አይደለሁም፤ በእኔ የሚኖር ኃጢአት ነው እንጂ።
> "እንግዲያስ መልካሙን አደርግ ዘንድ ስወድ በእኔ ክፉ እንዲያደርብኝ ሕግን አገኛለሁ። በውስጡ ሰውነቴ በእግዚአብሔር ሕግ ደስ ይለኛልና፤ ነገር ግን በብልቶቼ ከአእምሮዬ ሕግ ጋር የሚዋጋውንና በብልቶቼ ባለ በኃጢአት ሕግ የሚማርከኝን ሌላ ሕግ አያለሁ። እኔ ምንኛ ጉስቋላ ሰው ነኝ! ለዚህ ሞት ከተሰጠ ሰውነት ማን ያድነኛል?" በማለት የብዙዎችን ጥያቄ ያስተጋባል። ለዚህም መልስ በክርስቶስ ያገኘነው የማዳን ጸጋ ብቻ ነው በማለት እምነታችንን እንገልጻለን። ስለዚህ "በኢየሱስ ክርስቶስ በጌታችን ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን" (ሮሜ.7፥18-25)።

እንግዲህ መዳናችን በጸጋ ከሆነ ሕግ ምን ያስፈልጋል? የሚል ጥያቄ ሊነሣ ይችላል። በመጀመሪያ በሰው ልቡና በሰዎች መካከል ስለሚገኘው ኃጢአትና ክፉ ነገር ሁሉ ለመረዳት የቻልነው በሕግ አስተማሪነት ነው። ይህም ማለት ከክፉው እንድንርቅ መልካሙንም እንድናደርግ ያስተምረናል ማለት ነው። ሁለተኛው በኃጢአትና በርኵሰት የምንኖር ከሆነ ከተቀደሰው ፈጣሪያችን ጋር አንድነትና ሰላም ሊኖረን እንደማይቻል ሕግ ይገልጽልናል። ሦስተኛው ሥጋ ለባሽ ሁሉ በሕግ ፊት ደካማና በደለኛ መሆኑን በማስታወቅ የእግዚአብሔርን ምሕረት እንዲጠይቅ ያደርገዋል። ምክንያቱም ሕግ ዓመፀኛውንም ሳይ ከሰውና ሳይፈርድበት አይተወውምና። ስለዚህ በትዕቢቱ ተዋርዶ ከሚጠፋ ይልቅ በትኅትና ሆኖ የእግዚአብሔርን የምሕረት መንገድ እንዲፈልግ ሕግ ሰውን በማስተማሩ በሕግ ሥር ያሉትን ሁሉ በጸጋው ሥር እንዲሆኑ ያዘጋጃቸዋል።

ጸጋም ከመጣ በኋላ በጸጋው ሥር ሆነን ሕግን እንድንጠብቅ እንጂ ሕግን እንድንሽረው የጸጋ ባለቤት ክርስቶስ አላዘዘንም (ማቴ.5፥17-20)። ሐዋርያው ጳውሎስም ሕግን እንድናጸናው እንጂ ሕግን እንድንተወው አላስተማረንም (ሮሜ.3፥31)። እንዲያውም ሕግ በጸጋ ሥር ላሉትና ለዳኑት ሁሉ ከሥነ ምግባር መመሪያነቱ በላይ "የዘላለምን ሕይወት" ለማግኘት አስፈላጊነቱ በወንጌል የተመሰከረ ነው (ማቴ.19፥16-19)። (በክፍል ሦስት ስለ ሕግና እንዲሁም ስለ ጸጋ እንመለከታለን)

የጸጋ አዳኝነት

የክርስቶስ ጸጋ ከመሰጠቱ በፊት ሰው ሁሉ በራሱ ጥረት ሕግን ለመፈጸም ግዴታው ነበር። በዚህም የተነሣ የሕግን ትእዛዛት ሁሉ ለመፈጸም አዳጋች ስለሆነ ማለት አንዲቱን ትእዛዝ እንኳ የሻረ ሕግን ሁሉ እንደተላለፈ ስለሚቆጠር ሁሉም በሕግ አፍራሽነት ተከሶ በሞት፥በሲኦል ይቀጣ ነበር። ከክርስቶስ በኋላ ግን ሕግን ሁሉ በፈጸመው በክርስቶስ ያመኑ በመንፈሱ የሚመሩ ሁሉ በእርሱ ጸጋ እንደ ሕግ ፈጻሚዎች ተቆጥረዋል (ሮሜ.8፥1-4)። እንግዲህ ክርስቲያኖች በእምነትም በሥራም በክርስቶስ ጸጋ ሥር ናቸው እንጂ ጸጋውን እንደ ተቃወሙት አይሁድ በሙሴ ሕግ ሥር አይደሉም። በጸጋው ሥር ሆነው ትእዛዛትን ሁሉ በሕገ ተፋቅሮ ፈጽመውታልና። ስለዚህም በበደላቸው የተነሣ በሕግ ከሳሺነት ከሚመጣው የሞት ፍርድ ነፃ ናቸው። ምክንያቱም በክርስቶስ እምነትና ጥምቀት በተገኘው ጸጋ አማካኝነት ከበደላቸውና ከኃጢአታቸው የሚነጹበት፥ ምሕረት የሚያገኙበት የመዳን ጸጋ ስላላቸው ነው።

ስለሆነም እውነተኛ አማኞች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንቅፋት ቢያጋጥማቸው ተስፋ አይቆርጡም። እንዲያውም ንሥሐ በመግባታቸው ጸጋ ይጨመርላቸዋል። መንፈሳዊ ተጋድሏቸውም ይጸናላቸዋል። ከበፊቱ ይልቅ የሕግ ትእዛዛትን ለመፈጸም የሚያስችልና የሚያበረታታ የመንፈስ ቅዱስ ጸጋና ረድኤት ይበዛላቸዋል። በክርስቶስ በእውነት ላመኑትና ለተከተሉት ሁሉ የጸጋው አጋዥነትና የጸጋው አዳኝነት አይለያቸውም።

የጸጋ አዳኝነት ስንል የሰው ልጆችን መዳን ያመለክታል። ታዲያ ሰው መዳኑ ከምን ነገር ነው? ታምሞ ነበር ወይስ ሞቶ? ለሚለው ጥያቄ መልሱ በክፍል አንድ እንደተመለከትነው በእርግጥ ሰው በራሱ ጥፋት መከረኛ፥ታማሚና ሟች መሆኑ ከአዳም ጀምሮ የነበረ ታሪክ ነው። ይህም የሆነበት ምክንያት የሰው ዘር ከጥንተ አብሶ ጀምሮ ለፈጣሪው ሕግ ባለመታዘዙ በነፍስም በሥጋም ጉስቋላ ፍጡር፥ሕመምተኛና ሟች ሆኗል። ስለሆነም ለዚህ ችግራችን መፍትሔና መድኃኒት አስፈልጉታል። ሕግ ለዚህ ችግር መፍትሔ አይሰጥም፤ ምክንያቱም ሕግ መፍረድና መቅጣት እንጂ ማዳን አይሆንለትምና። ሰው ከወደቀበት አዘቅት በራሱ ጥረትና ትግል ብቻ ለመውጣት ቢያስብና ቢሞክርም አልተከናወነለትም። ሰው ራሱን ለማጥፋት ሲችል ራሱን ለማዳን ግን አልቻለም።

በጥንተ አብሶ ለፈጣሪው ባለመታዘዙ፥ ከእግዚአብሔርም በመራቁ የነበረው ኃይልና ችሎታ ተቀንሷል። እንግዲህ ሰው ከወደቀበት አዘቅት ሊወጣ የሚችለው በእግዚአብሔር እጅና ክንድ ብቻ ነው። ይህም የክርስቶስ ጸጋ ነው። የተጐሳቆለችው ነፍሱ፥ የወደቀችው ሰውነቱ፥ የጠፋችው ሕይወቱ በክርስቶስ ጸጋ ልትነሣና ልትድን ችላለች። በጸጋም ከፈጣሪዋ ጋር በመታረቋ ሕይወትን አግኝታ እንደገና ተወልዳ አዲስ ፍጥረት ሆናለች። የሞት ሞት ከተፈረደባት ከሲኦልና ከዘላለም ሥቃይ ነፃ ወጥታለች።

እንግዲህ በክርስቶስ አምነው ከዚህ ዓለም በሞት ለሚለዩት ሁሉ በገነት በደስታ የመኖር ተስፋ አላቸው። ነገር ግን ለማያምኑትና የክርስቶስ ጸጋ ለሌላቸው የሲኦል ሥቃይ ይጠብቃቸዋል። የጸጋ አዳኝነት፥ ለሚያምኑት ብቻ የተሰጠ ነው። አማኞች ነፍሳቸው ብቻ ሳይሆን ሥጋቸውም ይድናል። በትንሣኤ ዘለክብር ከነፍሳቸው ጋር በመዋሐድ መንግሥተ ሰማያትን ይወርሳልና። የጸጋ ማዳን ለነፍስም ለሥጋም ነውና።

በክርስቶስ አምነን በጸጋው ለዳንን ሁሉ ደግሞ ታላቁን የእግዚአ

www.ethiopianorthodox.org

ብሔርን ጸጋ ለመዳናችን ማስረጃ፥ ለተስፋችንና ለርስታችን መያዣ የሆነውን መንፈስ ቅዱስን ለመቀበል እንድንችል እርሱ ባለቤቱ አብቅቶናል (ኤፌ.1፥13-14)። በተለይም የሰማዩ አባታችንን በእውነት ለሚለምኑት ሁሉ መንፈስ ቅዱስን እንደሚሰጣቸው በወንጌል ተጽፏል (ሉቃ.11፥13)። "በተሰጠንም በመንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔር ፍቅር በልባችን" እንደ ፈሰሰ ማለት እንደ አባታችን ከሐዋርያው ጳውሎስ እንማራለን (ሮሜ.5፥5)። ይህም መንፈስ ቅዱስ የሚያጸናንና የሚያጽናናን የሚያነጻንም የቅድስናንም ጸጋ የሚሰጠን እርሱ ነው።

ክርስቲያኖች ሁሉ ያለ ጸጋ መንፈስ ቅዱስ እስከ መጨረሻው ድረስ በትዕግሥት መንፈሳዊ ሕይወታቸውን ሊመሩና የመዳን ጸጋቸውን ሊያገኙ የሕይወት አክሊላቸውንም ሊቀዳጁ አይችሉም። በክርስቶስ ሕማምና ሞት የምሕረት ጸጋን፥ የኃጢአት ሥርየትን በእምነትና በጥምቀት አግኝተናል። ይህንንም ከክርስቶስ ያገኘነውን ጸጋ በልዩ ልዩ ፈተና ምክንያት እንዳንተወው እንደገናም ከከፍተኛ የኃጢአት አዘቅት ውስጥ እንዳንወድቅ የሚረዳን መንፈስ ቅዱስ ነው። በቅድስና ጐዳና የሚመራንና ከከፋትና ከነውር ሥራ ሁሉ እንድንርቅ፥ በመልካም አኗኗር ራሳችንን እንድንቆጣጠርና በፍቅረ እግዚአብሔር እንድንያዝ ሊያደርገን የሚችል እርሱ ብቻ ነው።

መንፈስ ቅዱስ ከቅድስና ጸጋው ጋር ለመዳናችን የሚያዘጋጁንን የሚያስፈልጉትን ልዩ ልዩ ጸጋዎች ማለት ስጦታዎች በክርስቶስ ላመኑት ለቤተ ክርስቲያን አባላት ያድላል (1ቆሮ.12፥4-31)። ለአንዳንዶች የማስተማር ስጦታ፥ ለሌሎች ተአምራት የማድረግ፥ በልሳን የመናገር፥ ሰውን የመርዳትና የማስተዳደር አገልግሎት ይሰጣል። በነዚህና በሌሎችም ልዩ ልዩ ስጦታዎች ምክንያት ሕዝበ ክርስቲያኑ መንፈሳዊ ኑሯቸው እንዳይደከምና በሃይማኖትና በምግባር በትሩፋትም ጸንተው ለተስፋው ሀገር ለገነት ለመንግሥተ ሰማያት እንዲበቁ ይሆናሉ። ምእመናን መሪያቸውን ክርስቶስን በእግር ሳይሆን በግብር እንዲከተሉትና እርሱንም እንዲመስሉት የሚያበቃቸው የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ነው። እንግዲህ መልካሙን ሥራ ለመሥራት ሐሳቡን የሚሰጠን፥ ፈቃዳችንንም የሚያነሣሣው የእግዚአብሔር ጸጋ መሆኑን አምነን ለመንፈስ ቅዱስ መታዘዝ ይኖርብናል። ስለዚህ "ለቤዛም ቀን የታተማችሁበትን ቅዱሱን የእግዚአብሔርን መንፈስ አታሳዝኑ" (ኤፌ.4፥30)።

3. የጸጋና የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ግንኙነት

ስለ ጸጋ ከላይ ተመልክተናል። ከእንግዲህ ወዲህ ጸጋ ከምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ጋር ያለውን ግንኙነትና የምሥጢራትን ምንነት በታሪክና በምሳሌ ጭምር እንደሚከተለው በአጭሩ እንመለከታለን። በእግዚአብሔር ጸጋ ማለት በመስቀል ላይ በፈሰሰው በክርስቶስ ደም የሰው ልጆች ኃጢአት ተደምስሶ ዓለም ሁሉ እንደዳነ እናምናለን። ይህ አንድ ጊዜ የተፈጸመው የማዳን ሥራና ጸጋው ለሁሉም ሰው የተሰጠ ቢሆንም ተቀባይ ከሌለ ደግሞ መስጠቱ ብቻ በቂ አይሆንም። ስለዚህ ጸጋን ለማግኘት አምኖ ወደ ቤተ ክርስቲያን መምጣት ያስፈልጋል። ጸጋ ላመኑትና ለተዘጋጁት ሁሉ በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን አማካኝነት ይሰጣል፥ ይታደላል። እንግዲህ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የተባሉት የክርስቶስን ጸጋ በእምነት የምንቀበልባቸው የተቀደሱ የጸጋ ምልክቶችና መሣሪያዎች ሲሆኑ በማይታየው ውስጠ ምሥጢራቸው ደግሞ በቃለ እግዚአብሔርና በጸሎት አማካይነት ጸጋን የሚያስገኙና በግብረ መንፈስ ቅዱስ ለአማኞች የሚከፋፈሉ የጸጋ ስጦታዎችን የያዙ ናቸው። በዚህም የተነሣ ቤተ ክርስቲያን የጸጋው ግምጃ ቤት ተብላለች። ምክንያቱም በሚታየው ምሥጢራቷ አማካይነት የማይታየውን ጸጋ እግዚአብሔር በቃል ኪዳኑ መሠረት

በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ጠብቃና ይዛ የምትገኝና በየጊዜውም ጸጋውን የምታሰጥ በመሆኗ ነው።

ስለ ምሥጢረ ቤተ ክርስቲያን ምንነት ሲጽፉ የግብፁ ቄስ ማርቆስ ዳውድ እንደሚከተለው በአንድ ዓረፍተ ነገር ገልጸውታል፡ "ምሥጢረ ቤተ ክርስቲያን የተቀደሰ ሕግና ሥርዓት ነው፤ በእርሱም በኩል አማኝ ሁሉ በሚታይ ወይም በሚሰማ አኳኋን በአፍአዊ /በውጭ/ ምልክት [አማካይነት] የማይታየውን ጸጋ ይቀበላል"።[67]

ክርስቶስን ማመናችንና መቀበላችን የሚረጋገጠው፥ በጸጋው መዳናችንም የሚታወቀው ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን በመፈጸም ብቻ መሆኑን ማመን ይኖርብናል። አለበለዚያ ግን ከቤተ ክርስቲያን ውጭ ሆኖ በግለኝነትና በራስ አስተያየት ብቻ ተመርቶ እግዚአብሔር ያውቃል፥ እርሱ ያድነኛል፥ ሌላው ነገር አያስፈልገኝም እያሉ የቤተ ክርስቲያንን ምሥጢራት በመናቅ፥ በክርስቶስ ወንጌል የታዘዙትን የጸጋ ምሥጢራት ሳይፈጽሙ መቅረት፥ የክርስቶስ ደም የተከፈለበትን ጸጋ ማክፋፋት ስለሆነ አዲሱን ኪዳን እንደአፈረሱ ተቆጥሮ በእግዚአብሔር ዘንድ ቅጣትን ያስከትልባቸዋል። ወደ ዕብራውያን በተጻፈው መልእክት እንደተገለጸው "የጸጋውን መንፈስ" የተቃወሙት አይሁዶች ከሁሉ የከፋ ቅጣት እንደሚገባቸው ያመለክታል።

> "የሙሴን ሕግ የናቀ ሰው ሁለት ወይም ሦስት ቢመሰክሩበት ያለ ርኅራኄ ይሞታል፤ የእግዚአብሔርን ልጅ የረገጠ ያንንም የተቀደሰበትን የኪዳኑን ደም እንደ ርኩስ ነገር የቆጠረ የጸጋውንም መንፈስ ያከፋፋ፥ እንዴት ይልቅ የሚብስ ቅጣት የሚገባው ይመስላችኋል? . . . ደግሞም፦ ጌታ በሕዝቡ ይፈርዳል። በሕያው እግዚአብሔር እጅ መውደቅ የሚያስፈራ ነው" (ዕብ.10፥28-31)

ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን በታሪክና በምሳሌ

ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን በማን በኩል ተሰጡ? ማንስ መሠረታቸው? ታሪኩና ምሳሌውስ እንዴት ነው? ለሚሉት ጥያቄዎች በአጭሩ እንመልሳለን። በሙሴ በኩል ለሕዝበ እሥራኤል የኦሪት ሕግ እንደተሰጣቸውና የብሉይ ኪዳን የመሥዋዕትና የቁርባን ፡ የጸሎትና የአምልኮት ሕግና ሥርዓት እንደ ተሠራላቸው እንዲሁም በክርስቶስ በኩል የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ለሕዝበ ክርስቲያን ተሰጥቶአቸዋል፤ የሐዲስ ኪዳን መሥዋዕተ ቁርባንና የልዩ ልዩ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ሕግና ሥርዓት ተሠርቶላቸዋል። ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንም በክርስቶስ እንደ ተመሠረቱ መጽሐፍ ቅዱስ፥ የቤተ ክርስቲያን ታሪክና የሐዋርያት ትውፊት ያስረዱናል። ለመዳናችንና ለመቀደሳችን ለክርስቲያናዊ ሕይወታችንም መሠረት የሆነን የክርስቶስ ጸጋ በመንፈስ ቅዱስ ለምእመናን ሁሉ የሚታደልባቸው ሰባቱ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የሚባሉ አሉ። እነርሱም፡

(1) ምሥጢረ ጥምቀት
(2) ምሥጢረ ሜሮን
(3) ምሥጢረ ቁርባን
(4) ምሥጢረ ክህነት
(5) ምሥጢረ ተክሊል
(6) ምሥጢረ ንስሐ
(7) ምሥጢረ ቀንዲል ናቸው።

የመጀመሪያ ሦስቱን ምሥጢራት ሁሉም ሰው በቅድሚያ የሚቀበላቸው ሲሆን፥ እነርሱንም አለመቀበል የክርስቶስን ጸጋና በረከት አሳጥቶ በገሃነም

[67] Rev. Marcos Daoud, The Orthodox Church: Church Sacraments (Addis Abeba, Tinsae Zegoubae Printing Press, 1952) p. 3

www.ethiopianorthodox.org

ለዘላለም የሰተጣል፡፡ ምክንያቱም እነርሱን አለመቀበል ምሥጢረ ሥጋዌን እና አለመቀበል ማለት ጌታ ሰው መሆኑን፡ ጥምቀቱን፡ ሕማማቱን፡ሞቱንና ትንሣኤውን እንደ መካድ ስለሚቆጠር ነው፡፡ ንስሐ ገብቶ በወንጌል ያመነ የተጠመቀ ግን ይድናል (ማር.1፡15፤ 16፡16)፡፡

በክርስቶስ ያገኘነው ነፃነትና አዲስ ሕይወት በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን አማካይነት ለአማኞች ሁሉ ይሰጣል፡፡ የዚህንም ታሪክና ምሳሌ በኦሪት መጻሕፍት ውስጥ እናገኘዋለን፤ እያነፃፀርንም እንማረዋለን፡፡ እስራኤላውያን ደሙ በበሩ መቃን ላይ በተረጨው በፋሲካ በግ ከመከራና ከሞት እንደዳኑና ከግብፅ ባርነት ነፃ እንደወጡ፡ ክርስቲያኖችም በመስቀሉ ላይ በፈሰሰው የክርስቶስ ደም ከኃጢአትና ከሞት ድነዋል፡ ከዲያብሎስ ግዞትም ነፃ ወጥተዋል (ዘፀ.12፡21-51)፡፡ "ፋሲካችን ክርስቶስ ታርዷልና" (1ኛቆሮ.5፡7)፡፡ ዛሬም ይህንን የድኅንነትና የነፃነትን ጸጋ መቀበላችንና ማግኘታችንን የምናረጋግጠው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በሚሠዋው በክርስቶስ ሥጋና ደም በቅዱስ ቁርባን መሥዋዕት ነው፡፡

እስራኤላውያን በቀይ ባሕር ውስጥ በተአምራት ተሻግረው ነፃ ሕዝብ በመሆን አዲሱን የነፃነት ኑሮ እንደ ጀመሩ ሁሉ እንዲሁም ክርስቲያኖች በምሥጢረ ጥምቀት እንደገና ተወልደው አዲስ ፍጥረት ለመሆናቸው የሚያስረዳን ታሪክና ምሳሌ ነው፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ "ሁሉም ሙሴን ይተባበሩት ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መብል በሉ፡ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸው ከነበረው ከመንፈሳዊ ድንጋይ ጠጥተዋልና፡ ያም ድንጋይ ክርስቶስ ነበረ" ያለውን ተመልከት (1ኛቆሮ.10፡1-4)፡፡ እንግዲህ ሕዝበ እስራኤል ሙሴን የተባበሩት በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ከሆነ ሕዝበ ክርስቲያንም ከክርስቶስ ጋር ሊተባበሩ የሚችሉት በባሕሩ በተመሰለው በጥምቀት፡ በደመና በተመሰለው በምሥጢረ ሜሮን፡ በመንፈሳዊ ምግብና መጠጥ በተመሰለው በሥጋውና በደሙ ምሥጢር በመሳተፍ እንደሆነ እናምናለን፡፡ እነዚህ ሦስቱን ካልፈጸምን ከክርስቶስ ጋር ኅብረት አንድነት የለንም፡፡

በደብረ ሲና በእሳትና በመለከት ድምፅ ታጅቦ የታወጀው ሕገ ኦሪት ለቤተ እስራኤል ሁሉ የሕይወታቸው መመሪያና መተዳደሪያ እንደሆነ ሁሉ እንዲሁም በኢየሩሳሌም በጽርሐ ጽዮን በልሳነ እሳት በበዓለ ኀምሳ የወረደው መንፈስ ቅዱስ ቤተ ክርስቲያንን በጸጋውና በሕገ ተፋቅሮ የሚመራና የሚያስተዳድር ሆኗል፡፡ ወደሚያስፈራው የሲና ተራራ ሳይሆን አእላፍ መላእክትና የበኵራት ማኅበር በደስታ ወደ ተሰበሰቡበት የጽዮን ተራራ፤ የእግዚአብሔር ከተማ ወደ ሆነችው ሰማያዊት ኢየሩሳሌም በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት እንደርሳለን፡፡ ለዚህ የሚያበቃንን ጸጋ ከእርሱ እናገኛለን፡፡ ይህም የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለጥምቀቃን በምሥጢረ ሜሮን የሚሰጠው የክርስቲያንን ሕይወት የሚያድሰውና የሚቀድሰው እንደሆነ እናምናለን (ዘጸአ.19-20፤ የሐዋ.2፡1-47፤ 8፡14-17፤ 19፡1-7፤ ዕብራ.12፡18-29)፡፡

እስራኤላውያን ከተስፋው ሀገር እስኪገቡ ድረስ በድንኳን ውስጥ ከበረሓ ወደ በረሓ አርባ ዓመት ሙሉ ሲንከራተቱ ከሰማይ የወረደ መና እየተመገቡ እንደኖሩ ሁሉ እንዲሁም ክርስቲያኖች በድንኳንና በበረሓ በተመሰሉት በሥጋ ድንኳናቸው (በሰውነታቸው) እና በዚህ ዓለም ኑሯቸው እስካሉ ድረስ ምግበ ነፍስ የሚሆናቸውን ከሰማይ የወረደውን እውነተኛ የሕይወት ምግብ የክርስቶስን ሥጋና ደም በመመገብ ይኖራሉ (2ኛ ቆሮ.5፡1-9፤ ዮሐ.6፡48-51)፡፡ ስለዚህ ነው ዛሬ ምሥጢረ ቁርባንንና ቃለ እግዚአብሔርን በየጊዜው ማግኘት ያለብን፡፡

ክርስቲያኖች በዚህ ዓለም መጻተኞች እንግዶች ማለት ሀገር እንደሌላቸው ተንከራታቾች ሆነው የሚኖሩበት ምክንያት እውነተኛ ሀገራቸው ገነት መንግሥተ ሰማያት ስለሆነች ነው፡፡ በእንደዚህ ያለ የችግር ኑሮ ውስጥ በኖሩ ሳለ በትዕግሥት እንዲወጡትና መከራውንም በመቻል በሰላም እንዲያልፉት ለተስፋውም ሀገር እንዲበቁ የሚያደርጋቸው በክርስቶስ የተገኘው የጸጋ እግዚአብሔር ረድኤት ነው፡፡ ጸጋ እግዚአብሔርም የሚገኘው በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ስለሆነ ከሥጋ ልደቱ ጀምሮ እስከ ሞቱ ድረስ ለመንፈሳዊ ልደቱና ለክርስቲያናዊ ሕይወቱ የሚያስፈልጉትን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ማናቸውም ክርስቲያን መቀበል ግዴታው ነው፡፡ የእግዚአብሔር ልጅነቱን የቤተ ክርስቲያን አባልነቱን ሳያከብር የቀረ ግን ዕለት በዕለት የሚያስፈልገውንና ለክርስቲያናዊ ሕይወቱ የሚጠቅመውን መንፈሳዊ ምግብና ኃይል ስለማያገኝ በድካም ምክንያት ከመንገድ ላይ ወድቆ በመቅረት ከተስፋው ሀገር አይደርስም፡፡

ጸጋ ከቤተ ክርስቲያን ይገኛል

ጸጋ እግዚአብሔር የት ይገኛል፡ በማንስ እጅ ይሰጣል፡ የእግዚአብሔር ጸጋ የሚታደልበት መንገዱ፡ የሚገኝበት ቤቱ በአንዲት ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ነው፡፡ ከዚያም ውስጥ በሚካሄደው ሥርዓተ ጸሎትና በልዩ ልዩ ምሥጢራት አማካኝነት ጸጋ ይገኛል፡፡ ጸጋን የሚሰጥ እግዚአብሔር ቢሆንም ጸጋው የሚታደለው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በካህናት አማካኝነት ስለሆነ በመጀመሪያ ቤተ ክርስቲያንን በመመሥረትና ምሥጢረ ክህነትን በማቋቋም ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጀምሮታል፡፡ የሥልጣነ ክህነት ምሳሌ የሆኑትንም የመንግሥተ ሰማያትን ቁልፎች ለጴጥሮስና ለሐዋርያት ሰጥቷቸዋል፡፡ የመንግሥተ ሰማያትንም ምሥጢር ለእነርሱ ገልጾላቸዋል (ማቴ.13፡11፤ 16፡19፤ 18፡18)፡፡ እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ ከእናንተው ጋር ነኝ በማለት የሰጣቸው ተስፋ ከካሬዎቹ ካህናት ጋር ክርስቶስ አብሮ የሚኖርና የሚሠራ መሆኑን የተስፋው ቃል ያስረዳናል (ማቴ.28፡20)፡፡

ቤተ ክርስቲያኑም የጸጋው ግምጃ ቤት የተባለችበትና የምሥጢራቱ ሁሉ መዝገብ የሆነችበት ምክንያት ምሥጢራት ሁሉ የሚገኙት ከዚያው መንፈስ ቅዱስ ካለበት ከአንዲት ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ብቻ በመሆኑ ነው፡፡ ከቤተ ክርስቲያን ውጭ ጸጋ አይሰጥም፡ መዳንም የለም፡፡ ነቢዩ ሕዝቅኤል በራእዩ እንዳየው ከቤተ መቅደስ የሚወጣው ውኃ ወንዝ ሆኖ ሲፈስ የነካውን ነገር ሁሉ ይፈውሰውና ሕይወትም ይሰጠው እንደ ነበር ተጽፏል፡፡ "ሕያው ነፍስ ያለው ተንቀሳቃሽ ሁሉ ወንዙ በመጣበት ስፍራ ሁሉ በሕይወት ይኖራል፤ ይህም ውኃ በዚያ ስለ ደረሰ ዓሣዎች እጅግ ይበዛሉ፤ የባሕሩም ውኃ ይፈወሳል፡ ወንዙም በሚወጣበት ያለው ሁሉ በሕይወት ይኖራል" (ሕዝ.47፡1-12)፡፡ ይህም ከቤተ መቅደስ የሚወጣው ወንዝ ከቤተ ክርስቲያን ከሚገኘው ከመንፈስ ቅዱስ ሀብት እየተከፈለ የሚሰጠውን የጸጋ ምሥጢራት ያመለክታል፡፡ በተለይም በመስቀል ላይ ከክርስቶስ ጐን የፈሰሰው የሕይወት ውኃ አካሉ ከሆነችው ከቤተ ክርስቲያን በምሥጢረ ጥምቀት አማካኝነት ለዓለም ሁሉ የተሰጠው የሕይወት ጸጋ እንደሆነ እንረዳለን፡፡

www.ethiopianorthodox.org

የካህኑ ፍጹም አለመሆን የጸጋውን ስጦታ አያግደውም

የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን መንፈሳዊ አገልግሎት በሚያከናውኑ ካህናት አማካኝነት የእግዚአብሔር ጸጋ ለምእመናን እንደሚሰጥ ተምረናል፤ ነገር ግን በአኗኗራቸው ፍጹም ያልሆኑ አልፎ አልፎ አንዳንድ ካህናት ቢገኙ በምሥጢራቱ አፈጻጸምና በጸጋው አሰጣጥ ላይ ተጽእኖ ይኖረው ይሆን? ለሚለው ጥያቄ መልሱ በካህናቱ ፍጹም ባለመሆን የተነሣ ጸጋ እግዚአብሔር ለምእመናን እንዳይደርስ ምንም የሚከለክለው ነገር የለም፡፡ ምክንያቱም የማይታየው ጸጋ ለምእመናን የሚሰጠው በመንፈስ ቅዱስ ሥልጣን በመሆኑ ነው፡፡ በሙሴ ወንበር የተቀመጡት ፈሪሳውያን የሚያስተምሩትን ሕዝቡ እንዲቀበሉ ጌታ መፍቀዱና ክፉ ሥራቸውን ግን እንዳይከተሉ መከልከሉ ለተጠቀሰው ሁኔታ በምሳሌነት ያገለግላል (ማቴ.23፥1-3)፡፡ እንደ ገበሬ በመሆን ካህኑ ቃለ እግዚአብሔርን ይዘራል፤ በሰው ልቡና ውስጥ እንዲያድግ የሚያደርግ ግን እግዚአብሔር ነው፡፡

ስለዚሁ ጉዳይ ቅዱስ ጳውሎስ እንደሚከተለው ያስተምረናል፡፡ "እኔ ተከልሁ አጵሎስም አጠጣ ነገር ግን እግዚአብሔር ያሳድግ ነበር፡፡ እንግዲያስ የሚያሳድግ እግዚአብሔር እንጂ የሚተክል ቢሆን ወይም የሚያጠጣ ቢሆን አንዳች አይደለም" (1ኛቆሮ.3፥6-7)፡፡ ስለዚህ ምእመናን ይህን አውቀውና ተረድተው ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ከመሳተፍ ቸል እንዳይሉ ያስፈልጋል፡፡ ይልቁንስ ያለ ቅሬታ በሙሉ እምነትና በቅን ልቡና ሆነው ምእመናን ሁሉ ከነ ልጆቻቸውና ከነ ቤተሰቦቻቸው እግዚአብሔር በቸርነቱ ያዘጋጀላቸውን ጸጋ መንፈስ ቅዱስ በምስጋና እንዲቀበሉ ቤተ ክርስቲያን አደራ ትላለች፡፡

እንግዲህ ወሳኙ ነገር ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን የሚቀበሉ የምእመናን ልቡና በእምነትና በንሥሐ መዘጋጀቱ እንጂ የአቀባዩ ካህን በሁሉም ነገር ፍጹም አለመሆኑ የእግዚአብሔርን የጸጋ ስጦታ የማያግደው መሆኑን እንመን፡፡ ምክንያቱም በክርስቶስ የመጣልን ጸጋ የእግዚአብሔር የቁጣውና የፍርዱ መግለጫ ሳይሆን የምሕረቱና የይቅርታው መግሪያ ሆኖ ለኃጢአተኞች ሁሉ የተሰጠ፤ በበደላችን የተነሣ ለቆሰለችውና ለታመመችው ነፍሳችን ፈውስ የሚያስገኝ እውነተኛ መድኃኒት ስለሆነ ነው፡፡ ስለዚህ ምንም ካህኑ የእግዚአብሔር መጋቢ ቢሆንም (ቲቶ 1፥7) ደኅንነታችን በእርሱ ጽድቅ ላይ የተመሠረተ ሳይሆን በእግዚአብሔር ጸጋ አዳኝነት ላይ መሆኑን መገንዘብ ይኖርብናል፡፡

ምዕራፍ ሁለት

ሰባቱ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን

ለሥጋ ሕይወታችን ልደት፣ እድገትና ሌሎችም ነገሮች እንዳሉት መንፈሳዊ ሕይወታችንም እንደዚሁ ይኸንኑ የሚመስሉ ሁኔታዎች አሉት፡፡ በዚህ መሠረት አንድ ሰው መንፈሳዊ ልደትን የሚያገኘው በእምነትና በምሥጢረ ጥምቀት እንደሆነ እንረዳለን፡፡ ከዚህም ቀጥሎ ምሥጢረ ሜሮንና ምሥጢረ ቁርባን በተከታታይ ይፈጸማሉ፡፡ እነርሱም መንፈሳዊ ልደታችንንና እድገታችንን ከፍጹምና ያደርሱታል፡፡ ስለዚህ እነዚህ ሦስቱ አዲስ ሕይወትን የሚያሰጡ ክርስቲያናዊ ሕይወትን የሚያስገኙ ምሥጢራት ይባላሉ፡፡ እነርሱንም በአንድ ወገን መድበን በመጀመሪያ እንመለከታቸዋለን፡፡

በሁለተኛው ምድብ የአገልግሎትና የአንድነት ጸጋ የሚገኝባቸውን ምሥጢረ ክህነትንና ምሥጢረ ተክሊልን በአንድ ወገን አድርገን እናያቸዋለን፡፡

ክፋት በነገሠበት መከራና ችግር በበዛበት ደስታና ኀዘን በሚፈራረቁበት በዚህ ዓለም ውስጥ ስንኖር ለልዩ ልዩ ፈተና መጋለጥ አይቀርምና ነፍስ በኃጢአት፣ ሥጋም በደዌ በተያዙ ጊዜ ለሁለቱም ፈውስ ያስፈልጋቸዋል፡፡ ለነዚህም ችግሮች መንፈሳዊና ሥጋዊ መፍትሔ እንዲሆኑ ምሥጢረ ንስሐ ለፈውስ ነፍስ ምሥጢረ ቀንዲል ለፈውስ ሥጋ እንዲያገለግሉ ተዘጋጅተዋል፡፡ ስለዚህ እነርሱን በምድብ ሦስት የፈውስ ጸጋ የሚገኝባቸው ምሥጢራት በማለት እንደ ዓይነታቸው በመለየት ከሙሉ በከፊሉ ምሥጢራት በማለት እንደ ዓይነታቸው በመለየት ከሙሉ በከፊሉ አጥናቸዋለን፡፡ እንግዲህ ሰባቱ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን በተገለጸው አመዳደብና ቅደም ተከተል ከብዙው በጥቂቱ እንደሚከተለው ለመግለጽ እንሞክራለን፡፡

ሀ) አዲስ ሕይወትን የሚያስገኙ ምሥጢራት

ከላይ እንደ ገለጽነው ሦስቱ ምሥጢራት ማለት ጥምቀት፣ ሜሮንና ቅዱስ ቁርባን በክርስቶስ ጸጋ ለተገኘው አዲስ መንፈሳዊ ሕይወት (ክርስቲያናዊ ሕይወት) መሠረት ስለሆኑ ከሌሎቹ ምሥጢራት ሁሉ በማስቀደም መጀመሪያ መማር ይገባናል፡፡ ከሦስቱ ደግሞ የሚቀድመው ጥምቀት ነው፡፡ ምክንያቱም እምነት ከሁሉ ነገር እንደሚቀድም ጥምቀት ደግሞ እንደዚሁ በክርስቶስ ያለንን አንድነትና እምነት የሚመሰክርልን የእምነት ምሥጢር ስለሆነ በመጀመሪያ መፈጸም ይኖርበታል፡፡ ስለዚህ ጥምቀት የምሥጢራት ሁሉ መጀመሪያ፣ ወደመንፈሳዊ ነገር ሁሉ መግቢያ በር ነው፡፡

1. ምሥጢረ ጥምቀት

የጥምቀት ትርጉምና ምሥረታ

ጥምቀት ማለት ከአዳም የወረስነውን ኃጢአትና እኛም የፈጸምነውን በደል ሁሉ ደምስሶ በመንፈስ ቅዱስ እንደገና እንድንወለድ የሚያደርገን የመጀመሪያው የጸጋና የእምነት ምሥጢር ነው፡፡ ይህም የሚፈጸመው ካህኑ በጸሎተ ክርስትና መሠረት በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም በውኃ በአጠመቀ ጊዜ ነው፡፡

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org

ከላይ እንደ ገለጽነው ከምሥጢራት ሁሉ ጥምቀት ይቀድማል፡፡ ምክንያቱም ማናቸውም መንፈሳዊ ሥራዎች ሁሉ በመንፈሳዊ ልደት መሆን ስላለባቸው ነው፡፡ የእግዚአብሔር ልጅነት፣ የቤተ ክርስቲያን አባልነትና የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ የሚገኘው በምሥጢረ ጥምቀት ነው፡፡ ሥጋዊ ልደት አንድ ጊዜ ብቻ እንደሆነ እንዲሁም መንፈሳዊ ልደት አንድ ጊዜ ብቻ ነው፡፡ ስለዚህ ምሥጢረ ጥምቀት አንድ ጊዜ ብቻ ይፈጸማል እንጂ አይደገምም፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም አንዲት ጥምቀት ብቻ እንዳለች ጽፏል (ኤፌ.4፡5)፡፡

ጥምቀትን ጌታ መሥርቷል፡፡ በዮርዳኖስ ወንዝ በዮሐንስ እጅ ተጠምቆ እንድንጠመቅ በተግባር አስተምሮናል፡፡ ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በስተቀር መንግሥተ ሰማያት እንደማይገባ ተደንግጓል (ዮሐ.3፡5)፡፡ ወደ ዓለም ሁሉ ሄደው እንዲያስተምሩና በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም እንዲያጠምቁ ክርስቶስ ሐዋርያትን አዝዟቸዋል (ማቴ.28፡18-19)፡፡

የጥምቀት ምሳሌ ከብሉይ ኪዳን

ለምሥጢረ ጥምቀት ምሳሌ ሆነው የሚነገሩ ከብሉይ ኪዳን የሚገኙ ታሪኮች አሉ፡፡ ከነዚህም አንዱ የኖኅ መርከብ እንደሆነ ቅዱስ ጴጥሮስ ያስተምረናል (1ጴጥ.3፡20-21)፡፡ ሊቃውንት አባቶቻችን እንደሚተረጉሙት ኖኅና ቤተሰቡ የምእመናን ምሳሌ፣ መርከቢቱ የቤተ ክርስቲያን፣ ውኃው የጥምቀት ምሳሌ እንደሆነ ተገልጿል፡፡ ክርስቶስ በሠራት መርከብ ከቤተ ክርስቲያን ውስጥ በጥምቀት የጸጋ በር ያልገባ ሁሉ ከውጭ ስለሚቀር መዳንን አያገኝም፡፡ ከሐዋርያው ጳውሎስም ከብሉይ ኪዳን የተወሰዱ ሌሎች ሁለት ምሳሌዎችን እንማራለን፡፡ አንደኛው ምሳሌ ግዝረት ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ከላይ እንደ ተጠቀሰው እሥራኤላውያን ከግብፅ ሲወጡ ይመራቸው በነበረው ደመና ሥር መሆናቸውና እንዲሁም በቀይ ባሕር ውስጥ ማለፋቸውን የሚመለከት ታሪክና ምሳሌ ነው፡፡ ይህም የምሥጢረ ጥምቀት ምሳሌ እንደሆነ ከላይ ተመልክተናል (ቆላ.2፡11-12፤ 1ቆሮ.10፡1-2)፡፡ ከዚህም ሌላ የአዮብና የንዕማን በዮርዳኖስ ተጠምቀው መዳናቸው እንደ ምሳሌ ተቆጥሯል (2ኛ ነገ.5፡1-16)፡፡

ስለ ጥምቀት ታሪክና ምሳሌ ብቻ ሳይሆን ትንቢትም ተነግሯል (መዝ.113፡3፤ ሕዝ.36፡25፤ 47፡1-12 ተመልከት)፡፡

በሚታየው ሥርዓተ ጥምቀት የማይታየው ጸጋ ይሰጣል፡፡

እንደ ሌሎቹ ምሥጢራት ሁሉ፣ ጥምቀትም በሚታዩት ምልክቶችና መንፈሳዊ አገልግሎቶች አማካኝነት የማይታየውን ጸጋ ያስገኛል፡፡ ይህም ማለት በጸሎተ ክርስትና ጊዜ ካህኑ ልብሰ ተክህኖ ለብሶ ሥርዓቱን ሲፈጽም ተጠማቂውን ከውኃ ውስጥ ሦስት ጊዜ ብቅ ጥልቅ በማድረግ ሲያጠምቀው ይታያል፡፡ በሌላ በኩል ደግሞ ጥምቀት የሚያስገኝልን የማይታዩት የእግዚአብሔር ጸጋ የተባሉት የኃጢአት ሥርየት (የሐዋ.ሥራ 2፡38)፣ ሁለተኛ ልደት (ዮሐ.3፡3-5፤ ቲቶ 3፡5)፣ ድኅነት (ማር.16፡16) ቅድስናና የመሳሰሉት ናቸው (ኤፌ.5፡25-26፤ ገላ3፡24-27)፡፡ እነዚህ መለኮታዊ የጸጋ ስጦታዎች ሲሰጡ አይታዩም፤ እንደ ግእዝ እንደ ግሡሥና ግዙፍ ነገር በአካላዊ ስሜቶቻችንም ልናውቃቸው አንችልም፤ በእግዚአብሔር እምነትና በቃል ኪዳኑ ተመሥርተን እንቀበላቸዋለን እንጂ፡፡ ሆኖም በእነርሱ ምክንያት ዓለማዊ አስተሳሰባችን ይቀራል፤ አዲስ ልቡና እናገኛለን፤ መንፈሳዊ ሕይወታችን ይጠናከራል፡፡ በዚህና

በመሳሰሉት መንገድ በክርስቲያናዊ ሕይወታችን ውስጥ ለውጥ ይታያል፡፡ በጸጋ ውስጥ መሆናችንንም በዚህ እናውቀዋለን፡፡ ጌታ "ከፍሬያቸው ታውቋቸዋላችሁ" ብሎናልና (ማቴ.7፡20)፡፡

በቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ጥምቀትን የሚፈጽሙት ቀሳውስት ውኃውን በፃሕል አድርገው፣ ጸሎተ ክርስትናን አድርሰው፣ ሥርዓተ ቅዳሴን ፈጽመው በመጨረሻ "አሐዱ አብ ቅዱስ አሐዱ ወልድ ቅዱስ አሐዱ ውእቱ መንፈስ ቅዱስ" ብለው በባረኩት ጊዜ ውኃው ተለውጦ በዕለተ ዓርብ ከጌታችን በጦር ከተወጋው ጐኑ የፈሰሰውን የሕይወት ውኃ ይሆናል፡፡ በዚህም ማየ ገቦ ተጠምቀው ክርስቲያኖች ከፍዳ ይድናሉ፣ ከሥላሴ ረቂቅ ልደትን ያገኛሉ ማለት በመንፈስ ይወለዳሉ፡፡ ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው ከመንፈስ የተወለደ መንፈስ ነው የተባለው ይፈጸማል (ዮሐ.3፡6)፡፡ ከዚህ ሥርዓት የምንማረው ጥምቀት ከጌታ ሞት ጋር የተያያዘና የማይለያይ መሆኑን ነው፡፡ ምክንያቱም በመስቀል ላይ በፈሰሰው በጌታ ደም ኃጢአታችን እንደተሠረየ ሁሉ እንዲሁም ከጐኑ በፈሰሰው ውኃ ተጠምቀን ከኃጢአታችን እንነጻለን፡፡ ሁለቱም አንድ ስለሆኑ ጥምቀትና ቁርባን በተከታታይ ይፈጸማሉ፡፡

በቤተ ክርስቲያን ሕግ መሠረት በመጀመሪያ ጥምቀት ቀጥሎ ሜሮን ከዚያ ቁርባን መቀበል ግዴታ ነው፡፡ እነዚህንም የተቀበሉት ምእመናን ሁሉ ክርስቲያንነታቸውን የሚያስመሰክሩት በእነዚህ በሦስቱ ነው፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ እንደ ጻፈው "የሚመሰክሩት መንፈሱና ውኃው ደሙም ሦስት ናቸውና፤ሦስቱም አንድ ናቸው" (1ኛዮሐ.5፡8) በማለቱ ሦስቱ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የክርስቲያንነት ማረጋገጫ ምስክሮች መሆናቸውን ያመለክታል፡፡

ጥምቀት ከጌታ ሞትና ትንሣኤ ጋር ያስተባብረናል

ክርስቲያን ከክርስቶስ ጋር የሞቱም የትንሣኤውም ተካፋይ መሆኑን ለተጠማቂዎች በሚከናወነው የጥምቀት ሥርዓት ለመማር እንችላለን፡፡ ተጠማቂው ከውኃው ውስጥ መግባቱ ከጌታ ጋር መሞቱንና መቀበሩን ያመለክታል "የተጠመቅን ሁላችን ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ እን ደተጠመቅን አታውቁምን? . . . ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ በጥምቀት ከእርሱ ጋር ተቀበርን" (ሮሜ.6፡3-4)፡፡ ከውኃው ውስጥ ሦስት ጊዜ ብቅ ጥልቅ ማለቱ ጌታ በመቃብር ውስጥ ሦስት ቀንና ሌሊት መቆየቱን ያስረዳል፡፡ በሦስተኛው ከውኃ መውጣቱ ጌታ በሦስተኛው ቀን ከመቃብር ለመውጣቱ ማስረጃ ነው፡፡ እንደዚሁም ክርስቲያኖች ከክርስቶስ ጋር ይነሣሉ፡፡ በመጀመሪያ የነፍስ ትንሣኤን ያገኛሉ፤ በመጨረሻ ደግሞ ነፍስና ሥጋቸው ተዋሕደው ይነሣሉ፡፡ የነፍስ ትንሣኤ የተባለው በእምነትና በጥምቀት የምናገኘው የትንሣኤ ልቡና ጸጋ ነው፡፡ በነፍስ ገነት መግባትን ያመለክታል፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ጥምቀትን ከጌታ ሞትና መቃብር ጋር አወዳድሮ ክርስቲያኖች ጌታን በሞቱ ከመሰሉት በትንሣኤውም እንደሚመስሉት አስረድቶናል (ሮሜ.6፡5)፡፡

የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ከእኛ ሕይወት ጋር እንዴት እንደሚዛመድና እንዴትስ በተግባር ልንገልጸው እንደምንችል መማር አለብን፡፡ በመጀመሪያ በኃጢአታችን የመጣውን የሞት ፍርድ በእኛ ምትክ ስለ እኛ ሆኖ መሞቱን እናምናለን፡፡ እንግዲህ ይህንን ካመንን ከአዳኛችን ጋር የጠበቀ አንድነት አለን ማለት ነው፡፡ በክርስቶስ ሞት አንድ መሆናችን የሚገለጸው ከኃጢአት ሥራ መሞታችን፣ ከክፉ ነገር መለየታችን ለመሆኑ

ቅዱስ ጳውሎስ እንማራለን፡፡ "የክርስቶስ ኢየሱስም የሆኑቱ ሥጋን ከክፉ መሻቱና ከምኞቱ ጋር ሰቀሉ" (ገላ.5፡24) የተባለው ቃል ኃጢአትን እንደ ሞተ እንደ ተቀበረ እንድንቆጥረው ያመለክተናል፡፡ ከክርስቶስ ጋር መሞትና መቀበር ማለት ፈቃደ ሥጋንና ፈቃደ ሰይጣንን መዋጋትና መጋደል ከዓለማዊም ደስታ ራሳችንን መለየት መሆኑን የጥምቀት እውነተኛ ትርጓሜ ያስረዳናል፡፡ "እንግዲህ ለምኞቱ እንድትታዘዙ በሚሞት ሥጋችሁ ኃጢአት አይንገሥ" (ሮሜ.6፡12)፡፡

በጥምቀት ከጌታ ሞት ጋር አንድ የመሆናችንና በትንሣኤውም የመተባበራችን ትርጉም ምን እንደሆነ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ያስረዳናል፡፡ "ሞቱንም በሚመስል ሞት ከእርሱ ጋር ከተባበርን ትንሣኤውን በሚመስል ትንሣኤ ደግሞ ከእርሱ ጋር እንተባበራለን፤ ከእንግዲህስ ወዲያ ለኃጢአት እንዳንገዛ የኃጢአት ሥጋ ይሻር ዘንድ አሮጌው ሰዋችን ከእርሱ ጋር እንደተሰቀለ እናውቃለን፤ የሞተስ ከኃጢአቱ ጸድቋልና፡፡ ነገር ግን ከክርስቶስ ጋር ከሞትን ከእርሱ ጋር ደግሞ በሕይወት እንድንኖር እናምናለን" (ሮሜ.6፡5-8)፡፡

እንግዲህ የተጠመቅን ክርስቲያኖች አሮጌውን ሰው ማለት የድሮውን ክፉ ጠባያችንንና የኃጢአት ሥራችንን ከክርስቶስ ጋር ሰቅለን ማለት እንደ ሞተ ሰው ያህል ተለያይተን በክርስቶስ እንደ አዲስ ሰው በመንፈስ ቅዱስ ተወልደን አዲስ የጸጋ ሕይወትን መኖር እንዳለብን እንማራለን፡፡ ስለዚህም እንደ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ትምህርት ከክርስቶስ ጋር የጠበቀ የመንፈስ ቅዱስ ግንኙነት ይኑረን፡፡ እያንዳንዱ ክርስቲያንም በመንፈስ ከእርሱ ጋር እንዲህ ይበል፡፡ "ከክርስቶስ ጋር ተሰቅያለሁ፤ እኔም አሁን ሕያው ሆኜ አልኖርም ክርስቶስ ግን በእኔ ይኖራል፤ አሁንም በሥጋ የምኖርበት ኑሮ በወደደኝና ስለ እኔ ራሱን በሰጠው በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ባለ እምነት የምኖረው ነው" (ገላ.2፡20)፡፡

ሕፃናትን በወቅቱ ማጥመቅና በትምህርት ስለ ማሳደግ

እኔ የተጠመቅሁት በሕፃንነቴ ስለሆነ ይኸንን ሁሉ አላውቅም ማለት በቂ አይደለም፡፡ ይልቅስ ተምሮ የተማሩትን በሥራ ላይ ማዋል ትልቅ ቁም ነገር ነው፡፡ በጥንተ አብሶ የተላለፈው ፍዳና መርገም ሕፃናትን ሁሉ ስለሚመለከት በወቅቱ መጠመቅ ይኖርባቸዋል፡፡ በወላጆች ወይም በካህናት ቸልተኝነት ሕፃኑ ሳይጠመቅ ቢሞት በቤተ ክርስቲያን ሕግ መሠረት ይቀጣሉ (ፍት.ነገ.አንቀጽ 3)፡፡ በጥንት ጊዜ መላው ቤተሰብ ማለት አዋቂዎችም ሕፃናትም እንደሚጠመቁ በታሪክም በቅዱሳት መጻሕፍትም ይገኛል (የሐዋ.ሥራ 10፡48፤ 16፡15፤ 1ኛቆሮ.1፡16)፡፡

በኦሪት የቃል ኪዳን ምልክት የሆነው ግዝረት ሕፃናት በተወለዱ በስምንተኛው ቀን ይፈጸም ነበር (ዘፍ.17፡7-14)፡፡ ስለ ቃል ኪዳን ምንም በማያውቁ ሕፃናት እንደዚህ የግዝረት ሥርዓት የሚፈጸም ከሆነ የጥምቀትንም ሥርዓት ለሕፃናት መፈጸም ተገቢ ነው፡፡ ግዝረት ለጥምቀት ምሳሌ ነውና (ቆላ.2፡11-12)፡፡

ሕፃናት ሳያውቁ በሥጋ እንደ ተወለዱ እንደዚሁም ሳያውቁ መንፈሳዊ ልደትን በጥምቀት ያገኛሉ፡፡ አለማወቅ የጸጋን ምሥጢር አይገድበውም፡፡ በእናታቸው ማኅፀን እንኳ ጸጋ መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉ እንዳሉ ቅዱሳት መጻሕፍት ይመሰክራሉ (ኤር.1፡5፤ ሉቃ.1፡44)፡፡ ከዚህም ሌላ ሕፃናት ወደ ክርስቶስ እንዳይመጡ መከልከል አይገባም (ማቴ.19፡14)፡፡ ይልቅስ ሕፃኑን

በክርስቶስ ጸጋና እውቀት ማሳደግ ታላቅ ቁም ነገር ነው፡፡

ስለዚህ ወላጆች በተለይም የክርስትና አባቶችና እናቶች ክርስትና ያነሡአቸውን ሕፃናት በሃይማኖት ትምህርት እንዲያሳድጓቸው፣ በመልካም ምግባር እንዲያንጿቸው ያስፈልጋል፡፡ ካህናትም ምእመናን ሁሉ ምሥጢረ ጥምቀትን እንዲያውቁ፣ ቃለ እግዚአብሔርን እንዲማሩ ማድረግ ከቅዱሳን ሐዋርያት የተረከቡት ሥልጣንና ሥራ መሆኑን ተገንዝበው ለጸሎትና ቃሉን ለማገልገል እንዲተጉና ይህም ሐዋርያዊ ተልእኳቸው ታላቅ ኃላፊነትና አደራ ያለበት መሆኑን መዘንጋት አይገባቸውም፡፡

የክርስትና አባትና እናት የሚሆኑትን ምእመናን በቅድሚያ አውቆ አስፈላጊውን ምክርና ትምህርት በመስጠት ጸሎተ ሃይማኖትን በቃል እንዲያጠኑ፣ ትርጉሙንም እንዲያውቁ፣ የቤተ ክርስቲያንንም ምሥጢራት በትክክል እንዲረዱ ማድረግ የካህናት ሁሉ ኃላፊነት ነው፡፡ የክርስትና ልጆችንም በሃይማኖትና በሞራል ትምህርት የማሳደግ ኃላፊነት የተጣለው በክርስትና አባትና እናት ላይ መሆኑ ሁሉም እንዲያውቁት ያስፈልጋል፡፡ የሥጋ ወላጆችም ልጆቻቸው የሃይማኖት ፍቅር እንዲያድርባቸውና የቤተ ክርስቲያንንም ሥርዓት እየተለማመዱ እንዲያድጉ ማድረግ የዘወትር ጥረታቸው መሆን ይገባዋል፡፡ እያንዳንዱ ቤተሰብ እንደ ቤተ ክርስቲያን ስለሚቆጠር የጠዋትና የማታ ጸሎት በግልም ሆነ በአንድነት ማድረግ፣ ከዚህም ጋር የማእድ ጸሎትን ማድረስ ለቤተ ሰቡ አባላት ሁሉ ጸጋና በረከትን ያስገኛል፡፡ ሕፃናትንም አብረው እንዲጸልዩ ማበረታታትና ከክፉ ነገርም እንዲቆጠቡ በፍቅርና በጥበብ መክሮና አስተምሮ ማሳደግ የወደፊት ኑሯቸው እንዲቃና ከማድረጉም በላይ ወላጆቻቸውን በነፍስም በሥጋም ይጠቅሟቸዋል፡፡

2. ምሥጢረ ሜሮን

ትርጉሙና አመሠራረቱ

ሜሮን ማለት ከጥምቀት ጋር ከጥምቀት ቀጥሎ የሚፈጸም መንፈስ ቅዱስን የሚያሰጥን፣ በመንፈስ ቅዱስ መጠመቃችንን፣ ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ መወለዳችንን የሚያረጋግጥልን ታላቅ ምሥጢር ነው፡፡ ጌታችን ከዮርዳኖስ ወንዝ ተጠምቆ ሲወጣ መንፈስ ቅድስ እንደ ወረደና የባሕርይ ልጅነቱ እንደ ታወቀ እንዲሁም ተጠማቂዎች በምሥጢረ ሜሮን የጸጋ ልጅነትን ማግኘታቸው ይረጋገጣል፡፡ ከአብራኩ መንፈስ ቅዱስ ከማኅፀነ ዮርዳኖስ መወለዳቸው ይታወቃል፡፡ በዚህም የክርስቶስን አርአያ ይከተላሉ፡፡ እንግዲህ በምሥጢረ ጥምቀትና በምሥጢረ ሜሮን አማካኝነት አማኞች ከክርስቶስ ጋር አንድ ይሆናሉ፣አዲስ የመንፈስ ቅዱስ ሕይወትንም ይጀምራሉ፡፡

ምሥጢረ ሜሮንን ማን መሠረተ? ከክርስቶስ በስተቀር ሌላ መሥራችም ሌላ መሠረትም የለም፡፡ ምክንያቱም መንፈስ ቅዱስን የሚሰጥና የሚያሰጥ እርሱ ብቻ ነውና፡፡ መጥምቁ ዮሐንስ እንደ መሰከረለት በመንፈስ ቅዱስና በእሳት የሚያጠምቅ ክርስቶስ እንደሆነ እንመለከታለን (ሉቃ.3፡16)፡፡ ለሐዋርያትም ጰራቅሊጦስን ማለት የሚያጸና የሚያጽናና ወደ እውነት ሁሉ የሚመራቸው መንፈስ ቅዱስን እንደሚልክላቸው ተስፋ ሰጣቸው (ዮሐ.14፡26፤ 16፡7-15)፡፡ ከዕርገቱም በኋላ በአሥረኛው ቀን በበዓለ ኀምሳ በተስፋው መሠረት መንፈስ ቅዱስን ላከላቸው፡፡ በመንፈስ ቅዱስም አጠመቃቸው (የሐዋ.ሥራ1፡5፤ 2፡1-4)፡፡ ዛሬም በምሥጢረ ሜሮን ለተጠማቂዎች የሚሰጠው ለሐዋርያት የተሰጠው የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ነው፡፡

www.ethiopianorthodox.org

መንፈስ ቅዱስን ከተቀበሉ በኋላ ሐዋርያት መጽናናትን ብርታትን አገኙ፡፡ አዲስ ሕይወትንም ጀመሩ፡፡ ኃይልንና ተአምራትን በሰጣቸው በመንፈስ ቅዱስ በበዓለ ኀምሳ ለተሰበሰቡት ሁሉ በልዩ ልዩ ቋንቋ ወንጌልን ሰበኩላቸው፡፡ ሕዝቡም "ይህንንም በሰሙ ጊዜ ልባቸው ተነካ ጴጥሮስንና ሌሎችንም ሐዋርያት፦ ወንድሞች ሆይ ምን እናድርግ? አሏቸው፡፡ ጴጥሮስም፦ ንስሐ ግቡ፤ ኃጢአታችሁም ይሠረይ ዘንድ እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ፤ የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ ትቀበላላችሁ" (የሐዋ.ሥራ2፥37-38)፡፡ እንግዲህ ከዚህ ጥቅስ እንደምንማረው ሐዋርያት እየጠመቁ መንፈስ ቅዱስን የሚያሰጡ ሆነዋል፡፡ ዛሬም ቤተ ክርስቲያናችን ጥምቀትንና ምሥጢረ ሜሮንን የምትፈጽመው የሐዋርያትን ሥራና ትውፊት በመከተል ነው፡፡

ከሐዋርያት ሥራ እንደምንማረው አዲስ አማንያን እንደ ተጠመቁ ሐዋርያት እጃቸውን በተጠማቂዎቹ ራስ ላይ በማኖር ሲጸልዩላቸው መንፈስ ቅዱስ ያድርባቸዋል፡፡ ጴጥሮስና ዮሐንስም ለሰማርያ ምእመናን ያደረጉት ይህንኑ ነው (የሐዋ.ሥራ 8፥16)፡፡ ሐዋርያው ጳውሎስም ኤፌሶን ለሚገኙ በቁጥር አሥራ ሁለት ያህል ለሚሆኑ ሰዎች በአንብሮተ እድ መንፈስ ቅዱስን እንዲቀበሉ አድርጓል፡፡ ጳውሎስም እንዲህ ብሎ ጠይቋቸው ነበር፦

> "ባመናችሁ ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ተቀበላችሁን? አላቸው፡፡ እነርሱም፦ አልተቀበልንም፤ መንፈስ ቅዱስ እንዳለ ስንኳ አልሰማንም አሉት፡፡ እንኪያ በምን ተጠመቃችሁ? አላቸው፡፡ እነርሱም፦ በዮሐንስ ጥምቀት አሉት፡፡ ጳውሎስም፥ ዮሐንስስ ከእርሱ በኋላ በሚመጣው በኢየሱስ ክርስቶስ ያምኑ ዘንድ ለሕዝብ እየተናገረ በንስሐ ጥምቀት አጠመቀ አላቸው፡፡ ይህንንም በሰሙ ጊዜ በጌታ በኢየሱስ ስም ተጠመቁ፤ ጳውሎስም እጁን በጫነባቸው ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ወረደባቸው በልሳኖችም ተናገሩ፥ ትንቢትም ተናገሩ" (የሐዋ.ሥራ19፥2-6)፡፡

ቅብዐ ሜሮን በብሉይና በሐዲስ ኪዳን

ከላይ እንደ ተመለከትነው መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያት አማካኝነት በአንብሮተ እድ ይሰጥ ነበር፡፡ ዛሬ ደግሞ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በቀሳውስት አማካይነት በቅብዐ ሜሮን ይፈጸማል፡፡ "ሜሮን" የግሪክ ቃል ሲሆን ትርጉሙ "ቅብዐት" ማለት ነው፡፡ በተቀደሰው ቅብዐት የመቀባት ሥርዓት በኦሪት ሕግ የተደነገገ ነው፡፡ ካህናቱና የመቅደሱ ንዋየተ ቅድሳት በተቀደሰው ቅባት እንደሚቀቡና በዚህም ምክንያት እነርሱም የተከበሩና የተለዩ የተቀደሱም እንደሚሆኑ ተጽፏል (ዘዐ.30፥22-38)፡፡ ይህም ለሐዲስ ኪዳኑ ሥርዓት ለምሥጢረ ሜሮንና ለቅብዐ ቅዱስ ሁሉ ምሳሌ ሆኗል፡፡ የብሉይ ኪዳኑ ቅብዓት ሰዎችን ለእግዚአብሔር የተለዩና ለአገልግሎቱም የተመረጡና የተቀደሱ ብቻ ለማድረግ ሳይሆን፣ ሁሉን የሚቀድሰው መንፈስ ቅዱስ በሐዲስ ኪዳን ለመስጠቱም ጭምር ምሳሌነት አለው፡፡ ስለዚህ ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ ቅዱስ ቅባት ሲል አማኞችን የሚቀድሰውና ለአማኞችም የተሰጠውን መንፈስ ቅዱስን ያሳያል፡፡

> "እናንተም ከቅዱሱ ቅባት ተቀብላችኋል፥ ሁሉንም ታውቃላችሁ፡፡ . . . እናንተስ ከእርሱ የተቀበላችሁት ቅባት በእናንተ ይኖራል፥ ማንም ሊያስተምራችሁ አያስፈልጋችሁም፤ ነገር ግን የእርሱ ቅባት ስለ ሁሉ እንደሚያስተምራችሁ፥ እውነተኛም እንደሆነ ውሸትም እንዳልሆነ፥ እናንተንም እንዳስተማራችሁ፥ በእርሱ ኑሩ" (1ኛዮሐ.2፥20-27)፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ስለዚሁ ጽፏል፦ "በክርስቶስ ከእናንተ ጋር የሚያጸናንና የቀባን እግዚአብሔር ነው፥ ደግሞም ያተመን የመንፈሱንም መያዣ በልባችን የሰጠን እርሱ ነው" (2ኛቆሮ.1፥21-22)፡፡

በምሥጢረ ሜሮን ጸጋ መንፈስ ቅዱስን እንቀበላለን

ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በሚደረገውና በሚታየው የቅብዐ ሜሮን ሥርዓት አማካይነት የማይታየው የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ይሰጣል፡፡ ቅዱሱንም ቅባት ለተቀበሉት ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ እንደ ገለጸው መንፈስ ቅዱስ ስለ ሁሉ ነገር ያስተምራቸዋል (1ኛዮሐ.2፥27)፡፡ መንፈስ ጽድቅ አድሮባቸዋልና ወደ ትክክለኛው ነገር ሁሉ ይመራቸዋል (ዮሐ.16፥13)፡፡ የክርስቶስን መስቀል ተሸክመው እንዲከተሉት ያበቃቸዋል፡፡ እስከ መጨረሻው በትዕግሥት እንዲጸኑ ያደርጋቸዋል፡፡ እንግዲህ መንፈስ ቅዱስ በጥምቀት ጊዜ በመንፈስ እንድንወለድ ከማድረግ ጀምሮ በክርስቶስ ጸጋ እንድናድግና የሃይማኖት ፍሬ እንድናፈራ የሚያበቃን እርሱ ነው፡፡

መንፈስ ቅዱስን የተቀበለ ምእመን የመንፈስ ቅዱስ ሀብታት ያድሩበታል፡፡ " የእግዚአብሔር መንፈስ፥ የጥበብና የማስተዋል መንፈስ፥ የምክርና የኃይል መንፈስ፥ የዕውቀትና እግዚአብሔርን የመፍራት መንፈስ ያርፍበታል" (ኢሳ.11፥2)፡፡ በእነዚህ ሀብታት የእግዚአብሔርን ፈቃድ የምናውቅበት፥ የሃይማኖትን ምሥጢራት የምናስተውልበት፥ መልካሙንና የሚበልጠውን መንገድ ለመምረጥ ምክርን የምናገኝበት፥ ክፉውን ለማስወገድ ኃይል የሚሆኑንና መልካሙንም ሥራ እንድናከናውን የሚያበቁን መሆናቸውን እንረዳለን፡፡ ስለዚህ ክርስቲያኖች ሁሉ በመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች እየተመሩ በመልካም ሥራቸው የሰማይ አባታቸውን በሰዎች ዘንድ እንዲመሰገን በማድረጋቸው ክርስቲያናዊ ሕይወታቸው በዘልማድ ሳይሆን በእውነትና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል መሆኑን ያረጋግጣሉ፡፡

መንፈስ ቅዱስን መቀበል ቀላል ነገር አይደለም፡፡ ምክንያቱም እኛን ለማዳን ክርስቶስ በተቀበለው ሕማምና ሞት የተገኘ ታላቅ ጸጋ ነው እንጂ እንዲያው በከንቱ ወይም በአጋጣሚ የመጣ አይደለምና፡፡ እንዲህማ ካሰብን የእግዚአብሔርን ፍቅርና ውለታ ረሳን ማለት ነው፡፡ የእውነት መንፈስ የለብንም ማለት ነው፡፡ እግዚአብሔር እኮ እኛ ሳናውቀውና ሳንወደው እርሱ በመጀመሪያ እንዲሁ ወደደን፥ ልጁን ወደ ዓለም ልኮ በእርሱ ሕማምና ሞት እንድንድን አበቃን፡፡ ከዚያም፥ በሰጠን ሃይማኖት ሳንፈራ በትዕግሥት እንድንኖር የሚያጸናን፥ በመከራችንና በችግራችን የሚያጽናናን፥ በጨለማው ዓለም በምንኖርበት ጊዜ፥ በመከራችንና በችግራችን የሚያጽናናን፥ ... ከተስፋው ሀገር እስክንገባ ድረስ በእውነተኛው መንገድ የሚመራን መንፈስ ቅዱስን ላከልን፡፡ ይህን ሁሉ ያደረገ እግዚአብሔር እኛ ከእርሱ ጋር ሆነን ያዘጋጀልንን የዘለዓለሙን ደስታና ተድላ ተካፋይ እንድንሆንለት ብቻ አስቦ የፈጸመው ነው፡፡ ስለዚህ ይኽን ሁሉ በመገንዘብ እንደዚህ የወደደንን እግዚአብሔር እኛም በሙሉ ልባችን በደስታ መንፈስ መውደድና ማመስገን ይኖርብናል፡፡

እንግዲህ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንደ መከረን "በመንፈስ ብንኖር በመንፈስ ደግሞ እንመላለስ" (ገላ.5፥25)፡፡ የሥጋን ምኞት የዚህን ዓለም አምሮት ወደ ጐን ትተን ከእግዚአብሔር ጋር ሆነን ልባችንን ክርስቶስ ወደ አለበት ሥፍራ ከፍ ከፍ አድርገን፥ የተስፋይቱን ሀገር እየተመኘን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ወደፊት እንገሥግሥ፡፡ እንግዲህ አላስፈላጊ የሆኑትን ባሕላዊና ልማዳዊ አኗኗራችንን ትተን፥ በፈቃደ ሥጋ ሳይሆን በፈቃደ መንፈስ ቅዱስ በክርስቶስ የማዳን ሥራ ያገኘነውን ጽድቅና ደኅንነት ጠብቀን መኖር ይገባናል፡፡ በዚህም የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ ወደተባሉት እንደርሳለን፡፡ እነርሱም "ፍቅር፥ ደስታ፥ ሰላም፥ ትዕግሥት፥ ቸርነት፥ በጎነት፥ እምነት፥ የውሃት፥ ራስን መግዛት"ናቸው (ገላ.5፥22)፡፡

www.ethiopianorthodox.org

3. ምሥጢረ ቁርባን

ትርጉም

ምሥጢረ ቁርባን ማለት ክርስቶስ ስለ እኛ ኃጢአት በመስቀል ላይ መሥዋዕት ሆኖ በሥጋው በመሞቱ የዓለምን ኃጢአት ያስወገደበት፥ የዘላለም ሕይወትን ያስገኘበት፡ የመዳናችን መሠረት፡ የጸጋችን ሁሉ ምንጭ የሆነው የቅዱስ ሥጋውንና የክቡር ደሙን የማዳን ጸጋ የሚያመለክት ታላቅ የክርስትና ሃይማኖት ምሥጢር ነው። ክርስቶስ እንደ መሥዋዕትም እንደ ዐቢይ ሊቀ ካህናትም በመሆን ሁለቱንም በአንድ ጊዜ ፈጽሟል (ዕብ.7፡20-28)። እንደ ዐቢይ ሊቀ ካህናትነቱ በመስቀል ላይ የተቆረሰው ሥጋውን የፈሰሰው ደሙን የኃጢአት መሥዋዕት አድርጎ ለእግዚአብሔር በማቅረቡ ሰውን ከራሱና ከእግዚአብሔር ጋር አስታረቀ፤ የጥልንም ግድግዳ አፈረሰ፤ የተራራቀውን አቀራረበ።

ይህም ነገር የቁርባንን የምሥጢር ትርጉም ያስረዳናል። ቁርባን ማለት በአንድ በኩል ለእግዚአብሔር የሚቀርበውን መሥዋዕት፡ በሌላ በኩል ደግሞ እኛ ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበትን፡ የምንቀራረብበትንና የምንዋሐድበትን ሁኔታ ያሳየናል። ልንቀርብና የመለኮታዊውንም ጸጋ ተሳታፊ ልንሆን የምንችለው በምሥጢረ ቁርባን አማካኝነት ኅብስቱና ወይኑ ወደ ክርስቶስ ሥጋና ደም ተለውጦ ስንቀበለው ነውና ምሥጢር መሆኑን ከዚህ ላይ እናስተውላለን።

"ቁርባን" የሚለው ቃል መሠረቱ ከዕብራይስጥ ቋንቋ የመጣ ሲሆን የቃሉ ቀጥተኛ ትርጉም "ስጦታ" ማለት ነው። ይህም ማለት እንደ አሪት ቁርባን ሰው ለእግዚአብሔር ያቀረበውን ስጦታ ብቻ የሚያመለክት ሳይሆን እግዚአብሔርም በተለየ ሁኔታ ለሰዎች ድኅንነት ለዓለም ሁሉ የሰጠውን በሥጋና በደም የመጣውን የልጁን ስጦታ ያስገነዝባል። ስለዚህም ለዓለም መድኃኒት ሆኖ የተሰጠው በጸሎተ ኀሙስ ማታ ወደ ጌታ ሥጋና ደም የተለወጠው ኅብስትና ወይን ዛሬም በጸሎተ ቅዳሴ የጌታን ሥጋና ደም ሆኖ የሚቀርበው ቅዱስ ቁርባን ይባላል። እርሱም ከእግዚአብሔር የተሰጠ የተቀደሰ ስጦታና መሥዋዕት ነው። እንግዲህ ለኃጢአታችን መሥዋዕት ሆኖ ከእግዚአብሔር የተሰጠንን እኛ ደግሞ ከምስጋና ጋር መልሰን ለእርሱ እናቀርባለን።

ስለዚህ ነው በጸሎተ ቅዳሴ ካህኑ " አምላኪየ እግዚአብሔር ሆይ! ደስ የሚያሰኝህ መሥዋዕት የልጅህ ሥጋ እነሆ። በዚህም ኃጢአቴን ሁሉ አቃልልኝ ስለ እኔ አንድ ልጅህ ሙቷልና። ስለ እኔ በቀራንዮ የፈሰሰ ንጹሕ የሚሆን የመሲሕም ደም እነሆ ስለ እኔ ይጮኻል። ይህ የሚናገር ደም የእኔን የባርያህን ኃጢአት የሚያስተሠርይ ይሁን" በማለት የእግዚአብሔርን መሥዋዕት ለእግዚአብሔር ያቀርባል /የሐዋርያት ቅዳሴ፣ ቁጥር 105_106/።

ቅዱስ ቁርባን በምሳሌና በትንቢት

በብሉይ ኪዳን ታሪክ ውስጥ ለሥጋውና ለደሙ ማለት ለምሥጢረ ቁርባን የተመሰሉ ምሳሌዎች አሉ። በጠቅላላ የኦሪት መሥዋዕት ሁሉ ለወንጌሉ መሥዋዕት ምሳሌነት ቢኖራቸውም ዋና ዋናዎቹን ብቻ እንጠቅሳለን። መጀመሪያው የልዑል እግዚአብሔር ካህንና የሳሌም ንጉሥ ያቀረበው የኅብስትና የወይን መሥዋዕት ለክርስቶስ ዘላለማዊ ሊቀ ካህናትነትና ለሥጋው ወደሙ ዓይነተኛ ምሳሌ ሆኖ ይነገራል (ዘፍ.14፡18፤ ዕብ.5፡6 እና 10፤ 7፡17)። ሁለተኛው ከቀሳፊ የሞት መልአክ አድኖ ከግብፅ ባርነት ነፃ ያወጣቸው የፋሲካ

በግ ደም መረጨትና ሥጋውም ተጠብሶ መበላቱ የእግዚአብሔር በግ ለተባለው ለክርስቶስ አዳኝነትና ለምሥጢረ ቁርባን ምሳሌ ሆኗል (ዘፀ.12፡1-51፤ 1ኛ ቆሮ.5፡7)። ሦስተኛው እሥራኤላውያን በምድረ በዳ ይመገቡት የነበረው ከሰማይ የወረደው መና፡ ዛሬ ምእመናን ለነፍሳቸው ምግብ የሚቀበሉት የሥጋውና የደሙ ምሳሌ ነው (ዘፀ.16፡16-23፤ ዮሐ.6፡49-51)። አራተኛው ጥበብ ያዘጋጀችው ማዕድ፡ ያረደችው ፍሪዳ፡ የጠመቀችው የወይን ጠጅ፡ የላከቻቸው አገልጋዮቿ፥ የተጠሩት ሰዎች ሁሉ ምሳሌነት እንዳላቸው ይነገራል። ጥበብ የክርስቶስ፥ ማዕድ የሥጋው የደሙ፥ አገልጋዮች የካህናት፥ ተጋባዦች የምእመናን ምሳሌ ናቸው ተብሎ ይተረጐማል (ምሳ.9፡1-5)። ይህን የመሳሰሉ ሌሎች ምሳሌዎችም አሉ (ዘሌዋ.2፤ 23፡13-14፤ ሲራክ 24፡19-21)።

ትንቢትም ስለ እውነተኛው ቁርባን ተነግሯል። "ከፀሐይ መውጫ ጀምሮ እስከ መግቢያዋ ድረስ ስሜ በአሕዛብ ዘንድ ታላቅ ይሆናልና፤ በየሥፍራውም ለስሜ እጣን ያጥናሉ፥ ንጹሕም ቁርባን ያቀርባሉ" (ሚል.1፡11)። ይህ ስለ ወንጌል መሥዋዕት የተነገረ እንጂ ስለ ኦሪት መሥዋዕት አይደለም። ምክንያቱም የኦሪት መሥዋዕት በኢየሩሳሌም ከተማ በቤተ መቅደስ ብቻ እንጂ በሌላ ቦታ እንዳይፈጸም በሕግ የተከለከለ ነው። እንግዲህ ነቢዩ ሚልክያስ "ንጹሕ ቁርባን" ያለው እስከ ዓለም ዳርቻ ድረስ ለአሕዛብ ወንጌል በተሰበከበት ሥፍራ ቤተ ክርስቲያን በተቋቋመበት ቦታ ሁሉ የሥጋውና የደሙ ንጹሕ መሥዋዕት መቅረቡን የሚያመለክት ነው።

ሌላው ደግሞ የኢሳይያስ ትንቢት ነው። "እናንተ የተጠማችሁ ሁሉ፥ ወደ ውኃ ኑ፥ ገንዘብም የሌላችሁ ኑና ግዙ ብሉም፤ ኑ ያለ ገንዘብም ያለ ዋጋም የወይን ጠጅና ወተት ግዙ . . . በረከትንም ብሉ . . . " (ኢሳ. 55፡1-2)። ይህ የነቢዩ ቃል በመብልና በመጠጥ ስለሚመጣው ስለ ምሥጢረ ቁርባን በትንቢትና በምሳሌ እንደ ተነገረ ይታመናል።

የምሥጢረ ቁርባን አመሠራረት

ምሥጢረ ቁርባንን ጌታችን ከሕማማቱና ከሞቱ በፊት በዋዜማው ኀሙስ ማታ መሥርቶቷል። ይህም ሰዓት በአይሁድ የቀን አቆጣጠር ወደ ዓርብ ይታሰባል። በዚያም ወቅት የኦሪት የፋሲካ በግ የሚሠዋበት ጊዜ በመሆኑ ጌታችን ከደቀ መዛሙርቱ ጋር የኦሪትን መሥዋዕት አሳልፎ መሥዋዕተ ወንጌልን መሥርቷል። በዚያች ምሽት የኦሪቱ በግ መሥዋዕትነት አበቃ፤ ከእንግዲህ ወዲህ እውነተኛው የእግዚአብሔር በግ ይሠዋል። እርሱም የክርስቶስ ሥጋና ደም ነው። ስለዚህ በማዕዱ ዙሪያ ለተሰበሰቡት ሐዋርያቱ በብሉይ ኪዳን ምሳሌ የተመሰለለትን፡ ትንቢት የተነገረለትን አዲሱን ቃል ኪዳን ጌታ በራሱ ሥጋና ደም መሠረተ። የእውነተኛው መሥዋዕት ምሳሌ የሆነው የኦሪቱን ማዕድ እየበሉ ሳለ፡ "ኢየሱስ እንጀራን (ኅብስትን) አንሥቶ ባረከ ቆርሶም ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠና፦ እንካችሁ፡ ብሉ፤ ይህ ሥጋዬ ነው አለ። ጽዋንም አንሥቶ አመስግኖም ሰጣቸው እንዲህም አለ፦ ሁላችሁም ከእርሱ ጠጡ፤ ስለ ብዙዎች ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው" በማለት ምሥጢረ ቁርባንን መሠረተ (ማቴ.26፡26-28)። ኪዳን ማለት ከእግዚአብሔር ጋር የምንገባውን ቃል ኪዳን የሚያመለክት ነው።

በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር በሙሴ አማካኝነት ከቤተ እሥራኤል ጋር ቃል ኪዳን የገባው በእንስሳት ደም ነበር (ዘፀ.24፡1-11)። ያን ጊዜ ቤተ እሥራኤል ቃል የገቡት ሕገ ኦሪትን ሊፈጽሙ አሠርቱ ትእዛዛትን ሊጠብቁ ሥርዓቱን ሊያከብሩ ነበር። እግዚአብሔር ደግሞ በበኩሉ አምላካቸውና

www.ethiopianorthodox.org

ጠባቂያቸው ሊሆን፣ ምድረ ርስትንም ሊያወርሳቸው ተስፋ ሰጣቸው፣ ቃል ገባላቸው፡፡ በወንጌል ግን እግዚአብሔር ቃል ኪዳን የገባው በልጁ ደም ነው፡፡

እግዚአብሔርም የፈጸመልን አዲሱ ኪዳን ከብሉይ ኪዳን እጅግ የላቀ ነው፡፡ ምክንያቱም በክርስቶስ የሐዲስ ኪዳን ደም ኃጢአታችን ተወግዶልናል፤ ከእግዚአብሔር ታርቀናል፤ የእግዚአብሔርን ልጅነት አግኝተናል፤ እግዚአብሔርም አባት ሆኖን የመንግሥቱ ወራሾች እንድንሆን አብቅቶናል፡፡ ስለዚህ ይህን ወሰን የሌለው እስከ ሞት ድረስ የወደደንን የክርስቶስን ፍቅር እያሰብን፣ እግዚአብሔርን በልጁ ስም ዘወትር ለማመስገን፣ ወንድሞቻችንንም ለማፍቀርና ችግረኞችንም ለመርዳት የወንጌልንም ትእዛዝ ለመፈጸም እኛም በበኩላችን ቃል መግባት ይኖርብናል፡፡

ቃል ኪዳን ከገባንበት ዋናው ነገር በቆረብንና ቅዳሴ ባስቀደስን ቁጥር የበደላችንንና የኃጢአታችንን ሥርየት ያገኘንበትን፣ ከእግዚአብሔር የታረቅንበትን የክርስቶስን ሕማምና ሞት ማሰብና ማስታወስ ነው፡፡ ስለዚህ ነው ጌታችን ኅብስቱን አንሥቶ ባርኮና ቆርሶ ለሐዋርያቱ ከሰጣቸው በኋላ "ስለ እናንተ የሚሰጠው ሥጋዬ ይህ ነው፤ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት" ብሎ ያላቸው (ሉቃ.22፡19)፡፡ መታሰቢያዬ የተባለው ስለ ሕማምና ሞቱ መሆኑንና፣ ይህንንም የሞቱን ዜና የመስቀሉን ነገር ጌታ እስኪመጣ ድረስ በምሥጢረ ቁርባን አማካኝነት እንደሚነገር ከሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንማራለን (1ኛቆሮ.11፡23-26)፡፡ ዛሬም በጸሎተ ቅዳሴ "ንዜኑ ሞተከ እግዚኦ" የተባለውን እያዜምን እናስታውሰዋለን፡፡ በምንቆርብበት ጊዜ የምናየው የተፈጥሮ ኅብስትና ወይን ብቻ መስሎን እንዳንሳሳት፣ የማይታየው መለኮት የተዋሐደው የጌታ ሥጋና ደም መሆኑን አምነን መቀበል አለብን፣ አለበለዚያ በራሳችን ላይ ፍርድን እናመጣለን፡፡

ሳይገባው ራሱን ሳይፈትንና ሳይመረምር የሚቆርብ "የጌታን ሥጋ ስለማይለይ ለራሱ ፍርድ ይበላልና" በማለት ይኸው ሐዋርያ ያስጠነቅቀናል፡፡

> "ስለዚህ ሳይገባው ይህን እንጀራ ኅብስት የበላ ወይም የጌታን ጽዋ የጠጣ ሁሉ የጌታ ሥጋና ደም ዕዳ አለበት፡፡ ሰው ግን ራሱን ይፈትን፣ እንዲሁም ከእንጀራው ከኅብስቱ ይብላ ከጽዋውም ይጠጣ፤ ሳይገባው የሚበላና የሚጠጣ የጌታን ሥጋ ስለማይለይ ለራሱ ፍርድ ይበላልና፣ ይጠጣልምና፡፡ ስለዚህ በእናንተ ዘንድ የደከሙና የታመሙ ብዙዎች አሉ አያሌዎችም አንቀላፍተዋል፡፡ ራሳችንን ብንመረምር ግን ባልተፈረደብንም ነበር፤ ነገር ግን በተፈረደብን ጊዜ፣ ከዓለም ጋር እንዳንኰነን በጌታ እንገሠጻለን" (1ኛቆሮ.11፡27-32)፡፡

በምሥጢረ ቁርባን የሚገኝ ጸጋ

የሚታየው ኅብስትና ወይን በጸሎተ ቅዳሴ ጊዜ በክርስቶስ ቃል፣ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል፣ በካህኑ ጸሎት ወደ ጌታ ሥጋና ደም መለወጣቸውን በሙሉ ልብ አምነውና በንስሐ ተዘጋጅተው ለሚቀበሉ ሁሉ በወንጌል የተጻፈውን የማይታየውን ጸጋ ለማግኘት ይችላሉ፡፡ የሚከተሉትን የእግዚአብሔር ጸጋ ማግኘት ለአማኞች ሁሉ ከፍተኛ ጥቅምና እድል ነው፡፡ የመጀመሪያው ጸጋ ሰውና እግዚአብሔርን ያራራቀውን ኃጢአትን ማስወገድ ነው፡፡ ስለዚህ ነው የቁርባን ምሥጢር ሲመሠረት ጌታችን ይህ ደሜ ነው ለብዙዎች የኃጢአት ሥርየት የሚፈሰው በማለት የጸጋውን ስጦታ የጀመረው (ማቴ.26፡27-28)፡፡ የኃጢአት ሥርየት ከተገኘ ከእግዚአብሔር ጋር እርቅና ሰላም ይወርዳል፡፡ እርቅ ከተገኘ ደግሞ ሌሎቹ ስጦታዎች ደግሞ ይጨመራሉ፡፡ ኃጢአታቸው የተተወላቸው ብፁዓን ናቸውና (መዝ.31፡1)፡፡

ከዚህ ቀጥሎ በምሥጢረ ቁርባን የምናገኘው ጸጋ ከክርስቶስ ጋር አንድ ሆነን በኅብረት መኖር ነው፡፡ ይህም ማለት እኛ በእርሱ፣ እርሱ በእኛ ይኖራል ማለት ነው፡፡ "ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል፤ እኔም በእርሱ እኖራለሁ" በማለት ጌታ አረጋግጦልናል (ዮሐ.6፡56)፡፡ ነገር ግን ከቁርባን ርቀን ሥጋውና ደሙን ሳንቀበል ብንቀር በራሳችን ሕይወት አይኖረንም፡፡ ምክንያቱም አንዲት የወይን ሐረግ ከወይኑ ግንድ ተለይታ ለመኖር አትችልምና፡፡

> "ስለዚህ ኢየሱስ እንዲህ አላቸው፤ እውነት እውነት እላችኋለሁ የወልደ እጓለ እመሕያው ክርስቶስን ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም" (ዮሐ.6፡53)፡፡ እንግዲህ የመጨረሻውን ጸጋ የዘላለም ሕይወትን የምናገኘው ለትንሣኤውም የምንበቃው በሥጋና በደሙ ነው፡፡ "ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው፤ እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ" (ዮሐ.6፡54)፡፡

ከላይ ከተጠቀሱት ጸጋዎች ሌላ ምሥጢረ ቁርባን በንስሐ በጸሎት ሆኖ በሚገባ ተዘጋጅቶ የሚቀበል ሁሉ ነፍሱን ከመራብና ከመጠማት ያድናታል፡፡ ምክንያቱም ሥጋውና ደሙ እውነተኛ መንፈሳዊ ምግብ ስለሆነ ነው፡፡ "ኢየሱስም እንዲህ አላቸው፦ የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ፤ ወደ እኔ የሚመጣ ከቶ አይራብም በእኔ የሚያምንም ሁልጊዜ ከቶ አይጠማም" (ዮሐ.6፡35)፡፡

ምሥጢረ ቁርባን የሚያስገኘው ጸጋ ሰውን ከእግዚአብሔር ማቅረብ ብቻ ሳይሆን ሰውንና ሰውንም ያቀራርባል፡፡ ስለዚህ የክርስቶስን ሥጋና ደም የተቀበሉ ሁሉ እርስ በርሳቸው በፍቅር የተሳሠረ ኅብረትና አንድነት አላቸው፡፡ ምክንያቱም በቁርባኑ ሁላችንም የክርስቶስ አካልና አባል ሆነናልና፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለው ሁላችንም ከአንዱ ኅብስትና ጽዋ ተሳትፎ ስላለን ነው፡፡ "የምንባርከው የበረከት ጽዋ ከክርስቶስ ደም ጋር ኅብረት ያለው አይደለምን? የምንቆርሰው እንጀራ ኅብስት ከክርስቶስ ሥጋ ጋር ኅብረት ያለው አይደለምን? አንድ እንጀራ ኅብስት ስለሆነ፣ እኛ ብዙዎች ስንሆን አንድ ሥጋ ነን፤ ሁላችን ያን አንዱን እንጀራ ኅብስት እንካፈላለንና፡፡ በሥጋ የሆነውን እሥራኤል ተመልከቱ፤ መሥዋዕቱን የሚበሉ የመሠዊያው ማኅበርተኞች አይደሉምን?" (1ኛቆሮ.10፡16-18፤ ዘሌዋ.7፡6 እና 15)፡፡ እንግዲህ ይህ ጥቅስ የሚያስተምረን በሥጋውና በደሙ ሁላችን አንድ የእግዚአብሔር ቤተሰብ መሆናችንን ነው፡፡ በአፀደ ነፍስም በአፀደ ሥጋም ያሉ ክርስቲያኖች ሁሉ እንደ አንዲት የተቀደሰች ማኅበር ይቆጠራሉ፡፡ ሁሉም የአንድ የክርስቶስ አካል ሆነዋልና፡፡

ቅዱስ ቁርባን እውነተኛ መሥዋዕት ስለ መሆኑ

ቅዱስ ቁርባን ለኃጢአታችን ማስተሥረያ እንዲሆን ለእግዚአብሔር የሚቀርብ መሥዋዕት ነው፡፡ የዚህንም ምሳሌ ከኦሪቱ የመሥዋዕት ሥርዓት እንማራለን፡፡ የኦሪቱ ሊቀ ካህናት ስለ ራሱና ስለ ሕዝቡ የኃጢአት ማስተሥረያ የሚሆኑትን እንስሳት በመሠዋት ደሙን ከቅድስተ ቅዱሳት ገብቶ በመርጨት ከእግዚአብሔር የኃጢአትን ሥርየት ያስገኝል (ዘሌዋ.16)፡፡ ይህም በዓመት "የኃጢአት ሥርየት ቀን" ተብሎ ሕዝቡ ሁሉ በኀዘንና በንስሐ ሆነው ሃያ አራት ሰዓት በመጾም ያከብሩታል (ዘሌዋ.23፡26-32)፡፡ የዚህንም ትርጉም ከሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንማራለን፡፡ በዕለተ ዓርብ በመልዕልተ መስቀል እውነተኛ ሊቀ ካህናት ስለ ራሱ ሳይሆን ስለ ዓለም ኃጢአት ራሱን አንድ ጊዜ

www.ethiopianorthodox.org

ብቻ ሠውቶ ደሙን ይዞ በሰው እጅ ባልተሠራችው ወደ ሰማያዊት ቅድስት ቅዱሳን ገብቶ ከእግዚአብሔር የኃጢአታችንን ሥርየት አስገኝቶልናል (ዕብ.9፥11-14)። ጌታችን በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ ስለ እኛ ኃጢአት ስለ ለዓለም ሁሉ ቤዛ በመሆን ሕይወቱን ማለት ሰውነቱን ለሕማምና ለሞት አሳልፎ በመስጠት ለአንዴና ለዘላለም ያቀረበውን መሥዋዕት ሁልጊዜ ለማግኘት እንድን ችል በጸሎተ ኀሙስ ማታ ጌታ ምሥጢረ ቁርባንን መሥርቶልናል። ስለዚህም በየጊዜው ስለምንፈጽመው በደል የኃጢአት ሥርየት እንድናገኝ በንስሐ ተዘጋጅተን በየጊዜው የሚቀርበውን የቅዱስ ቁርባን መሥዋዕት መቀበል ይኖርብናል።

እንግዲህ ቅዱስ ቁርባን ለመታሰቢያ ብቻ የሚፈጸም፣ ያለፈውን ድርጊት ለማስታወስ ብቻ የሚደረግ እንዳይመስላችሁ። እንዳለፈና እንደሚረሳ ነገር ሳይሆን፤ የዕለተ ዓርቡ መሥዋዕት ለዘላለም ሕያው ሆኖ በምሥጢረ ቁርባን አማካይነት የጌታ ሥጋና ደም እውነተኛ ምግብና እውነተኛ መጠጥ ሆኖ ለአማንያን ሁሉ ይቀርብላቸዋል። ወደ ጌታ ሥጋና ደም የተለወጠውን ኅብስትና ወይን ነው ጌታ በጸሎተ ኀሙስ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት ያለው፤ ዛሬም በጌታ ቃል በመንፈስ ቅዱስ ግብር ወደ ጌታ ሥጋና ደም የተለወጠው ኅብስትና ወይን በዕለተ ዓርብ የተፈጸመውን መሥዋዕት ሆኖ ለእግዚአብሔር ይቀርባል። ሌላ ዓይነት መሥዋዕት አይደለም የቀረበው ያው በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ የተቆረሰው ሥጋውና የፈሰሰው ደሙ ነው እንጂ። እንደዚህማ ባይሆን ኖሮ "ሥጋዬን የሚበላ ደሜን የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው" ተብሎ የተነገረለትን ሥጋና ደም ከየት እናገኘው ነበር? (ዮሐ.6፥54)።

የጌታ ሥጋና ደም እውነተኛ መብልና መጠጥ መሆኑን ከሰሙት ደቀ መዛሙርት መካከል በቁሙ የዕሩቅ ብእሲን ሥጋ እንደ መብላት አድርገው በመቁጠር ስላንጐራጐሩ የዕሩቅ ብእሲ ሥጋ ምንም እንደማይጠቅም (ዮሐ.6፥60-63) ጌታ ካስረዳቸው በኋላ የዚህን ምሥጢር እውነተኛ ትርጉም በጸሎተ ኀሙስ የቅዱስ ቁርባንን ሥርዓት በመሠረተ ጊዜ ለሐዋርያት ገልጸላቸዋል። ይህም ማለት ኅብስቱና ወይኑ ወደ ክርስቶስ ሥጋና ደም እንደሚለወጥ አምነው እንዲቀበሉት አብቅቷቸዋል ማለት ነው። እንግዲህ ይህንን ነው ጌታ "ሥጋዬ እውነተኛ መብል፤ ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነው" ብሎ ከጸሎተ ኀሙስ በፊት በቅድሚያ ለደቀ መዛሙርቱ በቅፍርናሆም ከተማ በምኩራብ ያስተማራቸው (ዮሐ.6፥55-59)።

እሥራኤል ከምድረ ግብፅ ነፃ የወጡበትን የፋሲካ በዓል መታሰቢያ የሚያከብሩት እንዲያው የዕለቱ ዕለት ቁጭ ብለው በመዋል ብቻ የሚያስቡት አልነበረም። በመጀመሪያ ነፃ በወጡበት ዕለት ዋዜማ ያረዱትን የነፃነታቸው መሠረት የሆነውን የፋሲካን በግ በማሰብ ሁሉም ሰው በየዓመቱ በየቤቱ የፋሲካን በግ በማረድና በመብላት መታሰቢያውን ያከብሩት ነበር (ዘፀአ.12፥1-28፤ ዘዳ.16፥1-8)። እንደዚሁም በፋሲካችን በክርስቶስ መሥዋዕት የተገኘውን ነፃነት የምናከብረው የርሱን መሥዋዕት በየጊዜው በማቅረብ ነው እንጂ እንዲያው ያለፈው ነገር እንዳይረሳ የሚደረግ እንደ እራት ግብዣ የመሰለ መታሰቢያ አይደለም።

ጌታ ለመታሰቢያዬ አድርጉት ያለው ወደ እርሱ ሥጋ የተለወጠውን ኅብስትና ወደ እርሱ ደም የተለወጠውን ወይን መሆኑን መዘንጋት የለብንም። ጌታ በጸሎተ ኀሙስ ማታ ኅብስቱንና ወይኑን ባርኮና ቀድሶ ለሐዋርያት ሲሰጣቸው ይህ የሥጋዬ ምሳሌ ነው፤ ይህ የደሜ ምሳሌ ነው አላላቸውም፤ "ስለ እናንተ የሚሰጠው ሥጋዬ ይህ ነው፤ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት" ነው

ያላቸው (ሉቃ.22፥19)፤ እንደዚሁም "ስለ ብዙዎች ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስ የሐዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው" ያላቸው (ማቴ.26፥28)። እንግዲህ ቅዱስ ቁርባን እንዲያው ለይምሰል የቀረበ ምሳሌያዊ መታሰቢያ ሳይሆን በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ የተሠዋው የጌታችን አማናዊ ሥጋውና አማናዊ ደሙ መሆኑን ከላይ ከተጠቀሱት ከባለቤቱ ቃል ለማረጋገጥ እንችላለን።

ለመታሰቢያ ለመታሰቢያማ የድንጋይ ሐውልትስ ሊሆን ይችል የለም። ነገር ግን ሌላው አስመሳይ መታሰቢያ ሁሉ እውነተኛ መታሰቢያ ሊሆን የማይችልበት ምክንያት ጌታ ስለ መዳናችን ሲል ሰው የሆነበት የምሥጢረ ሥጋዌ ዓላማ ስለማይገለጽበትና የሥጋውና የደሙ ምሥጢር ስለማይገኝበት ነው። ከዚህም ጋር ለመንፈሳዊ ሕይወታችን መንፈሳዊ ምግብ በየጊዜው ማግኘት ይኖርብናል። ስለዚህ ምሥጢረ ቁርባን የዘላለም ሕይወት ምግብ እን ዲሆነን ጌታ ራሱ አዘጋጅቶልናል።

በየጊዜው የኃጢአት ሥርየት መሥዋዕት ማቅረብ በሕገ ኦሪት የታዘዘ ነው። በኦሪት ዘመን በደል የፈጸመ ሰው ለኃጢአቱ ካሣ የሚሆነውን እንስሳ ለቤተ መቅደስ ያቀርባል። በእንስሳውም ራስ ላይ እጆቹን በመጫን በደሉንና ጥፋቱን ወደ እንስሳው ያስተላልፋል። ከዚያም እንስሳው ታርዶና ተወራርዶ ለመሥዋዕት ይቀርባል (ዘሌዋ.4)። ይህም ምሳሌ ነው። ስለ በደላችንና ስለ ኃጢአታችን ካሣ፣ ቤዛ ሆኖ በእኛ ምትክ የተሠዋልንን ክርስቶስን ያመለክተናል።

ስለዚህ በየጊዜው የሚፈጸመው ሥርዓተ ቁርባን የክርስቶስ ሥጋና ደም እንደ መሆኑ መጠን ለእግዚአብሔር የሚቀርብ መሥዋዕት ነው፤ በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ ከተሠዋው መሥዋዕት ጋር አንድ በመሆኑ በየጊዜው ለፈጸምነው በደል ሥርየትን የምናገኘው በምሥጢረ ቁርባን እንደሆነ እናምናለን።

እንግዲህ የኦሪትን የመሥዋዕት ዓይነትና ሥርዓት ምሳሌያቸውንና ታሪካቸውን ለመዘርዘር ጊዜ ይወስዳል። የብሉዩ ኪዳን ሥርዓትና መሥዋዕት ሁሉ ለሐዲሱ ኪዳን ምሳሌና ጥላ ስለሆኑ፣ ሁሉም ተሽረዋል። በመሥዋዕተ ቁርባን ተተክተዋል። ዛሬ በአይሁድ ዘንድ ምኩራብ እንጂ ቤተ መቅደስ የላቸውም፣ መሥዋዕትም የላቸውም። እግዚአብሔር ባወቀ በልጁ ሊቀ ካህናትነትና መሥዋዕትነት የቤተ እሥራኤል የሆነውን ሁሉ ለቤተ ክርስቲያን እንዲሆን አድርጓል። ስለዚህ ነው ቤተ ክርስቲያን እሥራኤል ዘነፍስ ወይም ሕዝበ እግዚአብሔር የምትባለው። እንግዲህ ዛሬ ለእሥራኤል ዘነፍስ የሚቀርበው መሥዋዕት የክርስቶስ ሥጋና ደም ነው። ሌሎችም ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን በመሥዋዕተ ቁርባን ይፈጸማሉ።

ለ) የአገልግሎትንና የአንድነትን ጸጋ የሚሰጡ ምሥጢራት

ምሥጢረ ክህነትና ምሥጢረ ተክሊል በአንዳንድ አመለካከት የተራራቁ መስለው ቢታዩም የሚመሳሰሉበት መንገድ አላቸው። ይኸውም ከራሳቸው አልፎ ለሌሎች የሚተላለፍ መንፈሳዊ አገልግሎትንና ኃላፊነትን የሚያመለክቱ ምሥጢራት በመሆናቸው ነው። ክህነትን የሚቀበል ካህን ለራሱ ጥቅም ለማግኘት ሳይሆን መንፈሳዊ አባትና መምህር ሆኖ ምእመናንን ለማገልገል እንደሆነ መታወቅ ይኖርበታል። ለራሱ ብቻ መዳን ከሆነ በእምነትና በጥምቀት ያገኘው ጸጋ ይበቃው ነበር። ነገር ግን የካህን ኃላፊነቱ በሌሎች መዳን ላይ ያተኮረ ስለሆነ የካህኑ የጽድቅ ሥራ የሚለካው ለሌሎች በሚያበረክተው መንፈሳዊና ማኅበራዊ አገልግሎት ላይ የተመሠረተ ነው። ስለዚህ በመንፈሳዊ አ

www.ethiopianorthodox.org

ባትነቱ መንፈሳዊ ልጆችን ማግኘትና እነርሱንም ወደ እናት ቤተ ክርስቲያናቸው በአንድነት ሰብስቦ በትምህርት በማሳደግና በመጠበቅ የቤተ ክርስቲያን ምሥጢራትንም በመፈጸም ኃላፊነቱን ይወጣል፡፡

እንደዚሁም በተክሊል የሚጋቡ ሁሉ አንዱ ለሌላው የሚያስፈልገውን አገልግሎት የመስጠትና የሥጋና የመንፈስ አንድነታቸውን የማጽናት ኃላፊነት ይጠበቅባቸዋል፡፡ ከእነርሱ የሚወለዱትን ልጆች የማሳደግና የማስተማር ግዴታ አለባቸው፡፡ የክርስቲያን ቤተሰብ እንደ ቤተ ክርስቲያን ስለሚቆጠር የቤተሰቡን አባላት በፍቅርና በሥርዓት ተቆጣጥሮ ከክፉ ነገር ጠብቆ ከቁም ነገር ማድረስ በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋ የሚያሰጥ ታላቅ ሥራና ኃላፊነት ነው፡፡

ስለዚህ የክህነትም ሆነ የተክሊል ምሥጢራትን የሚቀበሉ ሁሉ ለሌሎች በሚያበረክቱት አገልግሎት አንፃር በአንድ ወገን እንዲመደቡ ሆነዋል፡፡ ከዚህ ቀጥሎ እያንዳንዳቸውን በየተራ እንደሚከተለው በአጭሩ ለመግለጽ እን ሞክራለን፡፡

4. ምሥጢረ ክህነት

ትርጉም

ምሥጢረ ክህነት ማለት በእግዚአብሔርና በምእመናን መካከል ተገኝተው የእግዚአብሔርን ፈቃድና ትእዛዝ ለመፈጸምና ለማስፈጸም፥ አማኞችን ለመጠበቅ፣ ለመምከርና ለማስተማር፣ እንዲሁም ለመጸለይና ለመባረክ፣ በጠቅላላው ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ለመፈጸም እንዲችሉ ለማድረግ ለተመረጡ ሰዎች በጳጳሳት ጸሎትና አንብሮተ እድ የሚሰጥ መንፈሳዊ ማዕረግና ሥልጣንን የሚያስገኝ ከፍተኛ የጸጋ ምሥጢር ነው፡፡ "ካህን" ማለት የቃሉ ትርጉም "አገልጋይ" ማለት ነው፡፡ ስለዚህ ሰውን ወደ እግዚአብሔር ለማቅረብ መንፈሳዊ አገልግሎትን የሚያበረክቱ ካህናት በእግዚአብሔር የተሠየሙ፥ ለእርሱም ሥራ ተለይተው እርሱን የሚያገለግሉ መሆን አለባቸው፡፡

እንግዲህ ክርስቶስ ለሐዋርያቱ የሰጠው ትእዛዝና ተልእኮ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ተጠብቆ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዲከናወን የሚያስችል ሐዋርያዊ ሥልጣንና ተግባርን የሚመለከት ምሥጢር እንደሆነ እናምናለን፡፡ በምሥጢረ ክህነት አማካኝነት የሐዋርያት ሥልጣንና ኃላፊነት በአንብሮተ እድ ለሐዋርያት ተተኪዎች ለካህናት ይተላለፋል፡፡ በዚህ መሠረት የተላለፈው የክህነት ሥልጣን በኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያናችን ይገኛል፡፡

የምሥጢረ ክህነት አመሠራረት

የምሥጢረ ክህነት አጀማመር በኦሪት መጻሕፍት ሰፊ መሠረት አለው፡፡ ምድረ ርስትን እጣ ገብተው እንደ ሌሎች ነገዶች ሳይወርሱ እግዚአብሔርን ርስት ያደረጉ፥ ለእርሱም አገልግሎት የተለዩ ነገደ ሌዊ ስለተባሉትና ከእነርሱም ወገን የተገኘው አሮን ሊቀ ካህናት ሆኖ ስለ መሾሙ እንደዚሁም በአጠቃላይ ስለ ክህነት የተጻፈውን የኦሪት ሕግና ሥርዓት ስንመለከት በሕገ ወንጌል ለሚፈጸመው ለምሥጢረ ክህነት እውነተኛ ታሪክና ምሳሌ መሆናቸውን እንገ ማራለን (ዘፀ.28-30፤ ዘኁ.1፥50፤ 3፥5፤ 18፤ ኢያሱ 14፥4፤ ዕብራ.6-10)፡፡

ኦሪትና ነቢያትን የፈጸመው ክርስቶስ እርሱ ራሱ ሊቀ ካህናት በመሆን ምሥጢረ ክህነትን በአዲስ ሥርዓትና በአዲስ ኪዳን መሥርቶታል፡፡ ካህናተ ኦሪት የእንስሳት መሥዋዕትን ያቀርቡ ነበር፡፡ ካህናተ ወንጌል ግን እጅግ የላቀውንና የተቀደሰውን የጌታን ሥጋና ደም መሥዋዕት የሚያቀርቡ ሆነዋል፡፡

የአዲስ ኪዳን ዐቢይ ሊቀ ካህናት ክርስቶስ የክህነትን ሥራ ማለት የማጥመቅን፥ የማቊረብን፥ ኃጢአት የማስተሥረይንና የመሳሰሉትን ሥልጣን ከመስጠቱ በፊት ከብዙ ተከታዮቹ መካከል አሥራ ሁለቱን ሐዋርያት መርጦ ሾሟቸዋል፡፡ ክርስቶስ ሢመተ ሐዋርያትን የፈጸመው ሌሊቱን ሲጸልይ አድሮ በነጋታው እንደሆነ ተጽፏል፡፡ "በነዚህም ወራት ይጸልይ ዘንድ ወደ ተራራ ወጣ፥ ሌሊቱንም ሁሉ ወደ እግዚአብሔር ሲጸልይ አደረ፡፡ በነጋም ጊዜ ደቀ መዛሙርቱን ጠራ፥ ከእነርሱም አሥራ ሁለት መረጠ ደግሞም ሐዋርያት ብሎ ሠየማቸው" (ሉቃ.6፥12-13)፡፡

ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያኑን የመሠረተው ከደቀ መዛሙርቱ መካከል የተወሰኑትን በመምረጥና በመሾም ነበር፡፡ በመጀመሪያ ስምዖን የተባለው የዮናን ልጅ ሲመርጠው አንተ ዐለት ነህ ማለት ጠንካራ የሃይማኖት መሠረት ነህ በማለት ስሙን ጴጥሮስ ብሎ የሠየመው ራሱ ክርስቶስ ነው፡፡ ጴጥሮስ የሚለው ቃል በግሪክኛው ዐለት ማለት ነው፡፡ በዕብራይስጡ ኬፋ ይላል (ዮሐ.1፥43)፡፡ ጴጥሮስ ብፁዕ እንደ ተባለና ቤተ ክርስቲያኑንም በእርሱ ላይ እንደሚሠራት፥ የመንግሥተ ሰማያትንም ቊልፍ እንደሚሰጠው ጌታ ተናግሯል (ማቴ.16፥16-20)፡፡ ሌሎችንም ሐዋርያት እንደዚሁ መርጦ ሠይሟቸዋል፤ የሕዝቡንም ደዌ እንዲፈውሱ፥ አጋንንትን እንዲያወጡ፥ ሙታንን እንዲያስነሡ ሥልጣን ሰጥቷቸዋል (ማቴ.10፥1-8፤18፥18)፡፡ ከዚያም ሰባ ሁለቱን አርድእት መርጦ ሾሟል (ሉቃ.10፥1-4)፡፡ ይህም ጌታ ሥልጣነ ክህነትን በየደረጃው ማቋቋሙን ያስገነዝበናል፡፡ በተለይም የትንሣኤ ዕለት ጌታችን ለሐዋርያት በመገለጥ ሥልጣነ ክህነትን በመንፈስ ቅድስ ኃይል ሰጥቷቸዋል፡፡ "አብ እንደ ላከኝ እኔ ደግሞ እልካችኋለሁ አላቸው፡፡ ይህንም ብሎ እፍ አለባቸውና፦ መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ፡፡ ኃጢአታቸውን ይቅር ያላችኋቸው ሁሉ ይቀርላቸዋል፤ የያዛችሁባቸው ተይዞባቸዋል አላቸው" (ዮሐ.20፥21-23)፡፡

በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ሐዋርያትን በመንፈስ ቅዱስ የሾመበት ምክንያት ክርስቶስ በደሙ የመሠረታትን ቤተ ክርስቲያን ማለት ምእመናኑን (መንጋውን) እንዲጠብቁለትና እንዲመሩለት ነው፡፡ "በገዛ ደሙ የዋጃትን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ትጠብቋት ዘንድ መንፈስ ቅዱስ እናንተን ጳጳሳት አድርጎ ለሾመባት ለመንጋው ሁሉና ለራሳችሁ ተጠንቀቁ" በማለት ሐዋርያው ጳውሎስ ለኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ካህናት የመጨረሻ ቃሉን ሰጥቷል (የሐዋ.20፥17-28)፡፡ ይህም የሚያሳየው ቤተ ክርስቲያን ከሐዋርያት ዘመን ጀምሮ በጳጳሳት እንደምትመራ ያስረዳናል፡፡ "ጳጳስ" ማለት የግሪክ ቃል ሲሆን፥ ትርጓሜው "የበላይ ተመልካች ባለ አደራ" ማለት ነው፤ "እንደ እግዚአብሔር መጋቢ" የሚቆጠር ነው (ቲቶ 1፥7)፡፡

ሥልጣነ ክህነት ለትውልድ መተላለፉ

የሥልጣነ ክህነት ሹመት ለሐዋርያት ብቻ ተሰጥቶ በዚያው አልቀረም፡፡ ከላይ እንደ ጠቀስነው ለኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን እንደ ተደረገው ሁሉ፥ ሐዋርያው ጳውሎስና ሌሎችም ሐዋርያት ሁሉ በየሀገሩ እየተዘዋወሩ ካስተማሩና ብዙ አማኞችንም ካገኙ በኋላ ምእመናኑን የሚጠብቁና የሚያገለግሉ ኤጲስ ቆጶሳትን፥ ቀሳውስትንና ዲያቆናትን ይሾሙላቸው ነበር፡፡ በሐዋርያት ሥራ እንደ ተጻፈው

www.ethiopianorthodox.org

"በየቤተ ክርስቲያኑም ሽማግሌዎችን ቀሳውስትን ከሾሙላቸው በኋላ ጾመውም ከጸለዩ በኋላ፥ ላመኑበት ለጌታ አደራ ሰጧቸው" የተባለው በርናባስና ጳውሎስ በሐዋርያዊ ጉዟቸው ከስብከተ ወንጌል ሥራቸው ጋር ማኅበረ ምእመናን ባሉበት ሁሉ ሥርዓተ ክህነትን እንዳቋቋሙ ያስረዳናል (የሐዋ.14፥21-23)። ሐዋርያትም ለእነርሱ ረዳት ሆነው በኢየሩሳሌም የምትገኘውን ቤተ ክርስቲያን እንዲያገለግሉና እንዲያስተዳድሩ ሰባት ዲያቆናትን በጸሎትና በአንብሮተ እድ ሾመዋቸዋል (የሐዋ.6፥1-6)።

የክህነት ሥርዓት ከሐዋርያት ጀምሮ በመንፈስ ቅዱስ ረድኤት ሲወርድ ሲዋረድ እስከ ዛሬይቱ ኦርቶዶክሳዊት ሐዋርያዊት ቅድስት ቤተ ክርስቲያናችን ደርሷል። ሐዋርያት ክርስቶስ የሰጣቸውን ሥልጣን ለተተኪዎቻቸው አውርሰዋል። ሐዋርያው ጳውሎስ ሥልጣነ ክህነትን ለጢሞቴዎስና ለቲቶ ሰጥቷቸዋል። "በሃይማኖት ኅብረት እውነተኛ ልጅ" ብሎ ለሚጠራው ለቲቶ የቀረውን ነገር እንዲያደራጅና ከሽማግሌዎችም እየመረጠ ብቁ የሆኑትን ቀሳውስትና ኤጲስ ቆጶስ እያደረገ እንዲሾም አዞታል፤ እንዲህም ብሎታል፦

> "ስለዚህ ምክንያት የቀረውን እንድታደራጅ በየከተማውም እኔ አንተን እንዳዘዝሁ ቀሳውስትን እንድትሾም በቀርጤስ ተውሁህ። የማይነቀፍና ያንዲት ሚስት ባል የሚሆን፥ የሚያምኑም ልጆች ያሉት፥ ስለ መዳራትም ወይም ስለ አለመታዘዝ የማይከሰስ ማንም ቢኖር ሹመው"። ከዚያም በመቀጠል ኤጲስ ቆጶስን በተመለከተ እንደሚከተለው ጽፎለታል። "ኤጲስ ቆጶስ፥ እንደ እግዚአብሔር መጋቢ፥ የማይነቀፍ ሊሆን ይገባዋልና የማይኩራ፥ የማይቆጣ፥ የማይሰክር፥ የማይጨቃጨቅ፥ ነውረኛ ረብ የማይወድ፥ ነገር ግን እንግዳ ተቀባይ፥ በጎ የሆነውን ነገር የሚወድ፥ ጠንቃቃ፥ ጻድቅ፥ ቅዱስ፥ ራሱን የሚገዛ ይሁን፤ ሕይወት በሚገኝበት ትምህርት ደግሞ ሊመክር ተቃዋሚዎችንም ሊወቅስ ይችል ዘንድ፥ እንደተማረው በታመነ ቃል ይጽና" (ቲቶ 1፥4-9)።

ይህ የሥርዓተ ክህነት ደንብ ዛሬም ሐዋርያዊውን ውርስ ጠብቃ ለኖረችው ቤተ ክርስቲያን መመሪያ ነው። ጌታችን እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ከእናንተ ጋር ነኝ ብሎ ለሐዋርያት የተናገራቸው ለጊዜው ለእነርሱ ሲሆን ፍጻሜው ግን እስከ ዛሬ ድረስና እስከ ዓለም ፍጻሜም ድረስ ለምትቆየው ለሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያኑና ለአገልጋዮቿ ነው (ማቴ.28፥20)።

<u>ሥልጣነ ክህነት ለተመረጡት ብቻ ይሰጣል</u>

ሥልጣነ ክህነት ለሁሉም አይሰጥም። በመጀመሪያው የጴጥሮስ መልእክት ምዕራፍ 2፥9-10፦ "እናንተ ግን ከጨለማ ወደሚደነቅ ብርሃን የጠራችሁን የእርሱን በጎነት እንድትነግሩ የተመረጠ ትውልድ፥ የንጉሥ ካህናት፥ ቅዱስ ሕዝብ፥ ለርስቱ የተለየ ወገን ናችሁ፤ እናንተ ቀድሞ ወገን አልነበራችሁም አሁን ግን የእግዚአብሔር ወገን ናችሁ፤ እናንተ ምሕረት ያገኛችሁ አልነበራችሁም አሁን ግን ምሕረት አግኝታችኋል።" ተብሎ የተጻፈው በክርስቶስ ክርስቲያን በወልድ ውሉድ የተባሉትና በቅብዐ ሜሮን የተቀቡትና መንፈስ ቅዱስ ያደረባቸው ክርስቲያኖች ሁሉ የእግዚአብሔርን በጎነትና ምሕረት ለማያምኑ ወገኖች እንደ ካህናትና መምህራን ሆነው እንዲናገሩና እንዲመሰክሩ፥ በመልካም አርአያቸውም የእግዚአብሔርን ስም እንዲያስመሰግኑ ነው እንጂ አማኞች ሁሉ ሥልጣነ ክህነት አላቸው ማለት አይደለም።

ይህን የመሰለ ቃል ለእሥራኤል ሕዝብ ተነግሯል፦ "እናንተ የካህናት መንግሥት የተቀደሰም ሕዝብ ትሆኑልኛላችሁ" ተብሎ ተጽፏል (ዘፀ.19፥6)። ታዲያ የእሥራኤል ሕዝብ ሁሉ ከቤተ መቅደስ ገብቶ እንደ ሊቀ ካህናቱ እንደ አሮን መሥዋዕት ያቀርባል ማለት ነውን? እንኳን መሥዋዕት ሊያቀርቡ

ቀርቶ መቅደሱን የተዳፈሩ ሁሉ የሞት ቅጣት ደርሶባቸዋል። ክህነትን በዓመፅ ለመቀማት ያሰቡት ቆሬ፥ ዳታንና አቤሮን ከነ ተከታዮቻቸውና ከነ ቤተ ሰቦቻቸው ጋር በእግዚአብሔር መዓት ተቀሥፈዋል (ዘኁ.16፤ 2ኛዜና 26፥16-21)።

እግዚአብሔር ሥልጣነ ክህነትን ለመረጣቸው ብቻ መስጠቱን ለማመልከት ከአሥራ ሁለቱ ነገድ ከተሰበሰቡት በትሮች መካከል የአሮን በትር በተአምር ለምልማ እንድታብብና እንድታፈራ አድርጓል። በክህነት ላይ ለሚያምፁ ሁሉ ምልክት ሆና እንድትጠበቅ በትረ አሮን በመቅደስ ውስጥ እንድትቀመጥ እግዚአብሔር እንዲህ ብሎ አዝዟል፦ "የአሮንን በትር ወደ ምስክሩ ፊት መልስ፤ማጉረምረማቸው ከእኔ ዘንድ እንዲጠፋ እነርሱም እንዳይሞቱ ለሚያምፁብኝ ልጆች ምልክት ሆና ትጠበቅ አለው" (ዘኁ.17፥1-11)።

በአዲስ ኪዳንም ሥልጣነ ክህነት ለተመረጡት ብቻ እንጂ አማኞች ለሆኑት ሁሉ ለወንዶችም ለሴቶችም አይሰጥም። እንዲህማ ካልሆነ ክርስቶስ ከብዙዎቹ መካከል ለምን አሥራ ሁለቱን ከዚያም ሰባውን ደቀ መዛሙርት ብቻ መረጠ? ሐዋርያው ጳውሎስም የክህነት ሹመት ከመስጠቱ በፊት በጥንቃቄ እንዲሆን በማሰብ መልካም ጠባያቸውና አኗኗራቸውን በማስመልከት መመረጥና መሾም ስለሚገባቸው ካህናት መመሪያ አዘጋጅቷል (1ኛጢሞ.3፥1-13፤ ቲቶ 1፥6-9)። በዚህም ምክንያት ፈጥኖ እጆቹን በመጫን ካህናትን እንዳይሾም ጢሞቴዎስን አስጠንቅቆታል (1ኛጢሞ.5፥22)።

ዛሬም በቤተ ክርስቲያናችን ይህ መመሪያ ተግባራዊ እንዲሆን በሕገ ቤተ ክርስቲያናችን ተደንግጓል። ዲቁና ለመቀበል የሚፈልግ ሁሉ ከቃል ትምህርቱ ጋር ትምህርተ ሃይማኖትን፥ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን እና ትእዛዛትን ሁሉ በመጠኑም ቢሆን ማወቅ ይኖርበታል። ከዚህም ጋር በመልካም ጠባዩና በታዛዥነቱ የተመሰከረለት ካልሆነ ክህነት ባይቀበል የተሻለ ነው።

እንደዚሁም የቅስና ማዕረግ ለማግኘት የሚመጣ ሁሉ ስለ ሃይማኖትና ስለ ምሥጢራት ጠንቅቆ ማወቅ አለበት። በተለይም ሕገ እግዚአብሔርንና ሕገ ቤተ ክርስቲያንን አውቆ የሚያሳውቅ፥ ሕዝብን የሚያስተምርና የሚመክር የሚገሥፅም እንዲሆን ያስፈልጋል። ከዚህም ጋር የብሉያትና የሐዲሳት መጻሕፍትን ያወቀ፥ በተለይም ቅዱስ ወንጌልንና መልእክታትን ያጠና፥ በተጨማሪም ስለ መልካም ጠባዩና አኗኗሩ የተመሰከረለት ከሆነ ለሥልጣነ ክህነት ብቁ ይሆናል። ነገር ግን ይህንን የትምህርት ችሎታና የጠባይ ሁኔታ ሳያሟሉ በግድ ክህነት ይሰጠን ማለት ለተቀባዩም ሆነ ለሰጪውም በእግዚአብሔር እና በሰው ዘንድ ከማስወቀሱም በላይ በቤተ ክርስቲያኑ ውስጥ ያልተጠበቀ ችግርን ያስከትላል። እውነተኛ ካህን ከእምነት በአፍአ ማለት ከእምነት ውጭ ያሉትን ሰዎች አስተምሮ የሚያሳምን፥ መናፍቃንን ተከራክሮ የሚረታ መሆን አለበት።

<u>የካህን ዐበይት ተግባራት ሦስት ናቸው</u>

ካህናት ሁሉ በጥንቃቄ ተመርጠው እንዲሾሙ የተባለበት ምክንያት ሥራቸውና ኃላፊነታቸው ከፍተኛ በመሆኑና የክርስቶስም አደራና ትእዛዝ ያለበት ስለሆነ ነው። ክርስቶስ ሐዋርያትን መርጦ የሾማቸው ሦስቱን ዐበይት ተግባራት እንዲፈጽሙ ነው። "ሂዱና አስተምሩ" የሚለው ትእዛዝ ትምህርተ ወንጌል ለሰው ልጆች ከሁሉ በፊት የሚያስፈልግ መሠረታዊ ነገር መሆኑን ያስረዳናል (ማቴ.28፥19-20)።

www.ethiopianorthodox.org

ስለዚህ የካህን የመጀመሪያ ተግባሩ ጸሎትና ቃለ እግዚአብሔርን ለማስተማር መትጋት ነው፡፡ ስለዚህ ነው ሐዋርያት ሌላውን ሥራ ለሌላ ሰጥተው "እኛ ግን በጸሎትና ቃሉን ለማገልገል እንተጋለን" ያሉት (የሐዋ.6፥1-4)፡፡

ሁለተኛው ተግባር የሕዝቡን ኃጢአት ማስተሥረይና የቅድስና ጉዳና ማስተማር ነው (ዮሐ.20፥23፤ 1ኛጴጥ.1፥17)፡፡ ይህም ማለት ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን መፈጸምና መንፈሳዊ አገልግሎትን ለምእመናን ሁሉ እንዲዳረስ ማድረግ ነው፡፡

ሦስተኛው የካህን ተግባር በጐቼን ጠብቅ፥ ግልገሎቼን አሠማራ የተባለው ትእዛዝ ነው (ዮሐ.21፥15-17)፡፡ መንጋውን የመጠበቅና የማስተዳደር ሥልጣን ለጳጳሱ ብቻ የተተወ ሳይሆን እያንዳንዱ ካህን በየአጥቢያው የሚገኙትን ምእመናን ከነጣቂ ተኩላዎች፣ ከመናፍቃንና ከከሐዲዎች እንዲሁም ዲያብሎስ ካጠመደው ከኃጢአት ወጥመድ እንዲድኑ በየጊዜው ሳይሰለች ማስተማርና መምከር መገሠፅና መመስከር ያስፈልጋል፡፡

ካህናት ሐዋርያዊ ተግባራቸውንና ተልእኳቸውን ለመፈጸም፥ መንፈሳዊ አገልግሎታቸውን ለማከናወን የምእመናንን ትብብር ይጠይቃሉ፡፡ ስለዚህ የእግዚአብሔር ትእዛዝ ለሁላችንም ስለሆነና ትእዛዙንም መጠበቅ የሁላችንም ኃላፊነት ስለሆነ ምእመናን ሁሉ በምክረ ካህን በፈቃደ ካህን እንዲተዳደሩና እንዲመሩ ቤተ ክርስቲያን አደራ ትላለች፡፡

የክህነት ማዕርጋት ሦስት ናቸው

ሐዋርያዊ ትውፊት ያላቸው አብያተ ክርስቲያናት ሦስት የክህነት ማዕርጋት አሏቸው፡፡ በመጀመሪያ ደረጃ የኤጲስ ቆጶሱ ማዕርገ ክህነት ነው፡፡ ኤጲስ ቆጶሱ (ጳጳሱ) በሐዋርያት ወንበር ላይ የተቀመጠ ስለሆነ ሥልጣነ ክህነት ምሉዕ ነው፤ አይከፈልበትም፡፡ ሐዋርያዊ ትውፊት ያለው ሐዋርያትን መስሎ ሐዋርያትን አክሎ የሚሠራ፥ የክርስቶስ እንደራሴና ባለ ሙሉ ሥልጣን ስለሆነ በቤተ ክርስቲያን ከፍተኛውን ማዕርግ ይይዛል፡፡ ሥልጣነ ክህነት በምልዓት ከእርሱ ብቻ ስለሚገኝ ቀሳውስትንና ዲያቆናትን በአንብሮተ እድ የመሾም መብትና ኃላፊነት የእርሱ ብቻ ነው፡፡ ሜሮን የመባረክ፥ አዲስ ሕንፃ ቤተ ክርስቲያንንና ንዋያተ ቅድሳትን የመባረክ ሥልጣን የኤጲስ ቆጶሱ ነው፡፡

በክህነት ማዕረግ ሁለተኛውን ቦታ የሚይዘው ቄሱ ነው፡፡ ከኤጲስ ቆጶስ ቀጥሎ የሚገኘው ደረጃ የቄሱ ስለሆነ ክህነት ከመስጠት በስተቀር ስድስቱን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ይፈጽማል፡፡ ሌሎቹንም መንፈሳዊ አገልግሎቶች ያከናውናል፡፡ ለምእመናንም የወንጌል ትምህርትና ምክር መስጠት መብቱና ግዴታው ነው፡፡ ለምእመናንም አበ ነፍስ በመሆን በመንፈሳዊ አባትነቱ መንፈሳዊ ልጆቹን ይጠብቃል፤ የችግራቸውም የኀዘናቸውም ተካፋይ ይሆናል፡፡

በሦስተኛ ማዕርገ ክህነት ተመድቦ የሚገኘው ዲያቆኑ ነው፡፡ እርሱ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ለመፈጸም መብት ባይኖረውም ቄሱና ኤጲስ ቆጶሱ ምሥጢራቱን በሚፈጽሙበት ጊዜ በመርዳት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል፡፡ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሥርዓትን መጠበቅ፥ ቅዱሳት መጻሕፍትን ማንበብ፣ ማስተማርና መስበክ፥ ሌሎችንም መንፈሳዊ አገልግሎት መፈጸምና ለጳጳሱና ለቄሱ መታዘዝ የዲያቆኑ የሥራ ድርሻ ይሆናል፡፡ ሐዋርያት ሰባቱን ዲያቆናት የሾሙበት ዋና ምክንያት በቤተ ክርስቲያኑ ውስጥ ለሚያስፈልገው መንፈሳዊና

www.ethiopianorthodox.org

ማኅበራዊ አገልግሎት እንዲረዱዋቸው መሆኑን እናስታውሳለን (የሐዋ.6፥3-6)፡፡

በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በተጨማሪ የሴት አገልጋዮች ዲያቆናውያት የተባሉ እንደነበሩ ተጽፏል (ቲቶ 2፥3፤ ዲድስቅልያ 34)፡፡ እነርሱም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተወሰነ ሥራ ነበራቸው፡፡ ለሴቶች ክርስቲያኖች ለምእመናት አገልግሎት በመስጠት፥ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በሴቶች መቆሚያ በኩል ተገኝተው ሥርዓትን በመጠበቅና በማስተናበር፥ በመምከርና በመርዳት፥ ጉዳይ ያላቸውንም ሴቶች ወደ ቄሱና ጳጳሱ በማቅረብና ለችግራቸውም መፍትሔ ማስገኘትና ሌሎችም የመሳሰሉትን መንፈሳዊ ተግባራት ይፈጽማሉ፡፡ ከዚህም በላይ ሴቶች በሚጠመቁ ጊዜ ቅዱስ ሜሮንን በመቀባት ይረዱ ነበር፡፡ ሐዋርያው ጳውሎስ እድሜያቸው ከስድሳ ዓመት ያላነሰ ሴቶች በቤተ ክርስቲያን እንዲመዘገቡ የፈቀደው ስለ ዲያቆናውያትም ጭምር እንደሆነ ይታመናል (1ኛጢሞ.5፥9)፡፡

ምእመናንን እንዲያገለግል ለካህኑ የተሰጠው ጸጋ ታላቅ ነው

ምሥጢረ ክህነት ሲፈጸም የሚታየውና የሚደረገው ነገር የጳጳሱ አንብሮተ እድና የጸሎቱ ሥነ ሥርዓት ነው፡፡ በዚህ ሥርዓት ማለት በጳጳሱ አማካኝነት ደግሞ እግዚአብሔር የማይታየውን ጸጋ ለካህኑ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ይሰጠዋል፡፡ ሐዋርያው ጳውሎስ ስለ አንብሮተ እድ የጻፈው ነገር የእግዚአብሔርን የጸጋ ስጦታ ያሳስበናል፡፡ "እሳት እንደሚያቀጣጥል ሰው፥ እጆቼን በመጫኔ በአንተ ያለውን የእግዚአብሔርን ስጦታ እንድታነሣሣ አሳስብሃለሁ" (2ኛጢሞ.1፥6፤ 1ኛጢሞ.4፥14)፡፡ ይህ የእግዚአብሔር ስጦታ የማይታይ ጸጋ ሲሆን፥ የካህኑን ሥልጣንና ተግባር የሚያስፈጽምለት፥ ለምእመናን የሚያበረክተውን አገልግሎት የሚያሠምርለት የመንፈስ ቅዱስ ጸጋና ረድኤት ታላቅ ነው፡፡

በዚህ ምሥጢር አማካኝነት ክርስቶስን ወክለው እንደ ሐዋርያት ሥልጣን አግኝተው ሦስቱን ምግባራት ለማከናወን የሚያስችል ጸጋ መንፈስ ቅዱስን ይቀበላሉ፡፡ እንደ ክርስቶስ ነቢይ፥ ካህንና ንጉሥ ሆነው የእርሱን ቤተ ክርስቲያን እንዲያገለግሉ ጸጋ ተሰጥቷቸዋል ማለት ነው፡፡ እንደ ነቢይ ወንጌልን የማስተማር፥ እንደ ካህን ኃጢአትን የማስተሥረይ፥ እንደ ንጉሥ መንጋውን የመጠበቅና የማስተዳደር ሥልጣን አላቸው፡፡ ስለዚህም ክርስቶስን የሚያስመስላቸው ታላቅ የጸጋ ስጦታን እንዳገኙ እናምናለን፡፡

የክህነት ሥርዓት ለካህናት መጠቀሚያ የሚመስላቸው ቢኖሩ ተሳስተዋል፡፡ እግዚአብሔር ሥራውን ለመሥራትና ሰዎችን ለማዳን ሲፈልግ በሰዎች አማካኝነት ይሠራል፡፡ በጥንት ጊዜ እግዚአብሔር ነቢያትን በመላክ ፈቃዱን ይገልጻል፤ ትእዛዛቱን ያስከብራል፡፡ በኋለኛውም ዘመን ክርስቶስ ሰው በመሆን ስለ ሰዎች መዳን ሲል ራሱን ካህን ራሱን መሥዋዕት አድርጐ ዓለምን አድኗል፤ ሥራውንም ፈጽሞ ከሰማያዊ ስፍራው ተመልሷል፡፡ ይህንን የማዳን ሥራውን፣የምሥራቹን ዜና ለሕዝብ የሚያደርሱ መልእክተኞች በግድ ያስፈልጋሉ፡፡ ያለ መልእክተኛ መልእክቱ ከግቡ አይደርስምና፡፡ ሐዋርያት ማለትም ልዑካን መልእክተኞች ማለት ነው፡፡

ስለዚህ የመዳኑን መልእክት ለሕዝቡ ለማድረስ የምእመናኑንም ኃጢአት ለማስተሥረይ ሐዋርያትንና አርድእትን፥ ካህናት እንዲሆኑ ማለት እንዲያገለግሉ መርጦ የሾማቸው ራሱ ክርስቶስ ነው፡፡ ይህንንም ያደረገው ለምእመናን መጠቀሚያ፥ ለኃጢአታቸው ማስተሥረያና ከእግዚአብሔር መታረቂያ እንዲሆን በማሰብ ነው፡፡ በተሰጣቸውም የአገልግሎት ጸጋ ሰውን ከእግዚአብሔር ያስታርቃሉ (2ኛቆሮ.5፥18-21)፡፡ ስለዚህ የዛሬዎቹ ካህናትም ሐዋርያትን

በመተካት በተሰጣቸው ሐዋርያዊ ጸጋ ምእመናንን እንዲያገለግሉ የመን ቅዱስ ጸጋና ረድኤት እንደማይለያቸው የቤተ ክርስቲያን መሥራች የሆነ ክርስቶስ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ከእናንተ ጋር ነኝ ያለው ቃል ሕያ ምስክር ሆኖ ለዘላለም ይኖራል (ማቴ.28፥20)።

5. ምሥጢረ ተክሊል

ትርጉሙና አመሠራረቱ

ምሥጢረ ተክሊል ማለት የሙሽራውና የሙሽራይቱን የጋብቻ ቃል ኪዳን በሃይማኖት የሚያጸና፥ የጋብቻ ግዴታን ለመወጣት የሚያስችል፥ በፍቅ የሚያስተሣሥር፥ ዘላቂ አንድነትን የሚያስገኝ ከቅዱስ ቁርባን ጋር የሚሰ የጸጋ ምሥጢር ነው። ቅዱስ ጋብቻ ለክርስቶስና ለቤተ ክርስቲያን ፍቅርና አን ድነት ምሳሌ ስለሆነ ታላቅ ምሥጢር መሆኑን ያስረዳናል (ኤፌ.5፥31-32)። ጌታችንም በቃና ዘገሊላ ሠርግ ቤት ተገኝቶ ውኃውን ወደ ወይን ለውጦ ለሙሽሮቹና ለሠርገኞቹ ሁሉ መስጠቱ በደሙ የዋጃትን የሙሽራይቱ የቤተ ክርስቲያን ምሳሌ ሆኖ ይተረጐማል (ዮሐ.2፥1-11)። በተአምር የተገኘው ወይን በጸሎተ ኀሙስ ማታ ጌታ የባረከውን ጽዋ ያመለክተናል። ስለዚህ የተክሊል ወይም የእውነተኛ ጋብቻ ምሥጢር ከቅዱስ ቁርባን ጋር የተያያዘ ስለሆ ነ ያለቁርባን የሚፈጸም ተክሊል መንፈሳዊ ትርጉም የለውም።

ከላይ እንደ ተጠቀሰው ጌታችን ከቅድስት እናቱ ከድንግል ማርያም ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በሠርግ ቤት በመገኘት በእመቤታችን አማላጅነት ተአ ምራቱን በመግለጽ፥ ሠርጉን በመሳተፍ፥ የታደሉትን ሙሽራና ሙሽሪት በመባ ረክ የቅዱስ ጋብቻን ምሥጢር ከሁሉ በሚቀድመው ተአምራቱ መሥርቶታል። ይህም በኋላ ጊዜ ጌታ በአዲስ ኪዳን በደሙ ለሚመሠርታት ቤተ ክርስቲያን ለእውነተኛው ቃል ኪዳንና አንድነት ማስረጃ እንዲሆነው በሠርጉ ሥነ ሥርዓት ተገኝቶ የደሙ ምልክት የሆነውን መልካሙን ወይን አስገኝቶላቸዋል። ስለዚህም በቅዱስ ጋብቻ ተመሥርተው የሚኖሩ ሙሽሮች የተቀደሱ አባትና እናት ይሆናሉ።

ከተቀደሱ ወላጆችም የሚያምኑና የተጠመቁ ልጆች የቤተሰብ አባሎች ይፈጠራሉ። የሚያምኑ ቤተሰቦችም የቅድስት ቤተ ክርስቲያን አካላትና አባላት ይሆናሉ። ስለዚህ ቅዱስ ጋብቻ ከቤተ ክርስቲያን ጋር ያለው ግንኙነት ምሳ ሌያዊ ብቻ ሳይሆን እውነተኛና መሠረታዊ ሁኔታ እንዳለው እንገነዘባለን። ይህም ማለት ቅዱስ ጋብቻ ለእውነተኞቹ የቤተ ክርስቲያን አባላት ብዛትና ጥራት፥ እድገትና መሻሻል ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል ማለት ነው።

ከሥነ ፍጥረት ጀምሮ ቅዱስ ጋብቻ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት ብቻ ተመሥርቶ የሚፈጸም መሆኑን ጌታችን አስተምሯል። "ያለ ዝሙት ምክንያት ሚስቱን የሚፈታ ሁሉ አመንዝራ ያደርጋታል፥ የተፈታችውንም የሚያገባ ሁሉ ያመነዝራል" በማለት አስረድቷል (ማቴ.5፥32)። የፍቺውን ደብ ዳቤ ከሰጣት በኋላ ባል ሚስቱን ለመፍታት ይችላል በማለት ሙሴ የፈቀደበት ምክንያት ምን እንደሆነ ጌታ ተጠይቆ መልስ ሲሰጥ ሙሴ ይህን ያደረገው ስለ ልባቸው ክፋት እንደሆነ ገልጾ አስረድቷቸዋል። ከጥንት ግን አንድ ወንድና አን ዲት ሴት ብቻ ነበሩ። እነርሱም "አንድ ሥጋ ናቸው እንጂ ወደ ፊት ሁለት አይደሉም። እግዚአብሔር ያጣመረውን እንግዲህ ሰው አይለ

ም" (ማቴ.19፥1-9፤ ዘፍ.1፥27፤ 2፥24፤ ዘዳ.24፥1)። ስለዚህ ጋብቻ በአን ድ ወንድና በአንዲት ሴት ብቻ የተመሠረተና መፋታትም የተከለከለ መሆኑን ከቅዱስ ወንጌል ተምረናል።

ልዩ ስጦታ ካላቸው ጥቂት ሰዎች በስተቀር ማንኛውም ክርስቲያን ቅዱስ ጋብቻን ሥርዓት መፈጸም ይኖርበታል። ጋብቻ አያስፈልገኝም ብሎ በንጽሕና በድንግልና መኖር ለሁሉም ሰው እንደማይቻል በወንጌል ተገልጿል። ባልና ሚስት ሳይፋቱ መኖር እንዳለባቸው ጌታ ስለ አስተማረ ደቀ መዛሙርቱ፦ "የባልና የሚስት ሥርዓት እንዲህ ከሆነ መጋባት አይጠቅምም አሉ። እርሱ ግን፦ ይህ ነገር ለተሰጣቸው ነው እንጂ ለሁሉ አይደለም፤ በእናት ማኅፀን ጃንደረቦች ሆነው የተወለዱ አሉ፥ ሰውም የሰለባቸው ጃንደረቦች አሉ፥ ስለ መንግሥተ ሰማያትም ራሳቸውን የሰለቡ ጃንደረቦች አሉ። ሊቀበለው የሚችል ይቀበለው አላቸው" (ማቴ.19፥10-12)። እንግዲህ ከዚህ እንደ ተገለጸው ከጥቂቶች ማለት ከሕፅዋን፥ ከደናግልና ከመነኮሳት በስተቀር ሁሉም የጋብቻ ሕግ መኖር እንዳለበት ያስገነዝበናል።

የጋብቻ ዓላማና ጥቅም

ጋብቻ በእግዚአብሔር የታዘዘ የተፈጥሮ ሕግ ቢሆንም ዋናው ዓላማው ሞትን ለመተካት የሰው ዘርን ለማብዛት መሆኑ የተጻፈ ነው (ዘፍ.1፥27-28)። እግዚአብሔር እንደ መላእክት የመጀመሪያውን ሰው አዳምን በዘር ብዛት አልፈጠረውም። ከአዳምና ከሔዋን በኋላ የተፈጠሩት ሰዎች ግን በዘር ሐረግ የተገኙ ስለሆነ ወላጆች ልጆችን በማስገኘት የሰው ዘር በምድር ላይ እን ዲበዛ በማድረግ የእግዚአብሔር ሥራ ተባባሪዎች ናቸው፤ ስለዚህም ወላጆች በቤተሰቡ ዘንድ የተከበሩ እንዲሆኑ ከአሠርቱ ትእዛዛት አንዱ ስለ እነርሱ የታዘዘ ነው (ዘፍ.20፥12)። ወላጆችም ከዚህ ክብር የደረሱት ቅዱስ ጋብቻን በማክበራቸው ነው። ጋብቻቸውን በምሥጢረ ተክሊል የፈጸሙ እስከ መጨረሻውም በቅዱስ ቁርባን የጸኑ አባትና እናት ክብራቸው እጥፍ ድርብ ነው። በምድርም በሰማይም የተመሰገኑ ናቸው።

ሁለተኛው የጋብቻ ዓላማና ጥቅም እርስ በእርስ መረዳዳት ነው። እግዚአብሔር አምላክም አለ፦ ሰው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም፤ የሚመቸውን ረዳት እንፍጠርለት" በማለት ሔዋንን ፈጠረ። ሁለቱም ተረዳድተው እንዲኖሩ ሆነዋል (ዘፍ.2፥18-25)። ከአንድ ብርቱ ሁለት መድኃኒት እንዲሉ፥ ዛሬም ብዙ የክርስቲያን ቤተሰቦች በቅዱስ ጋብቻ በመጽናት፥ የእግዚአብሔርን ረድኤት በማግኘት እርስ በእርሳቸው በመተባበርና በመረዳዳት ችግሮቻቸውን አቸንፈው የእግዚአብሔርንም ትእዛዝ ፈጽመው መገኘታቸው ሁላችንንም ያስደስተናል። እንግዲህ ጋብቻን ያልመሠረቱት ሁሉ የእነዚህ ዓይነት ቤተሰቦችን አርአያ እንዲከተሉ ቤተ ክርስቲያን ታሳስባለች።

የጋብቻ ሦስተኛው ዓላማና ጥቅሙ ከአመንዝራነት ለመዳንና የሥጋ ፍትወትን ለመቆጣጠር እንደሆነ ይታመናል (1ኛቆሮ.7፥8-9፤ ማቴ.19፥10-12)። ከዚህም ሌላ በዝሙት ጠንቅ ከሚመጣው የሥጋ ደዌና የመንፈስ ጭንቀት የቤተሰብ ችግርም የሚዳነው የቅዱስ ጋብቻን ዓላማ በመጠበቅ ነው። በተለይም በዘመናችን በተከሠተው ችግር ምክንያት አንድ ወንድ በአንዲት ሴት፥ አንዲት ሴት በአንድ ወንድ እንዲጸኑ ክርስቲያን ያልሆኑት ሁሉ የሚያስተምሩበት ዐቢይ ርእስ ሆኗል። እንግዲህ ሁላችንም የጋብቻ ዓላማና ጥቅም ትልቅ መሆኑን አውቀን ማሳወቅ፥ ጠብቀን ማስጠበቅ ለኅብረሰተቡም አርአያ መሆን ይገባናል። በቅዱስ ጋብቻ መጽናት በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋን

www.ethiopianorthodox.org

ያሰጣል፤ በሰውም ዘንድ ያስከብራል፤ ለቤተሰቡ ሁሉ ጤንነትንና ሰላም
ያስገኛል፡፡

የምሥጢረ ተክሊል ጸጋ

ከላይ እንደ ተጠቀሰው ምሥጢረ ተክሊልን ከቅዱስ ቁርባን ጋ
በመፈጸም የማይታየውን ታላቁን የእግዚአብሔር ጸጋ እንቀበላለን፡፡
ከሥጋዊ አንድነት በላይ የሚሆነውን የመንፈስ አንድነትና ፍቅርን በተጠናከረ
ሁኔታ እናገኛለን፡፡ በተክሊል የምናገኘው ጸጋ ጋብቻችንን የተከበረና መንፈሳ
ችንንም የተቀደሰ ያደርገዋል፡፡ "መጋባት በሁሉ ዘንድ ክቡር፥ መኝታውም
ጹሕ ይሁን" የተባለውን ለመፈጸም ያስችለናል (ዕብ.13፥4)፡፡ እንግዲህ ይህ
የተሰጠውን የአንድነት ጸጋ ዘላቂ ለማድረግና የእግዚአብሔርን ረድኤት
ለማብዛት በየጊዜው ሁለቱም በአንድነት መቁረብና በአንድነት የኅብረትና የቤተ
ሰብ ጸሎት ማድረግ ያስፈልጋል፡፡ ከዚህም ጋር ቃለ እግዚአብሔርን በመስማት
ለሕይወታቸው የሚያስፈልገውን መንፈሳዊ ምግብ ያገኛሉ፡፡

የነፍስ አባትንም በማቅረብ ችግር ቢኖርም ባይኖርም ስለ ኑሮ ሁኔታ
ተገላልጦ መወያየትና ከመምህረ ንስሐቸውም ምክርና ትምህርት፥ ጸሎትና
ቡራኬን መቀበል እጅግ ይጠቅማል፡፡ እንደዚህ የሚያደርጉ ቤተሰቦች መንፈሳዊ
ኃይልን ያገኛሉ፥ የጋብቻ ሕይወታቸው ይታደሳል፥ ሥጋዊና መንፈሳዊ አንድ
ነታቸው ይጸናል፡፡

እንግዲህ የጋብቻን ግዴታ ለመወጣት፥ ልጆችን በክርስቲያናዊ ሥር
ት አሳድጐና አስተምሮ ለወግ ለማዕረግ ለማብቃት፥ ጊዜያዊ የኑሮ ችግሮችን
ለመቋቋም፥ የሚያጋጥመንንም የቤተሰብ ፈተና ለማለፍ ከራስ ጥረት ጋር
በእግዚአብሔር ረድኤት መተማመን ነው፡፡ በተለይም አንዱ የሌላውን ሸክም
ተሸክሞ፥ አንዱ የሌላውን ጉድለት ችሎና ተቻችሎ እስከ ሞት ድረስ በትዕ
ግሥት በመኖር፥ ፍቅርን እስከ መቃብር ለማድረስ መንፈሳዊ ተጋድሎ
የሚያደርጉ ቤተሰቦች ብፁዓን ናቸው፤ ከእግዚአብሔርም የማያልፈውን ተድላና
ደስታ ያገኛሉ፡፡

የምሥጢረ ተክሊልም ዓላማና ፍጻሜ ወላጆች በቅዱስ ቁርባን ጸንተው
የዘላለም ሕይወትን ጸጋ እንዲቀዳጁ ለማድረግ ነው፡፡ ተክሊል ሲፈጽሙ ቤተ
ክርስቲያን ያደረገችላቸውን አክሊል አክብረው በመጠበቅ፥ የትዳርንም ውጣ
ውረድ በትዕግሥት በመቻል እስከ መጨረሻው ለኑሮ ጓደኞቻቸውና ለእግዚአ
ብሔር ታማኝነታቸውን ካስመሰከሩ የሰማያዊውን የሕይወት አክሊል ይቀበላሉ፡፡

ሐ) የነፍስና የሥጋ ፈውስ የሚገኝባቸው ምሥጢራት

እስከ አሁን የተመለከትናቸው ሦስቱ ምሥጢራት ጥምቀት፥ ሜሮንና
ቁርባን በአንድ ወገን ተቆጥረው ስለ መጀመሪያውና መሠረታዊው የክርስቲያን
ሕይወታችን ያስረዱናል፡፡ ከውኃና ከመንፈስ በመወለድ አዲስ ሕይወት እን
ድናገኝ፥ በመንፈስ ቅዱስ ጸጋ እንድንጠናከር፥ መንፈሳዊ ምግብ በመብላት እን
ድናድግና ወደ ሙሉ ክርስቲያናዊ ሕይወት እንድንደርስ ያበቁናል፡፡ ከእነርሱ
የሚገኘው ጸጋና ረድኤት መለኮታዊ ባሕርዩን ክብሩን ለመሳተፍ እንድንችል
እድል ይሰጡናል፡፡ የኛን ፈቃድ በማነሣሣትና በማስተባበር የተሰጡን የጸጋ ስጦ
ታዎች ራሳችንን ከክፉ ነገር እንድንጠብቅና የተቀደሰውንም ሕይወት እንድንኖር
ያስችሉናል፡፡

ዳሩ ግን በዚህ በክፋትና በ...
... መከራና ፈተና ውስጥ እንድንወድቅ የሚያ...

... ጊዜ አለ፡፡ ከሥጋዊ ፈቃዳችንና ከምድራዊ ኑሯችን ውሱንነትና ደካማነት
...ነሣ የሚያጋጥሙን የክፋት ኃይሎች መንፈሳዊና ሥጋዊ ሕይወታችንን
...ጉሳቆል ለልዩ ልዩ ሕማምና አደጋ ይዳርጉታል፡፡ የሰው ልጆች ኑሮ ለልዩ
... ኃጢአትና በደል፥ ለሕማምና ደዌ፥ ለጭንቀትና ለሥቃይ የተጋለጠ መሆ
... የሚያውቅ ቸርና መሐሪ የሆነው አምላካችንና መድኃኒታችን ለነፍሳችንና
...ሥጋችን ቁስል መጠገኛ የሚሆነውን የፈውስና የመዳን ምሥጢራትን
...ድሚያ አዘጋጅቶልናል፡፡ እነርሱም ለነፍሳችን ቁስል መዳኛ ምሥጢረ ን
...ሐ፥ ለሥጋችን ደግሞ ምሥጢረ ቀንዲል ስለሆኑ ስለ እነርሱ እንደሚከተለው
...ናውቀው የሚገባንን ያህል በመጠኑ እንገልጻለን፡፡

6 ምሥጢረ ንስሐ

የንስሐ አስፈላጊነትና ምንነት

ምሥጢረ ንስሐ ማለት ምን ማለት መሆኑን ለማወቅ በቅድሚያ አስፈላጊ
...ን ብንመለከት ወደ ፍሬ ነገሩ ለመድረስ ይረዳናል፡፡ እንደ ታዘብነው ጥቂት
ክርስቲያኖች ከተጠመቁና ከቆረቡ በኋላ አውቀውም ይሁን ሳያውቁ፥ ለቀላልም
...ን ለከባድ ኃጢአት ተጋልጠው በጨለማ ውስጥ ሲመላለሱ እናያቸዋለን፡፡
...ጥራቸው አይብዛ እንጂ አንዳንዶቹማ በስመ ክርስቲያን ከባድ ወንጀል
በመፈጸም በኃጢአት አዘቅት ውስጥ ወድቀው ይገኛሉ፡፡ ሁኔታውን በጽሞና
ለተመለከተው ሐቀኛ ክርስቲያን ሁሉ ጉዳዩ እጅግ ያሳዝናል፡፡ ነገር ግን እንዲህ
ያለው ሁኔታ ከዘመነ ሐዋርያት ጀምሮ የነበረ ነው፡፡ ለምሳሌ በቆሮንቶስ
ክርስቲያኖች መካከል ከነበሩት አንዱ ስሙ ያልተጠቀሰ ሰው ከፍተኛ የዝሙት
ኃጢአት እንደ ፈጸመና ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም እንደገሠፀው እናነባለን
(1ኛቆሮ.5፥1-13)፡፡

እንዲሁም ደግሞ ክርስቲያን ከክርስቲያን ወንድሙ ጋር ተጣልቶ ወደ ኢአ
ማንያን ፍርድ ቤት ተያይዘው በመሄዳቸው ቅሬታውን፥ ትምህርቱንና ምክሩን
...ኸው ሐዋርያ በጻፈው መልእክቱ ገልጾታል (1ኛቆሮ.6፥1-11)፡፡ የሐዋርያው
...ውሎስ ረዳት የነበረ ዴማስ የተባለ ደቀ መዝሙር ይህን ዓለም በመውደዱ
ሐዋርያውን ትቶት ሄዷል (2ኛጢሞ.4፥10)፡፡ ይህን የመሰለ ታሪክ በብሉይም
በሐዲስ ኪዳን መጻሕፍትም ይገኛል፡፡

ለጌታ ክብር ምስጋና ይግባውና የሰውን መመለስ እንጂ ጥፋቱን
የማይወድ አምላክ የምንመለስበትን የንስሐ መንገድ አዘጋጅቶልናል፡፡ ከአዳም
የወረስነው በኃጢአት የጐሰቆለ ሰውነት ደካማ በመሆኑና በክፉ ምኞቱም እየተ
...ዳ ሰውን ወደ ጥፋት ጐዳና የሚጐትተውና የሚጥለው ስለሆነ በጸጋ እግዚአ
ብሔር ካልተረዳ በስተቀር ከጥፋት አዘቅት ውስጥ ወድቆ ይቀራል፡፡ ስለዚህ
ለመነሣት የሚረዳውና ለደኅንነቱ የሚያስፈልገው ምሥጢረ ንስሐ በቅድሚያ
ተዘጋጅቶለታል፡፡

እንግዲህ ምሥጢረ ንስሐ ማለት አንድ ሰው ከጥምቀት በኋላ የፈጸመውን
ጥፋት አውቆ ሁለተኛ ጥፋትን ላለመድገም ወስኖ በእግዚአብሔርና በካህኑ ፊት
ተንበርክኮ በልቡ ተፀፅቶ ኃጢአቱን በመናዘዝ ከኃጢአቱ እሥራት የሚፈታበትና
ከእግዚአብሔር ይቅርታን የሚያገኝበት ታላቅ የጸጋ ምሥጢር ነው፡፡
"ከጥምቀት በኋላ" የተባለውም በጥምቀቱ ጊዜ ከአዳም የወረሰውን እርሱም
የሠራው ኃጢአት ሁሉ የተሠረየለት ስለሆነ ነው፡፡

www.ethiopianorthodox.org

የምሥጢረ ንስሐ አመሠራረት

ምሥጢረ ንስሐን የመሠረተ ራሱ ጌታችን ነው፡፡ ለሰው ልጆች አዛኝ የሆነው መድኃኔ ሰብእ ክርስቶስ የኛን ኃጢአት ሁሉ በሰውነቱ ተሸክሞ በሕማሙና በሞቱ አንድ ጊዜ አድኖናል፡፡ ይህንንም ጸጋ በምሥጢረ ጥምቀት አ ግኝተነዋል፡፡ ከዚያም በኋላ ለምንፈጽመው በደል ማስተሥረያ እንዲሆነን ለሐዋርያቱና እነርሱንም ለሚተኩት ካህናት ሥልጣንን በመስጠት ምሥጢረ ን ስሐን መሥርቶልናል፡፡ ኃጢአትን የማስተሥረይ ሥልጣን የእግዚአብሔር ብቻ ሲሆን፥ ለእኛ ጥቅምና ደኅንነት ሲል ይህን ሥልጣን ለቤተ ክርስቲያን አ ገልጋዮች ለጴጥሮስና ለሐዋርያት ተከታዮች ሰጥቷል፡፡ ቅዱስ ጴጥሮስ ስለ እው ነተኛው እምነት ከመሰከረ በኋላ ሥልጣነ ክህነትን ማለት የመንግሥተ ሰማያትን ቁልፍ ክርስቶስ ሰጥቶታል፡፡ እንዲህም ብሎታል፦ "የመንግሥተ ሰማያትንም መክፈቻዎች እሰጥሃለሁ በምድር የምታሥረው ሁሉ በሰማያት የታሠረ ይሆናል፥ በምድርም የምትፈታው ሁሉ በሰማያት የተፈታ ይሆናል" (ማቴ.16፥19)፡፡

እንደዚሁም ይህን ሥልጣን ለሌሎች ሐዋርያት ሰጥቷቸዋል፡፡ " እውነት እላችኋለሁ፥ በምድር የምታሥሩት ሁሉ በሰማይ የታሠረ ይሆናል፥ በምድርም የምትፈቱት ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል" (ማቴ.18፥18)፡፡ ከትንሣኤው በኋላም የትንሣኤ ዕለት ለሦስተኛ ጊዜ ኃጢአት የማስተሥረይ ሥልጣን ሰጥቶ በመንፈስ ቅዱስ ስጦታ አረጋግጦላቸዋል፥ አትሞላቸዋል፡፡ "አብ እንደ ላከኝ እኔ ደግሞ እልካችኋለሁ አላቸው፡፡ ይህንንም ብሎ እፍ አለባቸውና፦ መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ፡፡ ኃጢአታቸውን ይቅር ያላችኋቸው ሁሉ ይቀርላቸዋል፤ የያዛችሁባቸው ተይዞባቸዋል አላቸው" (ዮሐ.20፥21-23)፡፡

እንግዲህ ኃጢአትን የማስተሥረይ ሥልጣን ለእነርሱ የተሰጠ ስለሆ ነ በሐዋርያት እግር ለተተኩት ለቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ለካህናት ኃጢአ ታችንን ከመናዘዝ ቸል አንበል፡፡ የአንዳንድ ችግረኞች ካህናትንም ሁኔታ በማየት በንቀት ዓይን ማየቱን እንተው፡፡ ይህ የዓለማዊ ሰዎች አጉል ስሜታዊ አመለካከት ስለሆነ ከዚህ እንራቅ፡፡ ይልቅስ ሥልጣንን የሰጣቸውን እግዚአብሔርን አምነን፥ በትኅትና መንፈስ ሆነን ኃጢአታችንን ሥልጣነ ክህነት ላላቸው ቀሳውስት ተናዝዘን የኃጢአትን ሥርየት ማግኘት ታላቅ ጸጋ መሆኑን ተረድተን የምሥጢረ ንስሐን ሥርዓት መፈጸም ይጠቅመናል፡፡ ከራሳችን ሐሳ ብና ስሜት ይልቅ ለእግዚአብሔር ቃል መታዘዝ ይበልጣል፡፡

በኃጢአት ሥርየት አምኖ ንስሐ መግባት

ንስሐ የሚገባ ሰው በቅድሚያ ንስሐ በመግባት ኃጢአት ሁሉ እን ደሚሠረይና እንደሚደመሰስ ማመን አለበት፡፡ "ኃጢአታችሁ ይደመሰስ ዘን ድ ንስሐ ግቡ ተመለሱም" ተብሎ ተጽፏልና (የሐዋ.ሥራ 3፥19)፡፡ እግዚአ ብሔር ንስሐ በሚገቡ ሰዎች ደስ ይለዋል፡፡ ክርስቶስ ኃጥአንን እንጂ ጻድቃንን ለመጥራት እንዳልመጣ እርሱ ራሱ ተናግሯል (ማቴ.9፥13)፡፡ እውነተኛው ጠባቂያችን እረኛችን ክርስቶስ ዘጠና ዘጠኙን በጐች ትቶ የጠፋችውን አንዲት በግ እንደ ፈለጋትና ባገኛትም ጊዜ በጫንቃው ተሸክሞ ወደ ቤቱ እንዳመጣትና ታላቅ ደስታም እንዳደረገ በምሳሌ አስረድቶናል፡፡ እንዲህም አለ፦ "ንስሐ ከማያስፈልጋቸው ከዘጠና ዘጠኝ ጻድቃን ይልቅ ንስሐ በሚገባ በአንድ ኃጢአ ተኛ በሰማይ ደስታ ይሆናል" (ሉቃ.15፥1-7)፡፡ የአንድ ኃጢአተኛ መመለስ በእግዚአብሔር መላእክት ፊት ታላቅ ደስታን ያስከትላል (ሉቃ.15፥10)፡፡ እን ግዲህ እግዚአብሔር ንስሐ የሚያስፈልገንን እኛን ኃጢአተኞችን ለመቀበልና ይቅር ለማለት ምን ያህል ደስ [illegible]

ነታችን መፍቀሬ ንስሐ ከባቴ አበሳ፥ ተወካፌ ንስሐ ወሠራዬ ኃጢአት መሆ ኑን ማመን ይኖርብናል፡፡

አንድ ንስሐ የሚያስፈልገው ሰው በደሌ ብዙ ነው ከእግዚአብሔር ይቅርታን አላገኝም በማለት ያለንስሐ ዝም ብሎ መቀመጥ በገዛ ፈቃዱ ከቀቢጸ ተስፋ ጉድጓድ ውስጥ እንደ መውደቅ ስለሚቆጠር በነፍሱ ላይ የሚያስከትለው አደጋ እጅግ ከፍተኛ ነው፡፡ ለሰው ልጆች የማይሠረይ ኃጢአ ት አንድ ብቻ ነው፤ ሌሎች ኃጢአቶች ሁሉ ምንም ከባድ ወንጀሎች ቢሆኑም እንኳ ይሠረያሉ፡፡

"ስለዚህ እላችኋለሁ፥ ኃጢአትና ስድብ ሁሉ ለሰዎች ይሠረይላቸዋል፥ ነገር ግን መንፈስ ቅዱስን ለሰደበ አይሠረይለትም፡፡ በሰው ልጅ ላይ ቃል የሚናገር ሁሉ ይሠረይለታል፤ በመንፈስ ቅዱስ ላይ ግን የሚናገር ሁሉ በዚህ ዓለም ቢሆን ወይም በሚመጣው አ ይሠረይለትም" (ማቴ.12፥31-32)፡፡ይህም ማለት የእግዚአብሔርን ፍቅር ማቃለል፥ የክርስቶስን የማዳን ሥራ መቃወም፥ የመንፈስ ቅዱስን የምሕረትና የይቅርታ ጸጋ መሳደብ ስለሆነ ዲያብሎስ ከፈጸመው ኃጢአት እጅግ የከፋ መሆኑን መናገር ነው፡፡ ለእንዲህ ዓይነቱ ኃጢአት ሥርየት የለም፡፡ ከዚህ ከተጠቀሰው በስተቀር ለማናቸውም በደል ይቅርታ ይደረጋል፡፡ በሰው ልጅ ላይ እንኳ ቃል የሚናገር ይሠረይለታል ተብሏልና፡፡

እንግዲህ ኃጢአታችሁ ምንም ከባድ ቢሆን ሥርየትን እንደምታገኙና ከበደላችሁም እንደምትነጹ አምናችሁ በንስሐ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ አ ለባችሁ፡፡ "ኃጢአታችሁ እንደ አለላ ብትሆን እንደ አመዳይ ትነጻለች፤ እንደ ደምም ብትቀላ እንደ ባዘቶ ትጠራለች (ኢሳ.1፥18)፡፡ ጻድቅ ሰባት ጊዜ ይወድቃል ይነሣልም የተባለውን እያስታወስን በቀቢጸ ተስፋ የወደቀውን ስሜታችንን በማነሣሣት፥ በአጉል አስተሳሰብ የፈዘዘውን አእምሮአችንን በማ ነቃቃት፥ በክፉ ልማዳችን የደነዘዘውን ጉልበታችንን በማበረታታት ንስሐ ለመግባት መዘጋጀት ይኖርብናል (ምሳሌ. 24፥16፤ ዕብ.12፥12-17)፡፡

ንስሐ በሦስት ነገሮች ይፈጸማል

እንግዲህ ንስሐ ገብተን፥ የኃጢአት ሥርየት አግኝተን፥ ከሰውና ከእግዚአ ብሔር ጋር ታርቀን፥ በጽድቅ ጐዳና ለመራመድና በደኅንነት ጸጋ ለመኖር እን ድንችል ቢያንስ ሦስት ነገሮችን መፈጸም አለብን፡፡ በመጀመሪያ የንስሐ ኀዘን ማለት እውነተኛና ልባዊ ጸጸት በቅድሚያ እንዲኖረን ያስፈልጋል፡፡ ሁለተኛው ኑዛዜ ሲሆን፥ ሦስተኛው ደግሞ ስለኃጢአታችን የሚሰጠንን የንስሐ ቅጣት የሚመለከት የቀኖናን ሥርዓት መፈጸምና እንደዚሁም በካህኑ በኩል የምናገኘው የፍትሐት ጸጋ ነው፡፡

የንስሐ ኀዘን

ንስሐ የሚገባ ሰው በመጀመሪያ ኃጢአቱን እያስታወሰ፥ ሰውንና ፈጣሪውን መበደሉን እያሰበ የሚያደርገው ኀዘን ወደ ንስሐ የሚወስድ እውነተኛ ኀዘን ስለሆነ ኀዘኑን እግዚአብሔር ይቆጥርለታል፡፡ "የሚያዝኑ ብፁዓን ናቸው፥ መጽናናትን ያገኛሉና" የተባለው የራሳቸውንና የሌላውን ኃጢአት እያሰቡ የሚያዝኑትን ተነሣሕያን ያመለክታል (ማቴ.5፥4)፡፡ ንሥሐ ማለት ፀፀትን የሚያመለክት ቢሆንም ቁጭትና ቅንዓት የሞላበት የዓለማዊ ፀፀት ሳይሆን እው [illegible] መሆኑን በቅድሚያ መገንዘብ ይኖርብናል፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ስለ እውነተኛው ኀዘን ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንደሚከተለው ያስተምረናል፡፡ "አሁን ለንስሐ ስላዘናችሁ ደስ ብሎኛል እንጂ ስላዘናችሁ አይደለም፤ በምንም ከእኛ የተነሣ እንዳትጐዱ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ አዝናችኋልና፡፡ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ የሆነ ኀዘን ፀፀት የሌለበትን፥ ወደ መዳን የሚያደርሰውን ንስሐ ያደርጋልና፤ የዓለም ኀዘን ግን ሞትን ያመጣል" (2ኛቆሮ.7፥9-10)፡፡ እንግዲህ እውነተኛውን ኀዘን ከእንባው ጋር አድርጐ በንጹሕ ልቡናና ጸሎት ለእግዚአብሔር በማቅረብ ተነሳሒው እንደገና ላለመበደል መወሰን ይኖርበታል፡፡ ውሳኔውንም ለመፈጸም የሚያስችለውን የመንፈስ ቅዱስን ረድኤት ለማግኘት ተነሳሒው ሁልጊዜ ተግቶ መጸለይ አለበት፡፡

ኑዛዜ

ከዚህ ቀጥሎ ተነሳሒው ኃጢአቱን ሥልጣነ ክህነት ላለው ካህን ይናዘዛል፡፡ ኑዛዜ ማድረግ በቅዱሳት መጻሕፍት የታዘዘ ነው፡፡ "ከነዚህም ነገሮች በአንዲቱ በደለኛ ሲሆን፥ የሠራውን ኃጢአት ይናዘዛል፡፡ ስለ ሠራው ኃጢአት ለእግዚአብሔር የበደል መሥዋዕት ያመጣል፤. . . ካህኑም ስለ ኃጢአቱ ያስተሠርይለታል፡፡ . . . እርሱም ይቅር ይባላል" (ዘሌ.5፥5-6 እና 10)፡፡ ከዚህ ጥቅስ የኃጢአት ሥርየት ለማግኘት ለካህን መናዘዝ እንደሚገባን እንማራለን፡፡ ስለዚህ ኃጢአታችንን ለአናዛዡ ካህን ከበደሉ ዓይነትና ሁኔታ ጋር መናገርና ማስረዳት ይገባል፡፡ ስንናዘዝም ከእንባና ከፀፀት ጋር ሆነን ከካህኑ ጋር እግዚአብሔር አብሮ እንደሚሰማን አምነን በእውነት መናገር ያስፈልጋል፡፡ በሽታውን የሰወረ መድኃኒት አያገኝም ተብሏልና ለነፍስ ቁስል ሐኪም ለሆነው ለካህኑ ኃጢአታችንን ከሰወርን ለነፍስ የሚሆነውን ፈውስ ለማግኘት አንችልም፡፡

"ኃጢአቱን የሚሰውር አይለማም፤ የሚናዘዝባትና የሚተዋት ግን ምሕረትን ያገኛል" ተብሎ ተጽፏልና (ምሳ.28፥13)፡፡ የጌታ ወንድም ያዕቆብ የተባለውም ይኸንኑ ያስተምረናል፡፡ "እርስ በርሳችሁ በኃጢአታችሁ ተናዘዙ፥ ትፈወሱም ዘንድ እያንዳንዱ ስለ ሌላው ይጸልይ፤ የጻድቅ ሰው ጸሎት በሥራዋ እጅግ ኃይል ታደርጋለች" (ያዕ. 5፥16)፡፡

እርስ በእርሳችን በቂም በቀል ሳንያያዝ የበደልነውን እየካሥን፥ የበደለንንም ይቅር እያልን ብንናዘዝና የሰማዩ አባታችንንም በጸሎት ብንጠይቀው ምሕረትንና ፈውስን ይሰጠናል፡፡ ነገር ግን እኛ ማንንም አልበደልንም፥ ኃጢአትም የለብንም ብንል እግዚአብሔርን ሐሰተኛ ማድረጋችን ስለሆነ እንጠንቀቅ፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ እንዳለው፦ "ኃጢአት የለብንም ብንል ራሳችንን እናስታለን፥ እውነትም በእኛ ውስጥ የለም፡፡ በኃጢአታችን ብንናዘዝ ኃጢአታችንን ይቅር ሊለን ከዓመፃም ሁሉ ሊያነጻን የታመነና ጻድቅ ነው፡፡ ኃጢአትን አላደረግንም ብንል ሐሰተኛ እናደርገዋለን ቃሉም በእኛ ውስጥ የለም" (1ኛዮሐ.1፥8-10)፡፡

ፍትሐትና ቀኖና

እንግዲህ ተነሳሒው በእውነት ኃጢአቱን አውቆ ለካህኑና በስውርም ለሚያየውና ለሚሰማው ለእግዚአብሔር ከተናዘዘ በኋላ ከካህኑ ሁለት ነገሮችን ይቀበላል፡፡ እነርሱም ፍትሐትና ቀኖና ናቸው፡፡ ፍትሐት ማለት ከኃጢአት እሥራት የሚፈታበት ነው፡፡ ቀኖና ማለት ለኃጢአቱ ምክርና ተግሣጽ የሚያገኝ በትን፥ የንስሐ ቅጣት የሚቀበልበ[illegible]

የሚያመለክት ነው፡፡ ፍትሐት የሚሰጠው ካህኑ የንስሐውን የጸሎት ሥነ ሥርዓት ከፈጸመ በኋላ "እግዚአብሔር ይፍታ" ሲል ተናዛዡ ወይም ተነሳሒው ከኃጢአቱ እሥራት ይፈታል፥ ከእግዚአብሔርም ይቅርታን ያገኛል፡፡ ንስሐ የገባው ሰው ከኃጢአቱ ተፈትቶ ከእግዚአብሔር ጋር መታረቁ ታላቅ ጸጋ ነው፡፡

ለኃጢአታችን ሥርየት እንደዚህ ዓይነቱን ቀላል መንገድ ስላዘጋጀልን ክርስቶስን ማመስገን ይገባናል፡፡ ብዙ ሳንደክም ወንድማችንና አባታችን ለሆነው ካህን በመናዘዝና ምክሩንና ቀኖናውን በመቀበል በኃጢአት ከሚመጣብን የዘላለም ቅጣት መዳናችን እጅግ ደስ የሚያሰኝ ነው፡፡ ይህንንም ሥልጣን ለካህናት የሰጣቸው እርሱ ክርስቶስ እንደሆነ ከላይ ተገልጿል፡፡ እንግዲህ ፍትሐት የተቀበለ ተነሳሒ ሁሉ ኃጢአቱ በሙሉ የተሠረየለት ስለሆነ ከዘላለም የሞት ቅጣት ነፃ ይሆናል፡፡

ምንም እንኳ ተነሳሒው ከዘላለም የሞት ቅጣት ቢድን፥ ዓይነቱና መጠኑ የተለያየ ጊዜያዊ ቅጣት መቀበል ይገባዋል፡፡ ይህም የንስሐ ቀኖና ይባላል፡፡ ጊዜያዊ ቅጣት ወይም ቀኖና ያስፈለገበት ምክንያት ኃጢአት መሥራት ምን ያህል አደገኛ እንደሆነ ለተነሳሒው ለማሳሰብና ዳግመኛ እንዳይበድል ለማስጠንቀቅ እንዲሁም ደግሞ ሥጋን በመገሠጽ ለነፍሱ የጽድቅንና የደኅንነትን ጉዳና ለማስተማር ነው፡፡

ምንጊዜም ፍቅሩና ምሕረቱ ከእኛ ጋር ቢሆንም እግዚአብሔር በአባትነቱ ላጠፋነው ጥፋት በጊዜያዊ ቅጣት ይቀጣናል፡፡ መልካም አባት ልጁን እንደሚገሥፅና እንደሚቀጣ ዓይነት ይቀጣናል (ዕብራ.12፥5-11)፡፡ እንግዲህ ያልተገራ ልቡና ካለን ለእግዚአብሔር በማስገዛት የኃጢአታችንንም ቅጣት በደስታ በመቀበል የበለጠ ጸጋና ረድኤትን እናገኛለን፡፡ "በዚያን ጊዜ ያልተገረዘው ልባቸው ቢዋረድ፥ የኃጢአታቸውንም ቅጣት ቢቀበሉ፥ እኔ ለያዕቆብ የማልሁትን ቃል ኪዳኔን አስባለሁ . . . ምድሪቱንም አስባለሁ" ተብሎ ተጽፏልና (ዘሌዋ.26፥41-42)፡፡

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም በዝሙት የተከሰሰውን የቆሮንቶስን ሰው በሥጋው እንዲቀጣ ፈርዶበታል፡፡ "እንደዚህ በሠራው ላይ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አሁን ፈርጀበታለሁ፤ . . . መንፈሱ በጌታ በኢየሱስ ቀን ትድን ዘንድ እንደዚህ ያለው ለሥጋው ጥፋት ለሰይጣን እንዲሰጥ ፍርዴ ነው" (1ኛቆሮ.5፥1-5)፡፡ ይኸው ሐዋርያ ለሁለተኛ ጊዜ በጻፈው መልእክቱ ከላይ የተጠቀሰው የቆሮንቶስ ሰው ቅጣቱ የሚበቃው ስለሆነ ማኅበረ ክርስቲያኑ ይቅርታ እንዲያደርግለት ጠይቋል፡፡

"እንደዚህ ላለ ሰው ይህ ከእናንተ የምትበዙት የቀጣችሁት ቅጣት ይበቃዋልና እንደዚህ ያለው ከልክ በሚበዛ ኀዘን እንዳይዋጥ፥ ይልቅ ተመልሳችሁ ይቅር ማለትና ማጽናናት ይገባችኋል፡፡ ስለዚህ ከእርሱ ጋር ፍቅርን እንድታጸኑ እለምናችኋለሁ፤ ስለዚህ ደግሞ ጽፌ ነበርና፤ . . . " (2ኛቆሮ.2፥6-11)፡፡ እንግዲህ የሐዋርያውን ምክር ሰምተን፥ ዛሬ የምንገኘው ክርስቲያኖችም በበደላችን ምክንያት ካህኑ የሚሰጠንን ምክርና ተግሣፅ አዳምጠን የንስሐውንም ቅጣት ማለት ቀኖናውን ተቀብለን በደስታ ብንፈጽመው መንፈሳዊ ደኅንነታችን ይጠበቃል፤ መንፈሳዊ ግዴታችንንም እንወጣለን፡፡

በቤተ ክርስቲያናችን ሥርዓት ቀኖና የሚሰጠው እንደ ተነሳሒው የኑሮ ሁኔታና የኃጢአት ዓይነትና ሁኔታ ታይቶ ነው፡፡ ካህኑ የተነሳሒውን የኑሮ ሁኔታና ያጋጠመውንም ፈተና በማስመልከት ምክርና ትምህርት ይሰጠዋል፡፡ እንደ መልካም የነፍስ ሐኪም እንደ በሽታው ሁኔታ፥ ካህኑ አስፈላጊውን መንፈሳዊ መድኃኒት ይሰጣል፡፡ የቀኖና አሰጣጥ መንገዱና ዓይነቱ ብዙ ነው፡፡ ለአንዳንዱ [illegible] የቃል ምክርና ተግሣፅ ብቻ የሚበቃው አለ፡፡ ለሌላው ጾም ብቻ ወይም [illegible] ይሰጠዋል፡፡ ልዩ የንስሐ ጸሎት፥ ምጽዋት፥ ለተበደለው

www.ethiopianorthodox.org

ወገን ካሣ መክፈል፥ ለችግረኞች አገልግሎት መስጠት፥ አስፈላጊም ከሆነ ለተወሰነ ጊዜ ከቁርባን መለየት ወይም ልዩ ልዩ አስቸጋሪ ነገሮችን መፈጸም ወይም ለቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊና ማኅበራዊ ኑሮ የሚጠቅሙ የጉልበትም ሆነ የአእምሮ ሥራ መሥራትና የመሳሰሉት ሁሉ ከቀኖና ውስጥ ይቆጠራሉ።

እንግዲህ የሚሰጠንን ቀኖና ያለ ቅሬታ በደስታ ተቀብለን ብንፈጽመው ለነፍሳችንም ለሥጋችንም የሚጠቅም ጸጋና በረከትን እናገኛለን። እንዲያውም "ሞት የማይገባውን ኃጢአት" ያደረጉትን ዘመዶቻችንና ባልንጀሮቻችንን ሁሉ እያሰብን፥ በጸሎትም እየማለድን፥ እነርሱንም ንስሐ እንዲገቡ እየመከርን፥ በገዛ ፈቃዳችን ካህኑ ለራሳችን ከሰጠን ቀኖና በመጨመር ብንፈጽመው በኃጢአት ለተጐዱት እኅቶችና ወንድሞች የእግዚአብሔርን ምሕረት እንደሚያስገኝላቸው አያጠራጥርም። እንደዚህ አድርጐ ስለ ባልንጀራው ደኅንነት እግዚአብሔርን ለሚለምን ሰው ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ እንዳለው "ሞትም የማይገባውን ኃጢአት ላደረጉት ሕይወት ይሰጥለታል" (1ኛዮሐ.5፥16)።

የንስሐ ጸጋ

እንግዲህ ቀላል መስሎ በሚታየው የምሥጢረ ንስሐ ሥርዓት ማለት በሚፈጸመው ጸሎት፥ በሚደረገው የልብ ኀዘንና እንባ፥ በሚሰማው ኑዛዜ፥ ካህኑ በሚሰጠው ፍትሐትና ቀኖና አማካኝነት ከፍተኛ ጥቅም ያለውን የማይታየውን የእግዚአብሔርን ጸጋ እናገኛለን። ከሰውና ከእግዚአብሔር ተጣልቶ ከመኖርና ከዘላለም ቅጣት እንድናለን። የኃጢአት ሥርየትንና ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅን እናገኛለን። በውኑ ሰው ከፈጣሪው ጋር ከመታረቅ የበለጠ ምን ነገር አለ? ለሰው የሚጠቅሙ ሌሎች ነገሮች ሁሉ ከእርቅ በኋላ የሚገኙ ናቸውና።

ንስሐ መግባት ራሱ እንደ ጸጋ ይቆጠራል። በንስሐ የምንቀበለው ቀኖና ችግር ያለበትም ቢሆን ለሚበልጠው ጸጋ ያበቃናል። በዚህ ዓለም ሳለን የምንቀበለው ትንሹ መከራ ከዘላለም ሥቃይ ያድነናል። ስለዚህ ስለ ንስሐ የምንቀበለውን መከራ እንደ ጸጋ አድርገን በደስታ እንድንቀበለውና ከክርስቶስም ለምናገኘው ለበለጠና ለዘላለማዊ ጸጋ እንድንዘጋጅ ቤተ ክርስቲያን ለተነሳሒያን ልጆቿ ሁሉ መምከርን አታቋርጥም።

ምሥጢረ ንስሐ ስለ ኃጢአታችን መከራን በፈቃዳችን እንድንቀበለው ያስተምረናል። ስለ ኃጢአታችንም ልዩ ልዩ ጸዋትወ መከራ የተቀበለውን ክርስቶስን ያሳስበናል። ከእርሱም መከራ ጋር እንድንተባበርና በምሥጢረ ጥምቀትም ከሕማሙና ከሞቱ ጋር አንድ መሆናችን የሚነገረው ከኃጢአት መለየታችንን ለማመልከት ነበር። ነገር ግን በኃጢአት በመሰነካከል በጥምቀት ያገኘነውን ጸጋ እንዳናጣ ንስሐ የጥምቀትን ጸጋ ያድስልናል፤ ያጠናክርልናል። በእግዚአብሔር ጸጋ ውስጥ ጸንተን እንድንኖር የሚረዳን በምሥጢረ ንስሐ የምናገኘው ጸጋ ነው።

7. ምሥጢረ ቀንዲል

ትርጉም

ምሥጢረ ቀንዲል ማለት ካህኑ ለታመመው ክርስቲያን በሚያደርገው ጸሎትና በሚሰጠው ቡራ[illegible] በእግዚአብሔር ጸጋ የማገኘውን የሥጋና የነፍስ ፈውስ የሚያመለክት ምሥጢር

ነው። ከሥጋ ፈውስ ጋር የኃጢአት ሥርየትም የሚገኝበት በመሆኑ እጥፍ ድርብ ጸጋን የሚያሰጥ ምሥጢር ነው። "ቀንዲል" የሚለው ቃል ቀጥተኛ ትርጉሙ "በዘይት የሚበራ መብራት ወይም ማብሪያ" ማለት ሲሆን በመጽሐፈ ቀንዲል መሠረት በታመመው ሰው አጠገብ ሥርዓተ ጸሎቱ ሲፈጸም የሚበራውን መብራት ያመለክታል።

ምሥጢረ ቀንዲል ለሕሙማን ሁሉ አይፈጸምም። እንደ ምድራዊ የሕክምና ሥራ መታየትም የለበትም። ለሥጋ ፈውስ ብቻ የሚደረግ የመድኃኒት ዓይነት አድርጐ መገመት አይገባም። የታመመው ሰው ምሥጢረ ቀንዲል የሚቀበለው የሥጋውን መዳን ብቻ ሳይመለከት የነፍሱን መዳን በማስቀደም ያሰበ እንደሆነ ነው። ስለዚህ ቀንዲል ከንስሐና ከቅዱስ ቁርባን ጋር አብሮ የሚፈጸም እንጂ በተናጠል ብቻውን መፈጸም እንደሌለበት ምእመናን ሁሉ በቅድሚያ ማወቅ ይኖርባቸዋል። በጽኑ ሕመም ተይዞ ሞቱን የሚጠባበቅ ሁሉ የተጠቀሱትን ሦስቱን ማለት የንስሐን፥ የቀንዲልንና የቁርባንን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን መፈጸም ይገባዋል።

የምሥጢረ ቀንዲል አመሠራረት

ይህ ምሥጢር ጌታችን ለሐዋርያት ድውያንንም እንዲፈውሱ፥ ሙታንን እንዲያስነሡ፥ ለምጻሞችን እንዲያነጹ፥ አጋንንትን እንዲያስወጡ፥ የሕዝቡንም ኃጢአት እንዲያስተሠርዩ ሥልጣን በሰጣቸው ጊዜ የተመሠረተ መሆኑን እናምናለን (ማቴ.10፥8፤ 18፥18)። " አሥራ ሁለቱንም ወደ እርሱ ጠራ ሁለት ሁለቱንም ይልካቸው ጀምር፥ በርኩሳን መናፍስትም ላይ ሥልጣን ሰጣቸው፥ . . . ወጥተውም ንስሐ እንዲገቡ ሰበኩ፥ ብዙ አጋንንትንም አወጡ፥ ብዙ ድውዮችንም ዘይት እየቀቡ ፈወሷቸው" (ማር.6፥7 እና 12-13)። እንግዲህ ከዚህ ጥቅስ የምንማረው ቅብዐ ዘይት እየቀቡ ድውያንን መፈወስ በጌታ ትእዛዝ በሐዋርያት የተጀመረ መሆኑን ነው። ስለዚህም ምሥጢረ ቀንዲል ከሰባቱ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን እንደ አንዱ ተቆጥሯል።

ምሥጢረ ቀንዲል እንደ አንድ ታላቅ የቤተ ክርስቲያን ምሥጢር የተቆጠረበት ምክንያት ከሥጋ ፈውስ ጋር የነፍስም ጤንነት ማለት ከኃጢአት ደዌ የመፈወስም ኃይል ስላለው እንደሆነ ከላይ አመልክተናል። ይኸንንም ከያዕቆብ መልእክት ለመገንዘብ እንችላለን። "ከእናንተ የታመመ ማንም ቢኖር የቤተ ክርስቲያንን ቀሳውስት ወደ እርሱ ይጥራ፤ በጌታም ስም እርሱን ዘይት ቀብተው ይጸልዩለት። የእምነትም ጸሎት ድውዩን ያድናል ጌታም ያስነሣዋል፤ ኃጢአትንም ሠርቶ እንደሆነ ይሠረይለታል" (ያዕ.5፥14-15)። ዛሬም በቤተ ክርስቲያናችን ይህን ሥርዓት በመከተል ካህኑ የታመሙትን ምእመናን በመጠየቅ፥ ሥርዓተ ጸሎቱን በማድረስና ቅብዐ ቅዱስን በመቀባት ከሥጋ ደዌያቸው እንዲፈወሱ እግዚአብሔርን ይለምናል፥ ኃጢአታቸውንም ያስተሠርይላቸዋል።

ለነፍስና ለሥጋ ስለሚሰጠው የፈውስ ጸጋ ግንኙነት

እንደ ሌሎቹ ምሥጢራት፥ ምሥጢረ ቀንዲልም በሚታይ አፈጻጸም ወይም ሥርዓት የማይታየውን ጸጋ ያስገኛል። ቀላል መስሎ በሚታየው ቅብዐ ቅዱስ፥ በካህኑም ሥርዓተ ጸሎት የማይታየው የነፍስና የሥጋ ፈውስ ይሰጣል። ይህም ሊገኝ የሚችለው የታመመው ሰውና ቤተሰቦቹ በንስሐና በእምነት ተዘጋጅተው ከእግዚአብሔር ምሕረትን ደጅ እየጠኑ በመጠባበቅና ክርስቲያናዊ [illegible] ነው። ምክንያቱም ሥጋና ነፍስን የፈጠረ፥ መዳንንም

www.ethiopianorthodox.org

የሚሰጥ እርሱ ፈጣሪያችን የሕመምተኛውን የሥጋ ፈውስ ብቻ ሳይሆን የቤ ሰቡን ሁሉ የነፍስ መዳን ስለሚፈልግ ነው፡፡ እርሱ ሲፈቅድ በሽታው በመ ሊድን ይችላል፡፡ አንዳንድ ጊዜም የማይድንበት ምክንያት አለው፡፡ እንዲህ የሚሆነው እግዚአብሔር ባወቀ የታመመውን ሰው ለመጉዳት ሳይሆን በነፍሱ የሚድንበትን ሁኔታ ለማመቻቸት ይሆናል፡፡ እግዚአብሔር የሁላችንም አባ ነው፡፡ ያጠፉትንም ልጆች ይገሥፃል፡፡ እርሱ ባወቀ የነፍስን ኃጢአት በሥ ላይ በሽታን ወይም ሌላን መከራ በማምጣት ይቀጣናል፡፡ በስውር የሚያ እግዚአብሔር አባታችን የነፍስ አባታችንና አምላካችን ስለሆነ ሰው በማያውቀ ምሥጢር የንስሐ ቀኖና ይሰጠናል፡፡ እስከንጨርስም ይጠብቀናል፡፡ ጊዜ ሲደርስ፣ ፈቃዱም ሲሆን ይፈውሰናል፡፡

እርሱ ባለቤቱ የነፍሳችንን ደኅንነት ከሥጋችን ይልቅ አብልጦ ስለሚያስብ ስለ ሥጋችን መታመም እምብዛም መጨነቅ አያስፈልግም፡፡ "<u>በሥጋ መከራን የተቀበለ ኃጢአትን ትቷልና</u>" (1ኛጴጥ.4፥2) በማለ ሐዋርያው ጴጥሮስ እንዳስተማረን ከኃጢአት በሽታ የምንላቀቅበትን በመጀመሪ ማሰብ ይኖርብናል፡፡ የነፍሳችንን ጤንነትና ደኅንነት ካገኘን በኋላ ሌላው በሁለተኛ ደረጃ የሚታይ ይሆናል፡፡ የሥጋ መከራ ለነፍሳችን የሚጠቅመው መከራን እንደ ጸጋ ቆጥረን ለነፍሳችን የሚያስፈልገውን መልካም ነገር ሁሉ በመፈጸም እንደሆነ መገንዘብ ይኖርብናል፡፡

እንግዲህ በደዌ ዳኝነት በአልጋ ቁራኝነት የምንገኝ ሕሙማን ሁሉ በሀ ኔታችን ተስፋ ሳንቆርጥ መከራውን በትዕግሥትና በአኰቴት መቀበል አለብን፡፡ እንዲያውም በመጠኑም ቢሆን የኢዮብ ጸጋና በረከት ተካፋዮች በመሆናችን ደስ ሊለን ይገባል፡፡ የንስሐ አባታችንንም በመጥራትና ጸሎተ ቀንዲልም እንዲያደ ሱልን መዘጋጀትና ኃጢአታችንንም መናዘዝ ከኃጢአት ደዌ ያድነናል፡፡ በካህን ጸሎትና መንፈሳዊ ምክር ሕመምተኛው የመንፈስ እርካታን በማግኘት የሥጋ ሕመሙም እየቀለለት ሊሄድ ይችላል፡፡

መቼም ሰው እግዚአብሔርን የሚያስበውና ዕለተ ሞቱን የሚያስታውሰው መከራ ሲገጥመው ወይም በበሽታ ሲያዝ ስለሆነ ይህንን አጋጣሚ ለነፍሳችን ጥቅም እንድናውለው በጥበበ እግዚአብሔር የተዘጋጀ እንደሆነ እናስተውላለን፡፡ በዚህን ጊዜ የሞት ፍርሃትና የሐሳብ ሁከት ሲያጋጥመን ስለ ነፍሳችን ደኅንነት ማሰብ እንጀምራለን፡፡ ስለዚህ ሕሙማን ሁሉ ምሥጢረ ቀንዲልን እየፈጸሙና ኃጢአታቸውንም እየተናዘዙ ሥጋውና ደሙን ተቀብለው ቢጠብቁት የእግዚአብሔርን ጸጋና ምሕረት ያገኛሉ፡፡

ምሥጢረ ቀንዲል የሥጋ ፈውስ መስጠት አለ መስጠቱ ሳይሆን ቁም ነገሩ ሕመምተኛው ያጋጠመውን ሕመም በአኰቴት እንዲቀበለውና ከነፍስ ሕመምና ሞት እንዲድን ማድረጉ ነው፡፡ የሥጋ ሞትም ቢመጣ በነፍስ ሕያው ሆኖ ከክርስቶስ ጋር ያለ መከራና ሕመም መኖር እንደሚቻል የሚያስገነዝብ የተስፋ ጸጋ ከዚሁ ምሥጢር ይገኛል፡፡ ሕመሙንና መከራውን ከክርስቶስ ሕማምና ሞት ጋር በማስተባበር ሕመምተኛው ከጌታ ጋር ያለውን አንድነት ይገልጻል፡፡ ይህንንም በፈቃደኝነት ሲያደርገው ታላቅ መጽናናትን ከመንፈስ ቅዱስ ያገኛል፡፡ እስከ መጨረሻውም በመታገሡና እስከ ሞትም በፈጣሪው በመተማመኑ የሕይወት አክሊልን ይቀዳጃል፡፡

ክፍል ሦስት

ክርስቲያናዊ ሕይወትና ምግባር
... በእምነት በተስፋ በፍቅር ...

መግቢያ

እምነታችንን በጸሎተ ሃይማኖት ገለጽን፤ በእምነት የመዳናችንንም ጸጋ በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን አማካይነት በመንፈስ ቅዱስ እንደምናገኝ በምሥጢራት በተማር ተረዳን፡፡ እንግዲህ ክርስትና ሃይማኖታችን ስለ እምነትና ምሥጢራት በተማር ነው ትምህርትና እውቀት ብቻ የሚያከትም አይደለም፡፡ ምክንያቱም እምነት ያለ ምግባር ነፍስ እንደ ተለየው ሥጋ የሞተ ነውና (ያዕ.2፥26)፡፡ ስለዚህ በሦስተኛውና በመጨረሻው ክፍል፣ ክርስቲያናዊ ሕይወታችንና ምግባራችን፣ ክርስቶስ ቃሉን ሰምተን እንድናደርገው ባስተማረን ትምህርት፣ በግብር እንድን ከተለው ባሳየን አርአያና በሰጠን ምሳሌ መሠረት ምን መሆንና ምን ማድረግ እንደሚገባን እንመለከታለን፡፡ በክርስቶስ አምኖ የተጠመቀ እውነተኛ ክርስቲያን ሁሉ በሐዲስ ተፈጥሮ በክርስቶስ አርአያና አምሳል ተፈጥሯል፡፡ ይህም ማለት በክርስቶስ አዲስ ፍጥረት ሆኗል ማለት ነው (2ኛቆሮ.5፥17፤ ገላ.6፥15)፡፡ ስለሆ ነም እርሱን አብነት በማድረግ በጎውን ነገር ለመፈጸምና ትእዛዛቱን ለመጠበቅ ክርስቲያን ሁሉ ያልተቆጠበ ጥረት ማድረግ ይኖርበታል፡፡ ቅዱስ ጳውሎስ "ስለ እርሱ /ስለ ክርስቶስ/ መከራ ደግሞ ልትቀበሉ እንጂ በእርሱ ልታምኑ ብቻ አይደለም፤ በእኔ ያያችሁት አሁንም በእኔ እንዳለ የምትሰሙት፣ ያው መጋደል ደርሶባችኋልና" ያለውን በመከተል በክርስቶስ ስም መከራ እየተቀበልን ስለ ክርስቶስ ስንል መንፈሳዊ ተጋድሏችንን በትዕግሥት መቀጠል አለብን (ገላ.1፥29-30)፡፡ "የሚታገልም ሁሉ በነገር ሁሉ ሰውነቱን ይገዛል" ተብሏልና (1ኛቆሮ.9፥25) መንፈሳዊ ተጋድሏችን ዋጋ እንዳለው እንወቅ፡፡ ሆኖም ተጋድሏችን ስለ ክርስቶስ ብለን እንጂ እንዲሁ በከንቱ አቅጣጫና አመራር የሌለው መሆን የለበትም፡፡ ይኸው ሐዋርያ እንዳስተማረን "እኔ ያለ አሳብ እን ደሚሮጥ ሁሉ እንዲሁ አልሮጥም፣ ነፋስ እንደሚጐስም ሁሉ እንዲሁ አልጋ ደልም" ብሏል፡፡ ቀጥሎም "ነገር ግን ለሌሎች ከሰበክሁ በኋላ ራሴ የተጣልሁ እንዳልሆን ሥጋዬን እየጐሰምሁ አስገዛዋለሁ" ያለውን የክርስቲያናዊ ሕይወት መመሪያችን አድርገን እንከተለው፤ የሰበክነውንና የተሰበክነውን ያስተማርነውንና የተማርነውን በቃል ብቻ ሳይሆን በተግባርም መተርጐም የካህናትና የምእመናን ሁሉ ክርስቲያናዊ መብታችንና ግዴታችን ነው (2ኛ ቆሮ.9፥26-27)፡፡

ክርስቲያናዊ ሕይወት በክርስቶስ

ክርስቲያናዊ ሕይወታችን ዓላማውን የሚያውቀውና አቅጣጫውን የሚይ ...ምዕራፎችንም ቅርጹንና ይዘቱን፣ ዓይነቱንና ጥራቱን፣ ሚዛኑንና መስፈርቱን የሚ...ኘው በክርስቶስ ነው፡፡ ያለ ክርስቶስ በጨለማው ውስጥ አቅ

www.ethiopianorthodox.org

ጣጫውን ስቶ መንገዱን ትቶ እንደ ተጨነቀ ሰው መሆን ነው፤ ወይም በ⁞⁞ ምት ጨለማ. ያለ ሊቀ ሐመርና ያለ ኮምፓስ[68] የጉዞ መስመሯ ጠፍቶባት ወ ያና ወዲህ እንደምትንሳፈፍ መርከብ መምሰል ይሆናል፡፡ ያለ ሊቀ ሐመር (ያለ መርከቧ ኃላፊ መሪ) መርከቧ (ቤተ ክርስቲያኗ) በዚህ ዓለም ባሕር ላይ በግ ነሣው አውሎ ነፋስና ማዕበል ትባዝቃለች ትጨነቃለች ማለት ነው፡፡ ያለ ክርስቶስና ያለ ቅዱስ ወንጌሉ ሕይወታችን ዓላማና ግብ የሌለው ባ⁞ ኑሮ ይሆንብናል፤ ዕድሜያችንም በንዝሕላል ያልፋል፤ ያለ እርሱ ማኅበራ ኑሯችን በዚህ ዓለም ነፋስና ማዕበል ይዋጣል (ማቴ.14፥22-33፤ ማር.6፥45 51፤ ኤፌ.4፥12-16)፡፡ "ሐዳፌ ነፍስ፡- የነፍሳት መምር ... በመስቀ ትርክዛው" ማለት በመቅዘፊያው የሞት ባሕርን "እየቀዘፈ ነፍሳትን የሚያሻግር" እርሱ ክርስቶስ ብቻ ነው፡፡ "እለሰ አልቦሙ ሐዳፍ ይወድቁ ከመ ቈጽል ዘሰ አ ጥረየ ሐዳፌ የአምር ምሳሌ ወስውረ ነገረ እንዲል" (ስለ ሐዳፌ ነፍስ የት ሴውን ትርጓሜ ተመልከት)፡፡

ክርስቶስ ለሕይወታችን ትርጉም የሚሰጠን፥ ለመንገዳችን ብርሃን ሆ የሚያሳየን፥ የሃይማኖታችን መነሻና መድረሻ፥ የተስፋችንም አለኝታ እርሱ በመሆኑ ክርስቲያናዊ ሕይወታችን በእርሱ ላይ ተመሥርቷል፡፡ ከሥላሴ አ ላት አንዱ ወልድ ሰው በመሆኑ በሥጋም በነፍስም ከእርሱ ጋር ተዛምደን አን ድ ሆነናል፡፡ በእርሱም ከእግዚአብሔርና ከሰዎች ጋር አዲስ የዝምድና ግንኙነት ተጀምሯል፡፡ ስለሆነም የእግዚአብሔር አባትነትና የሰው ልጆች ወንድማማችነት ተመሥርቷል፡፡ በሐዲስ ተፈጥሮ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል አሮጌው ሰው ከአ ሮጌው አሳቡና ሥራው ጋር ቀርቶ አዲሱን ሰው ለብሷል፡፡ አዲሱ ሰው መን ግሥተ ሰማያት ለመግባት፥ የዘላለም ሕይወትን ለመውረስ ተመርጧል፡፡ እን ግዲህ ይህ ሁሉ ሊሆንና ሊደረግ የቻለው እኛን አድኖ በእኛ አድሮ ከእኛ ጋር በቅድስና ሕይወት አንድ ሆኖ ሊኖር አማኑኤል ክርስቶስ ሰው ሆኖ ወደዚህ ዓ ለም በመምጣቱ ነው፡፡

ስለዚህ ክርስቲያናዊ ሕይወታችን ፍጹም የሚሆነው የዘልማዱን አኗኗር ትተን ከክርስቶስ ጋር አንድ ሆነን በእርሱ ቅዱስ መንፈስ ሱታፌ ኖሮን በእር ሱና ስለ እርሱ ለእርሱ ብለን የምንሆነውና የምናደርገው የዘወትር ጥረትና መን ፈሳዊ ተጋድሎ ነው፡፡ ክርስቲያናዊ ሕይወት ማለትም ትርጉሙ ይኸው ነው፡፡ ክርስቲያናዊ ምግባርም ወይም በጎ አድራጎት በዚሁ ትርጉም ውስጥ ቢጠቃለልም በተለየ መንገድ በክርስቶስ ሆነን ለሌሎች የምናደርገውን የፍቅር ሥራ ውጤት ይመለከታል፡፡ ክርስቲያን መሆን ማለት ከልዩ ልዩ ዓለማዊና ሥጋዊ ነገሮች ተለይቶ በአንድ ልብ ተወስኖ ራስን ለክርስቶስ ብቻ አስገዝቶ በእርሱ ቅዱስ መንፈስ ተመርቶ ለቃሉ እየታዘዙ በመኖር በስሙ መከራውን በመታገሥ እስከ መጨረሻው በታማኝነት መጽናት ማለት ነው፡፡ ስለዚህ ነው ክርስቲያናዊ ሕይወታችንና ምግባራችን በሌላ እንግዳ ሕግና መመሪያ ሳይሆን በራሱ በክርስቶስና በክርስቶስ ቅዱስ መንፈስ መሆን እንዳለበት የምንመሰክረው፡፡ እኛ ክርስቲያን መስለን በመታየት ሳይሆን ሆነን በመገኘትና መሆናችንንም በመን ፈሳዊ ተጋድሎ በተግባር ስንገልጸው ነው፡፡ እንግዲህ ክርስቲያን መሆን ወይም አለመሆን እዚህ ላይ ነው ጥያቄው፡፡

[68] ኮምፓስ ማለት በባሕር ላይ ለሚጓዙ መ[illegible] ምድር ሰሜን ዋልታ የሚያመለክት የማግኔት መሣሪያ ያለበት ነው፡፡ በዚህም የተነሣ ሌሎች አቅ

የእግዚአብሔር ልጅ የሰው ልጅ የሆነው በአጭር ቁመት በጠባብ ደረት ተወስኖ እኛን አህሉ እኛን መስሉ ወደ እኛ የመጣው ለቤዛነትና ለአርአያነት ነው፡፡[69] በመጀመሪያ እኛን ለማዳን በመምጣቱ እግዚአብሔር ለሰዎች ያለው ፍቅር ምን ያህል ታላቅ እንደ ሆነና እግዚአብሔርም ራሱ ፍቅር መሆኑን ለማ ወቅና ለማመን አስችሎናል፡፡ ሁለተኛ፥ ለቅድስና ሕይወትና ለመልካም ሥነ ምግባር አብነት በመሆኑ እኛም እርሱን በግብር በመከተልና እርሱን በመምሰላችን የቅዱስ ሕይወቱ የመንፈስ ቅዱስ ተካፋዮችና የክብሩ ወራ ሾች አድርጉናል፡፡ በጥንተ ተፈጥሮ በእግዚአብሔር አርአያና አምሳል የተፈጠ ርን ሁሉ በሐዲስ ተፈጥሮ የእግዚአብሔርን ልጅ መልክ መያዝ አለብን፤ እር ሱን መምሰል ይኖርብናል፡፡ "እግዚአብሔርን መምሰል" (2ኛጴጥ.1፥6) የተባለውም ክርስቶስን መምሰል ማለት እንደሆነ እንረዳለን፡፡ እግዚአብሔር የወደዳቸውን ሁሉ በጸጋው ልጁን እንዲመስሉ አድ ርጓቸዋል፡፡ "አስቀድሞ የመረጣቸውን፥ የወደዳቸውን በሐዲስ ተፈጥሮ ፈጥሯቸዋል፤ በልጅነት አከና ውኗቸዋል . . . ይኩኑ በአምሳለ ወልዱ፡- ልጁን ይመስሉ ዘንድ፤ ከመ ይኩን ውእቱ በኵረ በላዕለ ብዙኀን አኀው፡- እሱ /ክርስቶስ/ በኵረ ምእመናን ሊባል" በማለት የቅዱስ ጳውሎስን ቃል ሊቃውንት በዚህ ሁኔታ ተርጉመ ውታል፡፡ እንግዲህ ሐዋርያው "ልጁ በብዙ ወንድሞች መካከል በኵር ይሆን ዘንድ አስቀድሞ ያወቃቸው የልጁን መልክ እንዲመስሉ አስቀድሞ ደግሞ ወሰኗልና" እንዳለው ክርስቲያኖች ሁላችን ክርስቶስን መምሰልና እርሱን አብ ነት አድርጎ መኖርና መሥራት ይገባናል (ሮሜ.8፥29)፡፡

ከላይ እንደ ተጠቀሰው ጌታ ወደ ዓለም የመጣበት አንዱ ምክንያት ለቅድስና ኑሮና ለመልካም ምግባር አርአያ ሊሆነን ነው፡፡ ስለዚህ በእርሱ ስም የዳኑ ክርስቲያኖች ሁሉ የእግዚአብሔርን ፍቅር የሚያውቁና የሚያምኑ የእርሱን ሕይወት መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉ ሁሉ እርሱን አብነት አድርገው ማለት እር ሱን መስለው መኖርና መሥራት ይጠበቅባቸዋል፡፡ አለበለዚያ ክርስቲያናዊ ሕይወታቸው ትርጉም የሌለው ባዶ ነገር ወይም በዘልማድ በጊዜው ነፋስ የሚነዳ ወይም በባሕል ተጽእኖ ብቻ የሚንቀሳቀስ ይሆናል፡፡ የእግዚአብሔርን ልጅ አ ርአያ የሚከተል ክርስቲያን ግን የክርስቶስን መለኮታዊ ባሕርይ ከሚመለከቱ ነገ ሮች በቀር በጸጋው እርሱ እንደሆነው በመሆን እርሱ እንዳደረገው በማድረግ እር ሱን መስሉ በመኖር ክርስቲያናዊ ሕይወቱና ምግባሩ የተቃና እንዲሆን ያደርጋል፤ መንፈሳዊ አገልግሎቱም በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋ ይኖረዋል፡፡

እንግዲህ መንፈሳዊ ጥሪያችን የሚሠምርልን ሐዋርያዊ ተልዕኳችንም የሚከናወንልንና የሚሳካልን ሕይወታችንንና ተአምኖአችንን በእግዚአብሔርና በክርስቶስ ላይ በማድረግ (ዮሐ.14፥1)፥ እንዲሁም በፍጹም ልብ ለእርሱ በመገዛት "ለክርስቶስ ወንጌል እንደሚገባ" በመኖርና በማገልገል ነው (ፊልጵ.1፥27)፡፡ ትምህርተ ክርስቶስን አውቆ ለቃሉ በመታዘዝ በሕገ ወንጌሉና በፍቅሩ በመኖር ትእዛዛቱን እየጠበቅን በእርሱ መንፈስ ከተመራን እርሱን

[69] ክርስቶስ ወደ ዓለም የመጣበት ዋና ዓላማ ሰውን ለማዳን ሲሆን በተጨማሪ፡-

- ክርስቶስ ፍጹም በሆነው መልካም አኗኗሩ፥ ጠፍቶ የነበረውን የእግዚአብሔርን አርአያና አምሳል (ዘፍ.1፥26-27) እንደገና ለመመለስ -- ለሰዎችም የመልካም ኑሮ አብነት ለመሆን፤
- እንደ መምህርነቱ እውነተኛውን ትምህርትና ዕውቀት ለመስጠት ሐሰት ነገሮችንና አስተሳሰቦችን ለማረምና ለማስተካከል፤
- እግዚአብሔር ሰውን የሚወድ ሰማያዊ አባት መሆኑን በተግባር ለማሳወቅና ልባችንም በፍቅር እን ደሞላ ለማድረግ፤
- [illegible] ጠባቂ ድሆችንና ችግረኞችን ለመርዳት እንደሆነ የግብፅ ኦርቶዶክስ ተዋሕ ዶ ቤተ ክርስቲያን [illegible]ስተምራለች፡፡ [illegible] July 1998), pp 49-50

www.ethiopianorthodox.org

እንመስለዋለን፤ ክርስቲያናዊ ሕይወታችንም የተቀደሰና የተባረከ ይሆናል፡፡

ሰውን ለማዳን ሰው የሆነውን የእግዚአብሔርን ልጅ ክርስቶስን ለሃይማኖታችንና ለምግባራችን፥ ለክርስቲያናዊ ሕይወታችንና ለዕለት በዕለት ሥራችን ሁሉ በጠቅላላው ለህልውናችን ማዕከልና የበላይ ገዢ መሪያችንና መመሪያችን በማድረግ በስሙ የሰማይ አባታችንን በማመስገን በእርሱ መንፈስ እየተመራን መኖር እንደሚገባን ተገንዝበናል፡፡ ክርስቶስ የሚለው ስም የሚያመለክተው ሥጋ የሆነውን መለኮታዊ ቃል ስለሆነ በሥጋ ለባሾች ላይ ሁሉ ወሳኝነት አለው፡፡ ብንቀበለው የሚያድነን ብንተወው የሚፈርድብን እርሱ ነው፤ "ለብዙዎች ለመውደቃቸውና ለመነሣታቸው ለሚቃወሙትም ምልክት ተሾሟል" ተብሎ ተጽፏልና (ሉቃ.2፥34-35)፡፡ ስለዚህ ለግል ሕይወታችንና ለማኅበራዊ ኑሯችን ሁሉ ወሳኝ መሆኑን አውቀን በሁሉም የኑሮና የሥራ ዘርፍ ራሳችንን ወይም ሌላውን ሰው ወይም ማኅበራችንን ወይም ሌላ ሌላውን ነገር ሳይሆን የክርስቶስን ፍቅርና ክብር ማንጸባረቅ ይኖርብናል፡፡ ክርስቲያናዊ ሕይወታችን በክርስቶስ በመሆኑ ምክንያት የባሕርይ አባቱን፥ በጸጋው አባታችን እንዲሆን፥ ከባሕርይ ሕይወቱ ከመንፈስ ቅዱስ ሱታፌ እንዲኖረን እድሉን አግኝተናል፡፡ ስለሆነም በሕይወታችን የሥላሴን አንድነትና ሦስትነት የምናውቅበትና የምንመሰክርበት ሁኔታ በመፈጠሩ ዘወትር የአብ የወልድ የመንፈስ ቅዱስን ስም እያነሣን እናመሰግናለን፡፡ የክርስቶስን መንገድ ለተከተሉት ለቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ቅዱስ ጳውሎስ በቃለ ቡራኬው "የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ የእግዚአብሔርም ፍቅር የመንፈስ ቅዱስም ኅብረት ከሁላችሁ ጋር ይሁን" እንዳላቸው ለእኛም ይሁንልን ይደረግልን፤ አሜን (2ኛ ቆሮ.13፥14)፡፡

እንግዲህ ከላይ በርእሱ እንደተመለከተው "ክርስቲያናዊ ሕይወትና ምግባር" የተባለው እንደ እግዚአብሔር ቸርነትና ፈቃድ ሕይወታችንን በክርስቶስ እምነት፥ ተስፋና ፍቅር ላይ መሥርተን በቃል ኪዳኑ በሕገ ወንጌል ጸንተን ስለ እርሱ ብለን ራሳችንን ክደን መስቀሉን ተሸክመን እርሱን በመከተል በዕለት ዕለት ኑሯችን በእርሱ ስም በጐ ምግባርን እየፈጸምን፤ ትእዛዙን እየጠበቅን፥ የሚያጋጥሙንንም መከራና ፈተና በአኰቴት (በምስጋና) ተቀብለን፥ ክፉውን ነገር ሁሉ በትዕግሥት ችለን እስከ መጨረሻው በታማኝነትና በመንፈሳዊ ተጋድሎ መኖር ክርስቲያናዊ ግዴታችን መሆኑን ለማሳየት ታስቦ የተዘጋጀ ዐቢይ የትምህርት ክፍል ነው፡፡ ቃለ እግዚአብሔር ወልድ ክርስቶስ ያስተማረውን ትምህርት፥ በተግባር ያሳየውን አርአያ በመከተል ክርስቲያናዊ ሕይወታችን ከላይ በተጠቀሱትና በመሳሰሉት የሃይማኖትና የፍቅር ሥራዎች እያደገ ሄዶ ወደ ፍጹምነት ደረጃ ሊደርስ የሚችልበትን ሁኔታና መንገድ በተለያዩ አርእስተ ትምህርት ለመግለጽ ሞክረናል፡፡

ነገር ግን ማንም በራሱ ኃይልና በተፈጥሮ ትልበቱ ብቻ ክርስቲያናዊ ሕይወቱን በትክክል ለመምራትና የጌታን አርአያና ትእዛዝ በፍጹምነት ለመከተልና እስከ መጨረሻው ለማድረስ አይችልም፡፡ ምክንያቱም ሕጉንና ትእዛዙን ለመተግበር በምናደርገው ጥረት ብዙ ፈተናና ችግር ያጋጥመናል፡፡ የእግዚአብሔርን ቃል ተከትለን ጽድቅን ለመሥራትና ኃጢአትን ለመዋጋት ከፍተኛ መንፈሳዊ ተጋድሎን ይጠይቃል፡፡ በዚህ ላይም በፈተና መውደቅ አለ፤ አንዳንዴም ተስፋ መቁረጥ ይመጣል፡፡ ስለዚህ በኃጢአት በወደቅን ጊዜ ለመነሣት ኃይል የሚሰጠንና ተስፋ በቆረጥን ጊዜ የሚያጽናናን ጸጋ መንፈስ ቅዱስ በክርስቶስ ለምናምን ሁሉ በቤተ ክርስቲያን አማካይነት እንደተሰጠን የሚገልጹ አጫጭር አርእስተ ትምህርት ይኖሩናል፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ክርስቲያናዊ ሥነ ምግባር የክርስቶስን ትምህርትና አርአያ በመከተል በሕገ ወንጌል ማለት በሕገ ተፋቅሮና በጸጋ መንፈስ ቅዱስ ላይ የተመሠረተ ነው፡፡ ስለሆነም ከሌሎቹ የሥነ ምግባር መመሪያዎች የተለየ ያደርገዋል፡፡ በእግዚአብሔርና በክርስቶስ እምነት፥ ተስፋና ፍቅር የሚኖር ክርስቲያን ሁሉ በዓለም ውስጥ በሚያየው የፍልስፍና ሥነ ምግባር መመራት አይችልም፡፡ ምክንያቱም አንዱ የሥነ ምግባር ዓይነት በሃይማኖት ላይ፥ ሌላው በፍልስፍና ላይ በየራሳቸው ስለ ተመሠረቱ ከሚስማሙበት የማይስማሙበት ይበልጣል፡፡

እርግጥ ነው ሰው በሕገ ልቡናው እየተመራ መልካም ጠባይንና ግብረ ገብነትን እንዲሁም በጐ ሥራን በተፈጥሮ ባሕርዩ ለማሳየት ይችላል፡፡ ሕግ ሳይኖራቸው ሕግ የሚያዝዘውን የሚፈጽሙ እንዳሉ የታወቀ ነው (ሮሜ.2፥14-15)፡፡ ሆኖም ሕገ ወንጌል ከሁሉም የላቀና ከሁሉም በላይ የሆነ ፍጹም የሥነ ምግባር ሕግ መሆኑን በቅዱሳን ሕይወትና ገድል ግልጽ ሆኖ ይታያል፡፡ ስለዚህ በዚህ ክፍል የምንማረው የሥነ ምግባር ዓይነት በሕገ ልቡና ወይም በዘመኑ ፍልስፍና ላይ የተመሠረተ ሳይሆን ከእግዚአብሔር በተሰጠው በሕገ ኦሪትና ይልቁንም በሕገ ወንጌል መሆኑን በቅድሚያ እንገልጻለን፡፡

የሦስቱ ምዕራፎች አጠቃላይ ይዘት

በተመረጡ የኦሪትና የወንጌል ቃላት

ክፍል ሦስት በሦስት ምዕራፎች የተከፈለ ነው፡፡ ከላይ እንደ ገለጽነው ክርስቲያናዊ ሕይወትና ምግባር የተባለው በዕለት ዕለት ኑሯችን በሥራ ልንተረጉመው የምንችለው የጌታን ትምህርትና አርአያ በመከተል፥ ቃሉንና ትእዛዙን በመጠበቅ ነው፡፡ ስለዚህ በምዕራፍ አንድ ክርስቲያናዊ ሕይወት በክርስቶስ ወንጌልና በጸጋ መንፈስ ቅዱስ በሚል ርእስ ተነሥተን ጌታ በተራራው ላይ ያስተማረውን በማቴዎስ ወንጌል ከምዕ.5 እስከ 7 ድረስ የተጻፈውን ትምህርትና ትእዛዛት ሌሎችንም የቅዱሳት መጻሕፍት ቃል መሠረት በማድረግ እናጠናለን፡፡

በምዕራፍ ሁለት ደግሞ አሠርቱ ቃላተ ኦሪትን በሁለቱ የፍቅር ትእዛዛት መሠረት በሁለት ዐበይት ክፍል ተከፍሎ ከስድስቱ ቃላተ ወንጌልና ከሌሎችም የቅዱሳት መጻሕፍት ቃል ጋር ተገናዝቦ ቀርቧል፡፡

በምዕራፍ ሦስት ክርስቲያናዊ ሕይወታችን፥ ሃይማኖታችንና ምግባራችን (ማለት እምነታችን፥ ተስፋችንና ፍቅራችን) እንዴት "በመንፈሳዊ ተጋድሎ" መጠናከርና ማደግ እንዳለበት የሚገልጽ አርእስተ ትምህርት (በድርጊት ከሚከናወን መንፈሳዊ መርሐ ግብር ጋር) ከብዙው በጥቂቱ ተዘጋጅቶ ቀርቧል፡፡

[illegible] ትምህርታችን ውስጥ ከፍተኛ ትኩረት የሰጠናቸውን፥

ከቅዱሳት መጻሕፍት የመረጥናቸውን ኃይለ ቃሎች እናሳያለን፡፡ በመ[illegible] ሪያ አሥሩ ቃላት በኦሪት ዘጸአት ከምዕ.20፥1-17 ከኦሪት ዘዳግም ከምዕ.5፥[illegible] 21 ያሉት ኃይለ ቃሎች ተመርጠው በቃል ለማጥናት እንዲመች በ[illegible] ተለይተው እንደሚከተለው በአጭር በአጭሩ ተገልጠዋል፡፡

አሥሩ ቃላተ ኦሪት

በግዕዝ	በአማርኛ
፩ኛ.“አነ ውእቱ እግዚአብሔር አምላክከ... ወኢይኩንከ ባዕድ አምላክ ዘእንበሌየ”	፩ኛ. “እግዚአብሔር አምላክህ እ[illegible]ነኝ ከእኔ በቀር ሌሎች አማልክት አይሁኑልህ”
፪ኛ.“ወኢትግበር ለከ አምላከ ዘግልፎ ... ወኢትስግድ ሎሙ ወኢታምልኮሙ”	፪ኛ. “የማናቸውንም ምሳሌ፥ የተቀረጸውንም ምስል ለአንተ አታድርግ፤ አትስገድላቸው አታምልካቸውም”
፫ኛ. ኢትጸውዕ ስመ እግዚአብሔር አምላክከ በከንቱ	፫ኛ. “የእግዚአብሔርን የአምላክህን ስም በከንቱ አትጥራ”
፬ኛ.“ተዘከር ዕለተ ሰንበት ከመ ትቀድሳ”	፬ኛ. “የሰንበትን ቀን ትቀድሰው ዘንድ አስብ”
፭ኛ. “አክብር አባከ ወእመከ”	፭ኛ. “አባትህንና እናትህን አክብር”
፮ኛ. “ኢትቅትል”	፮ኛ. “አትግደል”
፯ኛ. “ኢትዘሙ”	፯ኛ. “አታመንዝር”
፰ኛ. “ኢትስርቅ”	፰ኛ. “አትስረቅ”
፱ኛ. “ኢትኩን ስምዐ በሐሰት”	፱ኛ. “በሐሰት አትመስክር”
፲ኛ. “ኢትፍቱ ብእሲተ ካልእከ ወኢትፍቱ” ንዋዮ	፲ኛ. “የባልንጀራህን ሚስት አትመኝ” ሀብቱንም “አትመኝ”

ሕገ ርትዕ (ኦሪት) በሕገ ትሩፋት (በወንጌል) እንደ ተፈጸመ አውቀን ሕገ ወንጌልን ማጥናት ክርስቲያናዊ ግዴታችን ነው፡፡ ሕገ ወንጌል በክርስቶስ ጸ[illegible] የተገኘና ሕገ ተፋቅሮን መሠረት ያደረገ የሕጐች ሁሉ በላይ በመሆን ሌሎችን ሕጐችና ደንቦች ሁሉ በሥሩ ያጠቃልላቸዋል፡፡ ሕገ ወንጌልን ለማጥናት ትምህርተ ክርስቶስን በተለይም የተራራውን ስብከት ማወቅ ይኖርብናል፡፡ ስለዚህ ከአንቀጸ ብፁዓን ጀምረን ከተራራው ስብከት አንዳንዶቹን እንደ ሚከተለው ስናቀርብ ከማቴዎስ ወንጌል ከምዕ.5 እስከ 7 ድረስ ያለውን ሁሉ በጽሞና እንድትመለከቱትና እንድ[illegible]

አሥሩ [70] የወንጌል ብፁዓን ተስፋና ምግባር

ተ.ቁ	አንቀጸ ብፁዓን	የብፁዓን ምግባር	የብፁዓን ተስፋ
[illegible]	በመንፈስ ድሆች የሆኑ ብፁዓን ናቸው፣ መንግሥተ ሰማያት የእነርሱ ናትና	ትሕትና	መንግሥተ ሰማያት
[illegible]	የሚያዝኑ ብፁዓን ናቸው፣ መጽናናትን ያገኛሉና	ንስሐ መግባት	መጽናናት
[illegible]	የዋሆች ብፁዓን ናቸው፣ ምድርን ይወርሳሉና	የዋህነት	ሀገረ ሕይወት
[illegible]	ጽድቅን የሚራቡና የሚጠሙ ብፁዓን ናቸው፣ ይጠግባሉና	ስለ ጽድቅ መራብ	ሐሴትና ትፍስሕት
[illegible]	የሚምሩ ብፁዓን ናቸው፣ ይማራሉና	ይቅርታ ማድረግ	የእግዚአብሔርን ምሕረት ማግኘት
[illegible]	ልበ ንጹሖች ብፁዓን ናቸው፣ እግዚአብሔርን ያዩታልና	የልብ ንጽሕና	እግዚአብሔርን ማየት
[illegible]	የሚያስተራርቁ ብፁዓን ናቸው፣ የእግዚአብሔር ልጆች ይባላሉና	የተጣሉትን ማስታረቅ	የእግዚአብሔር ልጆች መባል
[illegible]	ስለ ጽድቅ የሚሰደዱ ብፁዓን ናቸው፣ መንግሥተ ሰማያት የእነርሱ ናትና	ስለ ጽድቅ መሰደድ	መንግሥተ ሰማያት
[illegible]	ሲነቅፏችሁና ሲያሳድዷችሁ በእኔም ምክንያት ክፉውን ሁሉ በውሸት ሲናገሩባችሁ ብፁዓን ናችሁ:: ዋጋችሁ በሰማያት ታላቅ ነውና ደስ ይበላችሁ::	ስለ ክርስቶስ መከራ መቀበል	ታላቅ ሰማያዊ ዋጋና ደስታ
10	እኔ ጌታና መምህር ስሆን እግራችሁን ካጠብሁ እናንተ ደግሞ እርስ በርሳችሁ እግራችሁን ትተጣጠቡ ዘንድ ይገባችኋል:: እኔ ለእናንተ እንዳደረግሁ እናንተ ደግሞ ታደርጉ ዘንድ ምሳሌ ሰጥቻችኋለሁ...ይህን ብታውቁ ብታደርጉትም ብፁዓን ናችሁ /ዮሐ.13፥14-17/	የክርስቶስን አርአያ መከተል	ብፅዕና ክልዕልና

[70] አሥረኛው ብፁዓን ራሱ ጌታ በጸሎተ ኀሙስ መምህረ ትሕትና በመሆን ለሐዋርያቱ በተግባር በማሳየቱ እርሱን በግብር እንድንከተለው አብነት ሆኖናል (ዮሐ.13፥14-17)፡፡ ስለዚህ የሐዲስ መጻሕፍት መምህራን ይህን ታላቅ የብፅዕና ምግባር 10ኛ ሆኖ ከአንቀጸ ብፁዓን ውስጥ እንዲገባ አድርገዋል (ማቴ.5፥12 እና ዮሐ.13፥17 ትርጓሜውን ተመልከት)፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ከአንቀጸ ብፁዓን ቀጥሎ የምናጠናው ስድስቱ ሕገ ወንጌልን ነው፡፡ ጌታችን ሕግንና ነቢያትን ሊፈጽም እንጂ ሊሽር እንዳልመጣ ተገልጧል (ማቴ.5፥17-20)፡፡ ስለዚህ የኦሪቱንና የወንጌሉን ሕግ እያነፃፀርን ለማጥናት እ ዲመቸን ኃይለ ቃሉን በአጭሩ ጐን ለጐን በማስቀመጥ እንደሚከተለው በ ጠረዥ እናሳያለን (ማቴ.5፥21-48)፡፡

<u>ክርስቶስ ሕገ ኦሪትን በስድስቱ ሕገ ወንጌል</u>
<u>እንዴት እንደ ፈጸመው</u>

ተ.ቁ	ሕገ ኦሪት	ሕገ ወንጌል
1	አትግደል ዘጸ.20÷13	/በከንቱ/ አትቆጣ አትሳደብ
2	አታመንዝር ዘጸ.20÷14	ሴትን በማየት አትመኝ
3	ሚስቱን የሚፈታ የፍችዋን ጽሕፈት ይስጣት ከቤቱም ይስደዳት ዘዳ.24÷1	ሚስትህን አትፍታ
4	በሐሰት አትማል ዘሌ.19÷12	ፈጽሞ አትማል
5	ዓይን በዓይን ጥርስ በጥርስ ዘዳ.21 ÷23-24	ክፉን በክፉ አትቃወም
6	ባልንጀራህን ውደድ ጠላትህን ጥላ ዘሌ.19÷18	ጠላትህን ውደድ

ከስድስቱ ሕገ ወንጌል ቀጥሎ ጌታችን ሦስት ነገሮችን አስተምሮናል፡፡ እነ ሱም ምጽዋት፣ ጸሎትና ጾም ናቸው፡፡ እነዚህንም ለማን ብለንና እንዴት እ ርገን መፈጸም እንዳለብን መመሪያ ሰጥቶናል (ማቴ.6፥1-18)፡፡

ሕገ ወንጌል በአጠቃላይ በምግባርና በትሩፋት ያሸበረቀ ወርቃማ ሕ ነው፤ በተለይም "ሰዎች ሊያደርጉላችሁ የምትወዱትን ሁሉ እናንተ ደግሞ እ ዲሁ አድርጉላቸው" የሚለው ወርቃማ ሕግ ይባላል፡፡ ምክንያቱም በዚህ ትእዛዝ ሕግና ነቢያት ይፈጸማሉና (ማቴ.7፥12)፡፡

ክርስቲያናዊ ሕይወት በተአምኖና በምግባር መገለጽ አለበት፡፡ ለምድራዊ ኑሯችሁ አትጨነቁ፤ ምን እንበላለን ምን እንጠጣለን ምን እንለብሳለን በማለት መጨነቅ ጉዳት እንጂ ጥቅም የለውም፡፡ ሁሉን በሚያስተዳድርና በሚመግብ በእግዚአብሔር ታምነን አእምሯችንን ከጭንቀት አሳርፈን የየዕለቱን ሥራችንን ማከናወን ይገባናል፡፡ "በመጀመሪያ የእግዚአብሔርን መንግሥትና ጽድቁን

ፈልጉ ሌላው ነገር ሁሉ ይጨመርላችኋል" በማለት ጌታችን ጭንቀትን አስወ ግደን በእግዚአብሔር ታምነን እንድንኖር አስተምሮናል (ማቴ.6፥19-34)፡፡ በመጨረሻም ጌታችን መልካም ወይም ክፉ ዛፍ በፍሬው እንዲታወቅ መልካ ምና ክፉ ሰውም በሥራ ፍሬው ይታወቃል፡፡ የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚፈጽመውና የማይፈጽመው፣ ቃሉን ሰምቶ የሚያደርገውና የማያደርገው በፍርድ ቀን ሁሉም እንደ ሥራው ዋጋውን ያገኛል የሚለውን የምግባር አርእ ስተ ትምህርት እንማራለን (ማቴ.7)፡፡ ከተራራው ስብከት ውጭ፣ ሕገ ወንጌል በሌሎችም የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ቃል ይገለጣል፡፡ በተለይም ለክርስቲያናዊ ሕይወታችን የምግባር መመሪያ የሚሆኑን ከቅዱስ ያዕቆብ መልእክት ጋር ሮሜ ከምዕራፍ 12 እስከ ምዕራፍ 15፤ እንዲሁም 1ኛቆሮ.12-13፤ ቆላ.3-4፤ ኤፌ.4-5 እና የመሳሰሉት ናቸው፡፡ ሕገ ወንጌል በሁለቱ የፍቅር ትእዛዛትና በምግባረ ወን ጌል ተጠቃሎ ይፈጸማል፡፡

ስለዚህ ከትእዛዛት ሁሉ የሚበልጡትና ከምግባራተ ወንጌል ደግሞ ልናተኩርባቸው የሚገባን የትኞቹ እንደሆኑ እንድናውቃቸውና እንድናጠናቸው ከማቴዎስ ወንጌል ምዕ.22፥37-40 የተጻፉትን የፍቅር ትእዛዛትና ከማቴዎስ ወን ጌል ምዕ.25፥35-36 የሚገኙትን ስድስቱ ቃላተ ወንጌልን ወይም ምግባራተ ወን ጌልን ከሌሎቹ አርእስተ ትምህርት ለይተን እንደሚከተለው እናቀርባቸዋለን፡፡

<u>ሁለቱ የፍቅር ትእዛዛት</u>

1ኛ. "ጌታ አምላክህን በፍጹም ልብህ በፍጹም ነፍስህም በፍጹም አሳብህም ውደድ፡፡ ታላቂቱና ፊተኛይቱ ትእዛዝ ይህች ናት፡፡"

2ኛ. "ሁለተኛይቱም ይህችን ትመስላለች፡ እርስዋም፡ ባልንጀራህን እንደ ነፍስህ ውደድ የምትለው ናት፡፡ ኦሪትና ነቢያት በእነዚህ በሁለቱ ትእዛዛት ጸኑ፡፡"

<u>ስድስቱ ቃላተ (ምግባራተ) ወንጌል</u>

1. ተርቤ አብልታችሁኛል
2. ተጠምቼ አጠጥታችሁኛል
3. እንግዳ ሆኜ ተቀብላችሁኛል
4. ታርዤ አልብሳችሁኛል
5. ታምሜ ጠይቃችሁኛል
6. ታስሬ ወደ እኔ መጥታችኋል

እንግዲህ በዚህ መግቢያ ላይ የጠቀስናቸው የኦሪትና የወንጌል ሕግና ትእዛዛት ሌሎችም የወንጌል የእምነትና የምግባር መመሪያዎች ሁሉ በክርስቲያናዊ ሕይወታችን በተግባር መገለጽ ይኖርባቸዋል፡፡ የክርስቲያናዊ

www.ethiopianorthodox.org

ሕይወትና ምግባር ይዘት መጠኑ ሰፊ፥ ዓይነቱ ብዙ ነው፤ ከሃይማኖትና ተስፋ እስከ ጸጋ መንፈስ ቅዱስና ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን፥ ከተፋቅሮና ከምግባረ ወንጌል እስከ ሕገ ወንጌልና ሕገ ኦሪት ያሉትን ልዩ ልዩ ትእዛዛትና ደንቦች፥ ከዚያም እስከ መንፈሳዊ ተጋድሎ ድረስ የሚገኙትን ሁሉ ያካተተ ነው፤ ማለ ተትም አለበት፡፡ አለበለዚያ አንዱን ይዘን ሌላውን ከተውነው ክርስቲያናዊ ሕይወታችንን ከማጉስቆላችንም ሌላ እንደ ሕግ አፍራሾች እንቆጠራለን፡፡ ምክን ያቱም "ሕግን ሁሉ የሚጠብቅ፥ ነገር ግን በአንዱ የሚሰናከል ማንም ቢኖር በሁሉ በደለኛ ይሆናል፤ አታመንዝር ያለው ደግሞ፦ አትግደል ብሏልና፤ ባታመነዝርም ነገር ግን ብትገድል ሕግን ተላላፊ ሆነሃል" ተብሎ ተጽፏልና (ያዕ.2፥10-11)፡፡ ዳግመኛም ጌታ እንደሚከተለው አስተምሮናል፦

> "ከሁሉ ካነሱት ትእዛዛት አንዲቱን የሚሽር ለሰውም እን ዲሁ የሚያስተምር ማንም ሰው በመንግሥተ ሰማያት ከሁሉ ታናሽ ይባላል፡፡ የሚያደርግ ግን የሚያስተምርም ማንም ቢሆን እርሱ በመንግሥተ ሰማያት ታላቅ ይባላል፡፡ እላችኋለሁና ጽድቃችሁ ከጻፎችና ከፈሪሳውያን ጽድቅ ካል በለጠ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከቶ አትገ ቡም" (ማቴ.5፥19-20)፡፡

ስለዚህ ክርስቲያናዊ ሕይወታችንና ምግባራችን ለመንግሥተ ሰማያት የበቃን እንዲያደርገን በክርስቶስ የጽድቅ ሚዛንና መስፈርት መሠረት (በእር ሱ አጋዥነት) የተሟላ እንዲሆን በበኩላችን ጥረት ማድረግ ይኖርብናል፡፡ ክርስቲያናዊ ሕይወታችንንም ልናሟላውና በወንጌል የጽድቅ ሥራ ልናሳድገው የምንችለው እንደ ጌታ ቃል ዐቢዩን ብቻ ሳይሆን ንዑሳን ትእዛዛቱንም ሁሉ በመፈጸም ነው፡፡ በመሆኑም በክፍል ሦስት ትምህርታችን ይህንን ነገር በአጽን ኦት ለማሳሰብ ስንል "ክርስቲያናዊ ሕይወት" የሚለው ቃል በዐበይት አርእስት መጀመሪያ ላይ ብቻ ሳይወሰን ንዑሳን መስለው በሚታዩት ላይ ጭምር በብዙ ቦታዎች እንዲገባ አድርገናል፡፡

ምዕራፍ አንድ

ክርስቲያናዊ ሕይወትና ምግባር በክርስቶስ ወንጌልና በጸጋ መንፈስ ቅዱስ

በምዕራፍ አንድ ለትምህርተ ወንጌል እንዲመች ታስቦ የተመረጡ አርእ ስተ ትምህርት በቅደም ተከተል ተገልጸዋል፡፡ እያንዳንዱ ርእሰ ትምህርት በክርስቶስ ወንጌል ላይ ተመሥርቶ የክርስትናን ሕይወት ዓላማና ተስፋ የሚያመለክት፥ ዓይነቱንና ይዘቱን የሚገልጽ ነው፡፡ ስለሆነም ክርስቲያናዊ ሕይወታችን በሃይማኖተ ወንጌል ማለት በተስፋው ቃልና በምሥራቹ መልእክት ይጀምርና ከዚያም በሕገ ወንጌልና በምግባረ ወንጌል የተዘረዘሩትን ማለት ከ(ሀ) እስከ (ሠ) ያሉትን እንመለከታለን፡፡ በተለይም ከፊደል ተራ (ለ) ጀም ሮ በተራራው ስብከት ላይ ትኩረት በመስጠት ትምህርተ ክርስቶስን በጉልህ ለማሳየት ሲባል ከአንቀጸ ብፁዓን እስከ መጨረሻው ድረስ (ማቴ.5-7) ያለው ከብዙው በጥቂቱ ተተርጉሞ ከክርስቲያናዊ ሕይወታችን ጋር ተገናዝቦ ቀርቧል፡፡

እንግዲህ እነዚህን ሁሉ የሃይማኖትና የምግባር ሕግና መመሪያ በክርስቲያናዊ ሕይወታችን እንድንተገብራቸው ብንታዘዝም እኛም በበኩላችን የተቻለንን ለማድረግ ብንሞክር ያለ እግዚአብሔር አጋዥነት ስኬታማ ስለማይሆንልን፥ እስከ መጨረሻውም ስለማይደርስልን የመንፈስ ቅዱስ ጸጋና ረድኤት ያስፈልገናል፡፡

ስለዚህ የጸጋውን አጋዥነት የምናገኝበት መንገድ እንደተዘጋጀልንና እኛም በዚሁ መንገድ በመሄድ የጸጋውና የረድኤቱ ተካፋይ እንድንሆን የሚያስችለንን ሁኔታ በፊደል ተራ (ረ) በአጭሩ ለማሳየት ሞክረናል፡፡

ክርስቲያናዊ ሕይወታችን መነሻው መጽሐፋዊ እንጂ ልማዳዊ አለመ ሆናቸውን ለማስረዳት በየቦታው ከቅዱሳት መጻሕፍት ልዩ ልዩ ጥቅሶችንና ምን ባቦችን አሳይተናል፡፡ በእነርሱም ላይ ተመርኩዘን ለማን ለምን እንዴት መኖርና ማገልገል፥ መታዘዝና መገዛት እንዳለብን ገልጠናል፡፡ በተቃራኒው ደግሞ ለማንና ለምን ነገር መታዘዝና ማገልገል እንደማይገባን በተዘዋዋሪ መን ገድ ተቃውሟችንን አቅርበናል፡፡ ይህም "እሆ በልዎ ለእግዚአብሔር ወእንብየ በልዎ ለጋኔን ወይጉይይ እምኔክሙ -- እግዚአብሔርን እሺ በጂ በሉት ሰይጣንን ግን እሽ በጂ አትበሉት ይርቅላችኋል" ያለውን ቃለ መጽሐፍ በመከተል ነው (ያዕ.4፥7 የግዕዙን ትርጓሜ ተመልከት)፡፡ እንግዲህ ከላይ እንደ ጠቀስነው ጌታ በተራራው ላይ ያስተማረውን አንቀጸ ብፁዓንን መነሻ በማድረግ እንጀምራለን፡፡ ከዚያ በፊት ግን የክርስቲያናዊ ሕይወታችን መሠረት የሆነውን ዐቢይ ርእስ በቅድሚያ እንመለከታለን፡፡

ሀ) ክርስቲያናዊ ሕይወት በሃይማኖተ ወንጌል

ወደ ሕገ ወንጌልና ምግባረ ወንጌል ከማተኮሩ በፊት እያንዳንዱ ክርስቲያን ሥራውንና ማናቸውንም ነገር ሁሉ በእምነት በሃይማኖት መጀመር እንዳለበት የታወቀ ነው፡፡ ምክንያቱም ለሁሉም ነገር እምነት መሠረት ናትና፡፡ እምነት የሌለው ሰው በዘልማድ ይወጣል ይገባል፤ ዓመፀኛም በክፋ ሥራው ይጠፋል፡፡ "ጻድቅ ግን" እንደ ተጻፈው "በእምነቱ በሕይወት ይኖራል" (ዕን. 2፥4)፡፡ ስለዚህ ክርስቲያናዊ ሕይወታችን ከሁሉ አስቀድሞ በእምነትና በተአ

www.ethiopianorthodox.org

ምኖ የተመሠረተ መሆን ያስፈልገዋል፡፡ ስለ ክርስትና እምነታችን መሠረትነ በጸሎተ ሃይማኖት ትምህርታችን በአሥራ ሁለቱ አንቀጾች አማካይነ በክፍል አንድ በመጠኑም ቢሆን ዋና ዋናውን አርእስት ተመልክተናል፡ ክርስቲያናዊ ሕይወት እነዚህን ሁሉ ያቀፈና አገናዝቦ የያዘ ሃይማኖታ ሕይወት መሆን አለበት፡፡ እንግዲህ ከትንቢተ ዕንባቆም እንደተማርነው የጻደ ሕይወቱ እምነቱ ስለሆነ የሃይማኖትን ነገር በማስቀደም በመጠኑ እ መለከታለን፡፡

1. የክርስትና መሠረት በወንጌል ቃል ማመን ነው

ሃይማኖት ስንል እንዲያው በደፈናው የእግዚአብሔርን ህልዎት (መኖር) ማመን ብቻ አይበቃም፡፡ ይህ ዓይነቱ እምነት በሌሎችም የእምነት ድርጅቶች ማኅበሮች የታወቀ ነው፡፡ ነገር ግን ርትዕት የሆነችው ኦርቶዶክሳዊት ሃይማኖ ከዓለም እምነቶች ሁሉ ተለይታ ከተመረጡ የተመረጠች ከተለዩ የተለየ የሚያደርጋት የእግዚአብሔርን ህልዎት ከመመስከር ጋር በወንጌሉ የምሥራች ቃል ማለት ሰውን ለማዳን ሰው በሆነው በክርስቶስ አዳኝነት በማመኗ ነው፡፡ ሁሉም ዓይነት እምነት አያድንም፡፡ የዓለም እምነቶችን ሁሉ በማወቅና በማመ መዳን አይቻልም፡፡ በብሉይ ኪዳን ሃይማኖት ብቻ በማመን ከቆምን የመዳ ተስፋ የለንም፡፡ የክርስትና እምነት ከላይ እንደ ጠቀስነው ከሌሎቹ የተለየች የሚያደርጋት በአንድ እግዚአብሔር ህልውና በማመኗና ይልቁንም በወልደ እግዚአብሔር ህልውና በማመኗ ነው፡፡ ይህም ብቻውን በቂ አይደለም፡፡ ምክን ያቱም ህልዎትን ብቻ ማመን አያድንም፡፡ ዲያብሎስም ይኽንኑ ዓይነት እም ነት አለው፡፡ ይህ የእውቀት እምነት እንጂ የመዳን እምነት አይደለም፡፡ የወልደ እግዚአብሔርን ሰው መሆንና የማዳን ሥራውንም እንኳ በማወቅና በማሳወቅ ደረ ጃ ብቻ ከቆምን ከመዳኑ ተስፋ እጅግ ርቀናል፡፡ ምክንያቱም የአእምሮ እውቀት ብቻውን አያድንምና ነው፡፡

እንግዲህ ለመዳን የሚያስፈልገንን የእምነት ዓይነት የምንገልጸው የወልደ እግዚአብሔርን ህልዎቱንና ሥራውን በማወቅ ብቻ ሳይሆን ለእኛ ለመዳናችን ሲል በሥጋ መምጣቱንና ለእኛ ቤዛ በመሆን ነፍሱን ስለ ሁላችን በመስጠቱና በደሙ ፈሳሽነትም ሁላችንንም እኔንም ጭምር አድኖኛል አድኖናል ብለን በርትዕት ሃይማኖት ሆነን በፍጹም ልቡና በቁርጥ ኅሊና በማመን ነው እንጂ እንዲያው በሩቁ ከራሳችን ልቡናና ውሳጣዊ ሕይወት ጋር ሳናዛምደው (ገን ዘብ ሳናደርገው) በመተው አይደለም፡፡ በዕለተ ዓርብ የተደረገው የማዳን ሥራ ዛሬ ለእኛ የተደረገ መሆኑን በማመን እንድናለን፡፡ በነፍስም በሥጋም ፈውስ ያገኙት ሰዎች በእውቀታቸው ሳይሆን በእምነታቸው ጽናት እንደነበር ጌታ "እምነትህ አድኖሃል"፥ "እምነትሽ አድኖሻል" ፥ "እንደ እምነታችሁ ይሁን ላችሁ" ይላቸው እንደነበር እናስታውስ (ማር.10፥52፤ ሉቃ.7፥50፤ ማቴ.9፥29)፡፡ የመዳንና የመጽደቅም ጸጋ የሚገኘው በክርስቶስ የማዳን ሥራ ላይ ባለን እውነተኛና ጽኑ እምነት ነው፡፡ እንግዲህ መዳናችንና መጽደቃችን በሃይማኖተ ወንጌል ላይ ተመሥርቷል፡፡ "በወንጌል . . . ለሚያምኑ ሁሉ የእግዚአብሔር ኃይል ለማዳን ነውና" (ሮሜ 1፥16)፡፡

ሃይማኖተ ክርስቶስ፥ ሃይማኖተ ወንጌል በእግዚአብሔር መለኮታዊ ኃይል መገለጥ የተገኘ ነው እንጂ በሰው ሰውኛ ፍላጐት ላይ ተመሥርቶ በተጥባበ ነገር ተጠንጥኖ በዚህ ዓለም አዋቂዎች ባሕረ ሐሳብ ተቀምሮ የተሠራ የፍልስፍና ሃይማኖት አይደለም፡፡ የእግዚአብሔር ወንጌለ መንግሥት ስለ ሰዎች የመጣች የምሥራች ቃል ናት፡፡ አማኞች ሁሉ ይህንን በትክክል አውቀው ማመን ይገባቸዋል፡፡ የምሥራቹን መልእክት፥ በክርስቶስ የመጣልን የመዳን

www.ethiopianorthodox.org

የሕይወት ጸጋ፥ የደስታና የተስፋውን ቃል በውል ባለመረዳት፥ "የወንጊልም እውነት" በእኛ "ዘንድ ጸንቶ እንዲኖር" ባለማድረግ፥ በቸልተኝነትና በግዴለሽ ነት የሚኖሩ ወይም የምንኖር ካለን ከእውነተኛው የክርስትና ሃይማኖትና ሕይወት ጋር እንደማንተዋወቅ ይቆጠራል (ገላ.2፥5)፡፡

ስለዚህ የወንጌሉን የምሥራች ቃል በመጀመሪያ በትክክል እን ወቅ፤ አውቀንም በእርሱ እንመን፥ አምነንም በእርሱ እንኑር፡፡ ወንጌል ማለት በአጠቃላይ መንግሥተ እግዚአብሔር እንደመጣ፥ ወልደ እግዚአብሔር ክርስቶስ እንደ ነገሠ፥ ጥንተ ጠላታችን ዲያብሎስ እንደ ተሻረ፥ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል እርቅ እንደ ተፈጠረ፥ ሞተ ሥጋ ሞተ ነፍስ እንደ ቀረ እና የመሳሰሉትን ሁሉ የሚያበሥር የምሥራች ቃል ነው፡፡ ስለዚህ ወንጌል[71] ማለት የቃሉ ቀጥተኛ ትርጉም መልካም ዜና፥ ምሥራች ማለት ሲሆን ይህም ለሰው ልጅ ሰላምና ደኅንነትን የሚያስገኝ ደስ የሚያሰኝ ነገርና የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል ያለበትን ሁሉ ያመለክታል፡፡ ነቢዩ ኢሳይያስ እንደ ተናገረው፦ "የምሥራች የሚናገር፥ ሰላምንም የሚያወራ፥ የመልካምንም ወሬ የምሥራች የሚናገር፥ መድኃኒትንም የሚያወራ፥ ጽዮንንም፦ አምላክሽ ነግሦአል የሚል ሰው እግሩ በተራሮች ላይ እጅግ ያማረ ነው" ብሏል (ኢሳ.52፥7)፡፡ ይህንንም ሐዋርያው ጠቅሶታል (ሮሜ.10፥15)፡፡ እግሩ ያማረ የተባለ የነቢዩንና የሐዋርያውን ተልእኮ በጠቅላላ "ሑሩ ወመሐሩ" ያለውን ተከትለው በወንጌለ መንግሥቱ ሥራ ላይ ያሉትን ያመለክታል (ማቴ.28፥19-20)፡፡ በነቢያት የተ ነገረው፥ በመላእክት የተበሠረው፥ በሐዋርያት የተሰበከው የምሥራቹ ወንጌል ምን ያህል ታላቅ ይሆን!?

"እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው" ምንድን ነው?

በልበ አምላክ የነበረ፥ "እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው" የወን ጌሉ የተስፋ ቃል በርግጥም ታላቅ ነው፡፡ ምክንያቱም "ዓይን ያላየችው ጆሮም ያልሰማው በሰውም ልብ ያልታሰበው እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው ተብሎ እንደ ተጻፈ" እግዚአብሔር በታላቅ ፍቅሩና ቸርነቱ ለሰዎች ያደረገው በጐ ነገር ሁሉ በቅዱስ ወንጌሉ አማካኝነት የተገለጠ የመንግሥተ እግዚአብሔር የምሕረትና የደኅንነት፥ የነፃነትና የሰላም አዋጅ ስለሆነ ነው ማለት ይቻላል (1ኛ ቆሮ.2፥9)፡፡ በሰውና በመላእክት ልቡና የማይታወቀው "እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው" የተባለው ከቶ ምን ይሆን? እንዴት ሊታወቅ ይችላል? መቼስ ተገለጠ? በማንስ በኩል መጣ? ለሚሉት ጥያቄዎች ሁሉ መልሱ በወን ጌሉ የምሥራች ቃል ይገኛል፡፡ ከጥንት ጀምሮ ለአበው የተነገረች የተስፋ ቃል ናት፡፡ አዳም በጠላት ምክር ተነሣስቶ ገነትን ካጣበት ጊዜ ጀምሮ በእግዚአብ ሔር ቃል ተነግራለች (ዘፍ.3፥9 እና 15)፤ በኋላም ለአበውና ለነቢያት በምሳሌና በትንቢት ታውቃ በምሥጢር ስትነገርና ስትተረጐም ለብዙ ዘመናት ቆይታለች፡፡ በተለይም ለአብርሃምና ለዘሩ የተሰጠው የተስፋ ቃል ማለት ምድረ ርስትን እንደሚወርስ የገባለት ቃል ኪዳን ሁሉ ወደ ፊት ለሚመጣው "እግዚአ ብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው"ን የሚያመለክት ነው፡፡ ይህም በሕዝበ እሥራኤል ዘንድ በተጨባጭ የተፈጸመ በእግዚአብሔር ኃይል የተከናወነ ድርጊት እንደሆ ነ በታሪክ ተጽፏል፡፡ ይሁን እንጂ ለአብርሃምና ለዘሩ የተሰጠው ተስፋ የእሥራኤል ሕዝብ የከነዓንን ምድር የፍልስጥኤምን ሀገር በመውረሱ አያከትምም፡፡

---

71 "ወንጌል ማለት በጽርዕ /በግሪክ/ ቋንቋ ብሥራት ስብከት ማለት ነው" (መቅድመ ወንጌል ተመልከት)፡፡ በግሪኩ Euaggelion በላቲኑ Evangelium ማለት "መልካም ዜና" የሚለው ቃል በሐዲስ ኪዳን ብቻ ሳይሆን ሰብዐው ሊቃናት በተረጐሙት ብሉይ ኪዳንም ይገኛል፡፡

የእሥራኤል ሕዝብ በመሪር አገዛዝ በጭቆናና በጭከና በባርነት ከሚኖርበት ከምድረ ግብፅ በተአምራት ነፃ ወጥቶ ቀይ ባሕርን ተሻግሮ በረሃውን አልፎ ምድረ ርስት የተስፋው ሀገር መግባቱ ታሪክም ነው፤ ምሳሌም ነው፡፡ ለቤተ እሥራኤል የተደረገውና የተነገረው የተስፋ ቃል ለቤተ ክርስቲያን (እሥራኤል ዘነፍስ ለተባለችው) ምሳሌ ስለሆነ አማናዊውን ነገር በውል ተረድተንና በእርሱም አምነን መኖር ይገባናል፡፡ ኢሰብአዊና ኢፍትሐዊ ከሆነ ከባርነት አገዛዝ ከጨካኙ ከፈርዖን መንግሥት እጅ ነፃ መውጣት እንዴት ያለ ታላቅ የምሥራች መሆኑን ማን ያውቃል? በግፈኞች የግፍ ሥራ ይማቅቁ የነበሩት በክፉዎች እኩይ ተግባር ይሠቃዩ የነበሩት ሁሉ የነፃነት ምሥራች ምን እንደሆነ በትክክል ያውቃሉ፤ ነፃ ያወጣቸውንም እግዚአብሔርን ከማመስገን አያቋርጡም፡፡ የበረሃውንም አገር በፈተናና በመከራ፥ በችግርና በሕማም ኖረው ኖረው በመጨረሻ ወተትና ማር ከምታፈሰው የተስፋ ምድር መግባታቸው ታላቅ ምሥራች ነው፡፡

ከግብፅ ባርነት ወደ ተስፋው ምድር ከሲኦል ወደ ገነት መንግሥተ ሰማያት

እግዚአብሔር የእሥራኤል ዘሥጋን ነገር በዓለም ታሪክ ውስጥ እንዲህ በገናናነትና በድል አድራጊነት ከባርነት ግዛት ከምድረ ግብፅ ነፃ አድርጎ ሰላምና ደስታ ወደ ሰፈነበት የተስፋው ምድር በታላቅ ተአምራት እንዲገቡ ያደረገው እርሱ ብቻ እውነተኛ አምላክና አዳኝ መሆኑን ለሕዝብም ለአሕዛብም ለማሳወቅ ብቻ ሳይሆን በዓይነ ሥጋ በማይታየውም ዓለም ውስጥ ለሚኖሩት ለእሥራኤል ዘነፍስ እንደዚሁ መልካም ሊያደርግላቸው በልቡና ያሰበውን፥ ሰው የማያውቀውን፥ አስቀድሞ ለሚወዱት ያዘጋጀውን በይፋ ለመግለጥ ስለ ፈቀደ ነው፡፡ እሥራኤላውያን ከግብፅ ከወጡበት ጊዜ ጀምሮ ሊቀ ነቢያት ሙሴና ከእርሱም በኋላ የተነሡት ነቢያት ሁሉ በአፀደ ነፍስ ስላሉት እሥራኤል ዘነፍስ የነፃነት ታሪክ፥ የደኅንነታቸው ነገር መቼና እንዴት በማን በኩል እንደሚፈጸም በትንቢትና በምሳሌ ተነገረ፡፡ ነቢያትም ይህንን በልዩ ልዩ መንገድ ለሕዝቡና ለነገሥታቱ በማስተማርና በመመስከር ብዙ ፈተናና መከራ ተቀብለውበታል፡፡ ይህ በእንዲህ እንዳለ ሕዝቡና መሪዎቻቸው የነቢያትን ምክርና ተግሣጽ ባለመስማታቸው የእግዚአብሔርንም ቃልና ትእዛዝ ባለማክበራቸው ሀገራቸውን ለቀው የባቢሎን መንግሥት ምርኮኛ ሆነው ለብዙ ዓመታት በጽኑ አገዛዝ በባርነት ሲማቅቁ ኖረው በመጨረሻ በእግዚአብሔር ቸርነት ከምርኮኝነት ነፃ ወጥተው ወደ ቀደመው ሀገራቸው ወደ ቀደመው ክብራቸው ተመልሰዋል፡፡ እንደ ግብፅ የባርነት ግዞት የባቢሎንም ምርኮኝነት ታሪክም በነቢያት ትምህርትና ትንቢት እንደ ምሳሌ ሆኖ ለእሥራኤል ዘነፍስ ሲነገርና ሲተረጐም እስከ ዘመኑ ፍጻሜ ደርሷል፡፡

የዘመኑ ፍጻሜ ሲደርስ ዘመነ ብሉይ አልፎ ዘመነ ሐዲስ ሲመጣ ዓመተ ኩነኔ አልፎ ዓመተ ምሕረት ሲተካ ለእሥራኤል ዘሥጋ የተፈጸመው ታሪክ፥ የተመሰለው ምሳሌ፥ የተነገረው ትንቢት ሁሉ ምሥጢሩ ታወቀ፤ የወንጌሉም የምሥራች መልእክት በአማናዊው መልኩ ተገለጠ፡፡ በዚህ በሚታየው ምድር ላይ በእሥራኤል ዘሥጋ የተከናወነው ተአምራዊ ሥራና የተፈጸመው ታሪክ ሁሉ በዓይነ ሥጋ በማይታየው ዓለም ውስጥ በአካለ ነፍስ ለሚኖሩት እስራኤል ዘነፍስ እግዚአብሔር በቸርነቱ ሊያደርግላቸው ያሰበውን ሁሉ የሚገልጥ ምሳሌ ነበር፡፡ ዳግመኛም እሥራኤል ዘነፍስ ማለት ጸጋውን ሊሰጣቸው ክብሩን ሊያወርሳቸው የተጠሩና የተመረጡ ወገኖቹን በሀብቱ ሰበሰበ በረድኤቱ አቅርቦ ሁሉንም አንድ አድርጎ የሰበሰበባት ቤተ ክርስቲያኑ ናት፡፡ ምሳሌውንና አማናዊውን ነገር በማነፃፀር በቅዱሳት መጻሕፍትና በቤተ ክርስቲያን ትውፊት መሠረት እንደ[...]

የእሥራኤል ሕዝብ በጨካኙ የፈርዖን ግዛት ሥር መሆናቸው ነፍሳት ሁሉ ለሰይጣን ምርኮኛ ሆነው ማገልገላቸውን ያመለክታል፡፡ በምድረ ግብፅ በባርነት ሲቀጠቀጡ ለሁለት መቶ አሥራ አምስት ዓመት መቆየታቸው ነፍሳት በሲኦል ለአምስት ሺህ አምስት መቶ ዘመን መኖራቸውን ይገልጻል፡፡ እሥራኤል በታላቅ ተአምር ከፈርዖን እጅ ተላቀው ቀይ ባሕርን መሻገራቸው እሥራኤል ዘነፍስ ማለት በአፀደ ነፍስ የነበሩ ከሞት ወደ ሕይወት መሻገራቸውን፥ ከሲኦል ወደ ገነት መግባታቸውን የሚገልጽ ምሳሌ ነው፡፡ ይህም ደግሞ የጥምቀት ምሳሌ እንደሆነ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ያስረዳናል (1ቆሮ.10፥1-5፤ 1ጴጥ.3፥19-21)፡፡

በምድረ በዳ የበረሓው ኑሮ ምሳሌነት ለማን?

ልምላሜ በሌለበት ችግር በበዛበት በረሃ ውስጥ አርባ ዓመት ሙሉ እሥራኤላውያን ሲንከራተቱ መኖራቸው ዛሬ ክርስቲያኖች በዚህ ዓለም ውስጥ (በምድረ ፋይድ) ለሚኖሩት ክርስቲያናዊ ሕይወታቸው ምሳሌ ነው፡፡ ቀይ ባሕርን ተሻግረው ካለፉት መካከል ብዙዎቹ ሕገ እግዚአብሔርን ባለመጠበቃቸው፥ ቃል ኪዳኑን ባለማክበራቸው በበረሃ ወድቀው ቀሩ እንጂ ምድረ ርስትን አልወረሱም፡፡ ዛሬም ክርስቲያኖች አምነው ከተጠመቁ በኋላ "ለክርስቶስ ወንጌል እንደሚገባ" ካልኖሩና ትእዛዙን ካልጠበቁ ተመሳሳይ ዕድል ያጋጥማቸዋል የምንለው የሐዋርያውን የቅዱስ ጳውሎስ ትምህርት መሠረት በማድረግ ነው፡፡ እሥራኤላውያን "ሙሴን ይተባበሩ ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ፤ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መብል በሉ፥ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸውም ከነበረው ከመንፈሳዊ ድንጋይ ጠጥተዋልና፥ ያም ድንጋይ ክርስቶስ ነበረ" ይልና ሙሴን በመተባበር በደመናና በባሕር ከተጠመቁት መካከል ብዙዎቹ ማለት ከእግዚአብሔር ፈቃድና ሕግ ውጭ ስለ ሆኑት ሰዎች ሲናገር "እግዚአብሔር ግን ከእነርሱ በሚበዙት ደስ አላለውም፥ በምድረ በዳ ወድቀዋልና" በማለት አስረድቶናል፡፡ ቀጥሎም ሐዋርያው የእሥራኤል ዘሥጋን ሕይወትና ምግባር ከክርስቲያኖች ሕይወትና ምግባር ጋር እያነፃፀረ በመግለጽ በተለይም በክርስቶስ አምነን የተጠመቅን ሁሉ እንደ እነርሱ ወድቀን እንዳንቀር ያስጠነቅቀናል፡፡ "እነዚህ /እሥራኤላውያን/ ክፉ ነገር እንደ ተመኙ እኛ (ክርስቲያኖች)ደግሞ እንዳንመኝ ይህ ምሳሌ ሆነን" እያለና ሌሎችም ይህን የመሰሉ የሃይማኖትና የሥነ ምግባር ጉዳዮችን እየጠቀሰ በጻፈው መልእክቱ አስተምሮናል (1ኛ ቆሮ.10፥1-13)፡፡

"አምላክህ እግዚአብሔር ይፈትንህ ዘንድ፥ በልብህም ያለውን ትእዛዙን ትጠብቅ ወይም አትጠብቅ እንደሆነ ያውቅ ዘንድ፥ ሊያስጨንቅህ በእነዚህ በአርባ ዓመታት በምድረ በዳ የመራህን መንገድ ሁሉ አስብ፡፡ ሰውም ከእግዚአብሔር አፍ በሚወጣ ነገር ሁሉ በሕይወት እንዲኖር እንጂ ሰው በእንጀራ ብቻ በሕይወት እንዳይኖር ያስታውቅህ ዘንድ አስጨነቀህ፥ አስራበህም፥ አንተም ያላወቅኸውን አባቶችህም ያላወቁትን መና አበላህ" ተብሎ እንደ ተጻፈው ከእግዚአብሔር የወጣውን ትእዛዝ ባለመጠበቃቸው በበረሃ ወድቀው እንደ ቀሩት ወገኖች የዓመፅን ነገር ሳይከተሉ የአዳኛቸውንና የአምላካቸውን ፈቃድ በመፈጸም የበረሃውን ኑሮ በትዕግሥት ያለፉት ወገኖች የተስፋውን ሀገር ምድረ ርስትን ወርሰዋል (ዘዳ.8፥1-3)፡፡ እህል ተዘርቶ ከማይበቅልበት ጠፍ መሬት ከሆነው ከበረሃ ወጥተው ወተትና ማር ወደ ምታፈሰው ለምለም ሀገር መግባታቸውና መውረሳቸው ለሕዝበ እሥራኤል ታላቅ የምሥራች ነበር፡፡ ይህም እጅግ ለበለጠው ምሥራች ምሳሌ ነው፡፡ ክርስቲያኖች በበረሃ በተመሰለው በዚህ ዓለም ኑሯቸው በሃይማኖታቸው ጸንተው ሕገ እግዚአብሔርን እየጠበቁ የዚህን ዓለም መከራና ፈተና ችለው እስከ መጨረሻው ከታገሡ ምድረ ርስት ምሳሌዋ የሆነችላትን ሀገረ ሕይወትን ገነት መንግሥተ ሰማያትን [...]ብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው" ተብሎ የተጻፈው ለሰው ልጅ

www.ethiopianorthodox.org

ኑሮ የምትስማማውና ፍጹም ደስታና ፍቅር ሰላምም የማይለያት ሰማያዊ ሀገር ገነት መንግሥተ ሰማያት እንደሆነች እናምናለን፡፡ እንግዲህ እኛ ክርስቲያኖች በዚህ ዓለም ስንኖር እንደ መንገደኞችና መናኞች ነን እንጂ የሚያልፈውን ርስትና ጉልት፥ ቤትና ንብረት በማፍቀር በሚጠፋው ምድራዊ ሀብት ላይ እም ነታችንና ልቡናችንን ማሳረፍና ማኖር አይገባንም፡፡ ምክንያቱም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለው "እኛ አገራችን በሰማይ ነውና" (ፊልጵ.3፥20)፡፡ ይኸው ሐዋርያ እስከ ሦስተኛው ሰማይ ደርሶ ገነትን ያየ፥ "ሰውም ሊናገር የማይገባውን የማይናገረውን ቃል" የሰማ ስለሆነ ስለ ሰማያዊ ርስታችን የዘላለማዊ ቤታችን ስላለው ደስታ መስክሯል (2ኛ ቆሮ.12፥1-7)፡፡

አዲሲቱ ኢየሩሳሌም የመጨረሻዋ ተስፋችን

በምድር ዛሬ ያለችው ኢየሩሳሌም ለቅድስት ከተማ ለአዲሲቱ ኢየ ሩሳሌም ምሳሌ ናት (ገላ.4፥26)፡፡ ስለዚህ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር የተዘጋጀችውን ሰማያዊቷን ኢየሩሳሌም ለመግባት ተስፋ ያደርጋሉ፡፡ "የእግዚአ ብሔር ክብር ያለባት ቅድስቲቱን ከተማ ኢየሩሳሌምን ከሰማይ ከእግዚአብሔር ዘንድ ስትወርድ አሳየኝ፤ ብርሃንዋም እጅግ እንደ ከበረ ድንጋይ እንደ ኢያ ሰጲድ ድንጋይ ሆኖ እንደ ብርሌ የጠራ ነው" እያለ በብዙ ጌጣ ጌጥ እንደ ተዋበችና እንደ ተሸለመች ሙሽራ አስመስሎ ቅዱስ ዮሐንስ በራእዩ ገልጧታል፡፡ በዚያች ሀገር ሌሊት የለም ለጨለማም ቦታ የለውም፤ የጨለማንም ሥራ የሚወዱ ዓመፅንም የሚያደርጉ አይኖሩም፡፡ "በሕይወት መጽሐፍ ከተጻፉት በቀር፥ ጸያፍ ነገር ሁሉ ርኵሰትና ውሸትም የሚያደርግ ወደ እርስዋ ከቶ አይገባም"፡፡ በዚያች ሀገር የሚያዝኑና የሚተክዙ፥ የሚጨነቁና የሚሰቃዩ፥ የሚታመሙና የሚሞቱ የሉም፡፡ ምክንያቱም የጨለማው ዓለም ገገር ስለተወገደ ጨቋኝና ተጨቋኝ፥ አጥፊና ጠፊ፥ ደዌና ሕመምተኛ ፥ ገዳይና ተገዳይ አይ ገኝም፡፡ የዚያች ሀገር መንግሥት የእግዚአብሔር መንግሥት ስለሆነ በውስጥዋ ያሉት ሁሉ በጌታቸው ደስታ ለዘላለም ደስታና እረፍት ይሆንላቸዋል፡፡ በመካ ከላቸውም የሕይወት ውኃ ወንዝና የሕይወት ዛፍ ይገኛል፡፡ አዳም እንደነበረባት የመሰለ መርገም ከእንግዲህ ወዲህ አይደረግም፡፡ የእግዚአብሔርም ዙፋን በቅድስቲቱ ከተማ ውስጥ ስለሆነ በውስጥዋ የሚኖሩት ሁሉ ያመልኩታል፤ ፊቱንም ያዩታል፤ ሁሉም በፍጹም ደስታ ያመሰግኑታል፡፡ "ከእንግዲህ ወዲህ ሌሊት አይሆንም፥ ጌታ አምላክም በእነርሱ ላይ ያበራላቸዋልና የመብራት ብርሃንና የፀሐይ ብርሃን አያስፈልጋቸውም፤ ለዘላለምም እስከ ዘላለም ይነግሣሉ" በማለት በዓለም ፍጻሜ በወንጌል የተስፋ ቃል መሠረት ስለምትመጣው መን ግሥተ ሰማያት የሰው ልቡና ሊረዳ የሚችለውን ያህል ቅዱስ ዮሐንስ በራእዩ ገልጦልናል (ራእይ 21-22)፡፡

"እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው" የወንጌል ተስፋ በቃላት ከሚገለጠው በላይ ነው፡፡ ስለዚህ ይህን ታላቅና የመጨረሻውን ተስፋ ማመን ይገባናል፤ አምነንም መኖር ያስፈልጋል፡፡ ክርስትናችን በተስፋ መንግሥተ ሰማያት ላይ ካልተመሠረተ በምድራዊ ነገር ላይ ወድቆ እንደቀረ ይቆጠራል፡፡ ክርስትናችን በወንጌል እምነት ላይ ከተመሠረተ የመንግሥተ ሰማያት ተስፋ አለን፡፡ ነገር ግን ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት የክብሩም ወራሽ ለመሆን ግዴታ በመከራ ውስጥ ማለፍ አለብን፡፡ በበረሃው አገር በምድረ በዳ ይኖሩ የነበሩት እሥራኤላውያን በልዩ ልዩ መከራና ፈተና ውስጥ ገብተው ያለፉት ብቻ ወደ ምድረ ርስት እንደገቡ እኛም ወደ መንግሥተ እግዚአብሔር ለመግባት መከራ መቀበል ይገባናል፡፡ "ወደ እግዚአብሔር መንግሥት በብዙ መከራ እንገባ ዘንድ ያስፈልገናል" ተብሎ እንደ ተጻፈው በሃይማኖትና በተስፋው ጸንተን ስለ መንግሥተ ሰማያት ስንል መከራ መበቀልን እንፍራ (የሐዋ.ሥራ14፥22)፡፡ በመንግሥ

www.ethiopianorthodox.org

በዚህ ዓለም ከሚመጣብን መከራና ፈተና ጋር ቢመዘን ከቁጥር አይገባም፥ ኢ ምንት ነው፡፡ ቅዱስ ጳውሎስ እንደተናገረው "ለእኛ ይገለጥ ዘንድ ካለው ክብር ጋር ቢመዛዘን የአሁኑ ዘመን ስቃይ ምንም እንዳይደለ አስባለሁ" ብሏልና እኛም በዚህ ቃል እንጽናና (ሮሜ.8፥18)፡፡

ምሥራቹ፥ እኛን ለማዳን ጌታ ሰው መሆኑ ነው

ክርስቲያኖች ሁሉ እግዚአብሔርን አባታችን፥ መንግሥተ ሰማያ ትን አገራችን ለማለት ያበቃቸው ምንድን ነው? መንግሥተ ሰማያትንስ ማን አመጣት? መቼስ መጣች? ለሚለው ጥያቄ ሁሉ መልሱ አንድ ነው፤ ሁላችንም በስሙ የተጠራን ስለሆንን እናውቀዋለን፡፡ እርሱም የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጁ ክርስቶስ ሰው ሆኖ ወደ እዚህ ዓለም በመጣ ጊዜ ነበር፡፡ እግዚአ ብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው የመንግሥተ ሰማያት ምሥጢር በክርስቶስ ሰው መሆን ተገለጠ፡፡ መንግሥተ ሰማያት በእርሱ መጥታለች፥ ለሰዎችም እንድት ሰጥ ሆናለች (ሉቃ.12፥32)፡፡ እንግዲህ ታላቁና የመጀመሪያው ምሥራች የክርስቶስ ሰው መሆን ነው፡፡ ስለዚህ ቅዱስ ገብርኤል የጌታን ሰው መሆን ፅን ሰቱን (ትስብእቱን) ለእመቤታችን አበሠራት (ሉቃ.1፥26-38)፡፡ ከዚያም ቀጥሎ በሌሊት መንጋቸውን ይጠብቁ ለነበሩት እረኞች የጌታ መልአክ ተገለጠላቸው፤ የጌታም ክብር በዙሪያቸው አበራ፤ መልአኩም በዚያች ሌሊት ጌታ መወለዱን በታላቅ ደስታ እንዲህ ሲል አበሠራቸው፦ "እነሆ፥ ለሕዝቡ ሁሉ የሚሆን ታላቅ ደስታ የምሥራች እነግራችኋለሁና አትፍሩ፤ ዛሬ በዳዊት ከተማ መድኃኒት እር ሱም ክርስቶስ ጌታ የሆነ ተወልዶላችኋልና" (ሉቃ.2፥8-14)፡፡

የመወለዱ ምሥራች በቅዱሳን መላእክት የተሰበከለት ክርስቶስ ስለ መን ግሥተ ሰማያት መምጣት በማስተማር፦ "ዘመኑ ተፈጸመ የእግዚአብሔርም መንግሥት ቀርባለች፤ ንስሐ ግቡ በወንጌልም እመኑ እያለ ወደ ገሊላ መጣ" (ማር.1፥14-15)፡፡ "ኢየሱስም በምኲራቦቻቸው እያስተማረ የመን ግሥትንም ወንጌል እየሰበከ በሕዝብም ያለውን ደዌና ሕማም ሁሉ እየፈወሰ በገሊላ ሁሉ ይዞር ነበር" (ማቴ.4፥23)፡፡ ስለዚህ ነው ነቢዩ ኢሳይያስ "በጨለማ የተቀመጠው ሕዝብ ታላቅ ብርሃን አየ፥ በሞት አገርና ጥላ ለተቀመጡትም ብርሃን ወጣላቸው" ያለው (ማቴ.4፥14-16)፡፡

ጌታችን ራሱ የወንጌል ምሥራች ነው፤ የምሥራቹንም አማናዊ መልእክት ያስተላለፈልን እርሱ ራሱ ነው፡፡ በተለየ አካሉ ሰው በመሆኑ የወን ጌልን ተልዕኮ በሰውነቱ ፈጽሞታል፡፡ ስለዚህም ሰው በመሆኑ ራሱ ተላኪ ራሱ ፈጻሚ ሆኖ ሁሉንም በሁሉ በሰውነቱ ለእኛ ሲል አከናውኖታል፤ በትንቢቱም መሠረት የወንጌሉን መልእክት እንደሚከተለው ገልጾታል፡፡

> "የጌታ መንፈስ በእኔ ላይ ነው፥ ለድሆች ወንጌልን እሰብክ ዘንድ ቀብቶኛልና፤ ለታሠሩትም መፈታትን ለዕውሮችም ማየትን እሰብክ ዘንድ፥ የተጠቁትንም ነፃ አወጣ ዘንድ የተወደደችውንም የጌታን ዓመት እሰብክ ዘንድ ልኮኛል"(ሉቃ.4፥17-19)፡፡

እንግዲህ ከዚህ የበለጠ መልካም ዜና ከየት ይገኛል? ጌታችን ለሥጋ ችንም ለነፍሳችንም የሚበጀውን ነገር ሁሉ አድርጐልናል፡፡ የባሕርይ ሕይወቱ መንፈስ ቅዱስ በእርሱ ህልው ሆኖ እንዳለ ከገለጸ በኋላ በዘመነ ሥጋዌው በተዋሐደው ሰውነቱ ሊፈጽመው ወደዚህ ዓለም የመጣበትን ተልዕኮ በትንቢቱ ቃል ተናግሯል፡፡ ጌታም ይህንኑ በተግባር ፈጽሞታል፡፡ በእርሱ ለሚያምኑት ሁሉ ሀብተ ረድኤቱ ጸጋ በረከቱ ደርሷቸዋል፡፡ በሥጋ የታሠሩትን በተአ ምራት፥ በነፍስ የታሠሩትን በትምህርት ፈትቷቸዋል፡፡ ዓይነ ሥጋቸውን በተአ ምራት፥ ዓይነ ልቡናቸውን በትምህርት ከፍቶላቸዋል፡፡ በሥጋ የተጠቁትን በተአ ምራት፥ በነፍስ የተጠቁትን በትምህርት ነፃ አውጥቷቸዋል፡፡ ኀዙናነ ሥጋን በተአምራት፥ ኀዙናነ ነፍስን በትምህርት ደስ አሰኝቷቸዋል፡፡ ቁሱላነ ሥጋን

በተአምራት፣ ቁሱላን ነፍስን በትምህርት አድኗቸዋል፡፡ ጌታ በትምህርቱና በተአ ምራቱ የፈጸማቸው ብዙ ድንቅ ድንቅ ሥራዎች አሉ፡፡ ሁሉንም ለሰው ልጆች ደኅንነትና ሰላም ሲል ያከናወናቸው ናቸው፡፡ ጌታ ወደዚህ ዓለም የመጣበትን ዓላማ የሥራዎቹ ሁሉ መደምደሚያ ፀማድረግ የሰው ልጆችን ከሞተ ሥጋና ከሞተ ነፍስ አድኗቸዋል፡፡ ይህንንም በሞቱና በትንሣኤው ፈጽሞታል፡፡

ጌታ በሞቱና በትንሣኤው የሰው ልጆችን ከሞተ ሥጋና ከሞተ ነፍስ እንዴት ነው ያዳናቸው? ጌታ በዕለተ ዓርብ በአካለ ነፍስ ሲኦል ወርዶ የዲያብሎስ ምርኮኞች የነበሩትን ነፍሳትን ነፃ አውጥቶ ገነት አስገብቷቸዋል፡፡ ከስቅለት ዓርብ በፊት የነበሩ ሰዎች ሁሉ ሲሞቱ ሲኦል ይገቡ ነበር፡፡ ጌታ ገነትን ከከፈተበት ጊዜ ጀምሮ በእርሱ ያመኑት ሁሉ ገነት ይገባሉ፡፡ ሞተ ነፍስ ማለት ወደ ሲኦል መውረድ ወይም መግባት ማለት ነው እንጂ ነፍስ እንደ ሥጋ ሞታ ፈርሳ በስብሳ ትቀራለች ማለት አይደለም፤ ሞተ ነፍስ ስንል ነፍስ ከእግዚአብሔር ተለይታ ከገነት ከመንግሥተ ሰማያት ውጭ በሲኦልና በገሃነም ስትሰቃይ መኖሯን ለመግለጽ ነው፡፡ ከሞተ ሥጋ ደግሞ የዳንነው ጌታ መቃብርን አጥፍቶ በሦስተኛው ቀን ከሙታን ተለይቶ በመነሣቱ ነው፡፡ የእርሱ ሰውነት (ሥጋ) የአዳም ሰውነት (ሥጋ) ስለሆነ የእርሱ ትንሣኤ የአዳም ልጆች ትንሣኤ በመሆኑ እርሱ የትንሣኤያችን መጀመሪያ በኵር ሆኖናል፡፡ የእኛንም ትንሣኤ ጌታ ለሁለተኛ ጊዜ ሲመጣ እርሱ ራሱ በትንሣኤ ዘጉባኤ ይፈጽምልናል (ዮሐ.5፥25-29)፡፡ እስከዚያው ድረስ በእርሱ ትንሣኤ ያመኑ ሁሉ በሥጋ ዘመናቸው ሳሉ በትንሣኤ ልቡና ይኖራሉ፤ በነፍሳቸውም ገነት ይገባሉ፡፡

እንግዲህ ታላቁና የመጨረሻው የምሥራች ቃል የክርስቶስ ከሙታን መ ነሣት ነው፡፡ በእርሱም ትንሣኤ የሰው ልጆችን ትንሣኤ ሁሉ ማመን የክርስትና ሃይማኖታችንና የክርስትና ሕይወታችን መሠረት መሆኑ አያጠያይቅም፡፡ ታዲያ እምነታችንን በዚህ የወንጌሉ ቃል ላይ ከመሠረትነው እንዴት ነው በክርስቲያናዊ ሕይወታችን የምንገልጸው? ይህ ነገር ለአንድ አፍታ ተጨዋውተን በት የሚያልፍ ወይም የምንረሳው ነገር አይደለም፡፡ እስከ መጨረሻው ሕይወታችን ድረስ እንደሚዘልቅ አድርገን ጉዳዩን በቁም ነገር መከታተል ይኖርብናል፡፡ ስለዚህ ከሁሉ አስቀድመን በወንጌሉ ቃል እንደ ተገለጸው እግዚአ ብሔር ለሚወዳቸው ከጥንት ጀምሮ ያዘጋጀላቸውን ድንቅ ሥራ ማወቅ፣ አው ቆም በእግዚአብሔር ፍቅርና በልጁ አዳኝነት አምኖ በተስፋውም ተደስቶ መኖርና ማመስገን ይገባናል፡፡

እዚህ ላይ ልናስተውለው የሚገባን መሠረታዊ ጉዳይ አለን፡፡ እግዚአ ብሔር አምላክ ፈታሒ በጽድቅ፣ ኵናኔ በርትዕ በመሆኑና በደለኞችንም በመቅጣቱ እግዚአብሔርን ጨካኝና ክፉ እንደሆነ ማሰብ ታላቅ ስሕተት ነው፡፡ በዓመፀኞችና በግፈኞች ላይ ካልፈረደ ደጋጎቹ እንዴት በሰላም ይኖራሉ? ስለዚህ እግዚአብሔር በዳኝነቱም በምሕረቱም፡ በጎነቱን (መልካምነቱን)፣ ትክክለኛነቱን፣ ጽድቁን፣ መግቦቱን ይገልጻል፡፡ ይልቁንም ሰውን በመውደዱ ሰውን ያዳነበት ጥበቡ ታላቅ ምሥጢር ያለበት ነው፡፡

እግዚአብሔር እንዲሁ ስለ ወደደን በልጁ አዳነን ሰማያዊ ርስትን ሊያወርሰን መያዣውን ሰጠን

እግዚአብሔር ተቀዳሚና ተከታይ የሌለው የባሕርይ ልጁን ለሰዎች ደኅንነት ሲል መላኩ ለሰዎች ልጆች ያለው ፍቅሩ ምን ያህል ታላቅ እንደሆ ነ የሚያስተውል ልቡና ያለው ሁሉ ያውቀዋል፡፡ እግዚአብሔር እኛን እንዲሁ መውደዱ ያውም ገና ኃጢአተኞች ሳለን ያለ ምንም ምክንያት ሰውን ማፍቀሩ ዓለም ሳይፈጠር ዘመን ሳይቆጠር [illegible] ምሥጢር ነው፡፡ ይህም ዓለምን [illegible]

www.ethiopianorthodox.org

የሥጋዌን ምሥጢር ያስረዳናል (1ኛቆሮ.2፥6-10)፡፡ ከዚህ ምሥጢር ጋር የሚያያዝ ነው እመቤታችን ዓለም ሳይፈጠር በኅሊና አምላክ እንደነበረች ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን የሚያስተምሩን፡፡

የመዳናችን ምሥጢር ሥር መሠረቱ ምንጩ የእግዚአብሔር ፍቅር ነው፡፡ ይህንን ፍቅር በእርግጠኝነትና በተጨባጭ የምናውቀው እግዚአብሔር አን ድዩ ልጁን ለእኛ ቤዛ አድርጐ ወደዚህ ዓለም በመላኩ ነው፡፡ እንግዲህ ልጁን ለሚያምኑት የዘላለም ሕይወት እንደሚሰጣቸው፣ የማያምኑት ደግሞ እን ደሚፈረድባቸው ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ እንደሚከተለው ገልጾልናል፡

> “በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአ ብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወዷልና፡፡ ዓለም በልጁ እንዲድን ነው እንጂ በዓለም እንዲፈርድ እግዚአብሔር ወደ ዓለም አልላከ ውምና፡፡ በእርሱ በሚያምን አይፈረድበትም፤ በማያምን ግን በአንዱ በእግዚአ ብሔር ልጅ ስም ስላላመነ አሁን ተፈርዶበታል” (ዮሐ.3፥16-18)፡፡

በዚህ ኃይለ ቃል መሠረት የመዳን ጸጋና በረከት የሚገኘው በእምነት መሆኑን እንማራለን፡፡ ስለዚህ ነው ከመርገም፣ ከፍዳና ከሞት የዳንነውና ነፃ የወጣነው በእምነት በሃይማኖት እንደሆነ በወንጌሉ የምሥራች ቃል የተነገረው፡፡ ነገር ግን ይህን የመዳን ጸጋ የሚያስገኝልን እምነት ምን ዓይነት እምነት ነው? እኛስ የያዝነው እምነት ምን ይመስላል? በስመ ሃይማኖት የተለያዩና እርስ በርሳቸው የሚቃረኑ እምነቶች አሉ፡፡ እውነት ያልሆኑ፣ እውነትን የሚመስሉ፣ በዘልማድ የተያዙ ወይም ዘመን ያመጣቸው ጊዜ የወለዳቸው ከቃለ እግዚአ ብሔር ጋር የማይስማሙ እምነቶች አሉ፡፡ ሁሉም አያድኑም፤ ምክንያቱም ትክክለኛዋ ሃይማኖት አንዲት ብቻ ስለሆነች ነው (ኤፌ.4፥5)፡፡

እውነተኛዋና ትክክለኛዋ፣ መዳንንና የዘላለም ሕይወትን የምታስጠዋ ሃይማኖት የትኛዋ ናት? በማለት እንደገና እንጠይቃለን፡፡ መልሱም ከላይ በተጠቀሰው ኃይለ ቃል መሠረት ለእኛ ደኅንነት ከእግዚአብሔር ዘንድ በመጣው በባሕርይ ልጁ ላይ ያለን ሃይማኖትና እምነት ብቻ ነው፡፡ ምናልባት መስሎንም ሳይመስለንም ወይም በልዩ ልዩ ምክንያት እምነታችንንና ትውክልታችንን፣ ፍቅራችንንና አምልኳችንን ከእርሱ ውጭ በሌላ ነገር ላይ አ ድርገነው እንደሆነ የመዳን ተስፋ የለንም፡፡ ምክንያቱም ማዳን የእግዚአብሔርና የበጉ ነው ተብሎ ተጽፏልና (ራእይ 7፥10)፡፡ ሕዝብንም አሕዛብንም በደሙ የዋጀ የእግዚአብሔር በግ ነውና (ራእይ 5፥8-10)፡፡

እምነታችንንና ፍቅራችንን እንደ ወንጌሉ ቃል በእርሱ ላይ ካደረግን የተ ነገረውን የተስፋ ቃል ሁሉ እናገኛለን፡፡ ሰማያዊ ርስት ማለት ተስፋ መንግሥተ ሰማያትና ጸጋ መንፈስ ቅዱስ ይሰጠናል፡፡ የተስፋውን ቃል እንደምናገኝ በውስጣችን ያደረው መንፈስ ቅዱስ ይመሰክራል፡፡ እርሱ የርስታችን መያዣ (አረቦን) ሆኖ ተሰጥቶናልና (ኤፌ.1፥14)፡፡ በእርሱ ላይ ያለን እምነት ድኅነተ ሥጋና ድኅነተ ነፍስን ያስገኝልናል፡፡ በእርሱ ላይ ሙሉ እምነት ላላቸው ለቀደሙት ሰዎች ጌታ ፈውሰ ሥጋና ፈውሰ ነፍስን በተአምራት እን ዲያገኙ አድርጓቸዋል፡፡ ይህንንም የፈውስ ጸጋ እንዴት እንዳገኙ የምናውቀው ጌታ “እንዳመንህ ይሁንልህ”፣ “እንደ እምነታችሁ ይሁንላችሁ” ፣ “እም ነትህ አዳነህ”፣ “እምነትሽ አዳነሽ” እያለ የዳኑትን ሰዎች እምነት ፍጹምነት በመመስከሩ ነው (ማቴ.8፥13፤ 9፥22፤ 29-30፤ ማር.10፥52)፡፡ ዛሬም የምንድ ነው በረከተ ሥጋና በረከተ ነፍስ የምናገኘው በእርሱ በማመን ነው፡፡ « አኮ [illegible] አላ ለሊሁ ያድኅኖሙ እስመ ያፈቅሮሙ

ሊሆሙ ለዓለም፡- እሱ ያድናቸዋል እንጂ በአማላጅ በአለቃ የሚያድናቸው አ ደለም ይወዳቸዋልና ይራራላቸዋል እሱ በረድኤት ተቀብሎ አዳናቸው ዘመናቸው ሁሉ ለዘለዓለም አከበራቸው» ተብሎ እንደ ተጻፈው መዳናችን መከበራችን በክርስቶስ የማዳን ሥራ ብቻ ነው (ኢሳ.63፥9 ግዕዙ ተመልከት)፡፡[71-1] ምክንያቱም መፍጠርና ማዳን የእግዚአብሔር ነውና፡፡ ቅዱሳ ደግሞ እኛ እንድንድን ምሕረትንም እንድናገኝ ወደ እግዚአብሔር ይለ ኑልናል፤ ያማልዱልናል፡፡ እግዚአብሔርም እንደ በደላችን ሳይሆን እንደ ቸርነ ብዛት ምሕረት ያደርግልናል፡፡ ለጸሎቱና ለምልጃውም ዓይነትና ገደብ አለው፡፡ ይህንንም ከእግዚአብሔር ባለሟል ከፍቁረ እግዚእ ከቅዱስ ዮሐንስ አ ደሚከተለው እንማራለን፡-

> “ወዛቲ ይእቲ እንተ ብነ ገጽ በኀበ እግዚአብሔር፡- ራሱን ከነቢያት አንድ አደ ይናገራል፤ከእግዚአብሔር ዘንድ ያለችን ባለሟልነት ይህች ናት፡- እስመ ዘሰአ ነ ኀቤሁ በስመ ዚአሁ ይሰምዐነ፡፡ ፊት እዴከ አንሥእ ኃይለከ ብለን የለመነው ልመና ሰምቶናልና (ምዕ.2.28.3.21፤ ኤፌ.3.12፡ ዕብ.4.16)፡፡ ወእመሰ ርኢነ ከመ ሰአልናሁ ይሰምዐነ ከዚህም ቀደም ፊት እዴከ አንሥእ ኃይለከ ብለን የለመነውን እ ሰማን ካወቅንስ ነአምር እንከ ከመ ብነ ስእለተ ዘሰአልነ በኀቤሁ ዛሬም በትን ወልድከ በስቁል ወልድከ ብለን የምንለምነውን እንዲሰማን እናውቃለን፡፡ እን (ወዛቲ ይእቲ) ራሱን ከሐዋርያት አንድ አድርጐ ይናገራል፣ ከእግዚአብሔር ዘ ያለችን ባለሟልነት ይህች ናት (እስመ ዘሰአልነ) ዛሬ በስቁል ወልድከ በትንው ወል ብለን የለመንነውን ሰምቶናልና (ወእመሰ ርኢነ) ዛሬ በስቁል ወልድከ በትንው ወል ብለን የለመንነውን እንደ ሰማን ካወቅንስ እንግዲህም እስከ ምጽአት ድረስ በስቁ ወልድከ በትንው ወልድከ ብለን የምንለምነውን እንዲሰማን እናውቃለን፡፡ ወእመ ዘርእዮ ለካልዑ እንዘ ይኤብስ አበሳ ዘኢኮነ ለሞት ወንድሙን ለሞት የማያበቃ በደ ሲበድል ያየው ሰው ቢኖር ለይስአሎ ለእግዚአብሔር ከመ ያሕይዎ ለዘይኤብስ አበ ዘኢኮነ ለሞት ለሞት የማያበቃ በደል የበደለ ወንድሙን ያድነው ዘንድ እግዚአብሔ ይለምንለት እስመቦ አበሳ ዘለሞት ለሞት የሚያበቃ በደል አለና ወኢኮነ በእንቲአ ዘእብል ከመ ይስአሉ ሎቱ፡፡ ለዚያ ይለምኑለት የምል አይደለም (ማቴ.12.31)” (1ኛዮሐ.5፥14-16 ትርጓሜውን ተመልከት)፡፡

ከተጠቀሰው ምንባብ ከተማርናቸው መካከል አንደኛው ስለ ቅዱሳን የም ጃ ዓይነትና ሁኔታ ነው፡፡ ስለዚሁ ጉዳይ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ሲጽፍ “ወንሕነሰ ንተነብል በአምሳለ ክርስቶስ” በማለት የሐዲስ ኪዳንን የምልጃ ሥር ትና አካሄድ አሳይቶናል፡፡ ሊቃውንትም ይህን ይዘው ሲተረጉሙ፡- “ክርስቶስ መስለን በክርስቶስ አምሳል እንጸልያለን . . . በክርስቶስ አሥምሮት እግዚአ ብሔርን ታሠምሩት ዘንድ ክርስቶስን ማላጅ አድርገን እንማልዳችኋለን” ብለዋል፡፡ ይህም ማለት በክርስቶስ ቤዛነት የተገኘውን ዕርቅና ሰላም መሠረ በማድረግ ሐዋርያው የክርስቶስ መልእክተኛ በመሆን የቆሮንቶስን ሰዎ ከእግዚአብሔር ጋር ታረቁ ታረቁ እያለ ይለምናቸዋል ይማልዳቸዋል፤ እግዚአ ብሔርንም ይለምንላቸዋል ያማልድላቸዋል ማለት ነው፡፡ እንደዚሁም ከሐዋርያ

[71-1] ይህ ጥቅስ በግዕዙ ብቻ ሳይሆን በሰባው ሊቃናት ትርጉም በጽርዑ (በግሪኩ) ቋንቋም ይገኛል፤ በ ብራይስጡ ግን የለም፡፡

ጥቅሱ፥ መዳን በፈጣሪ እንጂ በፍጡር እንዳልሆነ ያስረዳናል፡፡ “አቤል በታየን እጅ በግፍ ም ደሙ ለማንም ለማን አልጠተመም የሆድሽ ፍሬ ግን ደሙ አዳምንና ልጆቹን አዳናቸ (ዘፍ.4፥8)፡፡ . . . ሄኖክ እግዚአብሔርን አገለገለው ከሞት በፊት ተሠወረ፥ አልተገኘም፤ እግዚአብሔ ሠውሮታልና፡፡ ነገር ግን በጽድቁ ለራሱ ዳነ እንጂ የርሱ ደግነት ጽድቁም ለሌሎች አልጠቀማቸው (ዘፍ.5፥24)፡፡ የድንግልናሽ ቡቃያ ግን በቸርነቱ ሞትን በሥጋ ቀመሰ ሙታንንም (በሥ በመለኮቱ አዳናቸው፡፡ ኖኅ በእግዚአብሔር ፊት ባለሟልነትን አገኘ ከሚስቱና ከልጆቹም ጋ ከማየ አይኅ ዳነ፤ ሌሎቹን ግን ከማየ አይኅ አላዳነም (ዘፍ.7፥23)፡፡ ልጅሽ ግን በመስቀሉ ሕዝብና አ ዛብን አዳነ፡፡ አብርሃም ለእግዚአብሔር የታመነ ሆኖ ተገኘ ፡፡ የምድርና የሰማይ ኪዳንም ተሠራለት የብዙዎች ሕዝብ አባት ተባለ . . . ይህንን ሁሉ ክብር ተቀብሎ ሳለ [illegible] አል ለመርዳት አልተቻለውም፡፡ የበኸር (የ[illegible]) ጊዮርጊስ ዘጋስጫ፣ አርጋኖን፣ ዘኀሙስ፣ ም[illegible] ተመልከት)፡፡

ጋር ቅዱሳን ሁሉ ይማልዳሉ ያማልዳሉ ማለት ነው (2ኛቆሮ.5፥20 ትርጓሜውን ተመልከት)፡፡ ሆኖም ከላይ ከምንባቡ እንደተማርነው ቅዱሳን ለምልጃቸው ሥርዓትና ወሰን አለው፡፡ ስለዚህ ከእግዚአብሔር ምሕረትን ለማግኘት ቅዱሳን የሚጸልዩትና የሚያማልዱት “ለሞት የማያበቃ በደል” ለፈጸሙት እንጂ “ለሞት የሚያበቃ በደል” ለፈጸሙት አይደለም (1ኛዮሐ.5፥16-17)፡፡ ይኸውም ቢሆን ከንስሐ ጋር እንጂ ያለንስሐ አይፈጸምም፡፡

እንግዲህ ሁሉም ነገር የሚሠምረውና የሚከናወነው እኛ በወደድነውና በፈለግነው መንገድ በመሄድ ሳይሆን እግዚአብሔር ለእኛ ብሎ ያዘጋጀውንና የመረጠውን ብቸኛ መንገድ አውቀንና አምነን ስንሄድ ነው፡፡ የመዳንና የጽድቅን መንገድ ከፈለግን እምነታችንን በእግዚአብሔርና በክርስቶስ ላይ አድርገን “ለክርስቶስ ወንጌል እንደሚገባ” እንኑር፤ በሃይማኖተ ወንጌል እንጽና፡፡ ከክርስቶስ ወንጌል በቀር ሌላ ወንጌል የለምና እንዳንሳሳት እንጠንቀቅ፡፡ ስለዚህ ጉዳይ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በጻፈው መልእክቱ፡- “የሚያናውጧችሁ የክርስቶስንም ወንጌል ሊያጣምሙ የሚወዱ አንዳንዶች አሉ ... ነገር ግን እኛ ብንሆን ወይም ከሰማይ መልአክ፥ ከሰበክንላችሁ ወንጌል የሚለይ ወንጌልን ቢሰብክላችሁ፥ የተረገመ ይሁን ...” ባለው መሠረት ይህን ውግዘት ያለበትን አንቀጽ ጠብቀን ማስጠበቅ ክርስቲያናዊ ግዴታችን ነው (ገላ.1፥7-9)፡፡ ከክርስቶስ ወንጌል ውጭ የምንኖረው ሕይወት ካለ “ያ” ክርስቲያናዊ ሕይወት አይባልም፡፡ መሠረቱን ለቅቆ ማለት የወንጌልን እምነት፥ ተስፋና ፍቅር ሳይዙ የሚፈጸም ጾም ጸሎትና መንፈሳዊ ተጋድሎ ሁሉ ዋጋ የለውም፡፡ ያለ ሃይማኖት ክርስቲያናዊ ሕይወትና ምግባር የለም፡፡ ስለዚህ ክርስቲያናዊ ሕይወት እንዳለን የምናውቀው ከሁሉ አስ ቀድሞ መሠረታችንን በሃይማኖተ ወንጌል ላይ ስናደርግ ነው፡፡ ከዚህ በኋላ ነው ክርስቲያናዊ ሕይወታችን በሰማያዊ ጸጋና በረከት የሚሞላው፡፡ ከዚያ በኋላ ነው የቅዱሳን ጸሎትና በረከት ከእኛ ጋር የሚሆነው፡፡

በክርስቶስ የተሰጡን ሰማያዊና መንፈሳዊ በረከተ ጸጋና ሀብተ ረድኤት[71.2]

በክርስቶስ ያገኘነውና የምናገኘው ሰማያዊ ጸጋና በረከት ብዙ ነው፡፡ “ሁሉንም በፈጠረው በእግዚአብሔር ከዘላለም የተሰወረው የምሥጢር ሥርዓት ምን እንደሆነ ለሁሉ እገልጥ ዘንድ ይህ ጸጋ ከቅዱሳን ሁሉ ይልቅ ለማንስ ለኔ ተሰጠ” (ኤፌ.3፥8-9) ባለው መሠረት ሐዋርያ ቅዱስ ጳውሎስ ከዘመናት በፊት እግዚአብሔር ለሰዎች ልጆች (ለቤተ ክርስቲያን) ሊሰጥ ያሰበውንና የዘመኑ ፍጻሜ ሲደርስ በልጁ ሊያደርግ ያቀደውን መልካም ሥራና በጎ ስጦታ ገልጦልናል፡፡ ሐዋርያው“በክርስቶስ በሰማያዊ ሥፍራ በመንፈሳዊ በረከት ሁሉ የባረከን የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አባት ይባረክ” በማለት ይጀምርና በማከታተል የተወሰኑትን መንፈሳዊ በረከት በአጭር በአጭሩ ጽፏል፡፡ ስለዚህ ከኤፌሶን መልእክቱ ከምዕ ራፍ አንድ ለትምህርታችን የመረጥናቸውን ልዩ ልዩ ዓይነት ሰማያዊና መንፈሳዊ በረከት መነሻ በማድረግ እንደሚከተለው እንመለከታለን (ኤፌ.1፥3-23)፡፡

(1) በእግዚአብሔር የመጠራትና የመመረጥ ጸጋ

እውነተኛ በረከት ሁሉ ከሰማያዊ ሥፍራ ይመጣል፡፡ ከላይ ካልተሰጠ በቀር ምንም ዓይነት መንፈሳዊ በረከት አይኖርም፡፡ በረከት ማለት እግዚአብሔር እኛን መውደዱና እኛን ለማዳን ያደረገው፥ በተስፋው መሠረት የፈጸመውና የሚፈጽመው፥ ሊሰጠን ያቀደውና የሰጠን መንፈሳዊ ነገሮች ሁሉ ናቸው፡፡

[71.2] በረከተ ሥጋና በረከተ ነፍስ ብዙ ናቸው፡፡ ከዚህ የተጠቀሱት ግን በክርስቶስ ካገኘናቸው መንፈሳዊና [illegible] እነርሱም በኤፌሶን መልእክት በተለይም በምዕራፍ አንድ የተገለጡት [illegible].28፥1-14 ተመልከት)

www.ethiopianorthodox.org